This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Acerca de este libro

Esta es una copia digital de un libro que, durante generaciones, se ha conservado en las estanterías de una biblioteca, hasta que Google ha decidido escanearlo como parte de un proyecto que pretende que sea posible descubrir en línea libros de todo el mundo.

Ha sobrevivido tantos años como para que los derechos de autor hayan expirado y el libro pase a ser de dominio público. El que un libro sea de dominio público significa que nunca ha estado protegido por derechos de autor, o bien que el período legal de estos derechos ya ha expirado. Es posible que una misma obra sea de dominio público en unos países y, sin embargo, no lo sea en otros. Los libros de dominio público son nuestras puertas hacia el pasado, suponen un patrimonio histórico, cultural y de conocimientos que, a menudo, resulta difícil de descubrir.

Todas las anotaciones, marcas y otras señales en los márgenes que estén presentes en el volumen original aparecerán también en este archivo como testimonio del largo viaje que el libro ha recorrido desde el editor hasta la biblioteca y, finalmente, hasta usted.

Normas de uso

Google se enorgullece de poder colaborar con distintas bibliotecas para digitalizar los materiales de dominio público a fin de hacerlos accesibles a todo el mundo. Los libros de dominio público son patrimonio de todos, nosotros somos sus humildes guardianes. No obstante, se trata de un trabajo caro. Por este motivo, y para poder ofrecer este recurso, hemos tomado medidas para evitar que se produzca un abuso por parte de terceros con fines comerciales, y hemos incluido restricciones técnicas sobre las solicitudes automatizadas.

Asimismo, le pedimos que:

+ *Haga un uso exclusivamente no comercial de estos archivos* Hemos diseñado la Búsqueda de libros de Google para el uso de particulares; como tal, le pedimos que utilice estos archivos con fines personales, y no comerciales.

+ *No envíe solicitudes automatizadas* Por favor, no envíe solicitudes automatizadas de ningún tipo al sistema de Google. Si está llevando a cabo una investigación sobre traducción automática, reconocimiento óptico de caracteres u otros campos para los que resulte útil disfrutar de acceso a una gran cantidad de texto, por favor, envíenos un mensaje. Fomentamos el uso de materiales de dominio público con estos propósitos y seguro que podremos ayudarle.

+ *Conserve la atribución* La filigrana de Google que verá en todos los archivos es fundamental para informar a los usuarios sobre este proyecto y ayudarles a encontrar materiales adicionales en la Búsqueda de libros de Google. Por favor, no la elimine.

+ *Manténgase siempre dentro de la legalidad* Sea cual sea el uso que haga de estos materiales, recuerde que es responsable de asegurarse de que todo lo que hace es legal. No dé por sentado que, por el hecho de que una obra se considere de dominio público para los usuarios de los Estados Unidos, lo será también para los usuarios de otros países. La legislación sobre derechos de autor varía de un país a otro, y no podemos facilitar información sobre si está permitido un uso específico de algún libro. Por favor, no suponga que la aparición de un libro en nuestro programa significa que se puede utilizar de igual manera en todo el mundo. La responsabilidad ante la infracción de los derechos de autor puede ser muy grave.

Acerca de la Búsqueda de libros de Google

El objetivo de Google consiste en organizar información procedente de todo el mundo y hacerla accesible y útil de forma universal. El programa de Búsqueda de libros de Google ayuda a los lectores a descubrir los libros de todo el mundo a la vez que ayuda a autores y editores a llegar a nuevas audiencias. Podrá realizar búsquedas en el texto completo de este libro en la web, en la página `http://books.google.com`

STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES

STANFORD UNIVERSITY
STACKS
AUG 1 6 1976
LIBRARY

COLECCION

DE

DOCUMENTOS INÉDITOS DEL ARCHIVO GENERAL

DE LA

CORONA DE ARAGON,

PUBLICADA DE REAL ÓRDEN

POR

SU ARCHIVERO

D. Manuel de Bofarull y de Sartorio.

TOMO XXI.

LEVANTAMIENTO

Y

GUERRA DE CATALUÑA

en tiempo de don Juan II.

DOCUMENTOS RELATIVOS Á AQUELLOS SUCESOS,

PUBLICADOS DE REAL ÓRDEN

POR

D. MANUEL DE BOFARULL Y DE SARTORIO,

Archivero de la Corona de Aragon.

Tomo VIII.

BARCELONA.

EN LA IMPRENTA DEL ARCHIVO.

1861.

AÑO 1462.

24 DE JUNIO.

Los señores Diputados recibieron, en este dia, las siguientes cartas.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e concell del Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Per los pahers de la vila de Cervera som molt congoxats ab ses letres. Nosaltres en persona anem dins de la dita vila de Cervera ab nostres robes e vitualles per fornir e stablir la dita vila de Cervera la qual cosa per neguna via nons apar esser justa ne rahonable per moltes rahons signantment com aquesta vila e castell sie en poblacio de docents fochs e lo castell molt fort e sien molt envejats per los enemichs. E siam certs treballen si per neguna via ells se porien recullir açi car farien massa dan a tota aquesta patria hoc encara los de Cervera non serien scapols. E si be

ball ab tractes se pogues haver veent esser cosa dificil per poder darmes poderse haver pero es molt e molt necessari com dit he vinguen prestament. Jo en aquest entretant que les dites coses a venir tarden no stich en oçi ans treball continuament a fer la honor del Principat e mia e la haguera ja feta mas no gos ne puc fiar de persona al mon daquesta ciutat que tant no fas no puch fer alguns lavors maneig e tractes que tinch secretament pur jo faç lo degut e per tal manera vosaltres sereu de mi be servits. Placieus sie be guardat. Naltarriba car sent açi algunes coses per ell fetes e tractades de que quant temps haure faie informacio pendre e trametrelus per que vejau sos bons tractes e les penes que merexara e no mes per ara. Tingueus la Sanctissima Trinitat en continua proteccio sua. Dada en Gerona a XXIII de juny del any Mil CCCCLXII. — A la ordinacio de vosaltres senyors prest lo comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Als molt reverends magnifichs e honorables senyors los diputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e honorables senyors. Notificam a vostres reverencies creem sapien la mala jornada la qual ir que ere dilluns se segui en aquesta vila com per letra vos ne hajam scrit siam certs que dit dia ses seguit un gran insult en la vila de Cervera lo qual mogueren certes gents asoldades que eren dins la dita vila de Cervera contra los juheus que

creem que si la vila nou hagues defes ab gran sforç que tots los dits juheus hagueren morts pero es cert senyors quels han robats e alguns nafrats. Axi senyors si per los asoldedats per vosaltres havem esser axi tractats no qual en aquells sino quels tanquem les portes si donchs per vostres reverencies degudament e prest noy es provehit. E com senyors açi en aquesta vila haja molts juheus los quals vuy stiguen molt spantats e aterrats havent gran temerasitat que aquells homens que son tramesos açi en guarda de aquesta vila no façen dells atretal o mes avant nos son venguts ab gran gray hi spantament pregant nos que volguessem prestament provehir que los homens de aquesta vila stiguessen cortesos en llurs parlars. Com los havem hoit dir que fos fet dells axi com los de Cervera e hoides dites paraules ne stiguem molt agreviats e provehim en dirho als capitans de aquellas ditas gents que de continent ells hi volguessen fer tal provisio en aquells tals que daquiavant no haguessen sabor de dir mal ni injuries tals als dits juheus. E axi per los dits capitans nos fonch ofert hi feren la deguda provisio. Perque senyors no es de merevellar si volem mantenir los dits juheus com ells se sien e son despesos ab molta voluntat de reforçar los murs de aquesta vila aquella part que nosaltres havem volgut hi esser un cor e un voler ab tota la universitat armantse hi stant nit e dia en guarda dels portals e murs axi com nosaltres mateixs e subvenir aquesta vila de forments e totes altres vitualles les quals aquesta vila ha necessaries de llur poder e aquells entenen e volen morir e

COLECCION

DE

DOCUMENTOS INÉDITOS DEL ARCHIVO GENERAL

DE LA

CORONA DE ARAGON,

PUBLICADA DE REAL ÓRDEN

POR

SU ARCHIVERO

D. Manuel de Bofarull y de Sartorio.

TOMO XXI.

viure per defencio del dit Principat ab nosaltres no apartarse neguns dells en lo qui aquesta universitat ha mester. E per aquexa raho senyors tota la universitat los ha una grandissima afeccio e voluntat faent certes vostres reverencies que per ells aquesta universitat morrie. Car no seria justa cosa que aquells qui fan be de llur poder a la dita universitat lexassem mal tractar en neguna manera per negunes gents los quals stan vuy en conservacio de la cosa publica. E per tant senyors que aquesta vila no vingue en total destruccio ni avalot per los dits juheus als quals no entenem en neguna manera fallir ells fahent lo degut ab molta afeccio vos suplicam queus sia plasent al mes prest que poreu scriure als capitans e conestables que son açi o sich speren venir que en neguna manera no gosen ne presumesquen fer ni fer fer negun dan hi injuria axi en persones com en bens dels dits juheus ab aquelles penes e cominacions que per vostres reverencies sera vist faedor si desijau senyors la conservacio e augmentacio de aquesta universitat e del Principat de Cathalunya. Car fallint la ajuda e subvencio que los dits juheus fan en aquesta vila romanem tots perduts e destruits. Attenent senyors que hic haja alguns juheus poderosos e aquells ab molta afeccio en la necessitat volen despendre suplicant a vostres grans reverencies si a vosaltres sera plasent fernos resposta de vostra intencio e voluntat per lo portador de la present. Per tant que los pensaments dels dits juheus stiguen en part reposats. E sie la Sancta Trinitat en guarda e proteccio de vostres reverencies — De Tar-

rega a XXII de juny del any Mil CCCCLXII. —Senyors molt reverends magnifichs e honorables los qui en gracia vostra molt se recomanen pahers e prohomens de la vila de Tarraga.

Als molt honorables senyors los consols e prohomens de la vila de Sanahuja.

Honorables senyors. Be creem vostres saviesas no ignoren com lo Rey ab certa gent de armes axi de peu com de cavall es entrat en Cathalunya contra forma de la capitulacio per ell atorgada e jurada cominant de damnificar los cathalans e dar aquells e llurs bens a sacco mano e de bona guerra e encara consta per fama publica lo dit Rey haver alienat o empenyorat al Rey de França los comdats de Rossello e de Cerdanya qui son units e agregats al dit Principat e vuy en dia es a la ciutat de Balaguer per la conclusio e exequcio a les coses dessus dites e dar compliment a son mal proposit en gran ofensa de nostre Senyor Deu dan e destruccio del reyal patrimoni e de tota la cosa publica com les dites coses sien contra libertats e altres leys del dit Principat e contra tota humanitat e pietat e en derogacio de la fidelitat e altres coses que Rey es tengut a sos vassalls e subdits ans encara contra tota justicia e equitat e leys divines e humanes. Per tant los reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors de diputats del General e concell de aquell representants lo dit Principat ab intervencio de la insigne ciutat de Barchinona per

conservacio del reyal patrimoni e indemnitat del Principat e de la cosa publica persones e bens de aquell per obviar a tanta severitat han fet publicar ab crida publica per los lochs acustumats de aquesta vila lo dit Rey e tots los qui en sa companyia son e seran sien haguts tractats e reputats com a enemichs de la cosa publica del dit Principat per tant com sie necessari prepararse a tota defensio e obviar al dit Rey e a ses companyes sots virtut de la feeltat e naturalesa que sots tenguts del reyal patrimoni e la cosa publica al tenor de les presents vos requerim pregam e exortam que dins dos dies primers vinents vosaltres e vostres bens o los mes que poreu vingats en aquesta vila qui es cap de la vegueria per fornir e stablir aquella en forma e manera que pugue esser resistit virilment e poderosa al Rey e a ses gents com axi de justicia hi siats tenguts. En altra manera si lo contrari per vosaltres ere fet sie reputat a vostre carrech e renitencia e sia provehit segons per dret e justicia sera trobat esser faedor. E sia la Sancta Trinitat guarda vostra. De Cervera à XXII de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — A vostra honor aparellats los pahers de la vila de Cervera.

Als molt reverends egregis magnifichs mossenyors los diputats del Principat e novena de les banderes de Barchinona.

Mossenyors. Sus ara he rebut vostres letres tinch molt gran plaer com haveu previst lo perill de anar

de Leyda ab D homens em tinch par ben exit del pensament que jo havia segons en la letra que darrerament vos he feta com concorde ab les vostres savies delliberacions. De aqui avant mossenyors perseverant quant es en aquest cap en lo que ja he scrit torn a reiterar la materia notificant vos com es gran master e de molta necessitat vagen a Leyda almenys mil homens e aço de continent la bandera sie açi o a Tarrega e porem fer cami de les Garrigues segurament e sens perill e cami algun tant pus larch pero segur de roçins e dich vos tal nombre per dos sguards la hu per anar mes segur com dit es laltre perque essent en dita ciutat ultra la gran calor e confort quey daran faran gran obratge per dues vies la una riu amunt per les ortes e siquies fins a les portes de Balaguer deça o della lo riu laltra per tenir los pitjat lo pas de Afarras que sequia amunt al segur hom hi pot anar si axi determenareu. Vos certifich es bona guerreria segura car lo restant seria tot metres en risch e no fer negun fruyt pux mon concepte vos he dit no resta sino obeir lo quem maneu fins à la mort. Del fet den Pere Mola una ora es un any que trameten algun algutzir secretament al castell de Artesa car secretament e segura lo sen pot portar. Daqui avant provehiuhi car jo hi he fe e fas ço que puch. Del fet de la presa del bestiar vos certifich com lo conestable quil te es tan gran ladre de cor e de fet que diumen una e fan altra. Es mester en tot cars trametau un home de recapte quil port alla hon volreu car per la mia fe jo nom veig nim oig. Tant tinch que fer e may

fas alre sino scriure e tribular de les altres coses dites o scrites e suplicades axi en letres comunes com particulars. Vos haure a gracia si don orde certificant vos de tot cert com lo millor de ma casa e heretatge ere en Arago am ho levat tot lo Rey. No dich mes sino quem manen vostres reverencies ço que plasent los sie. De Cervera a XXIII de juny.

Desque so açi he molt continuat lescriure per tots aquests lochs reyals e signantment de barons confortant los e induint los a la bona part los quals tenen bona opinio tots los pobles e si cuytan de trametrey per los lochs e vilas hun home propri per confortar. Fara gran fruyt. Hoc mes avant tots los vassalls de aquells que son ab los enemichs tots se daran a la terra e facilment poreu haver los homenatges e posar armes de general a tots deu fer prest ans que no stablesquen los castells. Los que son ab lo Rey son ultra lochs magnats que man dit haveu publicat per enemichs hi son lo baro de la Lacuna don Felip de Castre menor que te Guimera en Cathalunya don Felip de Castre de Miral-Camp aquest va un poch embaraçat e mes don Matheu de Moncada don Johan de Luna e sa mare dona Angelina que tenen lo marquesat tres lochs e embaxadors de Savella En Johan e Françi de Mombuy mossen Johan Ferrer de Tarraga Johan de Vilafrancha etc. —Mossenyors del qui es prest a tota vostra ordinacio Johan Agullo (*lo traydor*).

Als molt reverents magnifichs honorables e de gran

providencia senyors los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. Ir rebi per En Françoy Marti de vostres reverencies una letra sobre lo foradar de la muralla vella en que he pres plcr singular. De la hora quem dona la letra fins ara nol he vist. Apres quel haja hoit e informat per altres daço que dira si trobare esser axi ab veritat se executara encontinent. Ir rebi una letra del procurador del castell de Santa Pau quem avisa En Verntallat ses ajustat ab CC homens volen fer tot lur sforç en venir soccorrer la Reyna pero crech yo que a tal proposit han poch pensat a la resistencia quels sera feta si la venguda emprenen. Placiaus senyors fer spatxar les coses que per hun memorial de mossen Matheu dez Soler deman car la triga es de la faena gran dan. E tingaus la Trinitat Sanctissima en continua proteccio vostra. De Gerona a XXIII de juny del any Mil CCCC sexanta dos. —A la ordinacio de vosaltres senyors tot prest lo comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

El mismo dia, los señores Diputados y Consejo mandaron expedir las siguientes cartas.

Al molt noble e magnifich baro don Hugo de Car-

dona capita de la gent de peu del Principat de Cathalunya en les parts Durgell.

Molt noble e magnifich baro. Gran clamor nos es fet per los pahers e prohomens de la vila de Tarrega que les gents del exercit cominen damnificar en persones e bens los juheus de la dita vila e ara mes despuys que lo fet de la dita vila e lo barreig dels juheus de Cervera si es seguit. E com aço sia cosa la qual per via alguna tollerar nos no poriem. Per ço vos pregam e encarregam que reebuda la present al mes prest poreu visiteu la dita vila de Tarrega e desenganeu les dites gents del exercit que si dan algu faran als dits jueus en persones e bens seran per vos castigats sens merce. Placiaus manejar ho en manera que los dits pahers juheus ne altres no hajen causa de querelar. E si per alguns lo contrari era fet, ço que Deu no vulla executau aquells en manera que a ells sia castich e a altres exemple. E tingaus Jhesus en sa proteccio. Dada en Barchinona a XXIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Bernard Çaportella. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la vila de Tarrega.

Molt honorables e savis senyors. Nous poriem dir ab quant enug prenem lo cas seguit en aqueixa vila segons jaus havem scrit e encara lo barreig dels juheus de Cervera e sentir ara per vostra letra lo dia present reebuda que alguns del exercit qui en aquexa

vila son cominen damnejar en persones e bens los juheus de aqueixa vila. Havem a molta molestia les dites gents vullen fer res qui succeis a dan dels dits juheus ne de altres persones ne en enug vostre. E per ço scrivim al noble don Hugo de Cardona qui ha principal carrech de la dita gent vaja aqui decontinent els desengan e si mester sera execute los malfactors per forma que a ells sia castich e a altres eximpli. No resmenys scrivim als caps de cinquantenes conestables e altres ques guarden fer lo contrari per quant tenen cara la vida. Creem ells faran lo degut. E com no ho fessen ja es provehit a castigar los com dit es. De tot vos avisam per vostre plaer faents vos certs que nostra voluntat es no fallir a res que sia util e conservacio de vosaltres e de aqueixa universitat. Continuament vos pregam vullau star attents en la custodia vostra e de aquella. E sia Jhesus proteccio vostra. — Dada en Barchinona a XXIIII de juny del any Mil CCCCLXII. —Manuel de Monsuar dega de Leyda.— Los diputats e concell etc.

Als honorables los consols e prohomens del loch de Perameya.

Honorables senyors. Pochs dies ha vos havem scrit per En Johan Soldevila de Salas significant vos la gran contentacio qne de vosaltres havem per quant com a virtuosos cathalans stau e perseverau en tot lo que es conservacio del Principat e de les libertats e cosa publica de aquell e encara la voluntat que tenim en la

defensio vostra e de tots. E per ço com vosaltres haveu algun redubte de les gents ques diu voler entrar de les parts de França encara vos tornam avisar que una gran part de la gent del exercit de aquest Principat es en Urgell e la bandera de aquesta ciutat ab gran sforç fa aquella via la qual gent subvindra lla on sera necessari. Si mester sera adonchs poreu alli recorrer axi com recorrerieu per nosaltres. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XXIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

25 DE JUNIO.

En este dia, recibieron los señores Diputados y Consejo las cartas que se hallan á continuacion.

Als molt reverends magnifichs e honorables senyors los senyors deputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e honorables senyors. Poch ha que per un correu havem reebuda una letra vostra per la qual som avisats dels avisos haveu hauts de la entrada del Senyor Rey lo qual es a Balaguer ab gent armada e encara daltres gents darmes les quals se preparen per entrar en aquest Principat ab voluntat de damnificar los poblats en aquell e per tant

nos incautau que ab diligencia entenam en preparar nos a la defensio e tuycio nostra e de aquest Principat e encara donem diligencia en replegar las vitualles e per semblant que tragam la bandera daquesta vila e façam mostra de la gent que tenim e del que haurem fet vos ne façam certs. A la qual vos responem havem hauda gran consolacio de la dita letra per qũant som avisats que vostres reverencies e senyories ab summa diligencia continuament enteneu a la defensio conservacio tranquillitat e repos de aquest Principat e de la cosa publica de aquell e ab la bandera daquesta ciutat e per altres vies provehiu a la indemnitat dels poblats en aquest Principat. E speram que ab la ajuda de nostre Senyor Deu e intercessio dels patrons en vostra letra mencionats e mija de la vostra sollicitud e industria aquest Principat sera preservat de molts mals e dans que per molts li son cominats. Del stament nostre e de aquesta vila vos avisam que de un mes e mig en ça continuament obram e reforçam los murs e altres forçes daquesta vila. E per lo present som ja en tal disposicio quens entenem be a defensar de tots qui noure o damnificar nos volran e per semblant nos preparam en haver armes e altres artellaries necessaries e utils a nostra defensio e de aquesta vila e dema si plaura a Deu que sera diumenge traurem la bandera e per semblant farem la mostra de tota aquella gent que si trobara e del que haurem fet per nostres letres vos ne farem certs. Trametem aqui lo portador de la present per avisar vostres magnificencies de les coses quins occorren de les

quals havem avisos e sentiments ço es que en aquestes montanyes son molts pagesos de la companyia de aquells qui eren ab En Verntallat e van per aquestes montanyes e boschs a flotes alli deu alli XV e XX e a vegades mes. E si troban algu lo se aturen e volen saber qui es e de quala part es ço es si es de la part del Senyor Rey o de la terra e segons qui es sil tracten e creuse fermament que si aquells tals per ells trobats responien que fossen de la part de la terra los maltractarien e damnificarien. Axi com dimecres prop passat partint daci un habitant daquesta vila a qui dien Rafael Folcra lo qual poch ha ha parada botiga aqui e anant sen en aqueixa ciutat ab quatre macips que ab si portava dubtant se dels dits pagesos com fou prop de les Codines de Sora ço es al bosch de Gravalosa li exiren XII pagesos dels damunts dits armats de quatre pavesos e vuyt ballestes e cuyraces e meterense aquells al mig demanant al dit Rafael ab molta instancia de on era e qui era lo qual respos que era de aquesta vila de Sent Joan e sol per dir que era de aquesta vila de Sent Joan li respongueren que tal lo havien mester per quant labat e los poblats en aquesta vila eren de part de la terra e contra lo Senyor Rey segons ells dehien. E per aquesta sola causa li levaren un roci que portava com no fos en loch de poder fugir ans anava lavos a peu per causa del mal camí. E mes desarmaren a ell e los quatre qui ab ell anaven menaçant los quels volian degollar afermants los dits pagesos que lo dit Rafael Folcra era parent del dit abbat dients que per axo los volien degollar e per

que nol conegueren nol strengueren mes sino que li digueren quels seguis e lo dit Rafael Folcra dix los era cansat e que volia un poch primer beure e axi los pagesos se meteren primers e ell resta algun poch darrere ells e per aquesta via lo dit Rafael Folcra e un altre dels seus hagueren modo de fugirse dells e axi scaparen sens lo roci e desarmats per lur bona sort. Apres ab los altres tres que sen portaven saberen que lo dit Rafael Folcra era nebot del dit abbat e axi ells foren molt mal contents com nou havien sabut e debien que realment lo hagueren degollat. E axi senyors aquesta montanya es ja plena de aquestos pagesos quis tornen ladres e trencadors de camins e speram que de dia en dia augmentara com facilment per aquestes montanyes e boschs hajen prou modo de aturar si donchs degudament e prest no si proveeix e ja negu de aquesta vila no gosa exir molt de fora. E mes som avisats que En Verntallat air devia esser a Olot menaçant als de Olot que dintre la vila los devia penjar un home pero no loy ha penjat fins aci e molts de la vila de Olot stan ab congoixa per que los cove fer tot ço que los dits pagesos volen jatsia molts dells ne sien mal contents. E mes havem sentit que lo dit Verntallat e En Jacme Ferrer per mija den Antoni de Vilardevo lo qual ha moltes noticies e amicicies e parents en la vila de Ripoll en los dies passats han treballat e treballen ab molts de la dita vila de Ripoll que ells hajen a lur ma la dita vila e que aqui se facen forts e aço tempten per quant segons se diu e per molts se creu en la dita vila serien alguns qui

no zelarien o no haurien a la terra aquella voluntat que pertany. Aço pero diem no detrahent a algu mas axi com se diu. E per aço a fer executar los dits Verntallat e Jacme Ferrer son entrats dins la dita vila de Ripoll desfreçats o aldemenys a les portes. Aço senyors vos intimam per quant creem es expedient que vostres reverencies ho sapien car si Ripoll era pres per aquesta gent no seria poch dan del Principat especialment de les montanyes. Es stat pensat per alguns de aquesta vila si seria util que fos donat carrech a alguns volguessen fer spies per saber e sentir certament on son los dits Verntallat e Jacme Ferrer e mes quant ho sabessen haguessen modo de poderlos pendre e haver en lur ma. Avisants vos que molts de aquesta vila hi han bonissima voluntat en aquesta materia e de bon grat se dispondrien en executar les coses damunt dites solament haguessen algun poch de refrescament per la despesa e per pagar les spies que a nostre semblant seria molt poch attes se creu se faria ab CL florins poch mes o menys. Tot aço diem movent ho car la voluntat nos hi empeny. La determinacio resta a vostres reverencies magnificencies e providencies. En la custodia de les quals sia la Sancta Trinitat. Dada en la vila de Sant Joan de les Abbadesses a XVIIII de juny del any de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLXII. — A vostra ordinacio e manament prests labbat e prohomens de la vila de Sent Johan de les Abbadesses.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e molt savis senyors los deputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e molt savis senyors. Per com lo temps es tal que es necessari scriure de totes coses que occorren certificam vostres revèrencies com lo dia present havem haut avis per letra feta per home qui de aço te carrech del loch de la Cenia com un nebot del mestre de Muntesa es vengut a Sent Matheu de les parts de Balaguer lo qual fa gran ampre en regne de Valencia per fer ajust de gent axi per mar com per terra los quals deuen venir a Paniscola e ab les galeres de Scarinxo e altres deuen entrar en Cathalunya per fer dan alla on poran. La letra del qual avis vos remetem certificants vos mes com per semblant pochs dies ha passats havem haut avis la via del camp de Tarragona com lo dit Scarinxo ab cinch galeres e ab les galeres de mossen Requesens e altres que seran XIII fustes e dues naus devien venir al nostre cap per entrar en lo riu e barrejar aquesta ciutat e encara que lo dit Scarinxo speraba que aqueixa ciutat lanças en laygua algunes fustes o galeres e que hi iria pèr portarsen aquelles e que lo dit Scarinxo sen tenia sobre aquestes coses ab lo Rey. De les quals coses per altra havem scrit al honorable micer Pere Çavertes sindich de aquesta ciutat per lo qual creem vos seran stades notificades per la qual

raho es molt necessari per la custodia e conservacio daquesta ciutat que per vosaltres mossenyors sien tramesos aci CC o CCC homens e axi vos ne suplicam per que siam preservats de tot dan e inconvenient e aço molt prest com sia gran perill en la triga. E no es tanta la ajuda queus demanam que no si puixa ben suplir car si alre sera lo que a Deu no placia que aquesta ciutat fos presa per los enemichs dubtam nos que Cathalunya la cobras e seria no solament dan de nosaltres mas de tot lo Principat. Per queus tornam a supplicar hi vullau provehir sens altra dilacio. Mes som avisats que lo comte Doliva air o vuy devia partir de regne de Valencia per anar a Balaguer, a fer valença al Senyor Rey ab cinquanta rocins o sexanta e que don Luis Cornell fahia preparatori axi mateix de XXXX o cinquanta rocins per anarhi molt prest. Mes vos certificam com en aquesta ciutat ha poques armes e les gents quey son desarmades no sen poden proveir de aqueixa ciutat ne de altres parts de Cathalunya per lo gran mester que cascuns les han e per lo gran dret dels novells imposts alguns no gosaven ferne venir de les parts de Valencia o de Arago e lo concell de aquesta ciutat attesses les dites coses e la necessitat dessus dita ha fet que tot hom puxa portar e metre armes de Valencia e de Arago e ha ofert que fara que no pagaran per la entrada de aquelles sino lo dret acustumat e que era ans de les dites noves ordinacions. Perque mossenyors vos suplicam vullau scriure als cullidors e plegadors de les generalitats que per causa de la dita necessitat durant los fets oc-

corrents de les armes ques portaran es metran dels regnes de Arago e de Valencia no exegesquen ne facen pagar sino lo dit dret acustumat que era ans de les dites noves ordinacions com tingam molta gent desarmada e aço sia molt necessari per defensio de aquesta ciutat per causa dels dits fets. Suplicants vos que de aço vullau prestament scriure als dits cullidors axi com' vos havem scrit e suplicat. E altres coses mossenyors no ocorren al present sino que la Sancta Trinitat sia continuament en custodia e proteccio vostra. Scrita en Tortosa a XXIII de juny del any Mil CCCCLXII.

Mes mossenyors vos certificam com apres feta la present havem haut avis que la terra del Spital e los castells de Miravet e de Azco son en punt de perdres los quals perduts Tortosa sta en aquell punt mateix e aço per falta de la vostra provisio que fins aci se mostra solament haver curat dels afers de aqueixa ciutat e dels circumvehins de aquella posant en oblit aquesta ciutat e altres semblants e axi ses mostrat en lo fet de Balaguer al qual si proveit si hagues ab temps no fora en lo punt que es attes que de lonch temps abans ne ereu avisats. E axius pendra de Leyda Tarragona e Tortosa mirant vos lo mal dels altres als quals haveu portats fins al spenador car sabem que fa ajust de fustes segons dessus es dit e de gent en lo Maestrat. E la terra del Spital en punt de perdres pensau com stara Tortosa qui sta solitaria e en frontera sens negun soccorriment. Per queus supplicam vullau en les dites coses prestament proveir no

havem pero no certa que sobre Leyda seria lo Rey ab Mil e CC rocins. Lo portador de la present parteix de açi a les vuyt hores de mati ha esser aqui divendres de mati a les sis hores. Donauli quatre florins. — A tota ordinacio de vostres reverencies apparellats los procuradors de Tortosa.

El mismo dia, los señores Diputados y Consejo mandaron expedir las siguientes cartas.

Als molt magnifichs honorables e de gran providencia senyors jurats e concell general de la ciutat de Valencia.

Molt magnifichs honorables e de gran providencia senyors. Recordens ab nostra letra de XXVIII de maig prop passat haver amplament certificades vostres magnificencies de totes les coses essencials en aquest Principat fins a la hora subseguides per los negocis concorrents. Fora stat a nosaltres molt plaer haver cobrada alguna resposta. La causa de la present es per quant alguns mercaders e altres persones de aqueixa ciutat de Çaragoça e regne Darago segons per part lur nos es stat referit dubten trametre en aquest Principat lurs havers robes mercaderies e altres coses causants en si redubte nols sien occupats e occupades de la qual cosa havem alguna admiracio per quant jatsia impellits per causes justissimes sia stat publicat en lo dit Principat lo Senyor Rey e los qui ab ell

son e seran contra aquell sien reputats e tractats com enemichs de la cosa publica. No per ço es ne sera intencio nostra alterar aquella bona amor comerci cocomunio e fraternal comunicacio que sempre son stades entre los poblats en aqueix regne e aquest Principat los quals son units e inseparablament coadunats e agregats ans a la conservacio de tots desijam sia ab gran perseverança del acustumat entes. Per manifestar vos adonchs nostra voluntat e firmissimo proposit e per procurar tota direccio a la negociacio mercantivol fem la present a efecte vosaltres qui sou principals regidors de aquexa ciutat puixau dir e notificar a tots mercaders e altres persones de aquella e del dit regne ells liberament poder trametre e negociar lurs havers mercaderies e coses en aquest Principat segons han tota hora acustumat car nosaltres fem certs vostres magnificencies e a ells que per causa de les conturbacions qui son en lo dit Principat nols sera feta en persones o bens novitat alguna ans seran tractats com solien. Pus empero los dits havers mercaderies e coses no sien de enemichs del dit Principat. Veritat es mossenyors que a oida nostra es pervengut alguns barons e altres del dit regne ma armada van ab los enemichs contra lo dit Principat ço que per los respectes dessus dits portam en molt enuig com tota via seria gran plaer e consolacio a aquest Principat e a nosaltres qui aquell representam no fossem compellits fer lo que no volriem vers aquells tals los quals fins aci per frares e germans havem tenguts e reputats e als quals convindra fer pertinent seguida.

De totes les coses dessus dites fem certes les magnificencies vostres per nostre descarrech e per retre lo deute a la obligacio general que tenim de conservar per nostre poder tots amor e fraternal comunicacio entre los regnicoles de aqueix regne e los poblats en lo dit Principat. Pregants e exhortants vostres magnificencies nou façau resposta. E sia la Sancta Trinitat proteccio de tots. Dada en Barchinona a XXV de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Sab Deu la molta voluntat que havem en suplir a vostres desigs e a la indemnitat de aquèixa universitat. E per ço mostrants ho per efecte en los dies passats haviem scrit al honorable En Johan Agullo de continent anas aqui ab cincents homens del exerçit. Apres los honorables pahers de Cervera nos feren certa consulta a la qual responguem que aquella no obstant la dita gent anas en tota manera sobrevenint empero lo cas de Tarrega nos fou scrit per los dits pahers e Joan Agullo què sens perill no porien anar e per ço nosaltres vos scrivim de tot e provehim que la dita gent nos mogues. Sentida empero per moltes vies la necessitat que es aqui havem delliberat en tota manera los dits cincents homens hi vagen. E per ço scrivim al dit Agullo ab nostra letra la qual vos trametem per que ab

major eficacia la nostra voluntat sia executada dients de continent per vosaltres sera ordenat vaja aqui ab la dita gent. Notificants vos adonchs les dites coses vos pregam encautam e encarregam com pus stretament podem en tota manera doneu orde que ab alguna gent daqueixa ciutat e per via e lochs segurs lo dit Johan Agullo ab los dits cincents homens vagen sens perill dels enemichs car ja veeu quant hi va no solament a la honor ans encara a la conservacio e indemnitat vostra e del dit Principat. Placiaus mirar e attendre per tot segons de vosaltres plenament confiam. E tingaus nostre Senyor Deu en sa proteccio. Dada en Barchinona a XXV de juny del any Mil CCCCLXII.— Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell de la Seu Durgell.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra de XXVIIII del corrent mes havem reebuda e oida la creença explicada per lo honorable micer Pere Bonjoch vos responem que una gran part del exercit del Principat es en Urgell per subvenir lla on sera necessari e per ço si necessitat occorrera aqui pora esser recorregut al dit exercit. Fins açi no es stat vist deure trametre soccors particular en alguna part car lo dit exercit sta per la conservacio de tots en camp. E es ver que nostra voluntat es socorrer e ajudar a aqueixa universitat com mester sia per nostre poder

a ya en los dias passats fem als los creedors cessadis-tan de ací que per aquest any no haguessen fer la lluita concordada perque la universitat sen paiza servir a les necessitats. Daqui avant es summa necessitat vosaltres usan de la virtut e animositat que haveu acostumat e nons apartan de res car vosaltres com dit es tot entiehem fallir a res que degut sia. E daço pedem ab la conformitat. E tingana la Sancta Trinitat en sa protecciò. Data en Barchinona a XXV de juny del any Mil CCCCLXXXXII dos. — M. de Monsuar dega de Lagda — Los diputats e concell etc.

Igual a la anterior, y con la direccion respectiva, se envió otra carta al cabildo de la Seo de Urgel.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Per querelosa expositio a nosaltres feta per los consols e universitat de Balaguer haveu entes vosaltres voler los compadres ab ses persones e bens per tornar e stablir aquella vila deshabitada como a ses provehit per quant ells ya han al cabo [illegible] e tota fort vila a la qual e al bandolaje del Principat fallir no entenen. Nosaltres ha [illegible] que vila e castell para que [illegible] vosaltres [illegible] a [illegible] Urgell [illegible]

que per ço no deuen sperar sien demanats ans si deuen convidar pus se fa lo benefici de tots. Totes les dites coses vos manifestam per que de aquelles siau certs. Semblant querela havem de molts castells circumvehins vostres qui son forts es volen tenir. Placiaus fer dells ço que es dit dessus de Sanahuja. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a XXV dies de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e consell etc.

Als molt honorables e savis senyors los jurats e prohomens de la vila de Sent Matheu.

Molt honorables e savis senyors. Creem sabut haureu com aquest Principat per causes justissimes de les quals consta per proces et alias ha dat per enemich de la cosa publica lo reverend frare Luis Dezpuig mestre de Muntesa senyor vostre lo que a nosaltres es stat greu per quant desijavem ferli honors e plaers pero axi ha convengut e cove ferse per deute de justicia e per conservacio e indemnitat del dit Principat e de les libertats e cosa publica de aquell. Per aço empero no es intencio nostra alterar aquella bona amor commerci communio e fraternal comunicacio que sempre son stades e seran per nostre poder entre aquest Principat e aqueix regne del qual vosaltres sou frontera ans a la conservacio de tots desijam sia ab gran perseverança del acustumat entes. Notificants vos adonchs les dites coses vos pregam e exhortam vullau perseverar en la conservacio de la dita

bona amor commerci communio e fraternal comunicacio e no fer tots o part coses algunes qui directament o indirecta vinguen en ofensa dan o injuria del dit Principat o de les personcs e bens dels poblats en aquell car si lo contrari era fet ço que leugerament no creuriem vos fem certs per nostre descarrech que lo dit Principat ne hauria lo sentiment degut. Pregants vos per lo portador de aquesta nos façau clara resposta. E sia Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona a XXV de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda.

La misma carta fué escrita, con la direccion respectiva, á los jurados de Trayguera, Benicarló, Cervera y Peñiscola.

Als molt honorables e savis senyors los procuradors de la ciutat de Tortosa.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda. Dels avisos en ella contenguts som molt contents comendants vos molt de la virtuosa perseverança que haveu en la conservacio e tuicio no solament de aquexa ciutat ans encara de tot lo Principat e de les libertats e cosa publica de aquell a tots comunes e de la bona custodia de aqueixa ciutat e detencio de correus e letres que facen per les faenes concorrents. Venints a la resposta quant al sentiments de les empres ques diu fa lo nebot del mestre de Muntesa no-

saltres scrivim a les universitats del maestrat una letra copia de la qual per vostre avis sera interclusa dins la present. Tenim ferma creença ells faran lo degut on no sera lur carrech. Quant a la subvencio de gent que demanau vos dehim que lo exercit del Principat es en camp segons saben vostres savieses una part la via de Urgell laltra a Gerona per conservacio e indemnitat de tots e per soccorrer lla on la necessitat exigira. Veritat es qué si lo fet de Gerona habia compliment lo qual ab la ajuda de Deu creem sera prest seria entes en altres coses que al present se han sobreseure. Tota via empero stau confortats que per nosaltres e aquest Principat sera fet lo degut e no manchar en res. Als jurats de Çaragoça scrivim sobre lo guiatge de les lanes forment e altres vitualles del regne Darago creem no cessara lo commerci acustumat. Per aquest Principat no hi sera feta novitat. Placiaus attendre en no dar nos despeses de correus per coses de poqua importancia car en tantes despeses som constituits que cove entendre en la conservacio de la bossa comuna. E sia Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona a XXV de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt reverends e honorables senyors lo abbat e prohomens de la vila de Sent Joan ces Abbadesses.

Reverends e honorable senyors. Vostra letra de XVIIII del corrent mes havem reebuda. Dels avisos

restam molts contents comendants vos de vostra bona e virtuosa perseverança e dels bons preparatoris que feu a la defensio vostra e de aqueixa vila. Venint al fet den Verntallat e den Jacme Ferrer nosaltres som contents eus pregam e encarregam tant afectadament com podem sia entes de continent en haverlos. E per quant dins la dita letra son nomenats En Pere Marti Folcra Lorenç Graell Galceran Fabra e Miquel Folcra afermant ells ne pendran volenters carrech per ço ab aquesta los cometem que en nom del Principat treballen en haver los dessus dits en aquella millor e pus segura manera que fer se puixa. E nosaltres oferim e fem certs que donant ells o algun dells obra ab acabament en haver morts e presos los dits Jacme Ferrer e Verntallat per nosaltres de les peccunies del General seran pagats CCC florins ço es CL florins per cascu. Pregants e encarregants vosaltres laychs e los dessus nomenats que en les dites coses doneu los bo e prest recapte que de vosaltres e ells se confia. Dada en Barchinona a XXV de juny del any Mil CCCC sexanta dos.—Bernat Çaportella.—Los diputats e concell etc.

Als molt honorables senyors los consols e universitat de Sanahuja.

Molt honorables senyors. Vostra letra havem reebuda ab la qual veem los pahers de la vila de Cervera voler vos compellir anar en persona e bens en la dita vila per fornir e stablir aquella. Responem vos

que puys aqueixa vostra vila es fort es guarda be e no ha acustumat reculhir se en la dita vila de Cervera en nom de Deu guardau aquella e lo castell com loablament haveu acustumat. Veritat es que lo magnifich capita portant la bandera de aquesta ciutat ab gran sforç de gent fa la via Durgell per fer coses que Deu volent seran a taicio e indemnitat de tots. E per ço vos pregam e encarregam que si lo dit capita o la dita vila de Cervera per aquest cas vos hauran mester vullau anarhi ab la mes gent que poreu per manera que entre tots sia fet lo que necessari sera. Aço es cosa que no deveu sperar siau demanats ans vos hi deveu convidar per benefici de tots. E per a nosaltres decontinent deveu anar parlar ab lo dit capita mostrantli la present a fi conega la bona intencio e voluntat vostra. De aço scrivim als dits pahers de Cervera donaulos la letra decontinent car altres coses hi ha que es mester sapien. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XXV dies de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Al molt honorable mossen Miquel Cardona ciutada de Barchinona habitant en Vilafrancha de Conflent.

Molt honorable mossen. Nosaltres vista la concurrencia del temps e attes que en la vila de Puigcerda qui es en frontera ha algunes diferencies delliberacio precedent havem elegit vos en capita de la dita vila e terra de Cerdanya e de les gents de aquelles e en-

cara regent per al present en nom del Principat lo ofici de veguer de les dites vila e terra confiants de la prohomenia discrecio e experiencia vostres per moltes vies comprovades. Notificant vos adonchs les dites coses vos pregam e encarregam vullau aceptar lo dit carrech e decontinent dispondreus anar a la dita vila per usar dels dits oficis e exercir lo dit ofici de regent la vegueria com dit es en nom del dit Principat. Ab aço empero que vos hajau contentar per vostres treballs dels dits oficis dels emoluments acustumats reebre per los veguers passats. E placiaus principalment entendre en pacificar totes diferencies qui sien en aquelles vila e terra e fer metre a punt les gents recullir messes e vitualles e ordonar totes coses a tuicio e defensio de la terra per manera que on los enemichs hi vinguessen tropien no solament la terra en tret de defensio mas encara en disposicio de ofendre aquells. E no resmenys ab aquesta vos cometem que en nom nostre com a representants aquest Principat puixau inquirir contra totes persones qui hajen fet o faran contra la capitulacio al Principat otorgada e pendre les persones queus sera vist e fer los lo proces lo qual apres nos trametau per queus puixam rescriure del que sera faedor. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a XXV de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc..

Als molt honorables e savis senyors los consols de Vilafrancha de Conflent.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem reebuda de XVIIII del corrent mes comendam vos molt de la virtuosa perseverança vostra en les coses qui han sguard a la conservacio del Principat e de les libertats e cosa publica de aquell a tots comunes. Quant al fet de la subvencio demanada de diners ja vos havem scrit que lo dit Principat te exercit en camp per custodia de tots e fins aci ne a Perpenya ne a Puigcerda ne a Cobliure ne a la Seu Durgell ne altres universitats particulars alguna subvencio no es stada feta ab tot sia stada demanada multiplicadament. E creeu que si tal cosa fos introduida no la denegarem a vosaltres que sou axi be mereixedors com altres. Pero considerar podeu quin dan seguir se poria de un tal forat car tot hom ne volria e noy bastaria tot lo mon. Al que demanau com vos regireu si lo Senyor Rey ve en aqueixes parts par a nosaltres esser voluntaria demanda car publicat es que ell e los qui ab ell son e seran han esser tractats e reputats com enemichs. Les letres que haveu preses al home del bisbe de Gerona e altres actes haveu reebuts comendam vos del bon recapte que hi haveu dat. Los dos rocins que haveu presos vos pregam nos trametau decontinent e farem contentar les despeses e treballs degudament. Tota vegada retents vos cautelosos de la custodia de aqueixa vila. E sie Jhesus proteccio de tots. Dada en

Barchinona a XXV de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell de la vila de Puigcerda.

Molt honorables e savis senyors. Nosaltres vista la concurrencia del temps volents per nostre poder entendre en la conservacio e bon stament de aqueixa vila e terra de Cerdanya e encara de tot lo Principat de que som stat moltes vegades instats per lo vostre sindich delliberacio precedent havem elegit lo honorable mossen Miquel Cardona ciutada de Barchinona aturant en Vilafrancha de Conflent en capita de les dites vila e terra e de les gents de aquelles e encara en regent per lo present en nom del dit Principat lo ofici de veguer de aquelles confiants de la prohomenia discrecio e experiencia sues per moltes vies comprovades. Notificants vos adonchs les dites coses vos pregam e encarregam per los respectes dessus dits lo dit honorable mossen Miquel Cardona hajau per capita e regent lo dit ofici de veguer en la forma e manera que es acustumat de altres que los dits oficis fins aci han regits. Sollicitants vos de esser attents en la custodia de aqueixa terra e en recullir messes vitualles e altres coses necessaries no solament a defensio vostra ans encara a ofensio dels enemichs si en aqueixes parts venien. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XXV de juny del any Mil CCCCLXII.

— Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

26 DE JUNIO.

Se hicieron varias proposiciones, y examinados los votos, prevaleció el del señor obispo de Vich, que se tomó como deliberacion, y es del tenor siguiente.

Lo senyor bisbe de Vich dix que los castell de Claramunt e de Jorba sien guardats per gents soldadades de les peccunies del General e aquells presos a ma del dit General.

Item que a la vila de Montblanch sien tramesos cent homens per star alli e fer ço que sera ordonat e manat per los diputats e consell. E que al monestir de Poblet sien tramesos XXV homens per la dita raho tots assoldadats per lo General e que los dits CXXV homens sien de aquells que son ja delliberats soldajar.

Item que los qui tenen cavalls e rocins sien convidats si volen pendre sou e anar al exercit. E si noy volen anar que hajen altri qui ab ells vagen. E si fer nou volen que los diputats e concell prenguen los dits cavalls e rocins e aquells comanen a quils plaura per servir al dit exercit.

Item que los qui han portat per mar mossen Joan

de Palou e los CCC florins que han haver los qui lan pres sien pagats de peccunies del General a coneguda de les VIIII persones de les banderes.

Item que a cascu de don Hugo de Cardona e de don Jofre de Castro conductors de la gent qui es en Urgell sia pagat un trompeta de peccunies del General ultra lo sou que ells han.

Las cartas que siguen á continuacion son las que se recibieron en este dia.

Als molt reverends nobles e magnifichs senyors los deputats del General e concell lur representants lo insigne Principat de Cathalunya.

Molt reverends nobles e magnifichs senyors. Reebuda havem vostra letra scrita en Barchinona a XXVIII del prop passat mes de maig. A la lesta e be entesa vos responem que havem haut gran plaer e consolacio de una part del avis e scriure quens haveu volgut fer assats amplament e stesa per la dita letra vostra per la qual restam certificats de les coses en aquella contengudes specificadament e districta ab les qualitats e circunstancies les quals han occorregut en los fets de les qual coses solament haviem alguna noticia ab no pocha congoixa per algunes letres fames e per altres vies no assats certes. Daltra part havem haut molta congoixa gran desplaer e enuig de les diferencies novitats e discordies en vostra letra recita-

des les quals e les coses per raho de les dites diferencies subseguides no havem pogut legir sens grandissima tristicia e dolor considerants primerament lo nostre serenissim Rey e Senyor esser dotat de molta humanitat virtut e clemencia. La excellentissima Senyora Reyna esser molt prudent e de tota rectitud e justicia insiguida. Vosaltres reverends nobles magnifichs senyors lo insigne Principat representants e tots vostres predecessors esser stats e esser indubitadament fidelissims e devotissims vassalls e servidors de la prefata Majestat ardents tots temps per pur zel e amor de aquella fe devocio e naturalesa que nostre Senyor Deu e natura han infuses maravellosament en los vostres animos tots temps vers la conservacio prosperitat e exalçament de la gloriosa corona de Arago en tant que no es algu qui puixa prou comendar ni loar la fidelitat dels cathalans tant comprovada per innumerables e strenuus actes axi de vostres precessors com vostres e de la qual fe tots los vassalls de la dita reyal corona senyaladament los del regne de Arago vosaltres e nosaltres entre totes les nacions del mon som singularment ennoblits contemplats e exaltats no havents egual ab nosaltres alguna nacio en aquella virtut. Considerants apres ensemps ab les dessus dites coses les clamors e greuges per vosaltres senyors recitats en la dita vostra letra dels quals han proceit molts enantaments e grans procehiments alguns dels quals son irreparables com son stats los de les execucions e morts de persones la vida de les quals no pot esser restituida e lo que pus dur es que

veem les dites coses dispostes e preparades a produir grans mals e inconvenients. E per ço les dites coses causen en les nostres penses molta e inextimable congoixa faent nos treballar e molt fatigar per diverses pensaments e a cascuna part empero no veents altra cosa que grans dans grans treballs e tribulacions de les quals contemplants nosaltres lo respete que han a la prefata Majestat cap e principi de tota aquesta monarchia e lo respecte que haß a vosaltres senyors qui sou frares e germans nostres membres tots de un cos mistich e de una republica indivisible e inseparable. Creeu havem haut e havem lo degut e molt gran sentiment per lo qual en los dies passats havem pensat e continuament pensam quina provisio remedi o ajuda poriem fer per mitigar o remediar tants e tals mals e inconvenients e per esser los fets tant arduus e de tant gran importancia no han pogut ni poden haver delliberacions opportunes en poch temps. Veritat es senyors que som stats en molta turbacio e congoixa per lo que legim en vostra letra entre les altres coses que la Majestat del Senyor Rey hauria empenyorats los comdats de Rossello e de Cerdanya al Illustrissimo Rey de França per certa summa de moneda e hauria donats a sacco e partits los bens dels cathalans les quals coses nos deuen creure per alguna via de tant prudent virtuos e humanissim Rey e Senyor ni nosaltres per res al mon les podem creure tant son ofensives de les piadoses orelles e crudelissimes e por ço creem que en aquests fets reports deuen fer e produir molts dans axi los qui son fets a vosaltres

senyors dels fets de la prefata reyal Majestat com per semblant moltes relacions que son fetes axi a la dita Serenitat de nostre Rey e Senyor com a la Excellencia de la Ilustrissima Senyora Reyna de vostres fets processos e enantaments. Empero deuen tantes prudencies reverencies e virtuts considerar e molt attendre que lo enemich de Deu Sathanas princep de divisio en lo cel tantost que fou per Deu en la pus excellent natura creat conturba totes les angeliques gerarchies e aquelles constitui en discordia. Apres caygut de les celestials cadires sembra la antiga zizania entre Deus Omnipotent e los primers pares nostres e continuant en los successors de aquells qui som nosaltres studiosament si legim tots los actes del principi del mon fins avuy no ha en pus treballat ni treballa aquell pare de iniquitat sino en constituir los homens en guerres discordies e dissensions conturbant ab exquisides maneres aquella pau que lo nostre Senyor Deus e Salvador Jesuchrist trames ha als homens en lo mon fins entant que la ha feta fugir de la terra per força e sen es pujada als cels e axi ho fa aquell maligne sperit en aquest temps suscitant ab diligent e continua astucia paraules reports pensaments e obres noves hoc e disponent hi malignes e diaboliques persones qui son ministres e instruments de aquell per les quals aquesta unitat amor e germandat sia conturbada molestada e fatigada. Mas confiam en la divina justicia e en los sancts angels e en altres sancts protectors daquesta una provincia e un regne encara que sien en aquell diverses presidats unit tot

empero a la fidelitat de la reyal corona Darago qne no permetra aquell enemich de humana natura obtenir o haver la fi de sos malignes desigs ans prosperament preservara la republica nostra en la sua acustumada uniformitat e conforme voluntat. Empero no volem callar vos per nostra consolacio e informacio una cosa la qual nos ha en alguna admiracio constituits e es aquesta havem vist en los capitols a aqueix insigne Principat atorgats per la prefata Majestat que lo Senyor Rey en Cathalunya o son Primogenit o successors de aquells no puixen haver en son consell sino cathalans naturals e domiciliats en Cathalunya excloentne aragonesos e valencians e que los oficials ministres e homens de la casa del dit Senyor Primogenit sien cathalans car par a nosaltres no curants dels oficis de jurisdiccio los quals es raho sien de cathalans empero fora los dits oficis apartar aragonesos e valencians del consell del Senyor Rey e de la casa e concell del Illustrissimo Primogenit es vist algun tant fer prejudici e lesio a la dita germandat o unio de tots los dits regnes e Principat per comuns e irrevocables privilegis ordonada e per tots los antichs e per vosaltres senyors comendada desijada e observada. Haurem empero gran plaer de esser per vosaltres informats de la intelligencia e sény dels dits capitols car nosaltres seguints aquella dessus dita bona germandat e unitat no obstants les dites coses sentints nos de aquestes tantes novitats segons dit es havem delliberat apres molts rahonaments trametre a la prefata Majestat nostres embaixadors per aquesta ciutat

e encara si bonament se pora ferhi iran per tots los staments de aquest regne per suplicar nostre Rey e Senyor que ab humanitat virtut e clemencia se haja envers vosaltres dels quals no crega algunes sinistres informacions ni done loch a les coses damnoses a la sua reyal corona ne a sos fidelissimos e bons vassalls ans com a magnanim Rey e Senyor conserve la justicia e rectitud a cascu cessant de proceir a actes de fet e prejudicials a les vostres libertats privilegis e constitucions e daqui avant iran a vosaltres senyors los dits embaxadors per pregar instar e exhortar vos vullau per vostra gran prudencia e madurament advertir e proceir en aquests fets cessant per semblant de actes exteriors productius de scandels e senyaladament de actes irreparables car lo semblant com dit havem e molt larch scrivim a la prefata Majestat en manera que no recreixquen majors odis e iniquitats destructius de la cosa publica mas que tracte per mija de aquells e en altra manera alguna remediacio e concordia dels fets car saben vostres reverencies que tot regne en si divis es desolat e la virtut unida preval a la dispersa o divisa. E per ço lo be de la pau conservadorà del mon es inextimable per la qual les coses poques son fetes molt grans e per lo contrari per discordia les grans son diminuides e reduides a no res e por experiencia havem vist que la reyal corona que Deus mantinga de Arago a principi poqua ab unitat e concordia de sos fidelissims e bons vassalls e ab la justicia dels Reys continuament es stada prosperada e augmentada en maravellosa manera fins als nostres

dies en molts e grans regnes e senyories per aquella conquestes e conquests mes que tota altra reyal corona. Donem orde donchs entre tots que daci avant per divisio o contencio quinas vulla sia o en altra manera nos puixa per res diminuir ni descreixer ço que tots abhominam. Mas continuament en la ma de Deus Omnipotent prospera e augmenta. Aquest es senyors tot lo vostre e nostre studi e desig e sera tots temps ab la ajuda de nostre Senyor Deu lo qual endrece los vostres e nostres justs actes principalment a laor gloria e benediccio sua e apres a servici fidelitat e obediencia del Serenissimo Rey e Senyor nostre benaventuradament regnant e a conservacio de tots sos regnes e terres de nobilissima fidelitat ornades. Oferint nos be disposts e aparellats a tot lo que util e honor sia de aqueix insigne Principat. E sia lo Sant Sperit vostre protector. Scrita en Valencia a XVI dies de juny del any Mil CCCCLXII. — Los jurats e concell general de la ciutat de Valencia a tota vostra honor e complacencia apparellats.

Igual á la carta que antecede y de la misma fecha, se recibió otra firmada por los Diputados del reino de Valencia.

Als molt honorables e savis senyors los diputats del General de Cathalunya e concell de aquells.

Molt honorables e savis senyors los diputats del General de Cathalunya e concell de aquell. Certificam

vos com de la vila del Arboç van aqui molts singulars per acordarse e ja que ni ha anats ab una conestablia acordats. E com sabem vostres savieses la dita vila del Arboç e daltres stan per raho dels actes qui vuy son en Cathalunya en gran perpleix per ço com speren vuy o dema que males gents descuydadament no facen qualque entrada e que en lo dit cas los singulars que sien anats e acordats vos pregam que si de la dita vila del Arboç ni venien per acordarse que vostres savieses hi vullen entendre que nos acorden empero tot sia remes a vostres honorables savieses. E per ço vos ne avisam quen stats be assabentats e que per la dita raho carrech nous sia donat perque nous ne haviem scrit. Mes avant molt honorables e savis senyors vos assabentam com nosaltres stam ab gran temor de dos castells quins stan al encontre no molt luny lo un dels quals es Castellet e laltre lo castell de Calafell dels quals nos talayam fortment. E aço per tant com stam en dubte que hora captada o per mar o per terra no meten gents dins los dits castells e que qualque hora o jorn o hora de la nit no vengnen ma armada e volta volut nons barregen. E per ço vos ne avisam que carrech nons puxats donar perque nous ne haviem avisats. Pregant vos que aquells si possible es vullats stablir o fer guardar que ab fort poqua gent se guardaran a fi que nosaltres no pugam esser decebuts. Empero honorables e savis senyors tot lo dit sia remes a vostres honorables savieses e voluntat vostres. E no pus per la present. Scrita en Larboç a XXV de juny del any present Mil CCCCLXII.—A vos-

tres honorables savieses e concell los jurats e prohomens de la vila del Arboç prests a vostra honor e servey.

Als molt magnifichs e honorables senyors lo capita e pahers de la vila de Cervera.

Molt magnifichs e honorables senyors. La causa de la present es com vuy qui es dijous festa de mossen Sant Johan es arribat aci en aquesta vila En Jaume Jonques lo qual es hu de la vila de aquells que la companyia del Senyor Rey sen han manat. E aquell es vengut ab salconduyt e aquell ha prestat sagrameut e homenatge e ben afermençat de tornassen al dit Senyor Rey sotz pena de la vida sua e dels altres qui resten que son en summa de XXX homens en sus lo qual nos ha denunciat que lo Senyor Rey sta ab molt gran poder. E mes que dir nos pot e tots jorns que hi creixen e ha denunciat a nosaltres que si volem obrir les portes de la vila que ell nos ha per perdonat tots los greuges e injuries que fetes hi hajam. Certificant nos que si aço no volem fer que dins tres dies o abans vendra aci ab tot son poder e ab gran colp de artellaries. Notificant nos que no pendra a merçe homens ni dones e infants e aquest es lo proposit del dit Senyor Rey. Perque senyors havem deliberat certificar vos ne de les dites coses perque en aquells vos placia prest donar concell favor e ajuda segons be de vosaltres confiam com sia de gran necessitat perque stam a la frontera. E no mes per la present sino que

ab summa diligencia entendre vullats en certificar les dites coses als senyors de deputats perque lurs reverencies provehesquen eu fer desempatxar la bandera ab tot lo exercit en ans que nosaltres no siam axi tractats com lo dit Rey nos promet. E sia lo beneyt Jhesus en guarda e proteccio vostra. De Tarraga a XXIIII de juny lany Mil CCCC sexanta dos.

E mes senyors vos suplicam que attenent aquesta vila sera en ans asetiada per lo Senyor Rey que totes les altres e hajam mester tots ajuda queus sia plasent que de les quatre cerebatanes que los senyors de deputats vos han trameses queus sia plasent trametrens ne dues per tant que aquesta universitat sie mills defesa. E placiaus fernos resposta de vostra intencio.— Senyors los qui molt se recomanen a vosaltres pahers e prohomens de la vila de Tarraga.

Als molt reverends e molt magnifichs los diputats e novena del Principat de Cathalunya.

Molt reverends e molt magnifichs. Ahir que fou lo jorn de Sant Johan haguem aci correu expres de la vila de Berga ab letres per les quals haguem avis com a Solsona es lo bastard de Cardona ab molta gent de cavall e de peu. Las quals segons se diria guasten blats e tot quant troben e serien avisats haurien deliberat passar la via de Gerona per tant ab correus e spies havem provehit per los passos per que no pusquessem esser cobrats ne decebuts e encara tota nostra gent mesa en tall per ferla anar als passos en

aquella part hon serem avisats sera necessitat tot hom sta alerta nons freytura res per lo present per al segur anar sino los spinguardes los quals nos fan una gran freytura. Los suplicam molt afectat nos tremtats lo pus prest poręts per quant sens aqueix no fem ne poriem fer res que si fossen aci stats ja haguerem visitat En Verntallat lo qual sta ab una confiança del bastard de Cardona quel vinga per soccorrerlo e de aquell spera una gran resurectio nosaltres som aci avisats de veritat de tota la vida manera e pratica del dit Verntallat lo qual reyalment haveu sabuda per En Bossaleus lo qual ell a tengut pres dies ha e es scapat per sa ventura lo qual nos ha comptada tota la pratica com viuen ne com stan aquest Bossaleus es anat per complir son vot a madona Santa Maria de Montserrat dema deu esser tornat aci ab lo qual nosaltres farem algun tant los fets e havem deliberat de aturarlo en la companyia per quant sap tots los passos. E sie la Sancta Trinitat ab tots. De Vich a XXV de juny del any Mil CCCCLXII. — Lo devot al Principat servir Barthomeu Çafont.

Als molt reverends egregis magnifichs e honorables senyors los diputats del General e novena de les banderes de Barchinona.

Mossenyors. Sius don enug de mes letres ne despeses de correus nous sia maravella car lo temps ho porta e la necessitat gran que men forçe per descarrech meu lo que en aquestes terres ces seguit en aquest dia

de Sant Johan es stat segons voureu en les letres queus tramet com ni qui ha barrejat Artesa e lo castell sta per retres e axi haurem ho tot perdut. Dona Angelina de Luna mena tots jorns a sos vassalls Cubells Camarasa Mongay ques reten al Rey e axi son fet no ha durada. Labat de Poblet ha soltat vuy los homenatges als vassalls del seu monastir a manat ques donen al Rey e signautment a dos castells que te forts en Urgell stan donant Balaguer que han nom Bellmunt e Castell Serra en los quals ha pus de II Mil carregues de forment e desferra de set lochs e molta roba. Daqui avant yo no puch fer tenir nim crehen mes avant de res quel diga ni letres de confort noy basten tot aço es poch envers ço ques fa. La part de Leyda a la qual continuament feren per quatre parts una la via de Arago altra per Balaguer cami de Corbins per Urgell molt pus fort e per la ribera de Monchada no menys dequi avant tots los lochs circumvehins tenen plens de rocins e gent quels ve sovent de Arago, Si han causa de enugarse quiscu ho vege. Si a vosaltres plahia segons dit es en altres letres que aquests mil homens qui aci son entre aquesta vila Tarrega e Verdu los quals a nit acabaren de atenyer a compliment de dit nombre tirassem la via de Leyda essent alla fariem molta obra riu amunt per la orta com Deus vulla sia lo siti a Balaguer interim fara molt fruyt e satisfaren a aquella ciutat que te gran vogi de mur la qual ha molt a fer a defendres per molts sguards que no cur dir e poriem partir com la bandera beneyta de Barchinona fos a Tarrega car com

dita vila haja tals hostes no solament ella sera segura mas aquesta e totes les altres circumvehins e ab aquest nombre de mil homens ultra les rahons dessus dites poran anar ben segurs per certa part que no cur dir per certs sguards. Mossenyors suplich vos e deman vos en gracia que ho hajau per bo aquest pensament eus placia prestament ho delibereu e intrametau la letra patent per als capitans Les que mester hi es perque ora per ora que la dita bandera hinch sia ho puga metre en execucio e de açous suplich molt car tant hi va e tant que nous ho poria encarir. Tot lo perill de dita ciutat es fins a tant quel siti sia a Balaguer e sera axi que de continent hi sia lo exercit del Principat e ciutat de Barchinona hi sien per la part del riu orta amunt dits mil homens poran tirar son cami e segons veig en vostra letra son de parer que com la dita bandera hic sia yo vaja a Leydá ab D homeus. Tot lo que mes avant la dita ciutat e yo en nom llur vos suplicam es que siam tots los mil e si per los merits molts de aquella ciutat la qual ab bona voluntat aserint en totes parts lo Principat conexereu no esser ne prou digna almenys vullen pensar vostres magnificencies lo interes de tot lo Principat e no dich mes. De Cervera a XXIIII de juny.

Sus ara mes venguda nova com los Moncades la nit passada han cuydat pendre lo castell de Torres pero noy ha bastat e may entenen sino en furtar castells e roba esglesies e forçar dones e fadrines. No ha tres hores sen han portat den Rexach de Buldu DCCC caps de bestiar menut e LX bous mulles e eugues L.

Tant de mal fan que nos pot dir. Trametem en Arago molta roba e bestiar a molts. Par seria bo e necessari que scrivisseu a diputats e jurats de Çaragoça e altres universitats sobre aquest fet largomodo etc. E mes lo fet de Castella sis dave orde que bufas un poch en Arago seria joch ben jugat. La bona voluntat que tinch en los afers me fa axi parlar car be se que aqui no fretura de providencia certificant vos com aci nonch ha gens de polvora que passadors e nengu del exercit no pot fer res de be ni poden partir della on son sens armes ofencives. — Mossenyors del qui es molt prest a tota vostra ordinacio Johan Agullo.

Mossenyors. Sus ara e hagut nova qui los qui son venguts a la vila de Artesa de Ribelles e han robat la sglesia e sen han portat la custodia ab lo Corpus lo qual apres han lançat en lo cami e aço es cert com lo evangeli. No dich mes siaus avis de tot. Provehiuhi en tot. Cosa es que tota crestiandat sen deu vestir de dol.

Mossen dega. Ab veritat vos dich com la prioresa Delguayre ha retud lo monestir e força al Rey e ha hi pres micer Bealda ab gent de Leyda e lo forniment que la ciutat hi havia trames e Almenar sta per retres.

Als molt reverends e magnifichs senyors los diputats e consellers representants lo Principat de Cathalunya sia dada.

Molt reverends e magnifichs senyors. Vostra letra

havem rebuda de part de vostra senyoria dient nos al castla e a nos jurats de aquesta universitat de Cambrils que mossen Johan de Palou cavaller lo qual sta pres en poder e mans del catla e cort de aquesta vila sobre la sua preso que stiga ben guardat e près la vostra letra ha rebuda e lesta lo catla e nos la qual havem rebuda per mans del portador o correu vuy qui es dia de Sant Joan Babtista dues ores apres mig jorn e a les cinch ores havem desempatxat lo dit correu e havem dit a requesta al dit catla quel tinga ben guardat e pres puscha ell tenir los presos. Del que vostra senyoria diu ab vostra letra que seran remunerats no placia a Deu que aquesta universitat no vulla remuneracio ni paga nenguna de presso ni manifecio del dit mossen Johan de Palou la denunciacio que a vostra senyoria aquesta vila ha feta per raho de la dicte per vostra senyoria a feta per tot lo Principat. Per la present molt honorables senyors ni dehim pus sino que la Sancta Trinitat sia ab tots amen. Feta en la vila de Cambrils dijous dia de Sant Johan Babtista a XXIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Recomanense los jurats e prohomens de aquesta universitat a vostra senyoria e son prests a vostra senyoria e manaments. — Los qui recomanen en vostra gracia e merce los jurats e prohomens de la vila de Cambrils.

Als molt nobles egregis e magnifiehs senyors los diputats e concell representants lo Principat de Cathalunya en la ciutat de Barchinona insigne residents.

Molt egregis nobles e molt magnifichs senyors. La causa de la present es per certificar vostres grans prudencies com nosaltres ahir que fonch dia de divendres a les cinch ores poch mes rebem home propri de la vila del Arboç en la qual fom avisats com lo exercit e gent del Senyor Rey barrejave e talave tots los viures e bens dels homens de la vila de Valls de que nosaltres encontinent fem repiquar e per semblant trametem homens propis de aquesta nostra universitat per avisar los lochs circumvehins e mes per haver certinitat de la dita gent e exploradors del present Principat de Cathalunya. E no resmenys ab la milor diligencia que poguem sens mora alguna nos armam e fem armar los cinquanteners e daners ab lur gent e fem fer nostres guaytes excitant los animos de les persones a aquella bona part diligencia e animositat que los homens de la present vila e de Penedes fins aci han haguda. Apres senyors molt egregis e molt magnifichs envers VIIII o deu ores de nit certs homens circumvehins e assats prop comorans a la present universitat han pres hun scuder ab hun cavall grissat assats bell. Lo qual nos han amat encontinent feta la presa ab lo dit home be que nosaltres prenguem encontinent scorcoll del dit home e trobam certes letres no suspitoses ampero per quant lo dit scuder aturave ab mossen Bestida lo qual vuy en dia es en servey e adjutori de la Senyora Reyna e vista la ora captada que lo dit scuder se matia en cami no sens causa per la congoixa e persecucio del dit Principat havem retengut e encara a present retenim be

guardat e sempre retendrem fins de vostres egregis e molt magnifiques prudencies hajam resposta de desliuracio del dit scuder e roci. Lo qual diu que atura a mossen Franci Carbo. E que lo dit roci es de Muntpalau quil prestave al dit mossen Carbo. E axi senyors molt egregis e molt nobles placieus voler nos rescriure de la voluntat de vostres grans magnificencies les quals nostre Senyor Deus ab los gloriosos mossenyer Sant Jordi e lo benaventurat Carles vullen conservar per tots temps. De Vilafrancha a XXVI de juny. — Los jurats e concell e diputat local de Vilafrancha de Penedes qui a vostres grans providencies se recomanan.

Mandaron los señores Diputados y Consejo, en este mismo dia, escribir las siguientes cartas.

Al honorable mossen Pere de Belloch donzell.

Honorable mossen. Entes havem que En Feliu Brujo del loch del Ledo Salvador Spigoler Guillem Spigoler e Johan Spigoler del loch de Cabanells de aqueix bisbat compellits han seguit no voluntariament En Verntallat per VII o VIII dies apres son tornats en lurs cases ab voluntat e intencio segons es afermat de reposarse e treballar en la conservacio de la terra. Pregam e encarregam vos per ço que si volran venir a vos e son tals com es afermat asseguren aquells leixant los fer sos fets com solien pus empero se guar-

den daqui avant fer tals coses o altres qui sien contra lo Principat. E sia Jhsus ab tots. Dada en Barchinona a XXVI de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als honorables e savis senyors los jurats de Vilafrancha de Penedes.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda de la presa que haveu feta de hun roci qui es de mossen Johan Çabastida havem singular plaer e regraciam e comendam vostra bona diligencia que teniu en semblants coses. E per que havem seguretat que lo hom a quil haveu pres vindrà aci é metra lo dit roci en nostre poder vos pregam que vista la present torneu e doneu lo dit roci al home aquil haveu pres. Dada en Barchinona a XXVI de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als honrats senyors los pagesos de la recullita de la vila de Puigcerda.

Honrats senyors. Vostra letra havem rebuda fahent mencio de la recullita a vosaltres requesta per los honorables consols de Puigcerda e de la intencio

vostra la qual es molt bona e de altres rahons manifestades ab la dita letra restam be avisats. A les quals coses responem que per tenir en degut orde defensio e bon stament aqueixa terra havem fet capita e regent lo ofici de veguer en nom de aquest Principat per lo present lo honorable mossen Miquel Cardona qui en lo trieni prop passat era hu dels diputats del General lo qual sera tan prest en aqueixes parts e vetira e regonexera tot lo necessari e provehira al que mester sia. E per ço vos pregam e encarregam siau ab lo dit capità e façau lo degut per defensio vostra e de aqueixa terra e encara ofensio als enemichs si per aqui passaven. E sia Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona a XXVI de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Morisuar dega de Leyda.— Los diputats del General concell llur representants lo Principat de Cathlunya.

Als honorables senyors los pahers e prohomens de la vila de Pons.

Honorables senyers. Nostra cura es sempre stada e sens cansar es entendre en cedar e extirpar divisions e debats entre aquest Principat e metre entre aquells qui son divisos e discordes pau amor e concordia e en la occorrencia majorment de aquest temps on tots deuen esser en una voluntat e afeccio car no ignorau los mals e dans qui de les divisions e debats e los bons qui de la unio e concordia provenen. E com hajam entes ab alguna displicencia que entre vo-

saltres o algens de aqueixa vila qui prou hi comprenen haja algunes diferencies e divisions per les quals la custodia e guarda de aqueixa vila e de vostres persones e bens no seria tal com lo temps requer vos pregam ab molta afeccio que vullau apartar de vosaltres totes diferencies e divisions e siau tots un cor e una voluntat e axi fareu lo servey e honor de aquest Principat com a bons e vertaders cathalans e on facilment nos poguessen levar vos pregam nos ne scrivau clar quines son e quals son los qui ho torben e empatxen car nosaltres qui aquest Principat representam hi farem tal provisio que speram sera servey de nostre Senyor e repos e benavenir vostre. Dada en Barchinona a XXVI de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als honorables senyors los jurats e prohomens de la vila de Valls.

Honorables senyres. Per En Guillem Bafarull e Johan Vassayach missatgers vostres som certificats de la bona e ferma intencio que teniu en la conservacio del Principat e de la cosa publica e libertats de aquell a tots comunes de que molt vos comendam fahents vos certs aquest Principat sera be recordant de vostre be obrar e no fallira a la tuicio e conservacio de tots. Quant es a la endressa queus han demanada de poder haver armes nosaltres havem ofert als dits vos-

tres missatgers donarlos tota direccio en lo que mester hajen. Vosaltres siau attents e vigils en la custodia daqueixa vila e vostra e en recullir messes vituallles e altres coses necessaries no solament per defendres dels enemichs mas encara per ofendrels si possible sera. E sia Jhesus ab tots. Dada Barchinona a XXVI de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Moltes letres vostres congoxoses havem rebudes en los dies passats e a quascuna respost suplint e provehint a vostres desigs per nostre poder specialment sobre lo fet dels D homens que son deliberats anar aqui segons ir vos scrivim e encara havem vuy fetes duplicar les letres. Fins aci havem haguda admiracio de vostres axi frequentades letres attes que tantost les respostes eren spatxades a compliment. Ara havem rebuda una letra del honorable En Johan Agullo (*lo traydor*) ab la qual nos avise que per bons respectes ell se ha aturades totes les letres queus havem dirigides axi comunes com particulars per lo qual avis cesse la admiracio que de vosaltres teniem ell vos dara raho dels motius quil han mogut en retunar les se. Lexants totes altres particularitats nosaltres stam e perseveram en la tra-

mesa dels dits D homens segons vos havem scrit e per ço creem illuminats del Sperit Sant provehim ir que la letra del dit Agullo a vosaltres fos dirigida e encare no sabiem res de la detencio de les dites letres. La bandera de aquesta ciutat ab gran gent ab la ajuda de Deu sera vuy a Cervera e es provehit vage a Tarraga e daqui ab comuna deliberacio de tots o la via de Balaguer o la via daqueixa ciutat de Leyda per fer la honor del Principat e provehir a la indemnitat sua. Axi stau ab aquell bon cor e animo que haveu acustumat e no dubteu de res car nostre Senyor Deu es e sera de nostra part pus justissima causa prosseguim. Sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a XXVI de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als molt reverend pare en Christ e honorables senyors bisbe e capitol de Tortosa.

Molt reverend pare en Christ e honorables senyors. En los dies passats plaga a vosaltres trametre lo honorable mossen Johan Segur canonge daqueixa Seu per entrevenir en nostres consells e tant per la creença per ell explicada quant per experiencia som plenament certs de la virtuosa perseverança que vosaltres com a vertaders cathalans efectualment demostrau en esser coadjutors a la defensio e conservacio de aquest Principat e de les libertats e cosa publica

de aquell de que molt e molt vos comendam fahents certa la R. P. de vos senyor bisbe e vosaltres honorables mossenyors aquest Principat sera recordant de vostre be obrar. Lo dit mossen Jaume Segur com a representant aqueix venerable capitol ha convengut en tots nostres consells e fets e ab molta sagacitat e prudencia se es hagut en totes coses per la qual raho fore a nosaltres molt plaer e consolacio restas car de la sua presencia e bona discrecio alre que bon fruyt no sen sperave. E jatsia nosaltres sempre trigam en special memoria lo dit venerable capitol en la tuicio conservacio e indemnitat de les rendes e patrimoni de aquell siam attents encara empero lo dit mossen Jaume qui del esser daquell ha major noticia hi poria tota hora fer bonissima obra. Tingueus la Sancta Trinitat en sa proteccio. Dada en Barchinona a XXVI de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

27 DE JUNIO.

Recibieron, en este dia, los señores Diputados y Consejo las siguientes cartas.

Molt reverends magnifichs senyors los deputats de

Cathalunya e son concell residents en Barchinona.

Molt magnifichs e molt honorables senyors. A vostres grans magnificencies certificam com lo dia present e davall scrit per sort es stat vist En Bernat Requesens tauler de aqueixa taula del contrast de aquella honorable ciutat e conegut aquell aci lo havem detengut e mes en preso el detenim e Deu volent ab bones guardes lo detendrem fins que per vostres honorables savieses certificats siam queus plaura sen faça per lo qual e per certa letra en ell atrobada se mostra com lo dia passat haurien passats quatre cents homens de peu per Falcet e que tenien la via de la Granadella creem per quant es via dreta del camp que tirarien Alforge primer e apres a Reus e axi per tot lo camp e daltros avisos de gent de cavall qui son entre Miralcamp e Arbecha en lo dessus dit nombre e major hon encara de Gascons. E com aquest camp sia molt pobre de gent per les mortalitats no obstant dos missatgers a vostres grans reverencies per aquesta raho hajam fets demanant vos soccors e ajuda de persones e de totes aquestes coses lo honorable En Pere Luis capita dels qui haveu tramesos en Tarragona e per lo camp per letra nostra ne sia certificat encara segons seria molt necesari no la sentim. Vos suplicam e de part de Deu vos requirim que la dita subvencio de gents a nos molt prest nos sia feta e encara manant al dit capita que tota vegada que per nos request sera en nostra subvencio sia prompte car havent los enemichs aquesta vila a lurs mans totes les altres vilas e lochs senyorejaran e per contrari. Manant nos

totes aquelles cosas que a vostres honorables magnificencies plasents sien. De Valls a XV del mes de júny any Mil CCCCLXII. — Als vostres manaments aparellats los jurats e prohomens de la vila de Valls.

Als molt reverend nobles magnifichs e honorables senyors los deputats e concell lur lo Principat de Cathalunya representants.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Una letra de vostres reverends e honorables savieses he reebuda en virtut de la qual he feta publicar certa crida en aquella inserta e fet scriure e inventariar tots los bens que acis son trobats del discret En Gaspar Maymo notari lo qual inventari ensemps ab les denunciacions que dels dits bens son stades fetes a vostres reverends e honorables savieses tramet per En Rafael Ponç notari e scriva de la diputacio local si e segons ab dita letra me es manat. E sia la Sancta Trinitat en continua proteccio e guarda de vostres reverends e honorables savieses. Dada en Vilafrancha de Penades a XXV de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — A vostres reverends e honorables savieses aparellat lo diputat local de la vila e vegueria de Vilafrancha de Penades Ferrer Pellicer.

Als molt reverend nobles magnifichs e honorables

senyors los diputats e concell lur lo Principat de Cathalunya representants.

Molt reverends nobles magnifichs e honorables senyors. Com nosaltres per la comissio a nos feta per los honorables jurats e consell general de la present universitat en virtut de una letra a ells per vostres reverend e honorables savieses dirigida hajam proceit a rebre certa informacio de les coses que a nostra noticia son pogudes pervenir juxta la dita letra e comissio, e jatsia hajam a reebre encara alguns testimonis de coses a nos novament recitades les quals per En Rafael Ponç portador de la present qui en la dita enquesta ha entrevengut com a notari a vostres reverend e honorables savieses seran explicades hajam delliberat trametre a vostres reverend e honorables savieses lo dit Rafael Ponç per portar la dita enquesta a fi aquella regoneguda nos pugau rescriure lo que a vostres reverend e honorables savieses sera plasent nosaltres degam fer com siam prests e aparellats fer e complir qualsevulla coses a nosaltres manades. E placiaus donar plena fe e creença en tot lo que per lo dit Rafael Ponç a vostres reverend e honorables savieses sobre les dites coses per part nostra sera explicat. E sia la Sancta Trinitat en proteccio e guarda de vostres reverend e honorables savieses. Scrita en Vilafrancha à XXV de juny del any Mil CCCCLXII.— Qui en gracia de vostres reverend e honorables savieses se recomanen Pere Squerre Jacme Gual Antoni Rovira inquisidors e comissaris dessus dits.

Se expedieron, en este dia, de órden de los señores Diputados y Consejo, las siguientes cartas.

Als molt honorables senyors los jurats e concell de la vila dels Prats del Rey.

Molt honorables senyors. Vostra letra havem rebuda e oida la creença explicada per Nantoni Ferran notari tots temps vos comendam molt de la bona perseverança que haveu en les coses que son à conservacio de aquest Principat e de les libertats è cosa publica de aquell. Venints a la resposta de les coses demanades per la vila de Cervera nostra voluntat e proposit son que puys aqueixa vila no es de sa reculleta e es fort e en disposicio de be defendres què en nom de Deu vos defenau e guardeu aquella com be haveu acustumat. Veritat es que la bandera daquesta ciutat es en Urgell ab molta gent ensemps ab lo exercit del Principat e es necessari totes les parts circumvehines hi soccorreguen per ques puixa proveir a la conservacio e indemnitat del Principat e encara en ofensio dels enemichs. E per ço vos pregam e encarregam quant mes stretament podem decontinent vullau fer que de deu fochs vostres e de tots los lochs de vostra sotvegueria sia fet un home fiable be armat e dispost qui a carrech e despesa dels restants axi com se es fet en aquesta ciutat e altres viles e lochs qui ab la dita bandera son vagen tant prest al dit exercit

per fer alli lo que sera necessari els sera comendat per los nobles e magnifichs conductors e capitans. E aço fem per no dar tedi e perque ab major voluntat tot hom hi vinga delliberat. Altra vegada vos pregam aço sia prestament per vosaltres deduit a execucio. E sia notificat als dits lochs de la sotvegueria perque facen lo semblant com sia de gran necessitat. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a XXVII dies de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los consols e universitat de la vila de Montblanch.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda e oida la creença explicada per lo honorable micer Hugo de Mijavila restam molt contents de vostra virtuosa delliberacio e perseverança que com a vertaders cathalans haveu en la conservacio del Principat e de les libertats e cosa publica de aquell a tots comunes de les quals coses molt vos comendam faents vos certs lo dit Principat sera be recordant de vostre be obrar. E per que conegau nostres paraulés son corresponents als fets havem delliberat per contentacio e custodia de aqueixa vila trametre aqui per al present cent homens be a punt als quals vos pregam façau bon aculliment e ab lurs diners hajen lo necessari e sien tractats en manera que hagen bona contentacio de tots vosaltres. E sia Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona a XXVII de juny del any Mil CCCC

sexanta dos. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Bajo igual forma, se escribió al abad y convento del monasterio de Poblet, sin mas diferencia en el texto, que la de poner cincuenta en vez de cien, al hablar del número de hombres que allí se enviaba.

Als honorables senyers los jurats e prohomens de la vila de la Lacuna e dels castells de Viladomager e de Miralles.

Honorables senyers. Per relacio a nosaltres feta per lo honorable En Joan Pellicer en nom dels jurats de Vilafrancha de Penades som certs de la virtuosa e sana intencio vostra que com a vertaders cathalans teniu en la conservacio del Principat e de les libertats e cosa publica de aquell e com haveu tramesos a la dita vila CXX homens per fer lo degut en tot cas de necessitat de les quals coses molt vos comendam. No resmenys nos ha referit que lo honorable Narnau Guillem de Cervello significa voler venir aqui per damnificar vos per les causes dessus dites de que havem gran admiracio e no podem creure ell faça tal cosa car si ho fahia lo Principat no hauria lo sentiment ques pertany. Per ço notificants vos les dites coses vos dehim que si lo dit noble volia damnificar vos en res per les causes dessus dites stigau preparats a defendreus degudament solament perque no siau mal-

tractats. E si per aço e encara per altres necessitats haureu res mester recorreu per los dits jurats de Vilafrancha fabents vos certs que lo dit Principat vos defendra de qualsevol molesties que per les causes dessus dites vos fossen fetes. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a XXVII dies de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt magnifichs honorables e de gran saviesa senyors los jurats e concell general de la ciutat de Mallorcha.

Molt magnifichs honorables e de gran saviesa senyors. Ab nostra letra de XXVIII de maig prop passat largament scrivim a vostres savieses avisant aquelles succintament de totes les coses essencials subseguides en aquest Principat fins a la hora. E per quant havem sabut la dita letra per defecte del portador no es pervenguda a mans vostres de que molt nos dolem. Havem delliberat altra vegada esser vos remesa ensemps ab aquesta per quant apres de la sua data ha contingit que lo Senyor Rey continuant les sinistres intencions e proposits es entrat ma armada ab nombre de gent a cavall e de peu en aquest Principat la via de Urgell prenent persones e bens cremant lochs e casals e faent moltes crueltats ab cominacions de molt majors les quals apres matant gents e altrament ha continuades e en obra meses e met tots dies. E no resmenys la S. Reyna ha fetes moltes coses contra lo dit

Principat infringints abdosos la capitulacio al dit Principat atorgada e solemnament jurada e altres libertats contra leys divines e humanes e en gran derogacio de la fidelitat e altres coses que Rey es tengut a sos vassalls. Per les quals causes e rahons e altres ha convengut necessariament publicar los dits S. Rey e Reyna per tot lo dit Principat en les forma e manera contengudes en sengles crides copia de les quals es interclusa en la present. E perque les vulgars fames anegades son acompenyades de coses no veres havem delliberat fervos la present e trametre la dita copia a fi que de la verita plenament vostres magnificencies e savieses sien certificades E sia Jhesus proteccio de tots. Scrita en Barchinona a XXVII dies de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda.

Bajo igual forma, se escribió tambien á los jurados y consejo de Menorca y á los de Iviza.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la ciutat de Vich.

Molt honorables e savis senyors. Entes havem vosaltres haver elegits oficials ordinaris e fer crides e altres coses de part dels consellers e capitans de aquexa ciutat afermants haverne potestat sots color de cert privilegi attes ques diu lo Senyor Rey ha dada la ciutat a sacco e que los emoluments dels dits

oficis han esser vostres e haver comanat basto a tres capitans. De les quals coses havem admiracio per quant no proceeixen segons orde de nostra letra en virtut de la qual los dits oficials son é deuen ser elegits. Per ço obrints vos nostra intencio vos pregam e encarregam que si fet no es encontinent reebuda la present elegiau los dits oficials ordinaris qui en nom del Principat per lo present regesquen segons vos havem scrit e facen les crides e altres actes segons lorde queus havem trames ab dita letra. Dels emoluments empero tinguen compte com es acustumat a fi que del que reebran puixen dar suficient raho al Principat e no façau peu del dar a sacho car de tota Cathalunya se diu e no solament de Vich. Quant al basto acomanat als dits tres capitans nostra intencio e voluntat es que ells no exercesquen acte algu de jurisdiccio car seria expresament contra constitucio del dit Principat disposant que en les ciutats e viles de aquell no puixa haver mes dels oficials ordinaris. Plau nos empero que porten lo basto com a capita ab les preeminencies acustumades a fi de tenir en degut orde e repos les gents. Altra vegada vos pregam que nostra voluntat e intencio dessus declarades sien efectualment servades. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a XXVII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Al honorable senyer En Johan Molins notari depu-

tat local en la ciutat de Vich è vegueria Dosona.

Honorable senyer. Vostra letra e memorial sobre les coses que fan e pretenen los consellers de aqueixa ciutat havem reebuts e decontinent havem dellibérat als dits consellers fer una letra copia de la qual per vostre avis es interclusa en la present a efecte que la dita copia sia a vos resposta. Dada en Barchinona a XXVII de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya. Als honorables tots e sengles caps de cinquantenes conestables e gents del exercit del dit Principat e senyaladament an Olivella hu dels dits conestables e a altres qualsevol persones a les quals les coses davall scrites se pertanguen salut.

Per informacio segons som certificats reebuda e altrament consta que entre cert nombre de bestiar en los dies no ha molts passats per vos dit Olivella conestable pres den Naves de Bellvis ha XVIIII caps de moltons e un ase qui son de un pastor apellat Garcia de Artigalo lo qual nos ha suplicat aquells li façam restituir. Considerant adonchs que lo dit pastor no culpe a res de les faenes concorrents vuy en lo dit Principat per ço vos dehim e manam quant mes stretament podem que vista la present restituischau al dit pastor los dits XVIIII caps e lase e aço no dila-

tets per alguna causa o raho. Dada en Barchinona a XXVII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la vila de Tarrega.

Als molt honorables e savis senyors. A vosaltres es molt necessari que vista la present prengau o pendre façau informacio qui son stats aquells de la companyia del Rey e altres qui son stats en la correguda e robatori fets ara pochs jorns ha passats en aqueixa vila de Tarrega o en lo territori de aquella e encara qui son aquells qui de present son en servey del Rey contra aquest Principat axi cathalans aragonesos com valencians e aquella presa e reebuda sius plaura nos trametats per persona fiable com tota triga sia en aço molt damnosa e contraria. Dada en Barchinona a XXVII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. —Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

28 DE JUNIO.

Se hicieron varias proposiciones que fueron votadas, prevaleciendo el siguiente voto del señor obispo de Vich, que se tomó como deliberacion.

Lo senyor bisbe de Vich dix que en tota manera se deu proveir en haver lo castell del Pertus a ma del Principat e que los colls de Panicars del Pertus e de les Abelles sien mesos en algun orde de custodia. La expedicio de les quals coses sia remesa a la VIIII[a] de les banderes.

Item que per quant se diu lo S. Rey ha manat detenir tots bens de cathalans qui son en Arago Valencia Sicilia Mallorcha e altres illes sia remes a tres persones del present concell ço es al abbat de Sant Benet don Francesch de Pinos e al sindich de Perpenya ab referir.

Item que si les persones axi principals com surrogades del present concell qui presents son en Barchinona les quals no seran stades presents en les delliberacions fetes fins avuy e specialment en les crides del Senyor Rey e Reyna no loaran e aprovaran ab eficacia totes les dites delliberacions actes e coses fins aci fetes per dimecres prop vinent per tot lo dia e los altres qui son absents e no tenen surrogats dins cert temps assignador a coneguda de la VIIII de les banderes daqui avant sien expellits del present concell axi que en res noy puixen entrevenir.

Item que les galees de Bertran e de Tora qui dies ha son detengudes en la platja de Barchinona stan be lla on son e que sien retengudes. La manera com sia remesa a les tres persones damunt scrites ab referir.

Item que sia scrit als ecclesiastichs barons e uni-

versitats de Cathalunya specialment de les parts circumvehines en Urgell pregant los que facen de deu fochs un home habil e be armat qui decontinent vaja al exercit en Urgell a despesa e carrech dels restants.

En este dia, recibieron los señores Diputados y Consejo las cartas que se hallan á continuacion.

Als molt reverend magnifichs e molt savis mossenyors los diputats del Principat de Cathalufiya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt savis mossenyors. Certifich vostres reverencies com en los lochs de Miquinença e de Mora empatxen lanes robes e mercaderies de cathalans qui avallen per lo riu e venen en aquesta ciutat car certament he sabut de una barcha qui es avallada ab lanes que no es gosada arribar a Miquinença per ço com Larahic fonch avisat que les robes que portava que eren de Cathalans li foren stades reténgudes e axi mateix quant es stat a Mora han fet arribar e sino per En Pere Boteller de Mora les hagueren aturades. E axi com fan de les dites robes se spera faran de forments e vitualles per manera que no leixaran avallar res per lo riu que sia de Cathalans que no sia pres les quals coses redunden en gran dan del Principat e de les generalitats. Perque

mossenyors vos placia en aquelles degudament proveir. Certificant vos mes com los castells de Azco hi haja gent forastera de Arago e de altres parts per guardar aquell e sabse cert que lo capita en Ponç Çacosta ha trames un bell cavall a son cunyat en Alcanyiç lo qual es anat per servey del Senyor Rey de que no es tengut en aquestes parts en bona opinio e per semblant del castell de Miravet. Perque mossenyors per lo carrech que ha en aquestes parts de vostres reverencies de certificar vos de les coses que porien noure al Principat vos avis de les coses sobredites. Mes mossenyors vos certifich com los XVI sachs de bescuyt trames aci per lo diputat local de Leyda que he trobat en poder del diputat local passat es molt guastat e no trob quil vulla comprar e la botiga los menge com pach de loguer tots dies tres diners so pregat per los procuradors de aquesta ciutat quel faça portar en lo castell Damposta que stiga alli per provisio del dit castell si alre seria quey hagues mester. Perque mossenyors placiaus delliberar e scriure lo que volreu ne faça. E altres coses no occorren a present sino que vostres reverencies me scriven e manen lo que plasent los sia los quals tinga la Sancta Trinitat continuament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XXVI dies de juny any Mil CCCC sexanta dos. — Mossenyors a tota ordinacio e manament de vostres reverencies molt prest Sperandeu Palau diputat local de Tortosa.

Als molt reverend egregis e honorables diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend egregis e honorables diputats del General de Cathalunya. Vostres letres dadas en Barchinona a VIII del corrent mes de juny havem rebudes ab deguda reverencia e sentints e sabents lo gran trontoll e tribulacio qui per males persones no tements Deu ne guardants lo gran dan e interes de la cosa e be publich de Cathalunya e fem desempatxar les messes qui per gracia de Deu hic son bones. E com sapiam altre ardit dels afers per vosaltres ferem recullir los viures e confiats que ab bon voler e animositat de coratge som e serem prests en defensio de la cosa publica de Cathalunya segons som tenguts per justicia de les dites vostres letres havem trameses copias en diversos lochs daquest Empurda e per gracia de Deu sentim que tota aquesta terra sta en bon punt e voler. E placia a la misericordia de nostre Senyor Deu que a tots de bon sforç e bon voler a defendre la cosa publica e la justicia de Cathalunya. Dada en la vila de la Bisbal a XXIII de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Humils vostres los jurats de la Bisbal.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del Principat de Cathalunya e concell llur residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Huy scrita la present hora quasi del sol post per letra del loch de la Cenia som stats avisats com en lo maestrat de Montesa son entrats certs homens del Rey per fer empre e fer ajust de gents en lo dit maestrat per damnificar aquesta frontera segons que en la dita letra poran veure vostres reverencies la qual ab la present trametem. Suplicam vostres reverencies nos donen concell favor e ajuda en lo fahedor. E lo que per vostres reverencies sera deliberat placieus avisarne lo honorable En Bernat Struch missatger nostre e si sera partit per letra. E sia la Sancta Trinitat en continua custodia de vostres reverencies e de tot lo Principat. De Ulldecona a XXIIII de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — A totes vostres ordinacions e manaments prests los jurats e concell de la vila de Ulldecona.

Als molt honorables e savis senyors de jurats e prohomens de la villa de Ulldecona.

Molt honorables senyors. Nosaltres vos volliem fer hun home sino que es stat sort que lo portador de la present ses trobat aci de queus dam avis com en lo meastrat son arribats certs homens de part del Rey a gin dels quals se fa empre en secret de homens singulars hon se ha de fer hun gran ajust de gent a Penisola e de aqui han de donar en aquesta frontera de queus ne avisam. En aço no posen dubte algu que la cosa es molt certa e de aço es avisat home de aqui.

Crehem ell vos ne deu haver parlat de aquest fet nosaltres haguem dimarts hun poch de sentiment e vuy demati havem ne hagut avis com la cosa es certa. Ja ne havem scrit a Tortosa donants de parer per part de Tortosa e de vosaltres ne anassen alguns missatgers per aquests lochs e universitats del meastrat que frontalegen ab nosaltres per sentir en que tenen envers Cathalunya. Dels dits homens que son arribats del Rey han dreçat dret a Peniscola per haver lo castell stiga a ma e voluntat del Rey. Fora bo si per qualque gin e manera se pogues fer a tractar en Peniscola nos pogues fer ajust de gent car de alli trancaran lo cap a tot aquest quarter de Cathalunya. Daqui avant provehim en lo queus parra esser necessari a homens savis e en axi mateix vos placia dar avis a nosaltres del que sentireu no mes. Feta en la Cenia a XXIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — A les vostres savieses prests los jurats de la Cenia.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e molt savis senyors los diputats del General de Cathalunya e llur concell resident en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e molt savis senyors. Certificam vos com havem avisos certs per via de Alcanyiç com per part del Rey es stada emprada la vila que li facen cent homens e ultra açe es stat fet empre en la vila mateixa de certs homens per venir al castell de Orta e pendre aquell per lo dit Senyor Rey e que molt prest hi deuen venir. No-

saltres havem scrit decontinent ab home propri a Orta que hagen lo dit castell a sa ma e tingan aquell ben guardat fahent los oferta que per vostres reverencies los sera tramesa gent per guardar lo dit castell. Mes som avisats ab correu de Calaceyt que los del dit loch son certament avisats que alli deu venir gent del Rey ço es lo mestre de Calatrava per berrejar lo dit loch qui es del honorable capitol de aqueixa ciutat e pendre lo castell a sa ma. Encara mes vuy havem hagùts dins dues hores quatre avisos per homens propris per aço tramesos com los comenadors de Montroig e de la Freneda e altres homens del Rey se preparen ab molta gent a venir en los termens de aquesta ciutat per damnejar pendre e robar bestiars e tot lo que poran e que ja en gran part son provehits de tot lo mester per venir a fer les dites coses. Tot aço mossenyors es ben cert e havem los dits avisos per homens als quals aquells son stats comunicats e per ço com son convehins nostres e tenen aci grans amistats nos ne han scrit perqueus suplicam axi com per moltes vos havem scrit vullau molt prestament provehir de trametre aci CC o CCC homens e axi mateix al castell de Orta los que seran necessaris a la custodia de aquell. Certificants vos que aquestes coses son molt necessaries si voleu que aquesta terra nos perda es conserve. Mes mossenyors vos certificam com los castells de Azço e Miravet segons sentim no son tan ben guardats ne provehits com seria mester a obs del Principat e del capita de Azço que es molt flach en voluntat e som avisats que lo

Rey deu venir a Miquinença e de alli calarse a Azço a Mora e a Miravet per haver los dits castells e ferse fort en aquells. Suplicam vos hi vullau provehir per manera que los dits castells sien fortificats e sien conservats e tenguts segurs per lo Principat e vullau scriure als capitans dels dits castells e als de la vila de Orta que sien vigilants e attents en la custodia dels dits castells per manera que per los enemichs no sien presos e damnejats. En lo maestrat se fa continuament empre de gents e aço sabem cert. Lo comdat tot sta aparellat contra nosaltres e los de la frontera de Arago comenadors dessus dits entant que stam circuits de contraris e enemichs per queus tornam suplicar nos trametau molt prest lo dit nombre de gent per profit de tot lo Principat e conservacio de aquesta terra segons vos havem dit com en altra manera passa gran perill segons per altres vos havem scrit. Mes vos certificam com lo Senyor Rey ha trames a Miquinença e manat que prenguen totes robes de cathalans que avallen per lo riu. E axi no es sperança que negunes robes de cathalans avallen de Arago ne forments. E axi mateix en Mora los fan empaix. E per la darrera barcha que es avallada ara en aquests dies prop passats havem haut cert avis de les dites coses. Perque mossenyors placiaus hi proveir degudament. E altres coses al present no occorren sino que la Sancta Trinitat sia continuament en guarda e proteccio de tots. Scrita en Tortosa a XXVI de juny del any Mil CCCCLXII.

Mossenyors trametem vos ab la present lo proces

de certa inquisicio que havem feta e reebuda contra en Berthomeu Feriça en vigor de la comissio per vostres reverencies tramesa a aquesta ciutat. Placiaus scriure al receptor de les pecunnies del General satisfaça al notari de sos treballs e a altres treballants. A tota ordinacio de vostres grans reverencies apparellats los procuradors de Tortosa.

Als molt reverend e honorables mossenyors los diputats e lur consell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverend e honorables mossenyors. De vostra reverencia havem reebudes tres letres comunicant nos de ço que per vostres reverencies. es proceit en les execucions dels crims que haveu trobat. E de aquelles letres havem comunicat ab totes aquestes viles que son en aquesta tinença hoc encara dades copies a la vila de Alcanyiç e de Casp qui son en Arago e havem fet tot ço que per vostres reverencies es stat manat. E mes molt reverends e honorables mossenyors de vostra reverencia havem reebut una letra lo jorn de Corpus Christi que fou dada en Barchinona a VIII de juny la qual havem comunicada ab totes les circunstancies segons per vostres reverencies es stat manat e havem tretes banderes e feta mostra de les gents quens trobam de quens trobam molt flachs de armadures per la gran pobresa de la terra de diners la gent molt pobra pero lo cor es molt fort confiant en nostre Senyor Deu e en la bona justicia. Nosaltres

nos som tots a units ab tots los vehins de la frontera Darago quins avisaran de tot ço que ells sentiran pero tenim tres lochs del archebisbe de Çaragoça frontalers de que hi ha un bon castell qui dien de Vallderoures es diu que stabliran aquell pero fins avuy noy ha res proveit e tenim ajustat en los dits lochs que si res si fara serem avisats prest. Molt reverends e honorables mossenyors aquesta vila ha un bell castell quis diu comanador frare Siscar lo qual se diu curial del Rey pero ell noy es vengut despuys que es aquest fet ne en lo castell no ha neguna provisio de gents ne armes ne vitualles e nosaltres veents que lo castell no stava be axi sols havem dit al procurador que aquest castell se guardas ell nos ha respost que es molt content si nosaltres hi volem ajudar que lo comanador es molt pobre e que no poria guardar lo lo qual es be veritat que pagades les pensions e lo tresorer no li sobra res de la comanda tant es lo deute que hi ha mes perque nosaltres som stats contents de guardarlo e per ço que la sospita tenim que ells son curials del Rey havem dit que nosaltres voliem nos prestas sagrament e homenatge que en aquell castell ell no metrie gent alguna sens nostra voluntat e lo dit procurador ha respost que nou faria que ell tenia aquell castell per lo comanador e per lorde e per custodia dels lochs de la comanda e que no farie altra subjeccio e que si no li volien ajudar que ell nos ne requerie per lo homenatge que erem tenguts al orde e nosaltres veent que mes valia sostenir lo dit castell que nulls resistirem trobant nos en lo castell si tray-

cio si ha a fer per ells que no si eren de fora. Perque nosaltres tenim esment a ells tots temps que nons sabem de quins guarden tanta es la traycio que vuy regne. Perque molt reverends e honorables mossenyors vos suplicam nos perdonen com la present no va axi com a vostres reverencies pertany que la havem scrita de nosaltres mateixs que no volem que nostre advocat ne sente res per la gran traycio que vuy es en ells. Dada en la vila Dorta a XXV de juny del any Mil CCCCLXII. — Mossenyors molt redubtables qui en vostra gracia e merce nos recomanem los jurats e prohomens de la vila Dorta.

Mandaron los señores Diputados y Consejo expedir, en este dia, las siguientes cartas.

Al molt egregi senyor lo comte de Cardona.

Molt egregi senyor. No poriem prou explicar la gran contentacio que aquest Principat ha de vostra gran noblesa en respecte de la virtuosa perseverança que ha en la conservacio de aquest Principat e de les libertats e cosa publica de aquell segons sempre haveu loablament acustumat faent certa vostra gran noblesa lo dit Principat sera be recordant de vostre be obrar. E per tant com creem a vostra oida sera pervengut lo que ses fet del castell de Claramunt certificam vostra gran noblesa com anant lo magnifich capita de la bandera daquesta ciutat la via Durgell fou

informat qne vertaderament lo bastard de Cardona ab gent de peu se era preparat a pendre lo dit castell per empatxar per son poder lo carnatge e altres coses que son trameses al dit capita. E per aquest sguard fou mésa e vuy en dia sta en custodia del dit castell certa gent no ab intencio de fer alguna injuria ne prejudici a vostra gran noblesa mes per la sola causa dessús dita e axi vos ne fem cert ab la present. E per quant senyor molt noble es necessari totes les parts circumvehines de Urgell ajuden al que se ha fer per conservacio e indemnitat del Principat e ofensio dels enemichs nosaltres havem proveit que los barons cavallers ecclesiastiques persones universitats e altres possehints vassalls facen de deu fochs un home fiable be armat e dispost qui a carrech e despeses dels restants vagen al dit exercit axi com ses fet en aquesta ciutat e altres viles e lochs qui ab la dita bandera son e axi ab la ajuda de Deu sera tal nombre de gent entre aquella que ja hi es e la que per aquesta via hi sera que no solament a defendres dels enemichs ans encara a ofendre los en manera que lo Principat sera preservat dels cruels dans e destruccions qui ja son començats e continuament cominats. Per ço avisants vostra gran noblesa de les dites coses pregam e encarregam aquella que continuant lo vostre virtuos proposit com de tant gran comte e baro se pertany decontinent reebuda aquesta vullau proveir e trametre a tots les letres de vostre comdat que facen lo dit soccors de deu fochs hun home lo qual vage tan prest al dit exercit per fer alli lo que sera necessari e co-

mandat per los nobles magnifichs conductors e capitans. Aço es stat pensat per bons respectes e perque ab major voluntat tot hom hi vingue delliberat. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra e direccio dels negocis que prosseguim. Dada en Barchinona a XXVIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Rebuda havem una letra del honorable mossen Luis Divorra e oyt a ple son nebot Jacme de Montergull som certificats de la virtuosa intencio sua que com a verthader cathalan te en la conservacio del Principat e de la cosa publica ab libertats de aquell. E per quant en aqueixes parts se diu haver moltes gents seminants fames del dit mossen Luis les quals si cregudes eren facilment porien parir algun inconvenient per ço vos pregam e encarregam no vullau dar credulitat a tots reports axi com creem no feu. E pus lo dit mossen Luis sempre ha fet e fa lo que dell se sperava sia tractat per vosaltres com loablament haveu acustumat. Certificants vos que en lo dit mossen Luis fes cosa alguna derogant al Principat ço que no poriem creure nosaltres hi fariem provisio deguda. Mes avant havem entes vosaltres tenir pres un speeier appellat Sola per part del qual som stats suplicats volguessem entendre que ell no exer veixat. Per ço som de parer li sien le-

vats los grillons donant per aquells seguretat ab suficients fermances e axi stiga en la preso be guardat e lo proces li sia acabat e tantost trames a nosaltres per queus puixam scriure del que sera faedor. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a XXVIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

La antérior fué dirigida tambien, con leve diferencia en su contenido, á los paheres de la villa de Tarrega.

Al molt honorable lo senyer En Pere Luis de Vilafrancha donzell.

Molt honorable senyer. Per una letra vostra dirigida al honorable mossen Franci de Sentmanat som certificats de la preso per vos feta del home qui metia en conturbacio aqueixa ciutat e de altres coses alli scrites de les quals havem haut gran plaer. Venints a respondre al necessari vos dehim significam e volem que tant com en aqueixa ciutat aturareu vos useu en les gents del exercit que aqui teniu e encara en qualsevol altres persones de totes aquelles jurisdiccio potestat e preemineneies que acustumen usar capitans de gents ab aço empero que los processos e execucions que fer se hauran hajan a fer ab intervencio dels honorables consellers daqueixa ciutat e a consell del honorable micer Damia de Montserrat doctor en decrets. Aquesta es nostra voluntat e intencio les quals

volem sien servades e executades. Mostrau la present als dits honorables consellers e micer Damia e prenguen la per lur car occupats de altres negocis no podem a cascuns particularment scriure. Dada en Barchinona a XXVIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell de la vila de Cardona.

Molt honorables e savis senyers. Nosaltres scrivim al egregi comte vostre del qual per lo seu virtuos obrar aquest Principat es tant content que mes dir nos pot pregant e encarregant lo vulla proveir e trametre a totes les terres del seu comdat que facen de deu fochs un home fiable be armat e dispost qui à carrech e despeses dels restants vaja al dit exercit com se es fet en aquesta cintat e altres viles e lochs qui son ab la bandera de Barchinona. E semblantment ne scrivim als altres barons cavallers ecclesiastiques persones universitats e altres possehints vassalls. Creem lo dit senyor comte ho fara tan prest com loablament ha acustumat encara empero ne avisam vosaltres com aquells qui per esser vertaders cathalans e devots al benefici del dit Principat ne sou be mereixedors. Pregants e encarregants vosaltres hi vullau esser propicis e dar per vostre poder tota efectual obra que les dites coses se seguesquen al mes prest que fer se puixa car lo nombre de la gent qui

ja es en lo exercit ab aquella que per lo dit mija hi sera ab la ajuda de Deu bastara no solament a defendrés dels enemichs ans encara a ofendrels en manera que lo dit Principat sera preservat dels cruels dans e destruccions que ja son començades e continuament cominats. E sia Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona a XXVIII de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Bajo igual forma, y con la direccion respectiva, se escribió tambien á los cónsules y concejo de Solsona, de San Lorenzo de Morunys, de Calaf, de Castellfollit, de Riubragós, de Torá y de Tárrega.

Als honorables senyers los jurats e concell de la vila de Moya.

Honorables senyers. Vostra letra havem reebuda ab quens avisau de la eleccio de capitans e oficials e de la seguretat per ells prestada. De tots som molt contents. Ja havem dit al sotveguer e batle lo que han a fer. Quant al fet dels capitans que haveu elegits vos debim que ells no han prestar seguretat alguna e lur potestat es tenir en pau e degut orde les gents darmes que sota ells son e si fan res indegut e desordenat en los fets darmes poden esser castigats per los dits capitans. Totes les altres coses de jurisdiccio se han a fer e exercir per los dits oficials ordinaris en

nom del Principat per lo present axi com vos havem scrit. De la nova quens es portada de haver pres los enemichs Sanct Pedor e Sellent stam maravellats per quant no es referida en cert sino per oyr. Pregam vos en tota manera si axi es ço que Deus no vulla sien avisats los consellers de Vich e lo canonge Planella e encara proveit als passos segons es concertat e avisaunos del que sera car nosaltres no fallirem a fer degut soccors. E sie Jhesus ab tots. Dada en Barchinona XXVIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Al molt egregi e strenuu baru lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Per letra den Miquel Vives e altres vies som certificats de la deceptiva illusio o tracte mogut e de la capcio dels honorables En Pere de Belloch e altres e del combat per vos donat e encara de la embaixada de mossen Cartella a vos feta. Enug havem de la preso dels dessus dits empero contentam nos de la singular empresa e del animos e fort combat per vos donat. De vostra gran noblesa no haver nos avisats no tenim maravella car en tals faenes vos sou trobat que es suficient scusa. No haja vostra gran noblesa congoixa del cas dessus dit com creem no haveu car en fets de guerres de tals e semblants cassos son acustumats seguir e per ço es virtut no ad-

mirar ne menys spantar. Com haurem avis larch de les coses subseguides respondrem vos al que sera mester creem vostra gran noblesa nos oblida fer les provisions necessaries axi en salvacio dels presos com altres coses oportunes. Nosaltres trametem aqui un gran bastiment comprovat e molt perfet per la entrada daqueixa força ab certs fusters e altra gent. E de continent fem partir docents homens de peu be a punt per refrescar e fortificar vostre camp. E porque havem ayres certa gent darmes de França se prepara entrar la via de Rossello e es cregut que si entreu volran tirar lo mes prest que poran en aqueixa ciutat sembla a nosaltres vostra gran noblesa se deu fer venir los consols de Castello Dampuries e de Figueres o trametre a aquells alguna persona per avisar los que en tal cosa sentissen decontinent trameten gent ço es los de Castello al coll de les Abelles e los de Figueres als colls del Pertus e de Paniçars per guardar aquells e quen avisen vostra gran noblesa oferint los que tantost hi trameten degut soccors. De aço poreu comunicar ab lo noble vezcomte de Rochaberti qui semblantment scriura a les sues viles de Perelada e de la Jonquera que en les dites coses facen lo degut venint lo cas car entre tots molt facilment poden empatxar la entrada de la dita gent de França encara que fos molt major nombre que no es e ab lo nostre soccors tota aquella terra ab la ajuda de Deu sera constituida en plena tuicio. En les parts Durgell se ha proveit e proveex continuament ab gran attencio e per gracia de Deu tot ha bon recapte. E sia la Sancta Trinitat pro-

teccio de tots e direccio dels negocis que prosseguim. Mentre fahiem la present es arribat home propi de Leyda ab letra dels pahers narrants com divendres prop passat lo Senyor Rey ab tot son poder a cavall e a peu vench a la dita ciutat faent enza de XXXX rocins e dels de la ciutat isqueren circa cent sens capita seguint los un terç de legua e com foren avançats hisque tota la gent dels enemichs e la brega se mescla entre ells de la qual ha morts dels enemichs tres e un gentil home pres e sis rocins morts al camp e nafrats pus de XXXX rocins tots ab herba los quals se creu morran. De ciutat hi ha morts altres tres dos de ferida e hu negat e presos per la orta XXIIII o XXV homens dels quals la major part son bergants no coneguts. Tota quanta gent es vuy dels enemichs son circa CCCC rocins entre avols e bons e CC homens de peu desarmats e malandreçats. Diu lo dit home qui present es stat a la brega que entre la gent a cavall dels enemichs havia entorn cent homens cavalcants armats sobre mules. Diu mes que los castellans han pres Lerin en Navarra qui es del bisbat de Pamplona e decontinent lo bisbe qui era ab lo Senyor Rey ab XXX rocins sen es tornat ab sa gent la via de Navarra e aço es cert. Diu encara mes que lo mestre de Calatrava es ja ab lo Senyor Rey e es vengut ab sexanta de cavall e daqui avant no si spera mes gent. Tot vos sia avis. Dada en Barchinona a XXVIII de juny del any Mil quatrecents sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. —Los diputats e concell etc.

Al molt magnifich e savi cavaller mossen Luis Divorra.

Molt magnifich mossen. Vostra letra havem reebuda e oyda la creença explicada per En Jacme de Montargull nebot vostre restam molt contents de la virtuosa intencio vostra que com a vertader cathala teniu en la conservacio del Principat e de la cosa pública e libertats de aquell a tots comunes. E ab tot de vos alre no creguessem encara molt vos ne comendam faents vos cert aquest Principat sera be recordant de vostre be obrar. Nosaltres scrivim als honorables pahers de Cervera e de Tarrega dient los nostre parer. Creem vos faran la bona tractacio que han acustumat. Pregam vos per ço eus encarregam vullau talment haver vos en les faenes concorrents que tots vostres vehins hajen causa de esser be contents. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a XXVIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

El mismo dia, los señores Diputados y Consejo recibieron las siguientes cartas.

Als molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors los deputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. Per altra scrivi dissapte breument per no haver temps a vostres reverencies sobre lo fet del tracte que yo habia fet ab alguns qui guardaven la esglesia e campanar de Sant Feliu de que mossen Xatmar es capita. Jo fiu metre en la sglesia quatorze homens ço es En Belloch mossen Joanot Çarriera Huc de Copons Pere de Planella Montaner P. Balps e un meu parent Roger de Pallas que yo encara que no sia home experimentat per sa joventut amave molt e los altres son homens de peu. Com dins foren entrats la entrada fou sentida per lo dit capita e altres de la força e no ni pogueren per ço mes entrar dins la sglesia ells feren gran brega perque ells nos leixaven pendre. Apres de molta brega los fou salvada vida e membres e axi vuy son presos. No pogueren esser soccorreguts pero si la nit no fos axi prest sobrevenguda en tot cert forem entrats que ja per lo mati les portes de la dita sglesia foren cremades e no restava sino derrochar una paret que havien feta a la porta. En aquesta faena han sabut tots los de la força e aquells de qui per ventura vosaltres tenieu alguna confiança. Placiaus determenar en quina manera volen se proveescha en haver a mans del General les viles lochs e castells de aquells qui son dalt car a mi sembla que pus axi ab tanta delliberacio venen contra la terra se deu proceir contra ells e bens lurs per totes les vies ques pot. Ir de mati a mi vingue mossen Cartella canonge per part dels de la força scometent me de certa concordia. Yo perque la mia voluntat no

es fer deguna natura de concordia no li he res promes mas que de aço yo consultaria ab vostres reverencies. Yo tinch altres tractes entre mans e so cert Deus volent se sdevindran. Vull pero vostres reverencies sien certes que tots los gentils homens daquest Ampurda son be mascarats ne en ells se pot en alguna manera confiar. La bombarda grossa se es sculada. Seria necessari fos aci trames un bon mestre qui la sabes adobar. Placiaus trametrel decontinent e trametre aximateix bombardes grosses polvora de bombarda e de spingarda viretam plom e pedres. Jo he sabut que la muller de mossen Muntanyans tramet aci una conestablia de gent per donar soccors a la força volen tenir pratica de entrar hi ades dos ades quatre fins tots sien dins. Placiaus proveir en ell e en tots los altres car fins aci se es mostrat esser hu ara se mostra altre. Si semblants seran comportats mala per a nos per la parcialitat que tenen gran e per a mi e lurs fills germans e muller deure esser retenguts. A molta instancia de la vila de Perpinya yo he donat salconduyt a mossen de Montpeyros veguer de Narbona qui enguany fou aqui per embaixador del Rey de França per venir parlar aci ab mi ab condicio si a vosaltres sera plasent en altra manera revocarlo encontinent. Les rahons ab que lo sindich o trames per la vila de Perpinya ma feta grandissima instancia son que per quant ells tenen vuy los forments e blats per recullir que era molt necessari leixar venir lo dit mossen Montpeyros perque en aquest temps ells eren segurs los francesos no entraren e ells hauran recu-

llets tots lurs blats. E axi yo lurs rahons per lo bon respecte admeses he donat lo dit salconduyt. Del que sera vostres reverencies seran avisadés prestament. Daço al meu parer pot resurtir molt benefici e no dan algu. Avisat so per molts vos es dit que parlen alguns ab los de la força e quels donen vitualles. Aço es contra veritat que ni fruyta ni vitualles que dien ells no han de aci que la guarda se fa continuament e ab molta diligencia pero lo parlar nos pot vedar. En Miquel Vives que açi per vosaltres es ab tot ell sia bon home per la sua pero antiquitat no es gens bo per a tantes faenes com aci concorren. Placiaus per ço trametre aci altre mes dispost que haja lo carrech que ell te que a moltes coses ultra pagaments se ha a donar orde que propriament venen a son carrech per utilitat del General. E per ara no mes. La Trinitat Sanctissima vos tinga en sa continua proteccio. De Gerona a XXVIII de juny del any Mil CCCCLXII. — A la ordinacio de vosaltres senyors prest e prompte lo comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Als molt reverends magnifichs e honorables los senyors diputats e concell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends, magnifichs e honorables mossenyors. Vostra letra he reebuda notificantme seria a vosaltres gran plaer e consolacio que apres fos dat compliment en lo fet de Gerona yom volgues dispon-

dre ab ma gent star en companyia del molt egregi capita. Es axi vostres reverencies magnificencies e savieses no ignoren la grandissima voluntat que yo tinch en totes coses qui sien a honor e servici del Principat axi com de ma propia boqua moltes de voltes vos es stat significat. E plagues a Deu yo pogues fer de mi tant com la voluntat me acompanya pero negu no es tengut pus del possible. Jo so e sere tots temps apparellat esser per lo dit Principat quant a mi sera possible. Regraciant vostres reverencies magnificencies e savieses de les vostres bones ofertes e volguera haver tanta posibilitat que a mes propries despeses lo dit Principat pogues servir. Remetent a vosaltres si alguna subvencio a mi deura esser feta ab la qual puixa comportar les despeses e ordonen de mi vostres reverencies magnificencies e savieses tot ço que plasent los sera. Dada en la ciutat de Gerona a XXVIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Lo quim recoman a vostres savieses vezcomte de Rochaberti.

Als molt reverend egregis nobles e molt magnifichs senyors los senyors de deputats del General de Cathalunya e concell lur.

Senyors molt reverend egregis nobles e magnifichs. A vostres molt grans reverencies per part dels jurats e prohomens del castell de Robio fundat dins lo Principat de Cathalunya sots senyoria e alou del honorable En Bernad Guerau de Boixadors donzell compar En Gim Steve jurat de la universitat del dit castell

dient e allegant que per quant lo dit Principat es stat e encara vuy es mes e posat en tumult e discordia per mija de alguns mals consells del Senyor Rey en tal forma e manera que si per adjutori divinal no es proveit es a ma de seguirse alguns amfractes e perills los quals ja a ull vuy e cascun dia segons experiencia segueixen en gran deshonor de la corona reyal sedicio e destruccio del dit Principat e cosa publica de aquell ço qui es de gran dolor. E com lo dit castell sia constituit en loch de molta fortalesa e que si per la adversa part del dit Principat era stablit fos un gran dan dispendi e enuig dels poblats en la patria circumvehina de aquell. E los habitants en lo dit castell e terme de aquell com a feels fills de la terra se temen es sospiten de la dita stablida com sia facil de fer per molts sguards per lur fidelitat. Requeren e humilment supliquen vosaltres senyors de diputats e concell vostre lo dit Principat representant ans de cas provehiats en la utilitat dels habitants del dit castell e terme de aquell e conservacio e indemnitat del dit castell e patria circumvehina de aquell en tal manera que sia precipua laor de Deu tranquillitat del dit Principat e defensio repos e benefici de aquell. Oferint se la dita universitat sens mudança de opinio exposar bens e persones e pendre martiri per la defensio e mantinença de libertats del dit Principat posant si e bens e persones lurs sots la proteccio e salvaguardia del predit insigne Principat e servar obediencies e manaments de aquell contra qualsevol inimicants a aquell. E per quant la dita universitat vol a les vos-

tres insignes savieses la lur voluntat e ferma opinio se dinosca vos fa ab la present lo degut e subdit avis. E jatsia les predites coses proceesquen de deguda equitat encara a les vostres grans reverencies la dita universitat reputara a gracia e merce singulars. Suplicant lo Redemptor sia custodia vostra. Scrita en Robio a XXVII de juny del any de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLXII. —Molt R. E. N. e M. senyors los subdits vostres qui en gracia e merce vostres se recomanen los jurats e prohomens de Robio.

Mandaron expedir, en este dia, los señores Diputados y Consejo las siguientes cartas.

Als honorables senyers los jurats e prohomens de Robio.

Honorables senyers. Vostra letra havem reebuda e oyt En Guillem Steve per vosaltres trames restam molt contents de la vostra bona e virtuosa intencio que com a vertaders càthalans haveu en lo benefici del Principat. Venint al fet de aqueix castell nosaltres scrivim als jurats del Rey que decontinent per descarrech vostre hi vagen e prenguen a ma del Principat lo dit castell e facen inventari de tots los bens e proveesquen que quatre homens fiables entre ells e vosaltres elegidors guarden de nit e de dia aquell a sou e despeses de les rendes e bens del dit castell. Perque avisants vos de les dites coses vos pregam e encarre-

gam que siau vigils e attents en la custodia del dit castell car nosaltres no fallirem a res que sia necessari per la conservacio de tots. E sia Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XXVIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Per introduir e prescrutar lorde necessari en haver lo castell del Pertus e preparar la custodia dels colls de Paniçars del Pertus e de les Abelles e encara sentir la disposicio del castell de Perpinya e de la vila de Salses e per altres coses trametem lo honorable En Manuel Fonolleda ciutada daquesta ciutat portador de aquesta lo qual de totes les dites coses comunicara ab vostra gran noblesa. Placiaus dar fe e creença en lo queus explicara sobre aquelles e encara donarhi la direccio queus sera vista. E sia Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona a XXVIIII de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Al molt honorable lo senyer En . . . . Guell donzell castella del castell del Pertus.

Molt honorable senyer. Per certs afers tochants

granment interes util e benavenir de aquest Principat trametem lo honorable En Manuel Fonolleda ciutada daquesta ciutat per comunicar de aquells ab vos. Pregam vos per ço eus encarregam quant mes podem li doneu fe e creença e metau en obra lo que de nostra part vos dira com sia de molta necessitat. E sia Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona a XXVIIII de juny del any Mil CCCC sèxanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als honorables senyers los consols e prohomens del castell de Bellver.

Honorables senyers. Vostra letra havem reebuda e oyt lome per vosaltres trames restam molt contents de la virtuosa intencio que com a vertaders cathalans haveu en la conservacio del Principat e de les libertats e cosa publica de aquell de que molt vos comendam faents vos certs lo Principat sera be recordant de vostre be obrar. E si los enemichs venien en aqueixes parts creeu si fara lo soccors degut e necessari. Entretant vos pregam e encarregam siau vigils e atents en la custodia de la vila e del castell e en recullir messes vitualles e altres coses necessaries per manera qne venint lo cas puixau no solament defendreus dels enemichs ans encara ofendre aquells. Nosaltres havem parlat ab mossen Marti de Torrelles castla de aqueix castell hans ofert hi proveira. Si cas era que nou fes vosaltres proveiu a la custodia del dit castell

a sou e despeses de les rendes de aquell. E si dificultats hi occorren recorreu al capita que havem elegit en Cerdanya lo qual hi proveira degudament al qual poreu mostrar la present si vist vos sera. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a XXVIIII de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Als molt honorables e savis senyors los jurats e prohomens dels Prats del Rey.

Molt honorables e savis senyers. Los homens del castell de Robio han trames aci a nosaltres denunciants nos lo dit castell no star be attes que lo senyor de aquell es ab los enemichs del Principat. E per ço nosaltres los scrivim comendants los de lur bona intencio notificant los lo efecte de la present lo qual es queus pregam e encarregam reebuda la present aneu al dit castell e prengau aquell en nom nostre a ma del Principat e façau inventari de tots los bens e provehiau ensemps ab los jurats del dit castell de Robio que quatre homens fiables per nosaltres e ells elegidors guarden de nit e de dia aquell a sou e despeses de les rendes e bens del dit castell. Volem empero que si forments e altres vitualles hi haura vosaltres metau aquells e aquelles en aqueixa vila dels Prats leixant en lo dit castell alguna rahonable provisio per sustentacio dels quil guardaran. Donant en les dites coses lo bon recapte que de vosaltres confiam. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a XXVIIII de juny

del any Mil CCCC sexanta dos. — M. de Mònsuar dega de Leyda. — Los diputats e concell etc.

Los señores Diputados y Consejo mandaron publicar, en este dia, por los lugares de costumbre, el siguiente pregon.

Ara ojats tot hom generalment queus fan a saber los molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya. Que com per bons respectes sie de molta necessitat augmentar e enfortir lo exercit del dit Principat specialment de gent a cavall per ço delliberacio precedent ab intervencio e consentiment de la ciutat de Barchinona manen a tot hom generalment qui tinguen cavalls e rocins dins la dita ciutat que dins tres dies primer vinents los de qui son los dits cavalls e rocins o altres per ells elegidors o nomenadors pus sien habils e disposts vinguen pendre sou del General per anar al dit exercit ab los dits cavalls e rocins. En altra manera los dits diputats e concell los fan certs que per interes utilitat e benavenir del dit Principat e de la cosa publica de aquell pendran los dits cavalls e rocins e aquells comanaran a persones a ells ben vistes qui iran al dit exercit sens alguna smena o satisfaccio que per aço no sera feta als senyors dels dits cavalls e rocins.

30 DE JUNIO.

Habiendo dejado de aprobarse las deliberaciones del Consejo por algunas personas, á causa de estar ausentes, lo verificaron algunas en este dia, distinguiendose por el siguiente voto el canonigo Dusay.

Mossen Ramon Dusay canonge per lo prior de Cathalunya ab les protestacions ja fetes e acustumades fer per ecclesiastichs loe aprove ratifique e confirme totes delliberacions axi de gents darmes com altres e conclusions crides axi de haver publicats per lo Principat los Senyor Rey e Reyna que sien hauts e reputats com a enemichs de la cosa publica e altres actes e totes altres coses fins en lo dia present fetes e closes en lo concell en les quals empero hajen entrevengut les ecclesiastiques persones del dit concell.

Algunos otros aprobaron tambien y ampliamente, si bien los laicos no siguieron la protesta de los eclesiásticos.

El mismo dia, se hicieron varias proposiciones, que fueron votadas, reduciéndose á deliberacion, conforme al siguiente voto del señor obispo de Vich.

Lo senyor bisbe de Vich dix que lo que demana la vila de Perpinya ço es novell capita del comdat governador assessor e altres oficials sia remes a la VIIII de les banderes ab referir.

Item per ço com mossen Francesch Burgues caval-ler es ab lo Senyor Rey ma armada e per conseguent enemich de la cosa publica que sia scrit als consols de Perpinya que en nom del Principat se prenguen decontinent los lochs de Sant Feliu damunt e de Sant Feliu davall e totes rendes blats e bens e que sien reebuts per persones quin donen compte e raho al Principat.

Item que mossen Charles Dolius qui no ha volgut liurar lo castell de Perpinya e tots los qui ab ell son dins lo castell e encara altres castlans qui axi mateix no han volguts liurar los castells al Principat sien publicats per enemichs de la cosa publica e proceit contra ells e lurs bens.

Item que sia dat orde decontinent sien tramesos a Perpinya docents homens soldejadors e spatxadors en la manera que sera dit per la VIIII de les banderes.

Item que attes sobre fe son stats presos alguns gentils homens e altres del exercit en la força vella de Gerona que sia remes al capita tot lo que fer se deja per salvetat de aquells e encara per recuperacio lur scrivint lin segons sera vist a la dita VIIII de les banderes.

El mismo dia, recibieron los señores Diputados y Consejo las siguientes cartas.

Als molt reverends magnifichs e honorables senyors los deputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e honorables senyors. Apres a vostres reverencies haguem scrit sobre lo fet dels creedors nos reduhi a memoria segons nos havien scrit prenguessem summaria informacio quals son los cathalans e altres qui son stats presents ab lo Senyor Rey en lo cas o insult fet de que mossenyors ab molta diligencia havem presa dita summaria informacio la qual de aquella copia closa e segellada a vostres reverencies trametem per lo exhibidor de la present. E mes senyors vos notificam com havem reebuda una letra sobre la provisio que feta haveu dels juheus la qual es molt sana e bona. E altres coses senyors no speram de vosaltres sino la salut que necessari havem si placia al nostre mestre Jhesus vos conserve en tot lo util be e profit del Principat de Cathalunya. E com senyors tots jorns se spera lo Senyor Rey venir aci fer lo combat e com nos manch polvora que no sen hi troba com lo doloros dia del dilluns se despes tota sterien prou afaynats de defendres per via de bombardes e de les spingardes. E per semblant senyors com hi havem molta fretura de lances largues. Per queus suplicam senyors nos façau tan-

ta de gracia vullats trametre al mes prest que pereu tanta polvora com vostres reverencies trobaran plaer e una carrega de lances largues per tant que aquesta vila sia molt millor defesa al dit combat. Oferints nos prests e apparellats al portador pagar les dites lanços e polvora ço que vostres reverencies nos trametran a dir. E placieus senyors voler donar al portador de la present vint e sis sous. E si en lo mig senyors negunes coses poxem fer per vostres reverencies ab molta voluntat som prests aquelles complir. E sia la Sancta Trinitat en guarda e proteccio vostra. De Tarrega a XXVI de juny any Mil CCCC sexanta dos.

Item mes senyors vos placia trametre per lo portador de la present un flori dor lo qual havem a donar al notari que ha feta e presa la summaria informacio axi del original com del trellat lo qual vos trametem. Parti de aci lo correu dilluns que tenim XXVIII de juny a hora de mig jorn. — Senyors molt reverends magnifichs e honorables los qui en gracia vostra molt se recomanen pahers e prohomens de la vila de Tarraga.

Als molt reverends magnifichs e honorables senyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends magnifichs e honorables senyors. Essent arribats aci lo noble don Hugo de Cardona ab lo magnifich mossen Johan Agullo ab tota lur gent diumenge a vespre prop passat es stat gran conforta-

ment e consolacio daquesta universitat e dels circumvehins. Pero senyors per letres queus trametem les quals haviem ja fetes a vostres reverencies ans de la present sobre lo fet del pagament dels cinquanta homens los quals lo dit mossen Agullo havia assoldadats com aquells no fossen stats pagats. E com vuy qui es dilluns sia stat aci lo senyor En Folquers e haja contentat no solament als dits cinquanta homens mas a altres los quals romanen tots contents. Es veritat senyors que lo dit mossen Agullo si es partit ab molta gent e sen ha menats mossen Guimera e altres los quals staven aci e ab molta diligencia se havien en guardar aquesta universitat de quen son molt loadors com aquells havien mesa aquesta universitat en molt bon orde e fahien ses guaytes de nit e fer verdesques e altres coses per les muralles en defensio gran de la dita vila. E ara no tingam neguna persona de cap quins do lorde quis pertany e siam freturosos de homens naturals de la vila com per mala sort entre morts presos e nafrats pujen en summa de be LX persones qui havem perdudes ens fan gran fretura. E com lo Senyor Rey vulla tirar assenyaladament en aquesta vila abans que a tota altra per molts sguards. Per tant senyors vos suplicam fer nos tanta de gracia que si fins aci per los dits mossen Vilanova e mossen Guimera som stats be regits e guardats quens vullau trametre qualque home de cap e sforçat que conegam senyors vulla amar aquesta uuiversitat car ell faent lo degut li sera reportada molta honor que Deus ne sera loat e ell ne romandra content. E aço al mes

prest que poreu com vuy stigam sens cap e govern com en la triga haja gran perill com siam certs que lo dit Senyor Rey ha fet stablir de gents alguns castells e lochs assats prop aquesta universitat e la gent del exercit passa avant la via de Leyda. Es mester aquesta vila no romanga improveida de gent com stiga ab mes perill que tota altra del Principat. E a totes aquestes coses senyors prest vullau proveir si lo benavenir del Principat desijau. E si alre era de aquesta vila nons en fos donat carrech. Creem que ho farets en tal manera que Deus ne sera loat e nosaltres romandrem contents. E sia lo beneyt Jhesus proteccio vostra e direccio dels afers que menejam. De Tarraga a XXVIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Senyors molt reverends e magnifichs e honorables los qui en vostra gracia molt se recomanen pahers e prohomens de la vila de Tarrega.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors. La present sera per certificar vostres reverencies e honorables savieses com havem rebudes tres letres a nosaltres per vostres reverencies e honorables savieses dirigides la primera de les quals fou dada en Barchinona a VIII del mes de juny present e dejus scrit e la segona a XI del dit mes e la ter-

çera a XV del damunt dit mes de juny ensemps ab tres crides les quals havem fetes publicar per la dita vila ço es les dues primeres disapte a XVIIII del dejus scrit mes de juny e la tercera dimars a XXII del dit mes. E aquelles havem fetes continuar ab lescriva de la diputacio local de aquesta vila segons per vostres reverencies e honorables savieses nos era stat mamat ab dites vostres letres segons aquestes coses apparen largament en lo libre de la dita diputacio. E axi mateix havem feta traure la bandera nostra propia e aquella havem mesa en lo portal de la dita vila e havem feta fer mostra als homens de la dita vila. Los de la vegueria la deuen fer dema que sera dimenge dins la dita vila. E per aquesta raho e per la necessitat de aquesta trametem aqui En Jaume Merques portador de la present per informar vostres reverencies e honorables savieses al qual si a vosaltres sera plasent donareu plena fe e creença en tot ço e quant per part nostra e de aquesta universitat vos sera explicat. E sia la Sancta e individua Trinitat en vostra guarda e proteccio. Dada en Camprodon a XXVI dies del mes de juny any Mil CCCCLXII. — Qui en gracia e merce de vostres reverencies e honorables savieses molt se recomanen los consols de la vila de Camprodon.

Als molt reverends egregis magnifichs e honorables mossenyors los diputats de Cathalunya e llur concell.

Molt reverends egregis magnifichs e honorables

mossenyors. Sapien vostres grans savieses com aci en lo cami de Gerona se comença de asoltejar los camins es diria son les gent den Verntallat la qual cosa crech yo no es sino mossen Pons de Cabrera lo qual per semblant fa molt e stan barres a pits los homens de aquesta vila per quant los ha molt manassat e no resmenys alguns de aquesta vila qui ja començan malejar specialment la hun jurat qui hic es partit dient que anave a Barchinona e es anat a Blanes ab lo procurador del comte e daqui partint van a Barchinona en tant que molts qui bons son estats que sta vila vingues en nostres mans per aquests fets perden grantment la voluntat dubtantse en breu temps lo comte de Modica Cabrera se terra e quels destruhira tots ja queu ha dit stant en la preso a home quin ha recitat en aquests la qual cosa los pus forts per la por que han comensen esser pus flachs e non gossen venir devant vostres reverencies per quant lo comte nols donas mes carrech sino que van axi de huns a altres murmurant e planyentsa la qual cosa mossenyors yo qui tal cosa veig que per aquest dubte que aquests han pres se sien axi abandonats e desligats de aquella bona concordia que debans havien per la qual cosa stan com a huns homens mig abatuts no curantse de ordonar ni fortificar murs ni valls ni fer cosa al mon qui hage esser defensio de aquesta vila. Stichne mossenyors molt en mi mateix com sta vila no sia tant fort de molt com molts extimen e aço per quant en la major part dels murs son les parets totes rases sens en pits ne marlets los valls tots enbosats de ro-

megues e megranes e de terra e brossa que hi han lançada. Los portals que non hic ha nengu de paradat ni ab pont sino que ab peu pla poden venir fins a les portes. Si voleu dir quels faça manament quels he faça adobar vos certifich que ja nich e fets tants que sils ve executar nom cal sino que de hun cap de vila al altre faça peixorar. Baste mossenyors que si vostres savieses noy proveeixen aquesta vila es perduda e encara lo castell qui per semblant sta molt mal provehit e molt mal a punt. E per tant mossenyors molt magnifichs yo men excus a vostres savieses que en la manera que vuy sta aquesta vila e ab lo mal sforç dels homens de la vila jo nom tinch bastant en guardar ne defendrela e si nengu altri vos hic plaura trametre ab lo nom de Deu queu façau e si per ventura vostres savieses deliberen mantenir aquesta vila placieus confortar los homens e traurels daquella mala opinio en que han dat de tornar en mans del comte e axi mateix provehir les forçes sien reparades, car jom oblich ab DC o DCC florins fer tal adob que com tinguessem una gran gent dabant de III o IIII milia persones ab la ajuda de Deu dar bona raho de aquesta vila la qual ara mossenyors vos certifich que aquesta vila no es per tenir a D homens. Mirau com es gran la de fer. En Hostalrich a XXVIII de juny. — Dema crech passaran per aci les scales. — Mossenyors lo vostre humil servidor quis recomane en vostre gracia e merce lo capita de la vila de Hostalrich.

Los señores Diputados y Consejo mandaron expedir, en este dia, las siguientes cartas.

Als molt honorables e savis senyors los jurats e prohomens de la vila de Guisona.

Molt honorables e savis senyors. Creem no ignorau com lo magnifich capita ab la bandera daquesta ciutat e part del exercit del Principat son en Urgell fahent gran sforç de gent per defendre aquelles terres e altres circumvehines de les quals vosaltres sou part de la gran inhumanitat ab que los poblats en elles son tractats per los enemichs matant persones robant e talant bens cremant e destrouint lochs e casals e fahent altres cruels actes. E com per repellir los dits enemichs e provehir a la conservacio e indemnitat de tots vosaltres sia vist esser necessari ferse lo que davall sera dit. Per ço vos pregam e encarregam com aquells qui com a vertaders cathalans teniu bona e virtuosa intencio en la conservacio del dit Principat e de les libertats de aquell doneu orde de continent per vosaltres e per los lochs circumvehints de aqueixa vila sie fet per deu fochs hun home fiable be armat e dispost qui a carrech e despeses dels restants vage tan prest al dit exercit. Car axi es stat fet en aquesta ciutat e en altres viles castells e lochs qui son ab la dita bandera e semblantment ne scrivim a totes les altres viles e terres reyals e de ecclesiastichs

barons e altres a fi que entre la gent de la dita bandera e del dit exercit e la altra qui per aquest mija hi sera tramesa ab lo adjutori divinal sien fetes tals provisions que no solament sien entes en la defensio mas encara en ofensa dels dits enemichs Aço es mester sia exequutat promptament perque la dilacio portaria gran incomoditat a totes aqueixes terres. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a XXX de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Se envió copia igual, con la direccion respectiva, á las villas de Sanahuja, Ponts, Santa Coloma de Queralt, Guimerá, Sarral, Espluga calva, Espluga de Francolí, Prades, Ulldemolins, Cornudella, Porrera, Falset, Tivisa, Mora, Arbeca, Juneda, Albi y al procurador de la tierra de Escala-Dei.

Ara ojats tot hom generalment queus fan a saber los molt reverends egregis nobles e magnifichs diputats del Principat de Cathalunya e llur concell elegit per virtut de la comissio de la cort general de Cathalunya ultimament celebrada en la ciutat de Leyda representant lo dit Principat entrevenint e consentint-hi la ciutat de Barchinona. Que com segons constitucions generals de Cathalunya per tots temps que va-

guer o batle vinguen novellament en lo ofici se dege fer abans crida general per la ciutat vila a loch qui es cap de aquella vegueria o batlia que tot hom vinga en cert loch a veure jurar e assegurar aquell e los dits reverends egregis nobles e magnifichs diputats e concell entrevenint e consentinthi la dita ciutat de Barchinona per certs sguards respectes et alias hagen provehit ara novellament que lo honorable e magnifich mossen Bernat de Guimera vervessor sia veguer e lo honorable mossen Galceran Dortigues sia batle de Barchinona per ço tot hom qui vulla veure jurar e asegurar los dits honorables mossen Bernat de Guimera e Galceran Dortigues vuy que comptum XXX del present mes de juny a les dues hores passat mig jorn sien en lo loch acustumat ço es en lo portal e graus del Palau major situat a la plaça nomanada del Rey per veure jurar e asegurar lo dit honorable batle e a les quatre hores passat mig jorn per veure jurar e asegurar lo dit honorable veguer tenuits e regints los dits oficis per lo dit Principat.

Fué publicado este pregon por los lugares de costumbre, en la ciudad de Barcelona, y á son de trompetas.

Als honorables senyers los jurats e prohomens de la vilia de Hostalrich.

Honorables senyers. Nous poriem dir la gran contentacio que aquest Principat te de vosaltres segons

per altres letres vos havem scrit per ço com virtuosament vos sou haguts com a vertaders cathalans en totes coses. Mas per quant havem ayres que alguna mala persona seminadora de zizania vos metria al davant algun redubte e temor del egregi comte per la qual raho alguns de vosaltres starien en perpleix nons podem star de maravellar nos com podeu per via alguna pensar ne imaginar tal cosa ne descomfiar del dit Principat e de nosaltres qui aquell representam car pensar deveu que nons es oblidat ne may oblidara lo vostre ve obrar. Per ço vos pregam e encárregam que stants e perseverants en vostre bon proposit e intencio vullau lunyar de vosaltres tals pensaments e no donar credulitat a les persones qui les dites coses dien faents vos certs e no dubteu en res que nosaltres ne aquest Principat per via alguna no comportariem que dan o mal tractacio alguna fos feta en persones e o bens vostres ans sereu defesos e mantenguts ab tota integritat a no fallir en res e recort vos que lo dit egregi comte tenim en nostre poder lo qual ans que sia releixat fara lo degut e per nosaltres sera attes a tot lo que mester sia e quant a aço no fretura mes avant scriure car la present vos deu bastar per tota vegada. Volem vos empero reduir a memoria que ensemps ab lo honorable capita vullau dar orde en lo fet dels murs e valls e en la custodia de la vila car si lo fet ques diu de les gents de França era res nostarieu en plena tuicio en la manera que vuy sta aqueixa vila. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a XXX de juny del any Mil CCCC sexanta dos. —Ma-

nuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Se envió otra carta igual á la que precede, con la direccion respectiva, á los jurados de San Celoni, omitiéndose únicamente el último párrafo que empieza *Volem vos etc.*

Als molt reverend e honorables senyors los abat e prohomens de Sant Johannes Cesabadesses.

Molt reverend e honorables senyors. Creem no ignorau com aquest Principat te dos exercits la hu en Gerona e altre en Urgell per conservacio repos e benavenir de aquell per los quals se fan innumerables despeses e no resmenys aquesta ciutat ha treta sa propria bandera acompanyada de moltes gents per socorrer a les necessitats de Urgell on son los enemichs qui molt inhumanament matan persones roben e talen bens cremen e destroueixen lochs e casals e fan altres cruels actes. Ne axi poch deuen ignorar com se preparen gents darmes en França per entrar en aquest Principat si no hi era saludablament provehit on nosaltres pensants continuament en la conservacio de tots havem pensat esser necessari ferse ab gran celeritat lo que davall sera dit. Per ço vos pregam e encarregam quant mes stretament podem doneu orde decontinent per vosaltres e per los lochs circumvehins de aqueixa vila sia fet per deu fochs hun home

hable be armat e dispost qui a carrech e despeses dels restants vage tan prest a la vila de Puigcerda per hun se diu deuen entrar los francesos car som certs la dita vila e terra de Cerdanya ab la ajuda vostra e de altres terres circumvehines a les quals axi mateix scrivim provehiran talment als passos que defendran llur entrada e sera salvar aquella terra e la vostra qui facilment poria esser damnajada si la dita gent francesa entrave. Aço es mester se faça molt prest tota consulta cessant fahents vos certs que la dita vila de Puigcerda pus siam a XV dagost sera contentu la gent sen torn car ella daqui avant provehira a les dites coses sens ajuda daltri. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a XXX del mes de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar degu de Leyda.— Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

La misma carta, con la direccion respectiva, fué enviada tambien á los consules ó jurados de las villas de Ripoll, Olot, Camprodon y Bagá y á los del Valle de Ribas.

Als molt honorables e savis senyors.

Vostra letra de XXVII del corrent mes havem reduda avisatoria de la venguda dels enemiphs aqui ab bandera stesa e ab tot llur poder a cavall e de peu e de la exida dels vostres e scaramussa seguida dels

dans quels haveu dats en persones e cavalls segons stesament nos es stat referit per En Casa Gualda portador de la dita letra. Havem hagut gran plaer veritat es que a empressa daltri no deu hom facilment creure mas la vostra gent mostre be esser valent e animosa. Creem que si les coses fossen vengudes a la cominal ab la ajuda de Deu los enemichs hagueren alre sentit. Venints a la resposta de la dita letra som certs a la hora de ara haureu haguts los D homens del exercit. Sab Deu e nostres letres hi fan testimoni ab quanta promptitud e voluntat haviem provehit que los dits D homens vos fossen tramesos tant per lo pler vostre quant per la conservacio e indemnitat de aqueixa ciutat la qual per son bon mereixer no menys desijam que lo nostra. Daqui avant hajau vos virtuosament en les cavalcades e empreses que fareu e sian attents a la seguretat de tots segons de vosaltres qui per experiencia de tals fets haveu molta noticia plenament se confia. Al fet de les letres del Senyor Rey qui en aqueixa ciutat son lençades de les quals nos haveu tramesa copia e altres coses que dieu se fan per metre divisio e conturbacio en la dita ciutat som maravellats com tals letres permeteu publicar. Daqui avant som de parer no sien acceptades e menys legides e los qui les porten e altres qui tals divisions e conturbacions seminen sien per vosaltrès asprament castigats com sia molt necessari per la conservacio e benefici de la cosa publica. E sia Jhsus ab tots. Dada en Barchinona à XXX del mes de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. —

Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

1.º DE JULIO.

Se hicieron diversas proposiciones, que fueron votadas, tomándose como deliberacion el siguiente voto del señor obispo de Vich.

Que lo fet del salconduyt demanat per los diputats Darago per certs embaxadors que volen trametre sia remes als honorables mossen Johan Çaplana canonge mossen Marc Lor e mossen Johan Lull ab referir.

Item lo que han explicat los missatgers de Perpinya de Gerona e de Puigcerda e encara lo socors demanat per lo comdat de Pallas sia remes a la novena de les banderes.

Item que tots cavalls e rocins vajen al exercit segons es stat publicat per part dels diputats e concell e que no sia feta prerogativa alguna de lexarne algu o alguns als veguer sotsveguer batle e sotsbatle de Barchinona ne a altres qualsevol persones ans hi vajen tots.

Recibieron los señores Diputados y Consejo, en este dia, las siguientes cartas.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Premesa deguda recomendacio mestre Marti Pere exhibidor de la present ja dies ha fou per nos licenciat e pregat anas aqui per continuar entrevenint en lo consell. Es li stat donat expres carrech per aquesta ciutat digua e denunciu a vostre consistori los grans desordens de robaries e prejudicis fets en aquesta ciutat per los del exercit en que continuament perseveren. E no contents dels robericis fets en la present ciutat prenen roben e corren tot aquest territori portant sen garbes de cibades de blats e altres viures prejudiquen les imposicions de pa e de vi e no volen pagar los viures ne les posades sino al plaser lur e molts non volen res paguar. E jatsia per aquesta ciutat una vegada e moltes sia stada feta querela al senyor comte capita general e ell haja mostrat molt enuig en aquestes coses empero fins açi les dites coses no cessen e per ço ha convengut a nos fer querela de aquestes coses al dit consistori vostre en havem fetes expresses instruccions al dit mestre Marti Pere supplicantvos per vosaltres hi sia degudament provehit car altrament la present ciutat roman per aquestes coses depopulada e del tot sespera esser destruhida. E sobre aço e altres coses vos placia donar

plena fe e crehença al dit mestre Marti Pere. Ordenant totes coses a vosaltres plasents. E sia la Sancta Trinitat en proteccio de vostres grans magnificencies. Scrita en Gerona a XXII de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — A totes vostres ordinanions promptes los jurats de Geroua.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e concell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnificha e honorables senyors. Tremesa deguda recomandacio per la partida de mestre Marti Pere vos havem scrit pochs dies ha. Apres empero havem delliberat per certs respectes associar al dit mestre Marti Pere En Pere Moles e Pere Beguda ciutadans daquesta ciutat als quals ensemps ab lo dit mestre Marti Pere vos placia dar fe e crehença en tot co e quant de part nostra diran e explicaran a les reverencies nobleses magnificencies e honorables savieses vostres de les quals sia directora e protectora la Sancta Trinitat. Scrita en Gerona a XXVIII de juny del any Mil CCCCLX dos. — A totes vostres ordinacions promptes los jurats de Gerona.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables e de molt gran providencia mossenyors

los diputats del General e concell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables e de molt gran providencia mossenyors. Lo honorable mossen Joban Grimau burges de aquesta vila exibidor de la presenta pie informat per son entreveniment e de nosaltres explicara a vostres molt grans R. N. magnificencies e honorables providencies certes coses de nostra part. Placlaus darli fe e creyhença com si nosaltres les explicavem a vostres molt grans R. N. magnificencies e honorables providencies de les quals la Trinitat increada sia continua protecio. Scrita en Perpinya a vint e vuyt de juny del any Mil CCCCLX dos. — Los consols de la vila de Perpinya a vostra honor apparellats.

Als molts reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran providencia senyors, los diputats e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran providencia senyors, Per diverses letres vos havem scrit apres la publicacio que fon feta aci com lo Senyor Rey era stat declarat per inimich del Principat de Cathalunya e haut daqui havant per persona privada ab bon concell fos livat lo basto en Ramon Çabater sotsveguer de aci. E aço per tant com mons semblaria lo dit basto ateses les coses dadunt dites e certes causes de sospita les quals havem devers ell poder no deure star be en sa mo. Ara sam certs

que ab molta diligencia lo dit sotsveguer ab intervencio de algunes persones poch zelants la utilitat del dit Principat treballa aqui per mija vostre cobrar lo dit basto. E per que sabem vostres voluntats e intencio esser per via al mon persona alguna odiosa e suspecta no regesca algun ofici en lo dit Principat. E com nosaltres haiam molt odios e suspecte lo dit olim sotsveguer vos pregam tant afectuosament com podem en tot cas provehir lo dit olim sotsveguer no cobre lo basto e sobreseure en fer o crear altres oficials per lo present en regir aquesta ciutat car nosaltres encontinent trametrém aqui nostre embaxador per dedùhir davant vosaltres e vostre consell les dites causes de sospita e altres molt necessaries a tota aquesta ciutat e terra. E conserveus senyors molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran providencia la Trinitat Sancta en sa proteccio e guarda. Scrita en Vich a XXX de juny any Mil CCCCLX dos. — A vostra ordinacio prests e apparellats los consellers de Vich.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran saviesa mossenyors los diputats del General del Principat de Cathalunya e concell lur residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnificos e de molt gran saviesa mossenyors. Pochs dies ha darrerament havem rebudes dues letres de vostres honorables savieses la una dada a XVIIII e laltra a XXI del present a les quals e al contengut de aquelles responent pri-

merament vos regraciam la bona demostracio que feu en lo benavenir daquesta universitat volentvos sentir de les diferencies del regiment de aquella e reduir aquelles a concordia jatsia siam moguts de alguna admiracio e no sens causa que en vostres honorables savieses caygua sinistra oppinio de nosaltres de no esser acompanyats de aquella unitat naturalesa e fidelitat que acostumen haver los cathalans. Segons letra a nosaltres dirigida per lo nostre sindich significant nos aqui entre vostres honorables savieses se faria sermo de nosaltres atribuint nos alguna macula de no esser vers cathalans e que nich hauria la maior part de mascarats la qual cosa ab gran displicencia les nostres orelles han hoyt com nosaltres e aquesta universitat pensem justament esser en lo benavenir de la cosa publica del Principat aixi verdaders e feels cathalans en unitat y concordia sens discrepancia alguna com qualsevol altre loch del dit Principat e per obra e experiencia qui es mare de totes les coses e testifica los coratges dels homens en tots los actes qui fins açi se son subseguits per nostra part es stat demostrat. E sots aquesta fe volem sempre may continuar e morir e viure. E per conseguent vos supplicam aixi com la raho vol devers nosaltres ces en vostres pensaments tota sinistra suspeccio e informacio com totes nostres diferencies no sien sino per causa del regiment de la dita vila les quals si a nostre Senyor Deu sera plasent metrem en repos per nosaltres mateixs per tot nostre poder e sforç. E lla bon aci nos puguen applanar serem contents jexta vostra ordina-

cio remetretes a vostres honorables savieses. De les coses necessaries a la tuycio e defensio de aquesta vila e terra havem ja a vostres honorables savieses destinat mesatger ab letres de creehça e instraccions. Supplicants vos axi afectuadament com podem per lo gran perill qui es en la triga que havent aquell bon respecte acustumat et les coses necessaries per tuicio e defensio del Principat le dit missatger en les coses per ell demanades per part nostra per conservacio tuicio e defensio de aquesta vila e terra ab molta celeritat lo vullau desempatchar e expedir. En tots los altres negocis fem e farem justa vostres delliberacions. E sia molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran saviesa mossenyors la Saneta Trinitat vostra bona guarda. Scrita en Puigcerda a XXVII de juny del any Mil CCCCLXII. — A vostres ordinacions e servey apparellats los consola e prohomens de la vila de Puigcerda.

Als muy reverendos spectables egregios muy nobles muy magnificos e savios senyores los diputados e consello representantes el Principado de Cathalunya residentes en la ciudat de Barchinona.

Muy reverendos spectables egregios muy nobles muy magnificos e muy savios senyores. Condoliendo nos sabe Dios de corazon de las discrasias e diferencias que procurant el enemigo de paz son succehidas entre la Magestat del Serenissimo Senyor Rey e los de aquexe Principado e deseando quanto en nosotros

sia procurar toda buena concordia et conformidat entre aquelles havemos delliberado e son seydos electos e nombrados por ambaxadores nuestros et de aqueste regno para enviar a vosotros los muy reverend don George bisbe de Taraçona et el magnifie mossen Ferrer de la Nuça cavallero justicia Daragon. Porque empero attendida la disposicion de los tiempos occorrientes e encara porque ellos et los qui iran en servicio et companyia dellos assi per causa de marcas como por otras qualesquiere causas que occorrir pudiessen passadas presentes et venideras sien preservados de todos siaistre et novitat durant el tiempo de la embaxada assi en la ida como en la stada e tornada por bien que entre aqueste regno e aqueix Principado per gracia de Dios no haya tales cosas por las quales segurament hic star et tornar no puedan en e del dicho Principado a superabundant cautela empero vos rogamos quanto podemos que vos placia embiar amplissimo e bastant guiatge salvoconducto e dumplida saguridat para que los dichos ambaxadores e todos los que en su servicio e companyia iran de qualsiies stamiento et condicion sian con sus personas cavalgaduras azemblas e otros bienes que levaran e tenran puedan ir star et tornar liberament e seguta sin seyer les fecha ofensa iojuria novidat molestia o vexacion alguna durant el tiempo de la dita embaxada. Et norresmenos vos placia enviar fins a la ciudat de Lerida alguna persona dispuesta que los conduga en la via para que sian preservados de toda molestia e vexacion como dicho es e la razon quiere. Certifi-

candovos que los dichos embaxadores son ya prestos e desempachados para partir et no speran sino quel dicho guiage et salvo conducto les sia embiado. E la dicha persona que por vosotros sera enbiada que los conduga et dirigeixca en el camino et de la delliberacion que fecho haureys vos placia fer ne respuesta con el present correu et qual por sola esta causa vos enbiamos. E sia siempre en vuestra guarda e continua proteccion la Sancta Trinitat. Scripta en Çaragoça a XXVIII dias del mes de junio del anyo de la natividat de nuestro Senyor Mil CCCCLXII. — A toda vuestra honor e ordinacion prestos los diputados del regno de Aragon.

Als molt reverends honorables e de gran providencia senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. A nit rebi una letra de vostres reverencies e per ella so amplament avisat de les coses que aqui e en les parts de Leyda concorren en que he pres plaer grandissim. Als consols de Castello Dampuries e de Figueres faç scriure executant encontinent vostra deliberacio e ordinacio e tan prest daço comuniqui ab lo vezcomte de Rocaberti qui ab molta voluntat se oferi prompte en fer lo que per vosaltres es scrit e fa home propri ab letres a la sua terra per donar orde la gent sua se meta a punt per tirar la via que vostres reverencies scriuen. Per quant per altra

letra vostra me es stat scrit trameta CC homens a Perpinya es summament necessari men trametau cinch cents los CC pera Perpinya e los CCC que remanguen aci per refrescar e enfortir lo exercit car tinch molta gent nafrada e carafaxada. Lo dissapte passat donant lo combat scrivi a vostres reverencies pero lo correu fou pres e destrossat deça Hostalrich. Han lo tingut dos jorns e li han levades les letres. No se quina gent es. Ha se presumpcio sia En Ponç de Cabrera. Joy he tramesos L rocins ab gent de peu per porgar los camins ey faç fer altres bones provisions. Susara per home de Sent Feliu qui es açi stat trames he sabut com les coses que per mar trameteu son junctes à Sant Feliu. Provehesch sien aci tan prest portades e com elles e les qui per terra venen sien açi se dara degut orde en totes les coses necessaries per dar bon compliment al negoci. Hir fiu fer una crida per aquesta ciutat que tots los de la vegueria e batlia de Gerona e altres fossen açi ab destrals covens e altres aynes e ab besties de bast e ab lurs armes per tirar pedra terra rama e altres coses necessaries per fer en algunes parts davant la força vella reblir lo mur per tal forma si puixa entrar a peu pla. E per premi de lurs treballs he promes ferlos franchs dels deutes que deuen als juheus e conversos qui son a la força vella. Aço fa grantment correr lo cavall que tantost haure açi gran multitud de gent. Feu stima senyors si fara tot quant fer se puxa e lo maior sforç ques pot. E per ço es molt e molt necessari continuament sia trames viratam polvora de bombarda e de spingarda plana

e totes artellaries en aço necessaries car aquesta ciutat es fortissima la gent que en ella es be guerrera e com pens haver legit que en temps dels romans fou sitiada la dita força per Julius Cesar e tinguey lo siti per spay de . . . . anys e per Charles Maynes que axi mateix la tench assetiada per continuus sis anys e per les coses que he vistes e veig comprench sens molt sforç tant de artellerie machines com de gent destra e apta e encara sens moltes armes no se haura. E per ço es summament necessari se faça açi gran sforç e ab molta attencio segons vostres reverencies millor de mi comprenen majorment havent los avisos que teniu que tot lo proposit dels enemichs es venir aci ab tot lur sforç e segons millor veuran vostres providencies per una letra que lo Rey fahia al thesorer del Rey de França e qui es stada presa per lo castella del nou castell de Valencia dun correu qui passava en Gascunya la qual en sa propria forma vos tramet per lo dit castella e per mos vassalls mes scrit per home propri que man fet qui parti dalli a XXV e fon açi abans de mig jorn hir com stan en gran perill e congoxes per la multitud dels guascons que son per entrar que si presta provisio no si fa sta aquell mon comdat en punt de perdres. E no stich sens molta congoxa que stant yo en servey del Principat faça tal perdua que no solament ne ve dan mas encara a la honor mancament. Si en la frontera e ports se fahia alguna provisio torbarien lur entrada qui no solament destrubiria mon comdat mas encara e la Conca Dorchau e apres tot Urgell car fins aqui se porien apres acalar si resisten-

cia nols sera feta. Placiaus per ço senyors trametrey CCC homens e pensar que la triga es gran dan. Sobre los oficials fahedors tant açi quant a Besalu e Figueres placiaus scriurem la forma car es cosa molt necessaria car ells ministren vuy en dia e no prou alguns dells en favor de la terra. En la presa de mossen Palou ha pres plaer grandissim mas trob enuig molt major en los comports que li son fets que nom par que ell qui es dels mes scelerats deia haver mes comport que los executats per queus placia senyors ferne la justicia en altra manera. Aço seria portar gran inconvenient al Principat que molts que miren ne pendrien desdeny e vuy morrien per lo Principat e los mals e enemichs ne pendrien elacio. E certifich vos senyors que sino que de vosaltres visch molt confiat quey fareu lo degut e molt prest e sens tot comport yo lexaria totes coses e iria aqui encontinent. Placiaus per ço segons lo proces e justicia vol executarlo tota dilacio apart posada que no es de menys son fet que den Pere Torrent e dels altres. Placiaus haver a memoria en trametre los CCC homens al comdat meu e remetreis sots capitania del meu castella de Valencia qui es home destre e molt guerrer e sab be lo terreny pero aço sia remes a vostres reverencies. Jo continuament pense en donarvos aquesta força vella en vostra ma e si fan tots los preparatoris ques poden e son tals que Deus ajudant no pot manear daquest assalt no sia nostra e daco viviu en segur. E per ço no vull cuytar fins totes les coses sien abundantment prestes e sobergues per que al millor nom manquen.

La gent faç star de nit e de dia fora la ciutat qui incircueix la força vella. Stich molt maravellat com nom haveu trameses les tendes que tant ha deman placiaus sens trigua trametreles. E tingaus la Trinitat Sanctissima en vostra proteccio. De Gerona a XXX de juny 1462. — A la ordinacio de vosaltres senyors prest e prompte lo comte de Pallas Roger capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Sigue la copia de la carta á que se refiere la anterior.

Al magnifich amat e devot nostre mossen Johan de Bureu trasorer del Illustrissimo Rey de França.

Lo Rey.

Trasorer magnifich amat e devot nostre. Be creem no ignoreu com lo comte de Pallas inmemor de la fidelitat e hobediencia que es tengut a nos com a Rey e Senyor ab molta gent dels malvats cathalans te oppressa e assetiada en la ciutat de Gerona la Illustrissima Reyna nostra molt cara e molt amada muller e lo Illustrissimo Princep e primogenit nostre car fill combatents e bombardejants aquells de tots dies no sens derogacio e carrech nostre. Perque no sabem quen mes necessari temps haguessem mester la ajuda del Illustrissimo Rey de França nostre molt car e molt amat cosi. Perqueus pregam e encarregam tan afectuosament com podem que decontinent e sens dilacio partiscau vos e aquexos capitans del dit Rey de Fran-

ça tirant la via del comdat de Rossello e alguna partida de la gent darmes per lo comtat de Pallas los quals se poran juntar ab nos e tirar la via de Girona car com los enemichs veuran que vosaltres entrau per lo comtat de Rossello e nos ab nostre exercit tiram dret cami a Gerona los altres levantaran lo siti. E per ço es necessari e mes que necessari la vostra presta venguda e de tots aquexos altres capitans. De Balaguer a XVI de juny del any Mil CCCCLXII. — Rex Johannes. — Jo. Navarro secretarius.

Als molt reverend e magnifichs senyors los senyors de diputats en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Per quant en aquesta vila ha en lo raval e fora los murs circa cinquanta o sexanta cases e en lo mig de aquestes cases es la sgleya parroquial en la qual ha campanar ben fort e emiment e per semblant la sgleya es molt fort com les parets hajen de gruxa sobres deu palms ab tot que sia algun tant baxa e no molt alta vehents alguns la fortalesa de la dita sglesia e campanar e que si la sgleya o parets o cuberta de aquella eren alçades entorn cana e mija e al cap de la dita sgleya era feta una bestorre que muntas algun tant mes que no lo restant de la dita sgleya per aquesta forma la sgleya se poria tenir e servar e la sgleya servada per aquella serien defeses totes les cases que son en lo raval les quals son bones e aixi altes com aquelles de la dita vila e son en tal disposicio que ab un pont de

fusta ques pot fer dels murs de la dita vila a la primera casa del raval e per les cases qui totes se poden correr a cubert ab altre pont de fusta se porta a cubert correr de la vila a la dita sgleya e poder haver socors o fer socors a la dita sgleya e cases del dit raval per aquestes rahons e per conservar dites cases e la sgleya es vist a molts de aquella vila e a mi per semblant que la dita sgleya se deu obrar e enfortir e enselar a fi ques puxa ben defendre e que per mija del campanar e sgleya axi enselada e enfortida e la dita sgleya e totes les cases del raval sien conservades. Son empero altres qui son de altra intencio dients que ans com sera necessari e dita sgleya e cases del raval deuen esser meses a terra e enderrocades e la sgleya per nenguna via nos deu enfortir ne obrar. E essent aixi diverses intencions e oppinions som en alguna diferencia. Per tant a fi que aço se faça ab bona delliberacio e ab vostra consulta va aqui lo portador de la present per haver de vostres reverencies e magnificencies vostra delliberacio e consell e per quant aquesta materia se ha a judicar ab los ulls e subri aquella a la vista o haver ne pus plena informacio de homens qui ho hajen vist supplicam a vostres senyories que per mija de persones qui ho hajen vist de les quals ne ha aqui moltes queus anomenara mossen Miquel Ganer o per mija de alguna persona o persones a qui vostres reverencies e magnificencies hajen aquesta diferencia qui es en lo poble de aquesta vila sia levada car son yo cert que nengu no recusara ans tots obtemperaran a les delliberacions vostres. Parria

a mi salvo empero vostre consell e delliberacio que aço fos comes a les deu persones ja per aquesta universitat en aquestes materies elegides les quals ensemps ab mi ho havem una volta delliberat. E sius paria que hi fos applicat mossen Johan Seller procurador del cardenal de Valencia lo qual ha carrech del monestir de Ripoll qui es aci vehi e ha vistes moltes semblants coses en Italia pora esser e yo no dubte que scrivintne axi vostres senyories aquest poble noy dira cosa neguna. Aço faç e scrich per ferho ab repos de aquesta vila ab tot veja e paregua a mi la obra esser molt necessaria e util. Per lo portador de la present e per lo dit mossen Miquel Janer ne poreu esser informats e per alguns de aquexos planers qui aturen en aquexa ciutat. E no he mes a dir. Sia la Sancta Trinitat de tots guarda. De Sant Johan a XXX de juny. — A vostres ordinacio e manament prest lo abbat de Sant Johan.

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors los diputats e concell representant lo Principat de Cathalunya.

Molt reverend nobles magnifichs e honorables senyors. Per letres de vostres reverencies emanades en los dies passats es stat provehit les gents del exercit venint en aquesta vila esser regides e governades segons en aquells stesament es contengut. Ara darrerament havem percebut vostres reverencies haver scrit al magnifich mossen Johan Agullo que ab los cinch-

cents homens que per ordinacio vostra voleu vajen a la ciutat de Leyda partis de aquesta vila e de fet exequint vostre manament e ordinacio ha ja dos jorns es partit de aquesta vila aturantse en les parts de Tarrega e de Verdu ab los dits D homens en tant que les gents que ja hi eren en les dites viles son vuy mal acollides que ne podem ja dormir en lits. Es nos encara significat per vosaltres mossenyors e aquexa insigne ciutat ultimadament haver scrit al molt magnifich mossen Johan de Marimon capita ab tot son exercit partis de aquesta vila e fes la via de Tarregua en tant que vuy no restara exequint vostres ordinacions negu del exercit en aquesta vila de que nosaltres som molt admirats que atesa la pocha distancia que es entre aquestes dues viles sia vostra intencio aquesta vila esser axi buydada de les dites gents les quals aci eren molt be alleujades e ab gran mercat de vitualles. E considerades les flaques muralles e lo gran circuyt de aquelles e los circumvehins del comdat de Cardona bisbat de Urgell e altres barons cavallers e gentils homens e servidors lurs a la terra molt sospitosos axi habitants en la present vila com fora nons es vist expedient esser axi per lo dit magnifich capita o ses gents aquesta vila destituhida don se poria seguir algun dan. E per so havem delliberat que per la causa dessus dita e altres coses per lo honorable En Jaume Tallada a vostres reverencies exprimidores trametreus lo dit nostre sindich supplicantvos en aquell donar plena fe e crehença axi com si per nosaltres personalment vos eren recitades provehint si a vostres re-

verencies sera vist les gents que ara venen del exercit se aturen en aquesta vila en e per la forma que les altres gents del dit exercit ans la dita bandera fos en aquesta vila e per vostres reverencies es stat provehit e ordenat significant a vostres magnifiques savieses com apres fetes les presons havem rebut hu dels exploradors per nosaltres tramesos per lo qual é altres som avisats lo dia e nit propassades esser se meses en aguayt CCCC rocins e moltes gents de peu en gran nombre en certs boscatges mija legua prop la present vila. Crehem pensaven isques lo magnifich mossen Johan de Marimon capita ab la bandera fahent la via de Tarregua que fins vuy dada de la present no son descuberts e encara vuy sino per alguns de ells que fan algunes corregudes se pensen no esser descuberts pér queus placia en totes les dites coses degudament provehir. E sia la Sancta Trinitat vostra continua proteccio. Scrita en Cervera a XXVIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors a tot servey e ordinacio vostra prests los pahers de la vila de Cervera.

Als molt reverend nobles magnifichs e molt honorables senyors los senyors diputats e concell del General representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Deguda recomendacio precehint axi per verbal relacio del molt honorable concanonge nostre

mossen Peregri Mir ardiacha de Vilasecha com per letres vostres de les afeccio e devocio e afeccio que vostres reverencies P. nobleses honorificencies e savieses han envers aquestes nostres sglesia e juredicions en voler levar e preservar aquelles de tots prejudicis e interes molt e molt ho regraciam a nostre S. Deu e a aquells e encara de la tramesa del honorable mossen P. Loys de Vilafrancha donzell capita lo qual se mostra e vehem esser home de be savi e dispost per al que comanat li es e del qual fins açi som be contents per los actes que comença exequir que han gran sguart a la justicia conservacio e repos del be publich. Axi mateix com lo honorable En Berenguer de Castellvi donzell amprat per lo S. arquebisbe aquell hagues acompanyat fins a Balaguer e lo condema sen fos torpat ab animo de fer sos fets en sa casa vostres reverencies P. e honorificencies han entes la comocio que sen feu en aquesta ciutat per la qual se absenta. E per quant es molt afectat servidor de aquesta sglesia e home de be per lo qual dignament nos podem interposar supplicam e demanam en gracia a les dites vostres reverencies P. e honorificencies quels placia per sguart e amor nostres voler benignament donar orde scrivint al dit honorable capita en manera que lo dit Berenguer de Castellvi puxa segurament tornar a sa casa car a molta gracia los ho reputarem. Placia a nostre Senyor Deu per la sua infinida clemencia quens don bona pau e concordia en manera que de aquestes tribulacions hajam en breu repos. Ordonant de nosaltres a tota vostra voluntat.

De Tarragona a XXVIII dies de juny del any Mil CCCCLXII. —Als servicis e ordinacio vostres promptissims los camarer e capitol de la Seu de Tarragona.

Siguen las cartas que mandaron expedir, en este dia, los señores Diputados y Consejo.

Al molt egregi e strennu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Vostra letra de XXX de juny havem rebuda. Som molt contents de la provisio que haveu feta ab lo noble vezcomte de Rocaberti e del scriure als consols de Castello e de Figueres. Los doscents homens que haveu delliberat vagen a Perpinya vos pregam e encarregam en tota manera vagen de continent com sia molta necessitat ates lo quens es stat referit per lo honorable En Johan Grimau trames per la dita vila e per altres avisos que tenim. Ja vos havem trames lo honorable En Roger de Rosanes ab cinquanta homens e per lo dit Grimau trametem diners an Miquel Vives per soldejarne aqui cent cinquanta de les gents Dampurda per refrescar vostre exercit en recompensa dels CC dessus dits. Placiaus provehir en haver bona gent e elegir dos capitans qui aquells CC capitanegen car delliberat es que a dos sols sien acomanats a fi que mes promptament vostra gran noblesa haja recapte. La provisio que haveu fe-

ta per purgar lo cami dels ladres ques son mostrats e encara de haver gent per reblir lo mur de la força vella la qual cosa nos par esser perfeta e la franquesa de deutes quels haveu feta comendam molt. Tota hora havem cregut que no era facil de haver pero per la molta confiança que de vos e de les gents del exercit tenim ab la ajuda de Deu nos donen ferma sperança de victoria segons lo modo del vostre scriure. Axi placia a Deu sia e prest com sia molta necessitat segons mostra la letra del Rey per vos tramesa e altres coses vos havem fet trametre suficientment. La forma com han regir lss oficials del Principat per lo present vos trametem en la manera que es stada tramesa a totes les universitats de aquell. En lo fet de mossen Palou se fa lo degut e no si fluxara en res segons la experiencia mostrara e per ço placiaus no congoxar vos ne. La tramesa de trescents homens per al vostre comdat sera mesa de continent en consell e fer sen ha delliberacio la qual vos sera manifestada. Lo fet den Pere de Belloch mossen Johanet de Çarriera e altres a salva fe segons se diu presos en la força vella nos es tant greu que mes dir nos pot e per ço delliberacio precedent es remes a vostra gran noblesa qui de les coses es veridicament informada e aquelles veu al ull. Tot lo que fer se deu per salvetat de aquells e encara per recuperacio lur. Pler haguerem nos haguesseu avisats de la concordia moguda per mossen Cartella per part dels de la força vella e encara som de parer scolteu tots maneigs qui per part lur vinguen a fi aço empero que la fahena que teniu entre mans no sia hua

sols punt sobreseguda o dilatada e axi de la dita concordia moguda com altres meneigs qui al parer vostre sien de algun caler nos aviseu stesament no sobresehint hun moment com dit es. Dels gentils homens daquexa terra no esser en prou confiança crehem es causa per la major part lo parentiu afinitat e acostament dels qui son dintre la força e no es maravella per quant ne speren algun sinistre cas. Vostra gran noblesa faça ho tot be en quant possible li sia. Del que dieu haver sabut la muller de mossen Montanyans trametre aqui una conestablia de gents per donar socors a la força havem gran admiracio ne podem creure tanta temeritat fos a alguns anar aqui per tal fahena e la dita muller mostra be voler haver da da bona cosa per son marit esser fora de la dita força. Si empero axi sera que alguna conestablia hi vaja sens sou del Principat e qui no stigua a manament vostre potestat teniu de castiguar qualsevol fahents coses indegudes. Placiaus pero advertir que en hun tant gran exercit com aqui teniu ha moltes natures de gents e altres qui dien moltes coses a les quals no es mester se do laugera credulitat. En pensament stam del fet den Miquel Vives e per quant es bon home e ministre de la casa no havem encara delliberat com hi sera provehit. Del salconduyt donat a mossen de Montpeyros e de tot lo que fet haveu circa aço havem plaer e contentacio. Placiaus attendre al bon stament de vostra persona e de les gents del exercit e fer per manera que lo reblir pensat del mur vell se faça ab celeritat e perfeccio tal que altres combats no se ha-

gen a dar car ultra la perdicio de persones toca molt a la reputacio del Principat com sab vostra gran noblesa de la qual la Sancta Trinitat sia proteccio e direccio de les fahenes que tots tenim entre mans. Dada en Barchinona lo primer dia de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los deputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als molt honorables e savis senyors los jurats e prohomens de la vila Dorta.

Molt honorables senyors. Vostra letra havem rebuda certificatoria de la extraccio de la bandera e de la mostra feta per aqueixa vila e com les letres queus havem trameses haveu comunicades a les universitats daquexa castellania e batlia e a altres e quant son promptes per la defensio de la cosa publica daquest Principat e de les libertats de aquel a tots comunes axi com a bons e verdaders cathalans del que molt vos comendam fahent vos certs si en aquexes parts venien los enemichs de la gent del nostre exercit que tenim en camp vos sera decontinent trames lo socors necessari. Entretant stau preparats al millor poreu per la defensio de aqueixa vila e siau vigils en recullir messes vitualles e altres coses necessaries. E molt vos pregam e encarregam que per major defensio vostra e dels poblats en aquexa universitat decontinent metau en custodia del castell daquexa vila algun nombre de gent segons per vosaltres sera arbi-

trat per la concurrencia del temps la qual façau pagar de les rendes e emoluments del comanador com per alguns bons respectes sia axi fahedor. E sia Jhesus guarda de tots. Data en Barchinona lo primer de juliol any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorable mossenyor lo alcayd de Miravet.

Molt honorable mossenyor. Certificats som stats de vostra bona cura e vigilancia haveu haguda e continuament haveu en la custodia de aqueix castell e fortalesa en la qual va molt per la defensio daquest Principat de la cosa publica e libertats de aquell a tots comunes del que molt vos comendam com haveu fet e feu com a bo e verdader cathala confermant vos a la bona voluntat e intencio del reverendissim senyor mestre de Rhodes la qual tots temps ha hagnda vers aquest Principat. Per tant confortant vostra sancera intencio vos pregam e encarregam vullau perseverar en la vigil custodia de aqueix castell. E siau attent e cautelos en no recollir los inimichs ni persones suspectes al Principat e que en manera alguna no fosseu decebut car ultra lo detriment vostre succehirien alguns perills a la comuna defensio daquest Principat. Reportam tal confiança en totes coses vos haureu providament. E sie Jhesus guarda de tots. Data en Barchinona lo primer de juliol any Mil CCCCLXII. —

Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Copia de la precedente, con la direccion respectiva, fué enviada al alcaide del castillo de Azcó.

Al molt noble mossenyor Bernad de Senesterra.

Molt noble mossenyor. Per quant sempre havem haguda bona relacio que vos com a virtuos e verdader cathala haveu bonissima intencio e firmissimo proposit en les coses que han sguart a la conservacio de aquest Principat e de la cosa publica e libertats de aquest a tots comunes de que molt vos comendam vos pregam e encarregam que al mes prest poreu trametau aci vostres cavalls e rocins ab homens disposts per pendre sou e anar al exercit vers Urgell e si vostra persona bonament hi podia anar molt vos seria grahit. En tal cas empero seria nostra voluntat los cavalcadors que vendran o la mes part vagen a la guisa. E sia Jhesus proteccio vostra. Data en Barchinona lo primer de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt honorable senyer En Miquel Vives defenedor de los drets de les generalitats.

Honorable senyer. Moltes letres vostres havem re-

budes. Som contents dels avisos en elles scrits eus comendam de vostra bona diligencia. Les grans despeses que dieu se fan aqui crehem son necessaries e per ço cove haver paciencia. Vos guardau en totes coses la utilitat del General per que de les coses queus son comanades puxau dar bona raho. Nosaltres vos trametem per lo honorable En Johan Grimau burges de Perpinya dos milia cinchcents florins corrents part per soldejar aqui cent cinquanta homens e part per altres necessitats. Jan havem aqui tramesos cinquanta ab En Rosanes seran doscents en recompensa de altres doscents qui han anar a Perpinya. Si los dits cent cinquanta homens qui se han aqui soldejar se poran haver donantlos sou de hun mes sia fet hon no dau los ne per dos mesos. E solicitau per vostre poder lo dit senyor comte trameta de continent los dits doscents homens com sia gran perill en la trigua segons a la sua gran noblesa scrivim. Data en Barchinona lo primer de juliol any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables senyers los capitans de la vila e castell de Hostalrich.

Molt honorables senyers. Moltes letres vostres havem rebudes e darrerament som avisats de alguns robatoris que son fets en aquexes parts. Volriem hi entenguesseu ab la vostra gent en manera quen castigasseu algu car molta manera teniu. Nosaltres scrivim

als jurats e prohomens de aqui confortant los tant com podem. Vosaltres de paraula hi bastau tant com letres axi feu hi lo degut segons de vosaltres se confia e menejau los ab gran humanitat e amor com sia necessari tots siau com a germans. E no metau en tanta flaquesa aquexa vila e castell car per nosaltres no es ignorat quant sou forts. Prudencia es provehir als perills e inconvenients pero gran virtut es star fort e viril e no spantar e tal es la naturalesa dels cathalans. Pregam vos per ço que com loablament havem acostumat façau lo degut en la custodia daquexos castell e vila e en la conservacio de bon amor unitat e concordia vostres e de vostres gents com aquesta sia la major fortalesa que haver se pot. De nosaltres siau certs no fallirem a res que mester sia en cas de necessitat pero al present no occorre cuyta de res car si ho fahia veurieu nons hi adormiriem. E daço podeu star be confortats e aconsolats. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona lo primer dia de juliol any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los prohomens de la vila de Sant Johan Ces Abadesses.

Molt honorables e savis senyors. Segons som informats en lo reval de aqueixa vila seria edificada la vostra sglesia parroquial en la qual ha campanar assats de grosses parets pero par sia baix e en lo dit

reval ha bones cases e moltes e encara molins molt necessaris e utils a aqueixa vila e poblats en aquella. E que per alguns de aqueixa vila seria vist e son de intencio que la dita sglesia e campanar per la occorrencia del temps se deurien enfortir fahent pus alt lo campanar per defensio de la dita sglesia e dels dits molins e encare de les cases qui son en lo dit ravall e per conseguent de tota la vila. Altres sen de parer e intencio que no si deu obrar ni despendre ans ocorrent necessitat e les cases e la sglesia se deuria enderrocar. E jatsia aquestes coses sens veuveles a ull nos poden be judicar ab tot que prima fas parega fos gran dan lo enderroch ques diu se faes e lo enfortir fos facil e profitos per ço vos pregam e encarregam molt stretament que aquestes diferencies vullau lexar a conexença e juy de les deu persones e letres per aqueixa vila per al regiment de aquella e quey sien applicats ab ells mossen labbat de aqueixa vila e encara mossen Johan Soler procurador de Ripoll lo qual volenterosament hi vindra e son persones qui de semblants coses han vist e hoyt molt E lo que aquells delliberaran e sera vist ho fassau e exequutau postposades les dites diferencies ab bona amor e concordia e axi stareu en repos e conservareu a vosaltres e bens vostres no sens gran honor car la major fortalesa que pot esser es la concordia. Haveu vos hi segons de vosaltres confiam e lo temps requer car nosaltres ho haurem a molt gran complacencia. E sia nostre Senyor Deus en guarda de tots. Dada en Barchinona al primer dia de juliol del any Mil CCCC sexanta dos.—

Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya apparellats a vostra honor.

Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya entreveninthi la ciutat de Barchinona al honorable lo batle de la vila de Molindereig o a son loctinent saluts. Nosaltres trametem aqui los honorables En Johan Pellicer e Nanthoni Sans notari de la present ciutat acompanyats de un notari e hun porter de la casa del General per comunicar àb vos e fer certs actes en aqueixa vila als quals en lo queus diran de part nostra volem doneu plena fe e creença com si nosaltres hi erem e en los actes per ells feedors vos pregam los doneu tots concell favor e ajuda axi com de vos havem fiança. Dada en Barchinona lo primer dia de juliol any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda.

Als molt magnifichs honorables e de gran providencia mossenyors los jurats e concell general de Valencia.

Molt magnifichs honorables e de gran providencia mossenyors. Rebuda havem vostra letra responsiva a una nostra a nosaltres dirigida sots kalendari de XXVIII de maig prop passat. Veem molt compendiosament desexir vos de les coses de que vostres magnificencies havem volgut axi amplament particular e

clara certificar semblant nos degut e pertinent per sguard de la obligacio que som tenguts per esser aqueix regne e aqueix Principat units e indissolublament agregats e per la fraternal amor e comunio que sempre entre los regnicoles de aqueix regne e los poblats en aquest Principat es stada e sera per nostre poder. Nosaltres havem fet lo degut avisar vos per los dits respectes de les coses tant grans poderoses e de tanta importancia quals son en dita letra e tota via prosseguirem lo que la dita obligacio vol e requer ab molta voluntat e afeccio continuants lo vincle de germandat. Molta bona cosa nos haveu referida de pau la qual per nosaltres summament es stada desijada e oportunament e encara importuna suplicada e instada testimoni nostre Senyor Deu gents e actes la adquisicio e fruicio de la qual en sola observança de les leys e libertats cathalanes consistia sens les quals viure no desijam. Per una letra del Senyor Rey a XXVIIII del prop passat mes de juny reebuda havem vist voler ab rahons anichilar les coses de que vos havem scrit ab dita nostra letra a ses mans pervenguda. Ab la sua senyoria no volem iterar rahons remetem les coses a la veritat e als actes auctentichs e encara a les coses axi per scriptura com en altra manera visibles quals per qualsevulle subtils e colorades rahons tergiverçar nos poden. Lo dit Senyor Rey segons havem compres sots grans penes ha provehit e manat als oficials daqueixa ciutat e regne que totes robes mercaderies e altres bens de cathalans sien retenguts presos e occupats e que per vosaltres no es stat abra-

çat ans victoriosament impedit e torbat lo que molt vos regraciam ne de vosaltres poriem creure volguesseu tollerar tal novitat la qual en gran destructio del comerci mercantivol diminucio e enervecio del amor e freternal communio dessus dits succehiria e alre que fruyts congoxosos parir no poria en molt enuig nostre. Nosaltres tota via havem ferma creença que les persones e bens dels cathalans seran be tractats en aquexos ciutat e regne com loablament es acustumat e tal sera fet sempre en aquest Principat de les persones e bens dels habitadors vostres ne per nosaltres sera innovada cosa alguna qui en dau o injuria llur pervenir puixa. Ans es nostra intencio e voluntat que tots havers mercaderies e coses de aqueix regne entren e entrar puixen e les persones comerciar liberament en aquest Principat segons es acustumat no obstants les conturbacions qui en aquell son pas empero los dits havers mercaderies e coses no sien de enemichs del dit Principat. Daqui avant molt magnifichs e de gran providencia mossenyors no reste sino per efectes mostrar aquella bona amor e fraternal germendat comunio que per vosaltres e nosaltres es de paraula multiplicadament referida e significada a les quals per nostra part fallir no entenem pertinentment e deguda. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona lo primer dia de juliol del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya apparellats a vostra honor.

Se escribió otra carta igual, con la direccion respectiva, á los diputados del reino de Valencia.

2 DE JULIO.

Recibieron, en este dia, los señores Diputados las cartas que siguen á continuacion.

Als molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats e concell llur representant lo Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Be creem sou certs del gran insult avalot e roberia seguits en los calls dels jubeus de aquesta vila per les del exercit trames en aquesta vila la qual cosa es de mal eximpli mal renom e fama e gran dan e infamia de tota aquesta vila. E jatsesia per lo honorable mossen Johan Agullo per nosaltres e per altres oficials de aquesta vila hi fos fet tot lo sforç e poder qui fer si podia tot lo mon no bastava a la gent avalotada sens tota raho e causa de quens condolem molt. E jatsia lo robatori de les robes e bens dels dits jubeus sia stat scampat en moltes mans e gens pero nosaltres ab lo honorable Nantboni Falgues hajam treballat e treballam incessantment en ha-

ver e recobrar les robes e bens axi avalotadament preses e robades dels dits juheus. Aquelles no podem totes haver ne cobrar pero es ver quen trobam gran partida la qual havem mesa en loch segur per ço que com vosaltres molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables senyors haureu delliberat e ordenat que sera fahedor e restituhidor de les dites robes e bens los juheus puguen recobrar cascuns les sues. Hoc axi mateix si alguns ni haura dels perpetrants del insult e avalot ne hagen la condigna punicio e pena que per justicia merexeran. E per aquesta raho va aqui per part dels dits juheus lo portador de la present per suplicar a vostres grans magnificencies vos sia plasent delliberar e ordenar en quina ne en qual manera los dits juheus cobren les dites robes e bens lurs ço es saber a cascu la sua. E axi mateix vos placia ordenar e provehir que les persones dels dits juheus si ja los bens son stats presos e occupats sien preservats de tot perill corporal. E aquestes coses senyors molt reverend egregi nobles e magnifichs vos placia delliberar quina e qual provisio sera pus justificada e segura. E sia lo beneyt Jhesus tots temps proteccio vostra. De Cervera a XXVIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors a tot servey e ordinacio vostra prests los pahers de la vila de Cervera.

Als molt reverend magnifichs honorables e de gran providencia senyors los diputats del General e con-

sell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. Per les letres de Perpinya veureu lo fet de França e per ço yo no tinch mes a dir sino que es summament necessari reforçar aquest exercit de dos milia homens no per haver la força car Deus volent molt prest sera en vostra ma mas que es molt e molt necessari nos tropiam aci gran sforç car hajau per cert que tot lur sforç se fa per venir aci per les rahons que per letra queus trameti hir del Rey que feya al thesorer del Rey de França que de Pallas me ha aci tramesa lo meu castella de Valencia. Si voleu aci se acorde gent trameteu diners que acis trobaran mil homens. Axi mateix diners per los de aci del exercit car ja no han sino quinze jorns viratam assay polvora e totes coses necessaries. Aquesta faena senyors no ha mester dilacio alguna. Feu donar en tot lo queus dich bon compliment e no trigar plom polvora de bombarda e de spingarda atarçada continuament e viratam trameteu car aço com dit he no requer trigua alguna. Don si tota diligencia. E no mes per ara. La Sancta Trinitat vos tingua en sa continua proteccio. De Gerona a dos de juliol 1462.—A la ordinacio de vosaltres senyors tot prest lo comte de Pallas Roger capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats del General e concell lur represen-

tants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Per moltes letres vos havem scrit com havem molta raho de esser molt mal contents de aqueix taulell essents nosaltres en tant treball congoxes e total destruccio per fer e executar les coses que per vosaltres aqui son stades ordenades ab tota promptitud e essents vosaltres informats dels dans que lo Rey e ses gents nos han donat ens donan tots jorns qui han destruhits ja tots los homens de honor e condicio als quals han occupats los castells e lochs que tenien quatre legues entorn la ciutat cases alqueries e altres heretats e tots los bens splets que en aquelles havien besties bestiars e tot lur haver que sino les robes e argent que tenien en casa ja als mes nols ha restat lo qual han ja a vendre e a empenyar per lur vida cremats quants casals de molins havia entorn que sino hun casal que sta prop lo mur no ha romas que no besta a molre la deena part al mester de la vida ans haurem a fer molins de barques en lo riu. Tots los splets de les ortes e molt mes en los secans se son perduts en los camps que nols havem poguts seguar per que tots jorns nos hán correguts e corren alli CCC alli CCCC rocins e dues vegades que es vengut lo Rey en persona ab tot son poder. Nosaltres per no perdre la ciutat no gosavem buydarla e axi no som stats potents a scusar que los splets no sien stats talats e perduts. Los pagesos e gent de treball qui tot lur be e vida eren en aquests splets vehent aquells perdats stan

desesperats ens cuyden beure per que nosaltres los havem passats de dia en dia dient que speravem lo soccors vostre de hora en hora e axi per sostenir l s e donar los vida los havem ajudar e havem a empenyar la ciutat e encarregar que es obra importable. Per molt que hajam cridat fins vuy james som stats hoyts per vosaltres. Veheu en quin punt som de perdrens. Aquests lugarets Dungell qui nos podien gens tenir se son tots retrets en aquesta ciutat no han pogut pleguar ans los han talats tots los blats. Nols gosam lançar de ciutat per no avalotar ni tampoch han vida ans ni ha que trespassen e son en punt de cridar fam. Pensau quant es lo treball e congoxa en que stam en lo narrar. Es obra de molta admiracio tenir vosaltres e haver retengut lo exercit a Cervera que es stat e es obra infructuosa e no pot hom levar la oppinio de les gents que no diguen quels tenin aqui per ampachar lo pas e guarda de vosaltres e de aquexa ciutat havent ja nosaltres per avorrits car sis vol dir que stavem aqui per lo pas de Gerona spedient era ates los passos strets que ell fos passat e entrat dins en Cathalunya hon seria stat enclos que no aci hon apres que haja destruhit aquesta terra es en su ma tornarsen e lo socors que ha molta facilitat de atanyer li tots jorns que no faria si ell fos dins lo dan que ha donat acens en persones entre mortes e preses. Es tant que nous ho gosam dir e en bens es irreparable e de suma que nos poria dir entre los splets perduts e les besties bestiars e altres bens e averies. Tots aquests dans se han a imputar a vosaltres per la tarda del socorriment

tant per nosaltres cridat e per vosaltres ofert e mengua mes en obra del qual socorriment sino haguessem fet peu en lo principi haguerem pres algun pertit de nosaltres mateixs ara som en punt que per una via ni per altra no havem remey ni ja bonament no sabem quens façam sino que nostre Senyor Deu nos vulla ajudar e ben consellar. Ab tot que ab altra vos haguessem scrit que nous enteniem pus scriure encara per que no som certs si haurieu hagut aquella. E per la molta congoxa que tenim vos pregam requerim e exortam en Nostre Senyor no vullau ni permetau axis haja a perdre aquesta ciutat e totes aquestes circunstancies essent per vosaltres en aquests treballs nou permetrien infels de no socorrer. Som certs lo Rey te e tots jorns que creix de moltes artelleries es te per dit de çuçar e ferir en aquesta ciutat. Placiaus donchs ab tota celeritat provehir e manar lo exercit tot venir aci per defendre e ofendre los adversaris que de neguna part del mon nos pot fer mils que de açi e pus segurament e prompta e levarli los passos lla hon sen volgues tornar. Placiaus no passar nos pus per noves ni dilacions si voleu nos perda aquesta ciutat lo que creheu que sta en prou perill si promptissimament no hi es provehit e socorregut. E creheu que nous poriem dir ni scriure tant quant es lo mester no pus ab molta cuyta e occupacio. De Leyda a XXX de juny del any Mil CCCCLXII.

Placiaus la present comunicar als honorables consellers de Barchinona los quals pregam prenguen la present per sua per no haver opportunitat de scriu-

rels larch car axi ne scrivim a ells que lals comunicareu. — A vostres beneplacits e honor apparellats los pahers de la ciutat de Leyda.

Als molt reverend egregis nobles magnifichs e de molt gran providencia mossenyors los diputats e consell del General representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran providencia mossenyors. En aquesta vila son certificats per moltes vies lo comte de Foix Revaixant e altres capitans de França esser a Narbona ab gran exercit e multitud de gents darmes per entrar en aquests comdats e assaltar aquesta vila crehents facilment entrar aquella. De aço darrerament havem haguda mes certitud per certes letres qui son trobades en poder de hun traginer en lo loch de Baixas les quals vos trametem. Tenim axi mateix avis lo Senyor Rey significa voler entrar per Urgell per que la gent del Principat acorregua en aquella part y en veritat tirara ab son exercit la via del comte de Foix stimant part del exercit del Principat stant a Gerona e part attenent en les parts de Urgell trobara buyts e sens defensio aquests comdats. E axi haura pus facil e libera entrada. Perque es stat delliberat de totes aquestes coses esser scrit a vostres grans providencies pregant e supplicant com moltes vegades per part de aquesta vila es stat demanat vos placia posada a part tota triga trametre tal socors ab lo qual nosaltres Deu

ajudant e lo glorios Karles puguam fer tal resistencia dits exercits no puguen fer dan a nosaltres ni al Principat e tropien en nosaltres lo que tots los enemichs fins a la present jornada han acustumat trobar en cathalans. Certificants vostres magnificencies a nosaltres es molta fadigua portar a les spatles los poblats en aquesta vila metent los moltes sperances per la tanta dilacio del socors del dit Principat demanat e encara promes. E placiaus no voler aço en alguna manera pus diferir perque los dits poblats no sien mesos en alguna manera de desesperacio e de desconfort. E en aço posat nous obligas lo que per aquesta vila es stat fet en les faenes del Principat la qual virtuosament fins açi ha resistit en totes aquelles preparacions que li son stades meses al davant per segreguarla del dit Principat e per lo sfonç de aquella moltes altres universitats qui en ella miraven han axi mateix virtuosament obrat deu vos hi induhir e portar per que lo dan o perdua de aquesta vila e condats redunda en gran detriment de tot lo dit Principat e apres los inimichs ab mes facilitat e poder porien damnificar lo restant del dit Principat. E placiaus encontinent trametre dit socors altrament no sera en nosaltres los poblats de aquesta vila no prenguen molta alteracio e desdeny los quals sens dubte fallit lo dit socors venen moltes voltes a dir per los regidors e majors de aquesta vila som decebuts e enganats. E en aço vostres grans providencies no dubtam claament conexen som en nostra peticio de raho acompanyats. Nosaltres empero nons tardam gens ans entenem ab summa cura e vi-

gilia en prepararnos a la defensio nostra e de tot lo Principat. E sia molt reverend E. N. magnifichs e de gran providencia mossenyors la increada Trinitat vostra continua proteccio. Scrita en Perpinya lo primer de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los stats ecclesiastich militar e la vila de Perpinya del comdat de Rossello a vostra ordinacio aparellats.

La carta á que se hace referencia eu la anterior, sigue á continuacion.

A la mia molt cara muller Elionor de Vilafrancha en Monblanch.

Elionor mia. Per quant desig molt saber noves de tu e de tots vosaltres e pus veg aquexs senyors de la vila no hich an trames quen stava sperant de dia en dia ab tot que en part no men maravell que Deu vol que aquexa vila perescha te tramet lo present portador per lo qual te avis primer del stat de tots nosaltres que fins al fer de la present per gracia de Deu stam molt be e dan al mon fins açi cathala que sia açi dan en lo mon rebut no ha. Del que sich fa te dich que los del Senyor Rey corren tots dies fins a les portes de Leyda de Tarregua de Cervera e fan tot lo mon de preses dels bens dels enemichs et dich que hich an entrats molt bell ramat de bestiar axi gros com menut e molts altres bens. Som açi vuy entorn mil rocins mas encara no hich ha nengu de Valencia e di-

lluns que sich spera lo mestre fill del Rey e alguns barons que hich fallen encara Darago fem compte esser entre tots MD rocins. Venen de Gascunya II M homens de peu que son ja en la concha Dorchau e lo comte de Foix que ve per Pallas ab molta gent. Lo bisbe de Pamplona porta de Navarra mil peons. Partexen dilluns de Çaragoça mil homens que trameten les ciutats e viles Darago. Hir vench correu com los francesos son ja en Rossello e que ab los gascons que venen per deça son entre tots de peu e a cavall XXII M. Basta que lo poder del Rey per tota la setmana que ve sera tan gran que sera cosa despant. Sab Deu mes molt greu lo dan que pera Cathalunya se spera. Del que aci se fa te dich com dilluns una squadrà de la gent que eren CC rocins e altres tants peons fom a Tarregua abans del dia metemnos en celada detras hun toçal e com fou dia fem anar vint ginets la via de la vila e levaren hun ramat de bestiar. Los de la vila isqueren CLXX homens seguiren los com foren hun troç fora nosaltres isquem e sino molts pochs que ser amagaren per la malesa del reguar tots foren en hun punt morts o presos. Portam nos LIII presos en qne es En Palau Nolivo Nepigol lo fill major den Monros e molts altres de la vila. Tots los altres restaren morts que james viu tan leig strall com los lacayos feyan de matar et dich que tant son valents e tan poch temen la mort que es cosa estranya. Son cosa de molta pietat e de molta dolor a nosaltres que som de la nacio e conexiem los demes e no penses duras la bregua lo dir de un credo. De nosaltres fou nafrat

hun castella al cap e mataren VII o VIII rocins. Havia ab ells una conestablia de spingarders que non scapa coha. Resta com a mort En Pere de Sant Climent de Leyda qui era capita pero encara no es mort mas james no ha parlat es ben lo cervell. Apres ahir lo Rey en persona cavalca a DC rocins e D peons per veure Leyda e la fortalesa. Com fou al entrant de la Orta los corredors hagueren pres prop la ciutat hun ramat de bous. Ixqueren de la ciutat huns CCC homens dels quals ne apresonam trenta en han morts de setanta los altres se meteren per una gran malesa que havia prop lo riu e allis restauraren. Lo Rey atura al cap de la orta ab qualsque trenta homens darmes los altres entram fins a les portes de la ciutat que vereu la major pressa del mon de muntar dones e roba a la força. Creuse que si haguessem tengut gent de peu mes e artelleries crech forem entrats en la ciutat. De la Senyora Reyna havem nova la combat molt sovint lo comte de Pallas pero ella sta tan be en orde que no sen alascha e ara pus los francesos son ja en Rossello sen hauran a tornar. La bandera de Barchinona es a Gualada que ve aquesta vila. Si ve ab molta gent ne en lo pla de Urgell creheu hich haura punyades. Deu hich trameta angel pagat que la faena esta ben emburlada e es molta tala de la pobra de Cathalunya. Axi aveu açi lo que hich es de nou. Crech aqui sen compten de moltes botes mas açi es tot crit. Rescriu per lo portador. Recomaume a tots aquests senyors de germans. Tanbe saludam Ramon. Açi ha pres Calvet gendre den Barthomeu Be-

renguer que fou pres a Tarregua. Lo S. Rey lom ha donat. Es mester digues a son sogre facen venir qualque hu per paguar lo carcellatge e altres despeses sino no pora exir. E not dons de res enuig ni cregues com te digui sino lo que veuras. E scriume de la tua sanitat. De mi e hances quant tinch sta molt be. De Balaguer dissapte à XXVI de juny. — Del teu Vilafrancha.

Als molts reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran saviesa mossenyors los diputats del General del Principado de Cathalunya e consell lur residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran saviesa mossenyors. Sus ara de continent havem haguda nova certa per home qui ha hoyda la letra com mossenyor de Milglos ha trameses letres als consols de la Vall Dandorra manantlos que decontinent se ajustassen e fahessen pastar que dema que sera lo primer dia de juliol ell sera aqui ab DCC e DCCC homens e que fahessen appartar los bestiars de les encontrades. E que lo compte de Foix lo dit dia deu entrar a Salses ab huyt milia combatents per entrar en Rossello per les quals coses havem delliverat avisarne vostres honorables savieses supplicants vos que de continent vos placia lo socors demanat trametrens com siam certs e avisats que la dita gent qui ve ab mossen de Milglos corrernos aquesta terra. E nosaltres segons per moltes vos havem scrit som mal a

punt per defensarnos per que encaraus supplicam nons vullau abandonar. E sia molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran saviesa mossenyors la Sancta Trinitat proteccio vostra. Tots jorns havem a fer spies o correus. Là pobresa de la vila es tanta que noy bastam. Per moltes vos havem scrit manasseu al diputat local daquesta vila paguas de les pecunies de les generalitats les dites spies e correus e fins açi lo dit diputat nou ha volgut res fer scusantse no ha tal manament de vosaltres. Per queus supplicam li ho vullau manar. Scrita en Puigcerda a XXX de juny any. Mil CCCCLXII. — A vostre ordinacio e servey apparellats los consols de la vila de Puigcerda.

Als molt reverends egregis magnifichs e hononorables mossenyors los diputats de Cathalunya e llur concell.

Molt reverends egregis magnifichs e honorables mossenyors. Per quant los homens desta vila han sabut que la comtessa de Modica es anada en Barchinona e encara hi es hun jurat desta vila lo qual hich es partit secretament sabent aquests que dita comtessa treballa en cobrar esta vila dubtantsen de mort non obtingua sobre aço han tengut consell en lo qual es stat per ells deliberat que si tal cosa es tots aquells qui bons son stats en dar loch la gent vostra e del General entras aci no hajen altre cami sino abandonar lurs cases e bens e exir hich la qual cosa mossenyors sera cosa molt fort que per ells esser stat fet hun tan

gran benefici a la terra hajen a conseguir total destruccio. E sobre aço tengut lur acort agut de consell ans que moviment per ells sia fet de bens ni daltres coses attendre e supplicar a vostres reverencies dar los consell e ajuda a fi que per lurs enemichs e mans de aquells no hajen a perir com mossenyors aço posat cas que fos de ells tornar en mans del comte de Modica no sia solament dan a ells ans ho sera prou de tota la terra per quant son aci V o VI parroquies qui no han volgut fermar en los capitols de les remenços e ço que ses dit ques robaria atent es per defalliment de les dites parroquies qui donen loch que En Verntallat o mossen Ponç fan aquests assaigs. E no res menys ques aferma per alguns pagesos de aquelles parts que en lo castell de Monsoriu han mesa gent. Empero aço yo nou he pogut saber encara de tot cert. Beus dich mossenyors e de aço faç molt certs a vostres savieses qui molts dels pobles de defora stan sperant lo fet de Gerona en que dara ni lo Rey que pora fer. E siau certs prou dells tenen la traicio al cos la qual cosa si per vostres reverencies era vist fahedor seria molt bo hi fos provehit. En Stelrich al derrer de juny any LXII. — Mossenyors lo vostre humil servidor quis recomana en vostra gracia e merce lo capita Destalrich.

E per les dessus dites coses mossenyors han per delliberat los de la vila trametre lur demanda a vostres savieses e si tal sera que de la vostra resposta sien contents axi com als no sen deu creure fer tot lur sforç en metre aquesta vila en tota bona defensio

que poran e ab tot qne stan encarregats de interessers fer talls e metre drets per poder supplir a la necessitat del mur crehent ells per semblant que vosres magnificencies los faran alguna ajuda en la obra de la dita muralla.

Als molt reverends e magnifichs senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends e magnifichs senyors. Recomendacio precedent lo present correu es stat detengut per nosaltres capitol e ciutat Durgell les letres del qual vos trametem per lo portador de la present de les quals per nosaltres sobredits es stada registrada una dirigida a Felip Albert e segons lo contengut de aquella nos ha paregut esser spedient les altres e aquella ensemps esser trameses a vostres reverends e magnifiques S. hoch encara per tant com lo dit correu es conegut per home molt fiat al S. Rey el qual no pot aportar sino coses de gran importancia. Los provehiments remetem a vostres reverends e magnifiques S. e supplicam vos quant mes stretament podem hajau per recomanada aquesta ciutat e majorment ara que per aquesta detencio de correu se fan moviments nous los quals serien larchs de scriure. E per semblant que per nosaltres sobredits es stada eleta persona qui sabra largament informar de la veritat a vostres reverends e magnifiques senyories a la qual vos placia donar fe e crehença. E ordonen de nosaltres vostres re-

verencies lo que plasent los sia. Dada en la ciutat Durgell a XXVIIII de juny del any Mil CCCCLXII.

Satisfareu lo exhibidor de la present ab los condu-hidors del dit porter la messio e los treballs segons vostres reverencies conexeran deguen haver car la nostra possibilitat es poca. — A vostres reverends e magnifiques senyories prests e apparellats lo capitol e consols e promens de la ciutat Durgell.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors los diputats e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Lo present dia es partit de aquesta vila o molt magnifich mossen Johan de Marimon capita ab la bandera e tota la gent del exercit que noy ha romas hun hom del dit exercit fahent la via de Tarregua. E com vostres reverencies no ignoren per ordinacio vostra trametem a la vila de Tarregua CC homens e a Verdu C homens de aquells que en dies passats eren arribats en aquesta vila hoch no resmenys mossen Johan Agullo sen ha menats la via de Leyda cinchcents en tant que aquesta vila es romasa buyda de la dita gent del exercit. E segons moltes vegades nos haveu significat ateses les flaques muralles e lo gran circuhit de aquelles e los circumvehins aquesta vila esta en gran perill per no esser acompanyada de gent necessaria a la custodia de aquella e sen poria seguir algun damnatge irreparable. Per

queus supplicam qneus placia provehir prestament a la indemnitat de la dita vila ço es que entant lo dit capita ab la bandera aturara en la vila de Tarregua vingueu en aquesta vila en guarda de aquella aquells CC homens que per ordinacio vostra trametem o aquella gent que vostres reverencies delliberaran a fi que lo poble de aquesta vila pugua collir los fruyts los quals fins açi no han pogut recollir per occasio de les corregudes e companyes del Rey e ja menys se poran recullir si alguna gent no es stablida en aquesta vila e sera gran damnatge e detriment de no poder collir les vitualles de la dita vila per falta de necessaria custodia. Tot sia remes a vostres reverencies feuhi aquella provisio que de vosaltres speram E de tot aço e altres coses que serien largues de scriure lo honorable Nanthoni Falgues es informat a ple al qual vos supplicam doneu fe e crehença a tot ço e quant de part nostra vos explicara axi com si nosaltres personalment vos ho dehiem. E mes havant satisfent a una letra de vostres reverencies impetrada per los consols de la universitat de Sevanya los quals han feta querela que nosaltres los volem compellir de venir en aquesta vila en persones e bens per fornir e stablir aquella han vostres reverencies callada veritat e exprimida falsitat han informat car veritat es que nosaltres havem request exortat e amonestat totes les viles e lochs de la vegueria que sots virtut de la faeltat e naturalesa que son tenguts al real patrimoni o a la cosa publica dins certs dies vinguessen en aquesta vila ab la mes gent que poguessen per acompanyar

la bandera que de dia en dia se spera en aquesta vila. Trametem vos lo trellat e forma de les dites letres dins la present interclusa. E sia lo beneyt Jhesus guarda vostra. De Cervera a XXX de juny del any Mil CCCCLXII. — Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors a tot servey e ordinacio vostra prests los pahers de la vila de Cervera.

Als molt reverend egregis magnifichs e honorables los senyors de diputats de Cathalunya e consell.

Als molt reverend egregis magnifichs e honorables mossenyors. Per lo correu queus he trames sobre la preso den Franci Folguera lo capita de la terra e yo havem vist en vostra letra com la voluntat vostra seria que açi fos fet lo proces al dit Françi e que açi fos segons sos merits exequutat o relaxat. Aci nosaltres no havem juriste ni en aquests fets nos sab res. En aquexa ciutat se son pastades aquestes faenes e vosaltres mossenyors per lo proces qui pres haveu dels qui exequutat haveu doneu sentir aquest home si es culpable en neguns fets o no. Ell se scusa molt be de totes coses excepte del sindicat que la Senyora Reyna convoca que ell hi fou. Altres coses no havem pogut traure. Fins aci no sa causa de donarli turment. Si vostres reverencies volran que aci se haja exequutar trameteunos juriste e los demerits seus e si culpable vosaltres nol teniu manar a mi lo relexe car a mi semblam que fos carrech de anima tenir lo contra

justicia. Placiaus mossenyors avisarnos prest del que se haura de fer de aquest fet.

A la necessitat del castell vos he scrit moltes vegades e veig quem donau lo callar per resposta. Lo carrech sia de vosaltres si lo cas se sdevendra. Jo me atur trellat de les letres queus he fetes eus notifich que tinch aquesta força per casa plana. Força que no te artelleries ni vitualles stimamla hun clau. Vosaltres me appar ne feu pocha stima yoo remet a qui toque. De mius dich que si lo temps sera complit que a vostres magnificencies so obligat no dellibere de aturashi pus car no he acostumat de star en part hon no puxa haver honor nenguna sino carrech e vergonya. La gent que tinch se enmalalteixen tots car aquest castell es mal sa e han gran treball en fer les guardies de nit e de dia e portar lenya aygua al coll. Pensau que no es de durar III homens quey aturassen una hora. De tot vos certifich perque al temps degut hajau pogut provehir. Vint e dos jorns segons lur compte han a servir. Per mi seria fet lo degut tant com pore. Jaus he certificats com no havem gens de polvora. Sins en trameteu fareu be car mester es. Recomanme en la bona gracia de vosaltres. Scrit en lo castell Destalrich lo primer de juliol. — Mossenyors lo vostre humil servidor quis recomana en gracia e merce de vosaltres Guerau Tallada.

Jous havia demanat per la gent flaçades e trespontins per que tota sen malalteix. Aquest castell sta'en loch alt e la gent es mal vestida e te pantans en torn seu. Stiam que noy aturara nengu. Axi mateix que

noy ha portes ni en finestres ni en porta que sia dins lo castell sino eu la forana. Trameteu qualque persona queu veja e trameteumos diners que jay sabrem dar recapte en lo que sera necessari.

Aquests senyors de la vila han tengut consell per que sien informats com la senyora comtessa treballaria en cobrar la jurediccio. Tots estan entre si mateix. Provehiubi per los termens deguts car ells stan ormejats al peu de poll alguns que ni ha. Si conexeu que aquest castell o terra sien bons per la honor del Principat provehiu hi car molt vos hi va.

Als molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats e concell llur lo Principat de Cathalunya representants.

Molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Considerat per part de vostres reverend e honorables savieses esser stat procehit a capcio de la persona del honorable En Jachme Miquel veguer de aquesta vila segons se creu per causa de sos demerits e tregam en cert vostres reverend e honorables savieses provehiran a aquesta universitat lo ofici de la vegueria de persona feel e zeladora del be publich del Principat de Cathalunya e cosa publica de aquell axi com es de gran necessitat encara nosaltres e lo concell general als quals se sguarda la tuhicio de aquesta universitat dels tants perills en los quals tot lo dit Principat constitubit per mils esser units los coratges dels singulars daquesta universitat

e territori de Penedes e conformes en voluntat per esser regit per oficial a ells no sospitosos havem delliberat nominat e elegit axi com ab la present elegim los honorables En Gabriel de Claramunt donzell e Pere de Senyechs generos de aquesta universitat axi com a merexents cascun dells regir lo dit ofici e major per ço nosaltres e lo dit concell suppliquem a vostres reverencies e honorables savieses tant afectadament com nos es possible vos placia comanar lo basto e ofici de vegueria de la dita vila a la hu dells dessus dits que lo dit ofici tengua en nom e veu de vostres reverend e honorables savieses com nosaltres e la dita universitat hajam cascun dells per abtes e suficients segurs e feels e no sospitosos al dit Principat e cosa publica de aquell. Quant es en los altres oficis ço es batlia e sotsvegueria per quant havem vist e conegut los regidors de aquells esser assats afectats al dit Principat havem delliberat de no anomenar algu a aquells ans vos reputarem a gracia singular los dits batle e sotsvegner sien confirmats en los dits oficis e de nou provehits per vostres reverend e honorables savieses que regexquen en nom de aquelles e del dit Principat. E aço reputarem a gracia e merce molt singular. Supplicant nostre Senyor Deu per sa inextimable potencia ab los gloriosos Sants Jordi e benaventurat Karles vulla conservar en sa continua proteccio e guarda. Scrita en Vilafrancha a XXX de juny del any Mil CCCCLXII. — A la ordinacio de vostres reverend e honorables savieses apparellats los jurats e concell general de Vilafrancha de Penedes.

Als molt reverends e magnifichs senyors los senyors diputats e concell del Principat de Cathalunya.

Molt reverends e magnifichs senyors. Humil recomandacio precedent per afers a mi molt necessaris e tocants grantment a ma honor me ha covegut partir me de Ripoll e venir açi en la ciutat de Urgell hon se ha seguit la capcio del present correu lo qual ab les letres aquests senyors molt honorables de canonges de Urgell e consols e prohomens de la ciutat remeten a vostres R. e M. senyories remetentse en aquelles la provisio fahedora et cetera. Recomanense molt los sobredits a V. S. Placia haver per recomanada la ciutat la qual te gran circuhit e poch nombre de gents per defensio que al manco fos ordenat per vosaltres R. he M. S. algun capita de cent homens e que tal pogues e sabes regir los dits cent homens e tots los habitants de la ciutat e aço es molt necessari majorment que per causa de aquesta detencio de correu la dita ciutat haura congoxes. Micer Bongog es aqui elet per los sobredits e segons scriu sta en bona sperança de obtenir lo qui es demanat. Empero tots jorns los perills de aquesta ciutat crexen. Aquests senyors de capitol e consols ab gran instancia me han volgut elegir en esser capita e yo per que so capella nom par ho deja aceptar. Vull be ajudarlos en les provisions fahedores. Placiaus e soplich vos ne humilment hajau per recomanada la dita ciutat. E no pus. De la Seu de Urgell ab cuyta a XXIX de juny. — De V. R.

e M. senyories servidor. — Johan Soler procurador de Ripoll.

Molt reverends e magnifichs senyors. Scrites les presents letres e esser acordar trametre lo correu havem sentit lo comte de Foix ha fet stablir de gascons les forces del vezcomdat de major quantitat o nombre de gents que no eren los quals sentida la capcio del dit correu han desempatchats altres correus per diverses parts e provehit en certs passos de que a nosaltres es stat forçat revocar la tramesa e delliberar de nou e sperar que ordenaran vostres R. e M. senyories. Trametem per lo portador de la present les letres. Placiaus lo dit portador sia ben satisfet de sos treballs e messio.

Sigue copia de una de las cartas á que hace referencia la anterior, precindiéndose de las demás por no ser de ningun interés.

Als molt amats los batle consols e prohomens dels lochs de Sent Feliu davall e damunt en Rossello.

Batle e prohomens molt amats. Ja per altres vos he scrit avisat e amonestats de la entrada de la gent darmes de França qui deu entrar per aquexa part en Cathalunya e crech ja vuy hi sia. Jo pens vosaltrès haureu seguit ma voluntat e consell si avisats sereu stats e a major cautela vos torn amonestar e pregar. Vosaltres no cureu seguir la vila de Perpenya en res

sino tant com ira e stara en hobediencia del S. Rey e principalment apres de la fidelitat del dit senyor hobehiu e stau a consell de mossen Carles Dolius e de Feliu Albert e de mossen Dalmau e Jacme Volo los quals tinch per germans majors. E per vostra consolàcio e seguretat lo Senyor Rey scriu una letra al comte de Foix que guart a vosaltres e mos lochs de tot dan e enuig la qual letra porta lo present portador a Felip Albert per que siau ne a ell e delliberau ab ell si la dara ell o vosaltres e guardau no contrasten en res a la dita gent darmes puys la dita letra del Senyor Rey los sia donada ans los veneu vitualles els tractau com a amichs car si lo contrari feu trobar vos neu enganats perque seguiu mon consell car mes hi va a mi que a vosaltres. E no pus sino queus esforceu be car prestament serem ensemps si a Deu plaura. Lo Senyor Rey es açi molt poderos. De Balaguer a XXVI de juny. — Francesch Burgues qui molt vos saluda.

Guardau que neugu nous engan donant vos contraris consells e pensau que yous am com a fill e que a mi es mes interes que a negu altre. Ja per altres letres abans de aquesta lo dit Senyor ha scrit al dit comte de Foix recomanantli vosaltres e mos lochs.

El mismo dia, se recibieron varias cartas del conde de Foix y otros, que fueron encontradas y se mandaron copiar á continuacion.

A la Senyora Reyna.

Senyora.

Sabe Dios como en touda dilegensy larmada se curte per tirar pour vos socorrer et no dupte vostre senyorie que si vostre merze se tiene XII o XIIII dies que io sere en Girona con gentil armada que baste pour un dye pour toude Spanhe. Supplico a vostra mersei que asy como de que a present vostre real corason ce moestre esforçada que de que adelant vulhe continuar et seres poeste en el numero de las amasonez. E con tanto jo ruego a nostre Senyor vos garde de toudo peligro. De Narbona el XXVIIII dies de junio. — Senyora. — Vostre humil fill que se encomiende en gracia de vostre senyorie Gaston.

A la sacra Majestat de la Senyora Reyna.

Molt Excellent Senyora.

Partint de V. S. son passat per lo Senyor Rey e del dit Senyor so vengut ab letres de sa senyoria açi als capitans de la gent darmes los quals uit e dia cuyten per socorrer a V. S. per que sia de sa merce confortarse e sostenirse hun poch axi com excellentment ha acostumat car certament encontinent aquella será socorreguda en tal manera que sera satisfet a la indemnitat e reintegracio de aquella e a la protervia dels adversants. Lo Senyor Rey es en Balaguer ab mil cavalls ben a punt e MD ballesters de Çaragoça. Ate-

nen tots jorns gent de peu de cavall perque Çaragoça dona sou. La gent darmes de França sera justada dins tres jorns aci e decontinent partira. Es en tal nombre axi de cavall com de peu que stima poch la potencia dels adversaris segons prestament pora veure vostra senyoria la qual la Sancta Trinitat conserve en stament de gracia per lonch temps. De Narbona lo jorn de Sant Pere a XXX de juny. — Senyora. —De V. G. S. humil vassayll et sotsmes qui besant et cetera. — Jachme Ferrer.

. . . . . Planters e . . . . . Pere Prats
. . . . . tres prohomens . . . . . mença.

Molt honorables senyors. Certifich vos com partint de vosaltres son anat al S. Rey lo qual es a Balaguer ab MC rocins e altrestants ballesters prestament que la gent darmes comence a entrar la qual es ja açi a Narbona e encara dins tres o quatre jorns lo dit senyor se atançara la via de vosaltres perque es necessari que decontinent vos prepareu en tal manera que de continent que sentireu lo dit S. o gent darmes esser prop vos metau al seu costat axi com de bons vassalls se pertany e be haveu acostumat. E no dubteu de res mas confortau tots los pobles. De Narbona a XXX de juny. — Johan Ferrer.

Dau orde que la Senyora Reyna haja la letra queus tramet ab la present e per res no haja falla.

A la muy alta y exclarescida princessa nuestra muy reductable Reyna e senyora la Senyora Reyna de Aragon de Navarra et cetera.

Muy alta y excellent princessa e nuestra muy redubtable Reyna e Senyora.

Ayer jueves lego aqui Stevan Dagramont del Senyor Rey a solicitar al senyor conde e oy ante que con el me so visto he feto correo al Senyor Rey con la certificacion daqua como la gente darmas es presta e a mas non poder tira la via de Cathalunya. Muy excellent Senyora hoy ha XV dias que el Senvor Rey havida la nueva como vuestra alteza estava setiada con grant congoxa me enbio con letras e creencia aca al senyor conde e a los otros capitanes e falle al senyor conde en Ortes que venia de Navarra hoy ha X dias e luego decontinent clamo la gente de sus tierras la qual sta presta ansi la de cavallo como de pie e tiro la via de Tolosa por se ver con el marichal e los otros capitanes de Francia que tienen cargo de la gente darmas del Senyor Rey de Francia e de la artilleria los quales han seydo tercero dia miercoles e ayer jueves ensemble e han acordado e concluydo que el senyor conde que es lugarteniente del Senyor Rey de Francia e capitan general de toda la gente darmas e artilleria ha de entrar con todos los otros capitanes e gente darmas de cavallo e de pie e con toda la artilleria dentro de oy en VIII dias en Rossellon. Day en delante quanto mas presto podran tiraran su via para

Girona a socorrer a V. Alteza e al senyor Principe. E havet sfuerço Senyora de tener vos XV dias de oy que dentro en ellos han concordado de vos socorrer e assi el senyor conde como el gran marichal me han dado palavra que yo scriva a V. Alteza por lo qual supplico adaquella que se sfuerce de tener se en esse medio que Dios mediante non faltaran para la jornada. Senyora esta es la mas gentil gente que jamas de Francia sallio gente darmas e son en grand numero. Tan grand artilleria trayen que es quasi de non creher e si por mis oios non viera non creyera que tan grand cosa fuesse. Yo spero en Dios e no en Sant Carles que el Senyor e V. Alteza esta vegada castigares a los deshobedientes. E no partire del senyor conde e de los otros capitanes fasta ponerlos dentro adonde V. S. sta. El senyor conde scrive a V. S. de su mano e al correo le ha mandado e assegurado de darle cient florines si entroviere a V. S. al qual besando las reales manos me encomiendo rogando a nuestro Senyor Dios vos conserve como vuestro real coraçon dessea. El domingo a jantar el senyor conde e los otros capitanes seran en Narbona. De Maseras oy viernes a XV de junio de LXII. — De V. R. S. — Humil siervo Jo. de Villa secretario.

2 DE JULIO.

Se hicieron diversas proposiciones, que fueron votadas,

prevaleciendo el siguiente voto del señor obispo de Vich, que se tomó como deliberacion.

Et primo lo senyor bisbe de Vich dix que lo pensament que han hagut los nou de les banderes de esser trames hun home al egregi capita per solicitar e dar orde qui los robatoris segons se diu fets en Gerona sien restituhits es bo e sia tantost exequutat.

Item que los que han carrech de trametre passadors polvora e altres coses al exercit de Gerona axi mateix hajen carrech de trametre en Urgell totes travaques e altres coses necessaries a aquell exercit comprar e fer paguar aquells de pecunies del General.

Item que lo socors demanat per la vila de Perpinyu axi de nombre de gent com de capita e governador e assessor sia remes als nou de les banderes ab totes les circunstancies a ells ben vistes sens referir.

En este mismo dia, mandaron expedir los señores Diputados las siguientes cartas.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Per quant segons som certificats molts pagesos de aqueix bisbat qui en los dies passats se diu haver adherit an Verntallat e al-

tres qui per si o a motiu de alguns ministres de la Senyora Reyna han fets alguns ajusts e actes illicits axi en la terra del noble baro de Cruilles com en altres parts stan aturats per no voler fermar la concordia novament apuntada e concordada entre los senyors de una part e los dits pagesos de la part altra dubtants apres no fossen per nosaltres perseguits vexats e castigats dels dits illicits actes. Nosaltres desijants procurar per nostre poder totes coses que sien benavenir conservacio e repos del Principat e de tots los poblats en aquell som de parer e tal es nostra voluntat e intencio que tots los pagesos qui la dita concordia han fermada o fermaran sien remesos e relaxats dels dits actes illicits fets contra lo Principat e en derogacio de les libertats de aquell axi que del dia de la ferma per ells fahedora a anant nols puxam impetir vexar molestar ne en alguna manera maltractar per les causes dessus dites. E perque aquesta nostra voluntat e intencio sien manifestades ne fem a vostra gran noblesa lo present avis a fi sia publicat e notificat en nom nostre com a representants lo dit Principat per los lochs e en la manera que li sera vist per seguretat dels dits pagesos. Placiaus empero sia ates que no se alegren de aquesta remissio e relaxacio los qui son stats caporals coadjutors dels actes fets per lo dit Verntallat. Mes avant los dies passats fom avisats que a Campredon es stat pres hun scriva de cort quis diu haver cabut en los fets del dit Verntallat e altres contra lo dit Principat. Nosaltres havem scrit al veguer de Campredon que de continent aquell

remeta a vostra gran noblesa. Açò per tant com en aquexa ciutat poreu haver mes noticia de sos actes que aci. Daqui havant sia tractat segons sos merits exhigiran. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Dins la present vos trametem hun memorial en via de instruccio per nosaltres fet als honorables En Johan Grimau burges de la vila de Perpinya e Pere Julia ciutada daquesta ciutat. Ab aquell veura vostra gran noblesa la provisio qne fem la qual ab gran celeritat es mester sia exequutada. Placiaus donarhi orde e direccio promptissimes segons de vostra gran noblesa es plenament confiat car cregut es ab la ajuda de Deu la gent qui ira en Perpinya e als passos sera a gran tuhicio e seguretat del vostre exercit. E nous freturara divertir vos a altres coses sino al fet de la força vella de la qual segons vostre scriure e altres ayres particulars havem bona confiança. A Deu placia sia prest car dat compliment a aço tot lals es poch stimat. E sia la Sancta Trinitat proteccio de tots e direccio dels negocis que prosseguim. Data en Barchinona a dos de juliol del

any Mil CCCCLXII. —Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Catbalunya a vostra honor apparellats.

Sigue la apuntacion ó memorial á que hace referencia la carta anterior.

Memorial en via de instruccio fet per los molt reverend egregi nobles magnifichs deputats del General e concell lur representants lo Principat de Catbalunyà als honorables En Johan Grimau burges de la vila de Perpinya e Pere Julia ciutada de Barchinona de les coses davall scrites que han fer de lur manament e ordinacio.

Primo iran al molt egregi lo S. comte de Pallas capita general qui es en Gerona e ab consell e endreça sua exequutaran les coses davall scrites.

Ço es que en Ampurda de continent acordaran mil homens de peu per esser tramesos a Perpinya. E son de parer los dits diputats e concell que deuen acordar en Lampurda baix ço es la via de Corça la Bisbal Monells Peratallada Torroella de Mongri Castello Dampuries Peralada e Figueres los quals mil homens sien pagats per dos meses ab lo sou acostumat de sis florins per mes avantatgantse de la moneda segons alla corre al mes que poran. E axi com seran acordats sien tramesos per lo dit Grimau a Perpinya segons a ell sera vist. E en aquests mil homens no fre-

tura fer capitanies sino la sola gent de peu. E lo dit senyor comte pora comunicar als dit Johan Grimau e Pere Julia algun home que haja noticia de les dites gents ques acordaran.

Item mes soldejaran CC homens als quals seran deputats per lo dit senyor comte dos gentilshomens per capitanejar aquells los quals ab los dits CC homens iran als passos del Pertus e de Paniçars o la hon sabran que los enemichs deuran passar per guardar aquells. E faran totes trenchades de pins arbres e altres preparacions quels seran vistes perque la entrada dels enemichs en tota manera sia empachada. E diran e concertaran los dits Johan Grimau e Pere Julia ab los consols de Castello de Figueres Peralada e altres lochs circumvehints que en cas de necessitat socorreguen als dits passos per manera que ab los dits CC homens sia a compliment provehit en resistir als enemichs.

Es necessari sia ates e provehit per lo S. comte ab esida o altrament que gents del seu exercit no prenguen del sou dessus dit ne venen armes car moltes coses se porien fer en derogacio de exercit qui es en Gerona.

Totes les coses dessus dites es mester ab gran celeritat sien exequutades sens perdre temps de un sola hora. Segons de la gran noblesa del dit S. comte e dels dits honorables Johan Grimau e Pere Julia es plenament confiat. Dada en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCCLXII.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell de XXVII e o general de Perpinya.

Molt honorables e savis senyors. Una letra comuna vostra e dels staments ecclesiastich e militar de aqueix comdat havem rebuda per Molins correu per la qual e per les letres preses que anaven a la Senyora Reyna som avisats de la entrada que la gent darmes de França vol fer en breus dies en aqueix comdat. E jatsia la hora que lo dit correu es junt fos spatchat lo honorable En Johan Grimau burges de aqueixa vila ab lo socors dels doscents homens de que vos haviem scrit empero vista la necessitat de continent havem dat orde seran soldejats en Ampurda mil homens los quals haureu tan prest. Es summa necessitat provehijau a tot lo necessari specialment en fer recullir les messes no sperant si son batudes o no e si recullir nos poden que aquelles e totes altres coses qui als enemichs sufraguar poguessen sien cremades per manera que no sen puxen ajudar. E si podien trencar passos o fer altres provisions per que la dita gent no puxa passar en Rossello seria summament necessari. Norresmenys en haver lo castell del Pertus quius es molt vehi al qual haveu mes facilitat que nosaltres de aci ab tot que per aço e altres coses hajam trames lo honorable En Manuel Fonolleda lo qual era remes a vosaltres. Per lo dit Molins som avisats haveu elegit capita e governador lo noble vezcomte Dilla de que havem gran plaer certificantvos que ja haviem prove-

hit de regent los dits oficis lo noble don Francesch de Pinos frare seu lo qual devia partir de continent pus tan be haveu provehit la cosa sta be ens ne comendam. Siaus pero avis que los dits oficis regesca per lo present en nom del dit Principat axi com vos hávem scrit. E som de parer vosaltres li donasseu consell format ab lo qual se haja regir. Donau vos bon confort e usau de la virilitat e animositat acostumada car ja saben francesos quines mans tenen los cathalans majorment ab la justissima causa que proseguim per la qual nostre Senyor Deu es e sera de nostra part. E no dubteu a res feu totes provisions necessaries a la indemnitat e defensio vostra e de aquexa terra e encara ofensio dels enemichs. La present vos placia comunicar als dits dos staments car per molts negocis no poder particularment scriure prenguenla per lur quant a les coses que a ells se sguarden. E sia la Sancta Trinitat proteccio de tots e direccio dels negocis que prosseguim. Data en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Al molt noble e molt magnifich cavaller mossen Soler de Requesens.

Mossenyor molt noble e molt magnifich. Jatsia per altra vos haguessem scrit que ab vostres cavalls e rocins vinguessen açi per pendre lo sou del Principat e enviassen persones abils e dispostes que anassen ab

los dits rocins e cavalls per pendre lo dit sou e anassen ab lo dit exercit del dit Principat. Ara perque occorre molta necessitat haver los dits cavalls e rocins en lo dit exercit per ço vos pregam e manam axi com aquells qui representam lo dit Principat que decontinent vingau e trametau persones abils ab los dits cavalls e rocins per pendre lo dit sou e anar al dit exercit. En altra manera los dits cavalls e rocins vòs seran presos e acomanats a persones que ab ells iran en lo dit exercit sens que dels dits cavalls e rocins no haureu satisfaccio o smena alguna segons es contengut en una crida feta en la present ciutat. Dada en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Iguales á esta carta, con la direccion respectiva, se dirigieron otras á diferentes señores y particulares, á saber, á Andrés Bisbal, señor de Conit, á Berenguer de Montpalau, señor de la baronia de Vallmoll, al caballero Arnaldo Guillen de Bellera, al noble Blasco de Castellet, al caballero Bernardo Splugues, á Jorge Icart, señor de la torre den Barra, y al procurador de mosen Bernardo de Requesens.

Als molt honorables senyers los consols de la vila de Campredon.

Molt honorables senyers. Nosaltres scrivim al honorable veguer daquexa vila que en tota manera proveescha e do orde en haver En Verntallat e alguns adherents seus los quals segons som informats se atrevexen en robar per los camins e concitar gents quils seguesquen fabents ultrages e oppressions per lur poder. E per quant aço es gran dan daquexa terra e interes del Principat vos pregam e encarregam que en fer e exequntar les coses dessus dites doneu tots consell favor e ajuda a vosaltres possibles al dit veguer lo qual es home afectat a la conservacio del dit Principat e de les libertats de aquell e tal que mereix be esser regides del ofici de veguer e encara capita de aqueixa terra per tenir en degut orde aquella. E si fet nou haureu sembla a nosaltres no poriem provehir de millor capita. E sia Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt honorable senyer lo veguer de Camprodon.

Molt honorable senyer. Entes havem que En Verntallat e alguns adherents seus se atrevexen a robar per camins e concitar gents quils seguesquen fahent ultratges e oppressions per lur poder lo que molt deu esser squivat per lo bo e tranquille stat del Principat. Per ço vos pregam e encarregam quant mes stretament podem que ab gran cura e diligencia entenau

provehiau e doneu orde en haver los dessus dits e lurs complices per esser ne fet lo castich degut. E sius covendra haver mester gent hajau ne per via de sometent o en altra manera acostumada a fi que males gents sien extirpades lo que es molt pertinent al carrech que teniu. En aço no siau negligent o remis per causa o raho alguna com sia de molta necessitat per lo benefici publich. Avisantsvos que si fahieu lo contrari a nosaltres covendra provehirhi degudament. Volem norresmenys que lo scriva de cort qui en aquests dies no ha molt passats es stat prés en aqueixa vila trametau decontinent en manera segura al egregi capita en Gerona. Data en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Bajo igual forma, se escribió tambien al veguer y subveguer de Besalú, omitiendo solo la cláusula que empieza *Volem norresmenys*.

Als molt honorables En Ramon de Planella donzell e altres capitans de cinquanteners en les parts de Osona.

Honorables senyers. Entes havem que En Verntallat e alguns adherents seus se atrevexen robar per camins axi en la terra de Bas com en les muntanyes e anar concitant gents quil seguesquen fahent ultrat-

ges e oppressions per lur poder lo que molt deu esser squivat per lo bo e tranquille stat del Principat. Per ço vos pregam e encarregam tant stretament com podem vullau ab gran vigilancia entendre en haver la dita gent specialment lo dit Verntallat en que segons avisos que tenim no ha molt a fer e vosaltres sou tals que bastau be en dar recapte en majors coses. E mentre discorrereu per aquexos lochs e parts poreu confortar e abraçar los pagesos bons encara que en lo passat hajen seguit lo dit Verntallat e fer cominacions de castigar als altres si ab ell se adherien. De aço scrivim als consellers de Vich per queus hi donen favor e ajuda e remetem a vos la letra a fi que sius sera vist la doneu sino que laus atureu per fer les coses mes secretes pero es mester doneu alguna lengua de vosaltres an Barthomeu Font a fi que si los enemichs volen venir la via de Gerona poguessen esser avisats per anar als passos axi com es concertat. E sia Jhsus ab tots. Dada en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCCLXII. —Los diputats del Géneral e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la ciutat de Vich.

Molt honorables e savis senyers. Molta admiracio tenim vosaltres e los nostres capitans qui en aquexes parts son de tant temps ença que hi anaren no haver dat orde en haver En Verntallat e los qui ab ell son.

E deorien pensar que no hi va poch a aquexa ciutat e terra. E com ara hajam sentit que ell o de sos adherents se atrevexen robar per los camins en Bas e en les muntanyes per ço vos pregam e encarregam tant stretament com podem per lo interes de tot la Principat e vostre vullau ab los dits capitans entendre ab altra cura e vigilancia que no haveu fins aci en haver los dessus dits car molta manera teniu segons som informats de darhi recapte. E tota via som de parer deveu abraçar e confortar los pagesos bons encara que en lo passat hajen seguit lo dit Verotallat e fer cominacions als altres si ab ell se adherien. De açò mateix scrivim als dits capitans. Entre tots donauhi bo e prest recapte que de vosaltres se confia com sia perill en la trigua. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCCLXII. —Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols e consell de XXVII e o general de la vila de Perpinya.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda e oyda la creença explicada per lo honorable En Johan Grimau som informats stesament de la nova de les gents darmes de França e del fet del castell de aquexa vila e de altres coses. Comendam vos molt de vostra virtuosa perseverança en la conservacio de tots e encara de la gran animositat que tots haveu en defendre les persones e bens. Nosaltres vos trametem

decontinent los doscents homens de que vos havem scrits e tantost entendrem en trametreusne mes. E sino fos lo fet de Gerona al qual va molt e creem ab la ajuda de Deu haura prest compliment veureu per obra vos trametrem tal poder que no solament bastara a defensio mas encara a ofensio dels enemichs. E sian certs que en totes coses vos haurem com a frares e germans. Sobre les coses explicades per lo dit honorables En Johan Grimau havem fetes dues delliberacions de la serie seguent per ço com mossen F. Burgues cavaller es ab lo S. Rey ma armada e per conseguent enemich de la cosa publica que los consols de Perpinya en nom del Principat prenguen de continent los lochs de Sant Feliu de Mont e Sant Feliu Davall e totes rendes blats e bens e que sien rebuts per persones quin donen compte e raho al Principat. Item que mossen Charles Dolius qui no ha volgut liurar lo castell e encara altres castlans qui axi mateix no han volgut liurar los castells al Principat sien publicats per enemichs de la cosa publica e procehit contra ells e lurs bens. Per tant avisants vos de les dites coses vos pregam e encarregam per lo util conservacio e benavenir de aqueixa vila e terra e encara del dit Principat deduexcan a exequucio les coses contengudes en les dites dues delliberacions totes dilacions excepcions e consultes postposades de totes les dites coses e encara de nostra intencio e voluntat vos informara mes largament lo dit honorable En Johan Grimau al qual circa aquelles poreu dar fe e crehença. Norresmenys volem eus donam facultat que

fins tant per nosaltres hi sia altrament provehit elegiau capita general e governador en aqueix comdat e encara assessor los quals ab les preheminencies acostumades regesquen e exercesquen los oficis en nom del dit Principat per lo present. E si alguns scrivans haura en aquexa vila suspectes removeu los de les scrivanies e meteuni altres utils e acceptes a aquexa vila. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Data en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCCLXII. —Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Los diputats del General e consell llur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona als honorables los consols deputat local batle e altres oficials de la Seu Durgell e a cascun dells salut.

Nosaltres trametem en aquexa ciutat lo venerable En Franci Torro ciutada daquesta ciutat al qual havem dada plena potestat de haver a mans sues en nom nostre com a representants aquest Principat lo porter appellat En Nom de Deu aqui pres qui anava en França e de ferli proces strenyerlo e finalment fer dell ço que la justicia exigiria. Per ço avisants vos de les dites coses vos pregam exortam e encarregam quant mes stretament podem que al dit F. Torro si mester sera doneu tots consell favor e ajuda necessaris per efecte e exequucio de les coses demun dites. Data

en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCCLXII.

Al hónorable En . . . . . Bisbal donzell senyor de Conit.

Honorable senyer. Com per conservacio e defensio de aquest Principat e de la cosa publica de aquell la qual es per los enemichs de aquella molt agreviada correguda e malmenada sia mes que necesari augmentar de gent de cavall lo exercit del dit Principat per ço ab la present vos pregam e manam que dins sis dies apres rebuda la present continuament comptadors vingau vos o altre per vos elegidor puys sia abil e dispost vingua en la ciutat de Barchinona pendre sou ab vostres cavalls o rocins que teniu per anar al dit exercit. En altra manera a nosaltres per los dits sguards convendria pendreus los dits cavalls e rocins e aquells acomanar a persones a nos ben vistes que vajen al dit exercit sens alguna smena o satisfaccio que per aço nous seria feta. Data en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCCLX dos. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable senyer En Pere Loys de Vilafrancha donzell.

Honorable senyer. Remetem vos algunes letres dreçades a aquelles que veureu en los sobrescrits e sou perque dins sis dies vinguen a pendre sou ab los ca-

valls o rocins que tenen per anar al exercit del Principat o envien persones dispostes ab aquells per anar al dit exercit. En altra manera los seran presos sens alguna smena o satisfaccio que nols ne sera feta. Perqueus pregam e encarregam que decontinent ab alguna persona qui faça a vos verdadera relacio de la presentacio quels ne sera feta e scriviunosen a fi que sino venen dins lo temps hi puguan provehir deguda-ment. Data en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCC sexanta dos. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable senyer En Ramon Marques capita de la vila de Hostalrich.

Honorable senyer. Dehim e manam vos comuniqueu al honorable En Johan Grimau burges de la vila de Perpinya portador de la present quinze o vint homens que aquell acompanyen fins a Gerona com vaja per coses e fets del Principat de gran importancia. Data en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCCLXII. —Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols e consell de XXVII de la vila de Perpinya.

Molt honorables e savis senyors. Per gran necessi-

tat e benavènir de aquexa vila e terra e encara de tot lo Principat es nostra voluntat e intencio incomutabla e axi vos pregam e encarregam ho deduiscau a efecte que vosaltres en nóm nostre com a representants lo dit Principat decontinent prengau e metau en preso be custodites totes persones de qualsevulla condicio sien de los quals se haja alguna suspicio tots amor favor e comport e encara dilacio e consulta appart posats com sia tant necessari que mes no pot per algunes letres que son stades preses de hun correu que lo Senyor Rey trametia de les quals vos informara lo honorable En Johan Grimau qui les ha vistes e encara per altres avisos que tenim altra vegada vos pregam hi provehiau com sia gran perill en la trigua. E si tots no poden esser a exequutar les dites coses elegiu hi persona o persones qui ho facen. E sia Jhesus ab tots. Datu en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Jatsia de aço vos hajam scrit a compliment encara per que vejau la nostra ardent voluntat cansada en lo graudissim perill en que la vila de Perpinya es constituhida per molts avisos que tenim e specialment per letres a nostres mans

pervengudes de hun correu del S. Rey qui es stat pres a la Seu Durgell vos pregam e encarregam quant mes stretament podem decontinent liureu al honorable En Johan Grimau portador de 'la present los CC homens de que vos havem scrit trametent ab aquells dos sols capitans aquells que a vostra gran noblesa sera vist car per lo dit honorable En Johan Grimau trametem diners an Miquel Vives per paguar los cent cinquanta homens que aqui acordareu per recompensa dels dits CC homens compresos los cinquanta que en Rosanes hi ha menats e axi lo exercit sera refrescat dels dits CC homens novament a aquell applicats. Placiaus en manera al mon no sia dilatada la dita tramesa de CC homens com sia gran perill en la triga de les coses que ab lo dit correu son stades trobades. Informara vostra gran noblesa lo dit honorable En Johan Grimau. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra e direccio dels negocis que tenim entre mans. Data en Barchinona a dós de juliol del any Mil CCCCLXII.—Lòs diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al reverend mossen abbat del monastir de la vila de Campredon.

Reverend mossen. Entes havem que alguns occupants se ofici diabolich torben per llur poder que certs pagesos dits de remença no fermen en la concordia novament apuntada e concordada entre los dits pagesos de una part e llurs senyors de la part altra

metent lus al devant la promesa dels CM florins qui foren oferts al Senyor Rey don Alfonso de eterna recordacio e cominant de exequucio de aquells e axi fan aturar aquells en no fermar. Stam en alguna admiracio de vos com nols donau entendre la veritat la qual facilment pot esser per ells compresa e es aquesta que fermants los dits pagesos la concordia dessus dita es vist exir de la obligacio del sindicat que fermat havien lo qual nols ha dat compliment a res daço perque fon fermat e axi es nulla la asserta promesa e fermant la dita concordia es cosa qui dona perfeta curacio a llur questio majorment que en la llur causa o plet no se ha dada sentencia car lo que mes es stat anantat fou la suspensio dels mals usos e tot contra justicia e encara que algun jutge volgues temtar fer los franchs de les coses que los dits pagesos demanaven allo seria de fet e no de dret ans contra tota justicia. E lo que are es concordat entre los dits senyors e ells es valid e ferm e fa se sens despeses algunes en gran utilitat dels dits pagesos majorment considerada la remença qui per lo Principat a son carrech es stada presa. E si los dits pagesos no fermaven e a la conservacio de les libertats de la terra no se adherien no solament pagarien ço que reste dels dits CM florins ans encara molt mes com aquells qui sens libertat staven e per denguns rahonats e defesos no serien e per conseguent no solament restarien en remença mas en molt pus streta servitut recaurien car de una injusticia meltes sen deuen sperar. Per totes aquestes rahons e altres pot esser dat facilment

entendre als dits pagesos que lo fermar es gran utilitat lur fahent los certs que lo Principat tota hora los emparara els defendra e no permetra ells sien mal tractats en alguna manera. E daço podeu star be fiants. Aquestes coses pregam e encarregam vullau be dar entendre als dits pagesos e abraçar scalfar e confortar los en nom nostre per manera que sien induits fer lo degut. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a II de juliol del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants en lo Principat de Cathalunya aparellats a vostra honor.

Iguales á la precedente, se escribieron otras cartas, con la direccion respectiva, al abad del monasterio de San Juan de las Abadesas y á Juan Soler, canónigo de la Seo de Gerona, procurador del monasterio de Ripoll.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la vila de Berga.

Molt honorables e savis senyors. Admirats som stats e no sens causa de la poca mencio que per vosaltres e homens de aqueixa vila es stada feta de certes letres queus son stades de part nostra trameses e presentades sobre les novitats actes e procehiments per vosaltres fets contra los habitadors del loch de Casserres majorment que nostra intencio no sia stada ni es fer ni provehir alguna cosa en premhi vostre e dels

privilegis e libertats de aqueixa universitat mas fins a tant aquells fossen be vists examinats e fos stada reebuda informacio de la pratica e consuetut que han e preten haver los homens de Caserres en fer la recullita en temps de guerra o necessitat en lo castell o fortalesa de Sont Pol ab delliberacio precedent es stada nostra intencio e es que los homens de Casserres que teniu presos fossen relaxats e libertats e tots sos bestiars robes e bens los fossen restituhits en manera que sen poguessen tornar en llurs cases sobre la qual informacio rebedora es stat scrit al diputat local de aqueixa vila e al bafle del dit loch de Casserres e en loch de reposar e condecendre al que per nosaltres vos es stat scrit nos seria stat ab gran clamor per part dels homens de Casserres significat que per vosaltres e homens de aqueixa vila continuant en les oppressions vegacions e dans del castell de Sant Pol los serien stats appresos molts bens preses moltes cartes privitegis e moltes scriptures per lo lochtinent de Casserres fahents e fetes altres novitats lo que si axi es es cosa mal feta e de no tollerar com attesa la concurrencia del temps poria portar alguns perills e inconvenients. Per tant molt stretament vos dehim pregam e encarregam que de tals coses axi fetes cesseu e desistau cessar e desistir fassau e no permetau tals actes axi scandalosos esser fets e segons vos havem scrit per altra decontinent torneu e restituescau tornar e restituhir fassau als homens de Casserres tot lo quels es stat pres e sobre aço no spereu altres provisions les quals nos convendria fer per lo repos de

aqueixes universitats com nostra voluntat sia decontinent vista la informacio provehir degudament en les diferencies vostres. E plaurans que reebuda la informacio decontinent vinga a nosaltres hun hom be instruit per part de aqueixa universitat e altre per lo dit loch de Casserres a fi que vists tots los privilegis scriptures e documents necessaris per nosaltres sia en tal manera e decontinent provehit que sia donada fi e total repos a les diferencies que son entre vosaltres e los del dit loch e molt vos encarregam no fesseu lo contrari ni doneu causa que los de Casserres nos hajen a fer altres clamors si com a bons cathalans attesa la concurrencia del temps desijau lo comun repos. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al Molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Per ço com los enemichs corren e maltracten tot Lurgell ab gent de cavall es molt necessari augmentar lo exercit del dit Principat qui es en lo dit Urgell. E per ço en aquesta part havem fetes fer crides e encara scrit a molts particulars qui sabem tenen cavalls e rocins dins certs breus dies vinguen ab lurs cavalls e rocins per pen-

dre sou e anar al dit exercit e envien persones abils e dispostes per anar al dit exercit ab los dits cavalls e rocins. En altra manera sens smena o satisfaccio alguna los seran presos a ma del dit Principat e tramesos al dit exercit. Perque pregam vostra gran noblesa que vullau scriure e dar orde segons vos sia vist. Si en aquexa part haura alguns que tinguen cavalls o rocins e no sien en servey e sou del dit Principat que vinguen o trameten açi a pendre lo dit sou ab la cominacio dessus dita. E sia lo bon Jhesus vostra proteccio e direccio dels afers que tenim entre mans. Data en Barchinona a dos de juliol del any Mil CCCC sexanta dos. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Se escribió, bajo la misma forma, á los jurados de la ciudad de Gerona.

3 DE JULIO.

Recibieron, en este dia, los señores Diputados las cartas que siguen á continuacion.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran saviesa mossenyors los diputats del General del Principat de Cathalunya e concell lur residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran saviesa mossenyors. Vuy dada de la present a tres hores apres mig jorn havem cobrada una spia le qual haviem tramesa al comdat de Foix lo qual es majoral den Rafael Sitjar de aquexa ciutat appellat Guillem Arnau lo qual nos ha referit com dissapte prop passat ell stant a Maseres en lo comdat de Foix essent aqui lo comte de Foix ab cent rocins e ab altres cent de peu volent lo dit comte tirar la via de una devota de Nostra Dona appellada Nostra Dona de Montgausi lo dit comte reebe una letra de mossen Charles Dolms la qual reebuda decontinent ab gran cuyta lo dit comte parti per anar a Carcassona e daqui a Narbona hon segons se diu se ajusta la gent darmes e la artelleria per entrar dilluns propvinent per Rossello e per aquesta terra en lo Principat de Cathalunya. E per quant son coses que a vostres honorables savieses deuen esser manifestades per lo gran perill que sen pot seguir havem delliberat ab correu volant avisarvos ne. Supplicant vos tant afectadament com podem lo socors per nostre missatger en nom e per part de aquesta universitat a vosaltres demanat vos placia prestament trametre. Avisants vos altrament passariem gran perill. E mes mossenyors vos avisam com en virtut de vostra comissio nosaltres havem remoguts tots los oficials reals ordinaris daquesta vila als quals per quant son persones notables e no odioses a aquesta vila havem tornat comanar los dits oficis de nou e aquells han fermat juxta forma de vostra provisio. E sia molt reverend egregis nobles magnifichs e de molt

gran saviesa mossenyors la Sancta Trinitat proteccio vostra. Scrita en Puigcerda a XXVIIII de juny del any Mil CCCCLXII. — A vostres ordinacio e servey apparellats los consols de la vila de Puigcerda.

Als molt reverends nobles e magnifichs los diputats e consell del Principat de Cathalunya.

Molt reverends nobles e magnifichs senyors. Per part dels consols de la vila de Perpinya es stat a mi denunciat com lo S. Rey e la Senyora Reyna son stats publicats per enemichs de la cosa publica del Principat de Cathalunya la qual cosa crech sia a tots molt desplasent e revocada dita Senyora de la tutela del Illustrissimo Primogenit fill seu. E com per vostres gran providencies los era stat scrit que requerissen los castellans dels castells reals de aquests comdats metessen les forces dels dits castells en lurs mans e poder e per ço requerien a mi bagues a metre en lur poder aquest castell de Copliure e per mi los fou respost quem mostrassen ab quin titol ne poder. E per que nom foren dades ne exibides negunes letres ne provisions de vostres providencies yo los demani copia en scrits de ço que ells me dehien perque yo pogues mils delliberar lo que era degut yo fes e segons allo los poguera mils respondre ells me diguesen que no men podien res donar de que yo fuy molt maravellat car huns tals fets e actes en que va tan a la honor de aquells quin han carrech nos poden nis deuen fer sino ab scriptures auctentiques perque tots temps

se pugua mostrar. E yo vehent aço perque no fos pensat que yo hagues altra intencio que no he ab letra los he feta resposta de ma intencio e voluntat la qual es que tots temps que yo sia avisat ab letra o provisio patent de vostres providencies de les coses que ells man dites ab que yo pugua donar rabo de mi mateix si per havant me era demanat per lo senyor Primogenit per lo qual yo entench a tenir lo dit castell en la forma e manera lo tenia per lo Senyor Rey abans que entras dins Cathalunya yo fare tot lo que sere tengut de fer anant tots temps unidament ab lo Principat en la defensio de la capitulacio uniment constitucions libertats de la terra e servey del dit senyor Primogenit. Segons pus stesament poreu veure en la dita letra e resposta de la qual mes stat dit los consols vos trametran trellat certificant vos senyors com yo tinch aquest castell ab provisio del Senyor Rey don Alonso de gloriosa memoria que nom pugua esser levat per lo S. Rey ne per sos successors en nenguna manera sens causa primer discutida e coneguda ab degut orde de proces e declarat per justicia e sens que primer nom sien pagats dos milia florins. E per ço que vostres reverencies nobleses e magnificencies sien a ple informades de la veritat e de la bona intencio e voluntat que yo tinch en la defensio de les libertats e altres coses dessus dites e per algu nom fos impingida cùlpa alguna faç la present a vostres grans reverencies e savieses. Certificant vos de la mia bona intencio e voluntat. E sia molt reverend nobles e magnifichs senyors la Divina Majestat vostra

proteccio e guarda. Ordonant de mi tot lo que yo fer pugua. Scrita a Cobliure a XXX de juny.—Vostre Berenguer Dolms qui en votsra gracia se recomana.

Sigue la copia de la contestacion dada por Berenguer Dolms á que se refiere la carta que antecede.

Molt honorables e savis senyors. Per quant yo demani als quim feren les requestes de part vostra copia dels actes perque desliberadament e matura yo pogues fer ma resposta e encara fer lo degut e de aço vos ne havia scrit pregant vos yo hagues aquella fins açi no havia curat fer altra resposta a les coses requestes empero perque micer Galceran Tort es stat açi em ha significat yo no puch haver trellat de les requestes e letres de diputats de quem maravell yo desliber ab la present fer vos resposta que ma voluntat e intencio es tenir aquest castell per lo Primogenit en aquella forma e manera qual tenia per lo Senyor Rey puys aço vol e ordena la capitulacio pus lo Senyor Rey es entrat en Cathalunya sens supplicacio de la terra la qual capitulacio e altres libertats nostres yo entench e vull mantenir e defendre axi com qualsevulla del Principat e per quant se diu lo S. Primogenit no havent tudor lo Principat ha esser tutela e guarda del dit Primogenit e de son patrimoni tostemps que per los diputats e consell me sera scrit e denunciat lo dessus dit en forma yo ho pugua mos-

trar e dar raho per descarrech e defensio mia si per havant per lo Senyor Primogenit mera demanat yo donare aquella seguretat que fer degua de tenir lo castell per lo S. Primogenit a tuhicio e guarda e defensio de la patria salves tostemps a mi los drets meus propris que yo tinch en aquest castell. E es ma desliberacio e voluntat tenir aquest castell per lo dit senyor a defensio de la patria leys e libertats de aquella a conservacio del dit illustre Primogenit anant tostemps unidament ab lo Principat en conservacio de les coses dessus dites. E per ço yo tinch aquest castell en libertat de entrar e exir als consols e altres de aquesta vila qui vullen entrar e parlar ab mi e en la torre real qui es la major força de aquesta vila he meses quatre homens de la vila a voluntat dels consols per guardar aquella los quals han prestada seguretat aquella tenir be e lealment e no retrela sino a aquell que per mi e per los consols de aquesta vila sera ordenat. En que podeu creure qual es la intencio mia per obres demostrada. Perque senyors de mi no tinguesseu altra oppinio. E hajau per cert unidament ab vosaltres tostemps entendre en la defensio de la patria e servey del Senyor Primogenit. E hordenats de mi molt honorables e savis senyors tot lo que fer yo pugua. Scrita a Cobliure a XXX de juny.

Als molt honorables egregis magnifichs e honorables senyors los diputats de Cathalunya,

Senyors molt reverend egregis magnifichs e honora-

bles. Apres deguda recomendacio per diverses letres vostres magnificencies he avisades de la molta necessitat de aquesta gent que açi es per tuhicio e guarda de aquesta terra e de la vehina com hun diner e malla no tinguen. Supplicant vos volguesseu per mig mes dar los socors e fins açi non he haguda resposta de que molta maravella he haguda. Ara per que veig la dita gent star apparellada a fugir e appartarse o furtar so congoxat molt la present fer vos. Pregant vos e supplicamvos tanta gracia me façau dita gent que es en nombre CL sia per mig mes socorreguda. E si axi per vostres egregis reverencies es delliberat axi com es mester seria expedient pagarlos ab moneda de açi per la terça que es cayguda en la qual se avança per la pagua del mig mes XX florins e V sous segons comte e cantulacio de mossenJo diputat local perque senyors siaune supplicats. Lo portador de la present per als no va. Siaus plasent expedirlo. Aquesta terra sta be a Deu gracies. Es ver que lo bastart de Cardona es a Prades indubitadament e ha dat a significar vol fer una passada per lo camp. Sera recomanat. Es ver queus mirau lo fet del comdat lo qual per vostres magnificencies no haveu actitat e crech yo volrieu algun scalf. Vull vos ne dar lo present avis per tal que hi provehiscau significant vos com tinch avis cert de la Selva que ha be XV dies noy ha hagut negu de Prades perque sen sospiten molt e jo per semblant. Segons lo que manareu si fare.

Lo dit portador lo qual es En Miquel Valls ciutada de aquesta ciutat es hom molt leal e afectat al servey

de la terra. Supplich vos en algunes coses queus dira fe e creença doneu.

Item senyors vos supplich me trametau polvora e viratam car mester es açi los spingarders no han polvora perque per lo dit portador haja de tot recapte car molt es necessari.

A singular gracia hauria me avisassen de noves. Jo he rebuda la letra de la comissio de la qual he hagut plaer singular. Als nom occorre sino que lo Sant Sperit sia en custodia vostra e que lo bon Jhesus queus do victoria amen. De Tarragona al primer de juliol. — De les vostres magnificencies prest los manaments complir P. Loys de Vilafrancha capita de vostre exercit en Tarragona e lo camp.

Als molts reverends egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya en Barchinona.

Mossenyors molt reverends egregis nobles e magnifichs. Rebuda vostra letra e hoyda la relacio explicada per micer Hugo de Mijavila nostre missatger e arribats vuy dada de la present e receptats per vosaltres cinquanta homens de aquells cent per vostres reverencies destinats per custodia de aquesta vila de que restam molt obligats al Principat e molt mes a vostres reverencies qui aquell representen. Placia a Nostre Senyor Deu vos lex ben regir o governar. Mes mossenyors molt reverends vos significam com per les

guardes de vostres portals lo dia present son stades atrobades en poder de hun fadri qui entrava dues letres la una de les quals per quant toca als afers del Principat en sa propia forma trametem a vostres grans reverencies ab la present interclusa. Certificants vos com serem vetlans en dar vos avisos de totes noves que veurem e conexerem deure esser avisats. Supplicants vos jatsia per obra ho hajats mostrat de queus restam molt obligats voler haver per recomanada aquesta vila e los singulars de aquella. E voler nos donar e fer avisos de les noves qui aqui seran per lo exibidor e present correu qui per aquesta sola raho va aqui e aquell desempachar. E ordonen vostres grans reverencies e magnificencies lo qui plasent los sia ab tota ferma sperança. De Muntblanch el primer de juliol del any Mil CCCCLXII. — Mossenyors molt reverends e magnifichs los consols de la vila de Muntblanch qui en vostra gracia se recomanen.

Als molt reverend magnifichs e de gran providencia mossenyors los diputats de Cathalunya e llur consell.

Molt reverends magnifichs e de gran providencia mossenyors. Certifich a vostres grans savieses com se té que lo castell de Monsoriu es stablert e per lo dia de Sent Pere pus propassat que es la festa major del castell no lexaren entrar nengu en dit castell la qual cosa per raho de la festa hi acostumava de entrar tots anys molta gent. Och norresmenys son stats vists mo-

ços ab jaquetes trepades entorn lo castell e lo viscastella qui es exit del castell comprat gallines polls e ous ço que acostumat no havien siaus avis. Hun jove es vengut de Terraça qui diria que la muller de mossen Muntanyans soldeja cent homens dels quals es conestable En Bosch de Terraça. Si veritat sera o no pur vostres savieses ne seran avisades mossenyors. Ara en aquesta hora passa per açi hun correu qui ve de Perpinya va a vostres savieses lo qual ha dit a mi en secret que gran gent de França ve. Dich ho a fi que esta vila sta e de gent e dels murs e valls e portals corredors mantellets verdesques e encara lo castell axi mateix molt mal a punt. E vull que sapiau mossenyors que aquesta vila es tal que si ha durar aquesta faena ni aquest temps que aço es vila e força que per força e de necessitat la haveu a metre a punt com en altra manera seria molt perillosa cosa tenirla axi com si per mala sort aquesta vila se perdia ab lo castell de Monsoriu e gran flota dels pagesos qui no han fermat e molts qui fermat han qui tenen la traycio al cor seria cosa prou perillosa. Hun conestable va aqui a qui dien En Loreta es daci e bon home. Placiaus mossenyors com pagat laureu quel me trametau. Mossenyors lo roci quim haveu fet tornar que jo havia pres de mossen Muntanyans placiaus manar quem sia tornat car encara aquell roçi si tornat nom es vindra contra la terra. E si ço que de bona guerra es guanyat manau tornar no cal sino quens en jaquiam ab ot com se vulla que sia si esta vila mossenyors no es provehida e reparada segons se requer si per mala

sort çó que Deu no vulla o per assalt o per trachte se perdia vist los vehinats esser prou enfraschats seria massa e massa gran fet. Donchs placiaus no sperar lo darrer dia. D ne DC florins lla hon tants sen despenen no deuen esser plants açi qui es la clau de tota aquesta encontrada. E lo sosteniment fins a Girona si als era e fins a la marina fins a Vich e Granolles hoch fins a Muncada. E nom hajen altre parer vostres savieses. En Ostelrich a II de juny any LXII. — Mossenyors lo vostre humil servidor quis recomana en vostra gracia e merce lo capita Destelrich.

Als molt magnifichs e molt honorables e de gran saviesa mossenyors los diputats de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt magnifichs e molt honorables mossenyors. Divendres pus prop passat vos he scrit per lo senyer Nanthoni Mercader missatger de aquesta vila e per aquell vos he tramesa una de les mules de mestre Vesach. Ara per dos homens de aquesta vila vos tramet lo roci e una mula quem havia restat e hun greal dargent semblant de talla e pes dels altres que yo he venuts les quals roci e mula e greal dargent remet al dit Nanthoni Mercader que vos ho dara. E mes vos tramet lo comte per menut de les despeses que yo he fetes per haver lo dit mestre Vesach e bens seus e ço que yon he rebut ne quem resta. La resta noy fora si yo hagues venut tot largent segons en lo dit comte veureu. Mes perque vejau largent quin era ne de qui-

na forma e pes per ço he mes amat que a mi fos degut e que vos haja trames del argent per mon descarrech que sim fos pagat de tot e que vosaltres no haguessets vista part del argent confiant que la resta e mos treballs dels dits bens que vos tramet me sera pagat. Supplicant vos que per los qui vos menen les dites cavalcadures mo vullau trametre. Apres mossenyors vos avis com vuy que tenim XXVIIII de juny ha arribat açi una spia que teniem al comdat de Foix e aquexa matexa informacio havem haguda per hun hom de Archs e axi mateix per avis del cullidor del pas de Puigbaladors tots tres concordants com dissapte pus prop passat lo comte de Foix era a Magroig e que venia a vetlar a una devota que ha nom nostra dona de Montgausi e axi com volia partir vers mig jorn al dit comte vench una letra de mossen Karles Dolms que li fahia saber que prestament partis sino que ell no podia mes e vista e lesta aquella de present parti e la nit matexa tira fins a Carcassona hon ha sis legues e alli son la altra gent. E diuse cert que dilluns primer vinent deuen entrar en Rossello e la gent a peu en aquestes parts e que la artellaria e vitualles devien anar per mar en Rossello e deuen descarregar a Santa Maria la Mar e per quant son coses de gran pes vos ne he delliberat scriure- Si altres coses sich innoven de present ne serets avisats. Mossenyors moltes vegades vos he scrit sobre lo fet de aquests quatre castells que son en Cerdanya que a mon parer mentre havien temps que los castellans los tinguessen a ma de la terra que mes valia saber lur voluntat

abans de necessitat que apres ab tot ells diguen bones paraules encara valrien mes bons fets. Lo fet de mossen Carles me constreny scriure lo que scrich no penseu me mogua altre cuydament mas bona voluntat que he en pahor de veresa e dan. Soplich vos me perdoneu com tantes vegades vos ne he enujats. E per la present no he mes a dir. Son prest a hobeyr vostres manaments. Suplicant la Sancta Trinitat sia vostra proteccio e guarda. En Puigcerda a XXVIIII de juny. — Lo qui a vosaltres mossenyors se recomana Matheu Doll diputat local.

Los señores Diputados y Consejo mandaron expedir, en este dia, las siguientes cartas.

Als molt honorables e savis senyors los jurats de la ciutat de Gerona.

Molt honorables e savis senyers. Vostra letra havem rebuda e hoyda la crehença explicada per los honorables mestre Marti Pere Moles e Pere Beguda missatgers per part de aquexa universitat a nosaltres dirigit restam molt contents de la virtuosa e sana intencio que vosaltres com a vertaders cathalans haveu sempre hagud a la conservacio del Principat e de les libertats de aquell a tots comunes faents vos certs aquest Principat sera ben recordant del vostre ben obrar. Venints al fet dels robatoris e altres actes fets aqui segons es afermat per gents del exercit a nosal-

tres recau en molt enug qualsevol descontentacio que vosaltres ne alguns dels poblats en aquexa ciutat e altres hajau de les dites gents. E per ço per contentacio e consolacio vostra hayem declarada nostra intencio e voluntat als dessus dits missatgers e encara vos sera manifestada per lo discret En Matheu Çafont notari per nosaltres per aquesta sola causa trames ab letra de crehença e instruccions. Daqui havant es summa necessitat ateses les noves certes que se han de les gents darmes de França que en tota manera se haja la força vella e que vosaltres coadjutors al egregi capita a tot lo que fer se haja y haverla per manera que aquexa ciutat reste en plena tuicio e seguretat e no pogues esser damnejada car pensar poden vostres savieses qual restaria aquexa ciutat si les dites gents de França si acostaven e no hi era virilment satisfet. Nosaltres havem fets e continuament fem los preparatoris deguts e creheu no fallirem a res que sia necessari per indemnitat de aquexa ciutat e de tot lo Principat. E sia Jhesus proteccio de tots. Dada en Barchinona a tres de juliol del any Mil CCCCLXII.— Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Per alguna contentacio

de aquexa ciutat havem delliberat trametre a vostra gran noblesa lo discret En Matheu Çafont notari daquesta ciutat ab certes instruccions les quals vos mostrara. Placiaus en lo que ha a fer lo vullau consellar e dirigir en la manera que sera vist a vostra gran noblesa per benefici dels fets. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a tres de juliol any Mil CCCC sexanta dos. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Siguen á continuacion las instrucciones á que antes se hace referencia.

Ço que per los molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors deputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya e de lur manament e ordinacio ha a fer lo discret En Matheu Çafont notari.

Es que ira al egregi comte de Pallas capita general del exercit del dit Principat al qual liurara la letra que sen porta e apres li explicara com ell es aqui per alguna contentacio de la ciutat de Gerona qui segons es stat explicat per lurs missatgers als dits deputats e concell tramesos se congoxen molt dels asserts robatoris e dans que les gents del exercit han fetes a moltes gents de la dita ciutat e altres circumvehins. E de part dels dits diputats e consell pregara

e solicitara lo dit egregi capita que do orde e manera la dita ciutat no haja causa de querellar de les dites ne altres coses com sia molta necessitat per tenir en bona amor los poblats en aquella atesa majorment la concurrencia del temps.

En apres liurara als honorables jurats e concell de la dita ciutat la letra de crehença que sen porta e de part dels dits diputats e concell los dira ab la millor pertinencia de paraules que li sera possible que certament ells son molt e molt contents de lur virtuosa intencio que han sempre haguda en la conservacio del Principat e de les libertats de aquell a tots comunes els fan certs que lo Principat sera ben recordant de llur be obrar e veuranho per efectes com a Deu placia lo repos desijat sia en la terra.

E que los dits deputats e concell han grandissimo enug e passio de asserts robatoris e altres actes fets per les gents del exercit en aquella ciutat de Gerona com sien be pagats de pecunies del General e no volrien les gents de la dita ciutat fossen de res agreviades axi poch com si eren lurs frares e germans ans daran orde que tot hom se haja contentar. Mas per quant los enemichs se creu entraran prest en lo Principat es summa necessitat tant per la utilitat e benavenir de la dita ciutat e dels poblats en aquella quant del dit Principat que sia dat orde la força vella de Gerona sia haguda a mans del Principat car tant hi va a la dita ciutat que mes dir nos pot per los respectes que ells poden pensar pregant los que ells conferesquen ab lo dit egregi capita e ajuden com be han

acustumat e millor si millor se pot dir perque en tota manera se haja la dita força.

E lo dit Matheu Çafont per dir e fer les dites coses stara com menys pora car la sua trámesa es feta com dit es per sola causa de donar alguna contentacio a la dita ciutat de Gerona e mostrara la present al dit egregi capita a consell del qual fara e dira les dites coses. Data en Barchinona a tres de juliol del any Mil CCCCLXII.

Als molt honorables e savis senyors los jurats y concell de la ciutat de Gerona.

Molt honorables e savis senyors. Nosaltres trametem a vosaltres lo discret En Matheu Çafont notari per explicar de part nostra a vostres savieses la voluntat e intencio firmissimes que havem en la conservacio e benavenir de aquexa ciutat e dels singulars de aquella. Pregam vos per ço li doneu fe e crehença. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a tres de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt noble baro En Bernad Gilabert de Cruylles.

Molt noble baro. Molts de vostres vassalls de la vostra baronia son açi venguts dubtantse per alguns quen havien presos e a prechs nostres qui de aço vos scrivim crehem haureu soltats no procehisseu contra ells

en persones o bens lurs. Supplicantnos sobre aço vos scrivissem. E nosaltres atesa la concurrencia del temps qui requer los pobles sien menejats ab amor e comport e per que la concordia quis tracta entre los senyors dels pagesos de remença e ells vingua a la fi desijada pregam e encarregam vostra noblesa vullau abraçar tots los dits vostres vassalls e contra aquells ni lurs bens en res no procehir ni fer novitat contra ells per actes alguns que entre aci hajen fets e comesos. E aço vos haurem a gran complacencia per los dits sguarts. Dada en Barchinona a tres de juliol any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt honorable senyer En Miquel Vives defenedor dels drets de les generalitats.

Honorable senyer. Jatsia vos hajam scrit que per soldejar cent cinquanta homens vos trametiem dos milia cinch cents florins per lo honorables En Johan Grimau burges de Perpinya ara vos certificam que es stat altrament delliberat segons scrivim al egregi capita general e per ço nous sia maravella si los dits II MD florins nous son liurats. Mes avant vos dehim e manam per lo primer nos scrivau quanta gent es la de cavall qui es en lo exercit axi la qui es anada de aci com la qui apres es stada acordada aqui. Dada en Barchinona a tres de juliol del any Mil CCCCLXII. —Los diputats del General e concell lur representants lo

Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als honorables senyers los jurats e prohomens de la vila de Hostalrich.

Honorables senyers. Vostra letra havem rebuda ab la qual vehem en vosaltres causarse alguna gelosia per la venguda açi de la egregia comtessa. Sobre aço lo dia abans vos haviem largament scrit ab nostra letra en la qual stam e perseveràm. E no dubteu a res. Pensau que nosaltres guardarem e provehirem a totes coses qui dan vos poguessen portar com aquells quin sou be merexedors. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a tres de juliol del any Mil CCCCLXII.—Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable En Johan Exerrat diputat local en la vila de Castello e comdat Dampuries.

Honorable senyer. Nosaltres trametem en aquexes parts los honorables En Johan Grimau burges de Perpinya e Pere Julia ciutada de aquesta ciutat per acordar gent e per altres coses necessaries a utilitat e benavenir del Principat. Dehim e manam vos que als dessus dits doneu tots consell favor e ajuda a vos possibles. Data en Barchinona a tres de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables senyers los jurats e prohomens de la vila de Sant P. dor.

Molt honorables senyers. Vostra letra havem rebuda ab quens avisau de la remocio e nova creacio den Marti de la Dosa en batle de aquexa vila. Havem ne gran plaer specialment per lo bon testimoni que li feu daqui havant ell regesca en nom del Principat com vos havem scrit. Si les fermances son bones o no vosaltres ho sabeu. Quant es en nosaltres de tot som contents puys a vosaltres plau. Pregamvos continuament siau attents en la custodia de la vila e en recullir viures e altres coses per manera que de res nos puxen alegrar los enemichs los quals som certificats volen entrar de dia en dia. E parau sment als passos segons es concertat. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a tres de juliol del any Mil CCCCLXII.— Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

El mismo dia, se hicieron varias proposiciones, que fueron votadas, prevaleciendo el voto de don Francisco de Pinós, que, en parte, se conformaba con el emitido por el señor obispo de Vich.

Voto del señor obispo de Vich.

Dix que los cinchcents homens afegits a la custo-

dia del castell Damposta sien pagats com los altres per hun mes.

Item que lo noble Narnau Dorcau sia trames en les parts de Pallas per capitanejar aquelles terres e governar e exercitar les gents per defensio de la patria e del que sera socorregut sia remes a la novena de les banderes.

Item que mossen Galceran Burgues qui sta pres a la preso puxa parlar ab hun procurador seu per instruhir lo de certs plets en presencia dels quatre qui han carrech del inquirir o del hu dells e no en altra manera.

Item que lo fet de la supplicacio dada per part de la muller de mossen Xammar sia remes al S. comte capita.

Item que se ature pensament e delliberacio si deu esser dat saul conduyt als embaxadors de Arago o no ates que es cosa de gran admiracio esser demanat lo dit saul conduyt.

Voto de don Francisco de Pinós.

En los quatre caps primers es del parer del senyor bisbe. En lo darrer cap que sia remes a la VIIII de les banderes.

4 DE JULIO.

Recibieron, en este dia, los señores Diputados y Consejo las siguientes cartas.

Als molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. Vuy per Molins molt cuytat vos scrivi sobre lo fet de França. Ara per quant la nova he sabut mes certa per home propri de mossen de Montpeyros quem ha fet qui stesament me ha dit com lo comte de Foix e lo Maraxaut de França son a Narbona e la gent darmes se ajusten aqui continuament en gran multitud. E per ço es molt necessari trametau dos milia homens. E si millor a vostres reverencies parra trametre açi diners per acordar trameteune car açi se trobaran mil homens entre a cavall e a peu e bona gent. Placiaus senyors prestament provehir hi e donar sou a aquests qui açi son que ja no tenen sino per quinze jorns. Viratam polvora de bombarda e de spingarda e plom e altres coses necessaries sien continnament trameses car es summament necessari a tot amplament se proveescha. Tot lanimo del Rey es girat en ajudar e socorrer açi. Jo continuament ab

la mes diligencia e vigilancia que puch entench en haver aquesta força e Deus volent no passara molts dies en nostra ma sera ab gloriosa victoria car si fan tots los preparatoris que fer si poden. Los pagesos daquesta vegueria son continuament açi ajuden a fer lo lavor que açi se fa tiren tots temps rama e fan totes coses que lus son manades ab bona voluntat. Ir arribaren los carros dema sera açi la artellaria de Sent Feliu que ja he trames per ella. Per ara no mes. Placiaus a tot provehir segons vostres grans providencies millor comprenen. E tingaus la Trinitat Sanctissima en sa continua proteccio. De Gerona a dos de juliol M. CCCCLXII. Vostres reverencies no ignoren la afeccio grandissima que mossen Sort te al Principat e lo bon e diligent servey que continuament fa a aquell. Placiaus per ço provehirlo de la procuracio de Torroella de Mongri qui vuy en ma de hun servidor de mossen Muntanyans qui es persona al Principat sospitosa sta. En que vostres grans providencies deuen molt attendre e provehir les forces de oficials a la terra partesans e afectissimos com es lo dit mossen Sort quiy sera millor sens comparacio que no lo qui vuy lo-te que es pages de remença home propri de mossen Muntanyans o de sa nora posat e mes al dit ofici per la Reyna. Dada ut supra. — A la ordinacio de vosaltres senyors prest lo comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Als molt reverends magnifichs honorables e de gran

providencia senyor los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. De vostres reverencies he vuy una gran letra rebuda. Aquesta solament faç perque sens tota minima trigua sien trameses les coses que per al dia del combat son molt e molt necessaries e sens aquelles nos pot donar ni res fer. Son les seguents quatre carregues e mija de polvora de bombarda e de spingarda mija carregua tota be e degudament atarçada e al menys al menys vint e cinch caxons de passadors car lo vulgar es bombardes e passadors guanyen les batalles. Item pilotes de plom pera las çarabatanes hun poch pus petites que les que han trameses car aquestes que aci son no poden a res servir que no poden entrar en la trompa. Aço es summament necessari segons la delliberacio dels bombarders vist per ells primer lo que açi es. Sia encontinent trames e que sia tot açi dilluns qui ve o dimarts almenys. E daqui havant continuament tots jorns sia trames viratam polvora pilotes plom decontinent ab les altres coses. E apres totes coses necessaries que a aquest fet sien necessaries segons vostres grans providencies millor comprenen. Placiaus aço pendre caldament car en aquest combat nos va tot lo fet. E per ço es necessari si faça e tota la diligencia e tot lesforç que fer se pot ab tota atencio. E sia la la Sanctissima Trinitat en la continua proteccio vostra. De Gerona a III de juliol del any Mil CCCCLXII. — A la ordinacio de vosaltres senyors apparellats lo comte de Pallas

capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Als molt reverends e molt magnifichs los diputats e novena del Principat de Cathalunya.

Molt reverends e molt magnifichs. Per les grans passions que son en aquesta ciutat acostumades son per nosaltres vists per lo present alguns inconvenients molt evidentment preparats e scandels qui serien totalment destruccio de aquesta ciutat hoch de tota aquesta terra per quant tots ressonen per los mals antiguats e seria un gran perill hun tal foch aci ences nos stengues per los vehinats. E de tot lo principi de una tal feyna son causa los mals de oficis que la ciutat o concell de aquella propria acte han creats e los bastons que han comanats a persones molt parcials e aço se han sforçat los consellers qui vuy tots son ab extremitat apassionats. Ara novament havem sentit com per vostres grans reverencies e magnificencies es stat provehit en lo fet dels oficis e oficials en lo Principat de Cathalunya de la qual provisio forma e pratica servadora ab letres vostres son stats informats los consellers de aquesta ciutat les quals segons plenament son aci informats se tenen los consells secrets volent significar ignorancia una tal provisio e declarar esser feta aqui. E axi podent tal provisio mostrar ignorem se sforcen totis viribus per lur gran pertinacia e passions volent metre avant alguns privilegis per virtut dels quals pretenen haver be fet e poder justament haver fet tot lo que fins aci han fet e exercit e

han inter alia attemptat de fer missatgeria aqui per respondre tot lo aqui provehit e declarat volent attemptar fer per ells matexos fer ley nova e preteneu los emoluments pertanyer als consellers e ciutat e no altri. E no han pogut obtenir tal missatgeria e aço vist los coratges no son poguts complir Sub secreto los consellers sols sine consensu concilii hujus civitatis han trames aqui hun dels consellers lo qual es aqui e va com a privada persona e sens voluntat del consell que dira e que portara. Remetem nos ne a la sua preposicio que fara aqui e a les letres sin porta. Solament la present havem deslliurat fer per algun avis a vostres reverencies e magnificencies per poder millor obviar a lur mal proposit. De Vich a III de juliol.—A vostres grans reverencies e magnificencies e al Principat de Cathalunya devots servir lo prior de Casserres e Berthomeu Çafont.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats del General de Cathalunya e consell de aquell representants lo Principat.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Per les molt congoxoses noves les quals havem sabudes en cert de la gent darmes de França qui son arribades en Narbona essent vuy congregats tots nosaltres aci en Perpinya per consultar e delliberar de les provisions e remeys necessaris trobant nostres possibilitats e facultats no esser bastants en defensarse de tant exercit havem delliberat recorrer a vostres reve-

rencies nobleses e magnificencies com a caps regidors e protectors de aquest nostre Principat e notificar a vosaltres les dites noves. E no resmenys supplicar que en aquestes nostres afliccions vos placia donarnos adjutori e remey. Aci sabem per persones dignes de fe quel comte de Foix ab alguns altres capitans francesos es arribat en Narbona ab MCC lances e XII M franchs archers e vuytanta carros e mes de artillaria ab delliberacio e ferm proposit de entrar per força en aquets comdats de Rossello e Cerdanya e passat fins a Gerona per socorrer la Reyna donant a sec tots los lochs qui faran resistencia lo que es molt poch necessari a aquest nostre Principat vexat de moltes altres afliccions. E per que a la defensio de tant exercit com dit havem es necessaria molt major possibilitat que la de nosaltres considerant ab quanta prudencia e sforç haveu socorregut los altres lochs e terres del sobredit nostre Principat opressats supplicam vostres reverencies nobleses e magnificencies ab molta instancia que sens dilacio vos placia trametre en aquesta terra la mes gent armada que poreu per defensar los lochs e stablir los passos que aquesta tanta multitud de enemichs no entren car altrament hajau per cert que la dita entrada nols pot esser interdita per quant los defensors com es damunt dit no hi basten ni les forces son talment stablides de provisions necessaries que no puguam viure al segur. Quant sia necessaria la perdicio de aquests comdats per lo benefici de aquest Principat vosaltres senyors ho poder pensar. E per cous supplicam encara ab molt

major instancia quens vullau donar socors e no permetre que aquests comdats se perden axi negligentment car si per ventura la dita entrada hagues loch lo que a Nostre Senyor no placia no pense negu que nosaltres pugam fer molta resistencia ni aquesta vila tampoch per raho del castell que li es enemich. Aquest desijat socors senyors per la brevitat del temps qui no comporta dilacio alguna ha menester de tanta celeritat quens sembla seria molt expedient trametrens ab la major gent ques pora lo senyor comte de Pallas capita general del Principat lexant a la obsidio de Gerona gent necessaria perque no puxa esser socorreguda. Car confiam en Nostre Senyor Deus e lo bon dret que defensam que provehintsi en aquesta forma facilment los sera obstada la dita entrada. Oferint de fer per part de nosaltres quant nostres possibilitats basten ab molta voluntat. E ab la present no diguem mes sino quens recomanam a vostres reverencies nobleses e magnificencies. Les quals ordenen de nosaltres lo que los placia. De Perpinya lo darrer de juny Mil CCCCLXII. — A vostra ordinacio e manaments promptes los del braç ecclesiastich militar e real dels comdats de Rossello e Cerdanya.

Als molt reverend egregis nobles magnifichs honorables e de molta providencia senyors los diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e de molta providencia senyors. Vostra letra ha-

vem rebuda de XXVII del mes de juny propassat per la seria de la qual som necayguts en molta admiracio cogitant qual causa pot haver mogut aquells qui ab tanta e tal presumpcio han attemptat informar vostres reverencies axi contra tota veritat de coses que nunqua fins açi per nosaltres son stades attemptades. Crehem aquests tals zelen poch lo be publich de la terra com sia veritat apres la tradicio feta als tres capitans nostres de sengles bastons lo dia que lo Senyor Rey fou publicat per inimich de la cosa publica del Principat de Cathalunya. Per nosaltres no son stats fets o creats alguns oficials ordinaris ne fetes crides de part de capitans ne provehit en alguna cosa qui pertangua ne toch als emoluments dels dits oficis ans per quant es cosa molt nova e afretur de provisio saludable ab bon consell havem provehit vostres reverencies esser de tot amplament informades segons en scrits remetem a nostres sindichs qui de aço conferran ab vostres grans reverencies e mostraran del dret de aquesta ciutat e privilegis seus entre los quals ne ha hu dirigit en acte de cort lo qual e totes altres libertats de la dita ciutat som certs vostres reverencies volran sien a la ungla servats car lo que vuy per vosaltres es fet no es en pus sino que les libertats de la terra sien servades. Be es ver que per informacio den Font lo qual de part vostra ab letres vench açi som stats avisats les crides qui en aquexa ciutat se fan se publiquen de part dels consellers e oficials de la ciutat e axi juxta son avis les fem fer açi de part nostra e dels oficials de açi. Stam molt maravellats de la letra de la

firma de crear los dits oficials en vostra letra mencionada com aquella nunqua sia venguda en nostres mans ne le hajam vista ne vostre diputat local axi poch segons nos ha dit. Es molt necessari investiguar per qui dita letra es stada tramesa car lo qui ha attemptar retenirla devers si fiau si degudament non es castigat se atrevira en coses molt majors e per quant dies ha ab nostra letra vos haviem scrit per les causes de sospita del olim sotsveguer e altres coses trametriem a vostres gran reverencies nostre embaxador. Apres per relevar la ciutat de despeses havem deliberat remetre aquestes coses a nostres sindichs. Empero obrint vos les causes de sospita que aquesta ciutat ha devers lo dit olim sotsveguer son aquestes ço es que don Jachme de Cardona bisbe Durgell del qual es molt servidor li impetra lo dit ofici del S. Rey. E axi mateix es stat creat de mossen Andreu de Peguera qui va segons som stats avisats en companyia del Senyor Rey. E nons sembla per tals homens e tant afixos als damunt dits en nenguna forma aquesta ciutat pogues esser ben regida. E per ço tant afectadament com podem supplicam vostres grans reverencies axi en lo fet del dit sotsveguer com encara en la observacio dels privilegis e drets de aquesta ciutat sia per vosaltres abraçada e dirigida axi com de vosaltres comfiam e en res no sia derogada. Car segons sabeu en lo necessari unca ha mancat ne mancara ans he retut e retra son deute en lo qui tocara a sa porçio tant com altra ciutat de Cathalunya. E segons ja per experiencia haveu pogut veure. E conserveus la

Trinitat Sancta en sa divinal gracia e recomendacio. Sorita en Vich a dos de juliol del any Mil CCCCLXII. — A tota vostra ordinacio presta e apparellats los consellers de Vich.

Als molt magnifichs e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt magnifichs e de molt gran providencia mossenyors. A XIII del present mes de juny recebim una vostra letra dada en Barchinona a VIII del dit ab la qual nos encarregaven traguessem la propria bandera de aquesta vila e fessem metre tot hom a les armes e fer mostra a fi que stiguessem preparats a la defensio comuna de aquest Principat. E que apres del que fet hauriem vos restrivissem com fos molt necessari de que mossenyors molt magnifichs avisam vostres savieses que decontinent rebuda vostra dita letra aplegam nostron consell e aquella manifestada tots quants fom en lo dit consell sens alguna discrepancia fom delliberats e promptes en complir lo contengut en dita vostra letra. E per expedicio de la dita faena decontinent fahem venir lo venerable batle de aquesta vila e significamli com per causa de dita vostra letra haviem delliberat de present traure la bandera e requerim lo fahes assistencia en la abstraccio de aquella e compellir los homens de aquesta vila esserhi presents ab lurs armes. E que acompanyas la dita bandera lla hon iria e de aquesta requesta fahem per carta publica per lo nostre notari. E de fet lo dit bat-

le fon content e de present feu fer crida ab pena de cos e de haver tothom fos aqui prest ab ses armes per acompanyar la bandera. E aplegat lo poble de aquesta vila nosaltres traguem la dita bandera e aquella havem posada a la plaça en lo passatge del cami reyal. E fet aço per quant lo temps era breu per aquella jornada provehir en tot lo contengut en dita letra assignam jornada peral dijous vinent que era la festa de Corpore Christi en fer la mostra e entretant fahem fer trellats de la dita vostra letra e aquells trametem per los lochs de aquesta batlia fahent lus fer manament la dita jornada fossen açi ab lurs armes per fer la mostra. E de fet dita jornada tothom fon açi aplegat e fahem la mostra. Nosaltres en quant en nos fom exortam e animam lo poble volguessen pensar e attendre en la defensio de aquest Principat e de les libertats de aquell. E per gracia de Nostre Senyor trobam tothom de bona voluntat e ab ferm cor e proposit de no fallir en nengunes coses qui sien util e defensio de la cosa publica de aquest Principat. Daqui avant stam preparats en complir tot quant per vostres savieses sera ordonat fahent vos certs de nostre ferm proposit esser tots temps de no fallir ans exposar la vida e los bens en totes coses a conservacio e defensio de aquest Principat e de les libertats de aquell com aquells quins recordam dels gloriosos actes de nostres predecessors cathalans e volem seguir los vestigis de aquells e donar a conexer que la propia natura de aquells dura e durara tant com lo mon pora durar E que mijançant la ajuda de Nostre Senyor Deu

e per intercessio dels seus benaventurats sants negu no bastara a suppeditar aquest Principat ne rompre les libertats de aquell. Avisant vos mes havant com sentim de aquesta universitat e encara de altres poques universitats circumvehines que unt les peccunies dell General no poguessen abastar a la tanta despesa quis fa per aquest fet fer socors e tot strem ab redeumes e talles o altres imposicions particulars segons la possibilitat de cascuna a fi que aquesta tant justa causa que aquest Principat prosegueix haja bon compliment e aquest Principat sia conservat sens lesio de ses libertats. Lo qual Nostre Senyor Deu per sa infinita clemencia e intercessio dels seus benaventurats sants vulla dirigir e mantenir a lehor sua per lonch temps. Lo portador de la present es home de aquesta vila, trames aqui ab carrech de comprar salpedra e algunes altres coses per abillament de arnesos per aquesta vila. Suplicam vos que unt ho haja necessari lo hajau per recomanat en fer li donar compliment de les coses de que li havem donat carrech que ell pagara planament lo que costaran. E que no li fos donat empachament en traure aquelles de la ciutat. Dada en la vila de Figueres a XXVIII de juny en lany Mil CCCCLX dos.—Apparellats a vostre servir e honor los consols e concell de la vila de Figueres.

Als molt reverend egregis nobles e magnifichs los senyors los diputats e concell lur del Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Premesa degudà recomandacio dimarts proposat dia de Sanct Pere rebi una letra per vos tramesa e dirigida als consellers de aquesta ciutat la qual decontinent per mi los fouch donada. En apres yo he sperat com se regirien en lo fet de la eleccio dels oficials e he vist que no sen son curats ans han continuat en fer les crides segons han acustumat ço es de part dels dits consellers e oficials. E no han volgut tornar a loch segons que al principi se fahien ço es de part del diputat local regint et cetera. E apres han tengut consell. E los dits consellers se volien per forçar que per mantenir lo privilegi per virtut del qual ells volien informar que ells poden regir e fer oficials aquells que ells se volran que lo consell fes missatger a vosaltres. E los jurats vehent la passio dells e que tirayen a gabellarse tots los oficials no han permes que per ako se fahes missatgeria car vosaltres prou scrivieu clar en la vostra letra com se devien regir. Ells fan peu que en dita vostra letra se fa mencio de una altra letra la qual ells dien que no han rebuda. E vist que no han pogut obtenir la missatgeria ni missatger que ells desijaven segons son informat han scrit e han aqui trames hun conseller ab instruccions per obtenir de vosaltres que los dits consellers sens le consell puguen elegir los oficials a lur plaer. E per ajuda de la lur intencio fan peu del dit privilegi per lo donar a sacho. Fan encara altra raho que de dret comu pus la terra es sens senyor car la tudriu es inhibida ells poden e deuen regir. En aquesta raho los he respost que

la terra no es seris senyor e encara la tudriu sia inhibida vosaltres qui representau lo Principat suplic lo defalliment de la tudriu. Perque mossenyors molt R. vistes e hoydes aquestes coses e les passions quels induxen demanar aquestes coses e considerant que si sens los jurats e consell los consellers obtenien de metre oficials a lur plaer sera hun cami de devotar e avolotar se los jurats dessus. He volgut escriure e certificarvos de tots los afers axi com passen a fi que informats de tot vostres R. puguen saludablament provehir en tot. De ma part vos supplich cus haure a singular gracia de delliberar a qui volreu do lo lusto que vuy es a ma mia com decontinent per vosaltres me sera manat sera fet vostre manament. E conservens la Trinitat Sancta en la sua gracia e en ben regir segons fins aci be haven acustumat. En Vich a tres de juliol de Mil CCCCLXII. — De V. R. — Devot servidor qui a vosaltres se recomana Johan Molins diputat local de Vich.

En este mismo dia, mandaron expedir los señores Diputados las siguientes cartas.

Als molt reverend nobles magnifichs e de gran providencia mossenyors los diputats del regne Darago.

Molt reverend nobles magnifichs e de gran providencia mossenyors. Vostra letra de XXVIII del pro-

passat mes havem rebuda ab la qual nos certificau de la eleccio de embaxada per part vostra e de aquex regne a nosaltres trametedora e peticio de guiatge salvo conduyt e complida seguretat. Veints a la resposta regraciam sempre la vostra bona e sana intencio. Quant al fet del guiatge salvo conduyt e seguretat som constituhits en gran admiracio per esser demanada cosa nova e insoluta car uncha embaxadors de aquest Principat tal cosa demanaren per anar en aqueix regne ne vuy en dia demanarien com aquest Principat sempre sia stat es e sera prompte e dispost per son poder en conservar aquella amor e comunnio fraternal qui entre vostres regnicoles e los poblats en aquest dit Principat son stats. E per ço no volriem star inventors de cosa nova. Mas trametem a vostres reverencies nobleses magnificencies e grans providencies interclusa dins la present una patent letra de pas per la gent darmes qui es en camp qual havem dada als magnifichs embaxadors del Ilustrissimo Rey de la gran Sicilia. E sia la Sancta Trinitat continua proteccio e guarda. Data en Barchinona a III de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya als molt nobles honorables tots e sengles conductors capitans de cinquentenes conestables e altres qualsevol persones del exer-

cit e als honorables paers jurats e prohomens de qualsevol ciutats viles castells e lochs del dit Principat salut.

Los molt reverend S. bisbe de Taraçona e magnifich mossen Ferrer de La Nuça cavaller justicia embaxadors del regne de Arago segons som informats venen o venir entenen a nosaltres en aquesta ciutat de Barchinona. Per ço a vosaltres del dit exercit debrim e manàm e als altres pregam que si als dits embaxadors covendra passar per vostres parts o lochs façau a aquells o a lur familia bona companyia tractant e reverintlos degudament no permetent que dan o injuria en persones e bens lurs sia fet en manera alguna ans sien acollits e dades vitualles ab lurs diners segons es acostumat. Data en Barchinona a IIII de juliol del any Mil CCCCLXII.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Pochs dies ha scrivim al baro de Cruylles qui es en vostra companyia pregantlo que per amor e contemplacio nostra volgues soltar de la presso alguns vassalls que tenia presos ates los pobles e vassalls per la occurrencia del temps se han a menejar ab gran amor e comport e segons dien e afermen fins açi no ho hu fet de que som maravellats. E per que apres son venguts a nosaltres molts dels seus vassalls qui han dubte nols vexas de

presons majorment com no haguda guiata alguns e apres los ha desguiata. A gran instandia e applicacio lur lin tornam scriure e a vostra gran noblesa pregar que vos entrametat ab lo dit baro de les causes per que te presos los primers e aquests se temen de preso e vexacio. E si tals seran si pugua dispensar lo preguen de la nostra part e encara de la vostra vulla los dits presos relaxar e los altès no maltractar ans abraçat e tractat ab amor e component atesa la ocurrencia del temps e segons dien los mes lan format en la concordia tractada entre los pagesos de remença e lurs senyors la qual volriem obtingua la fi desijada. Tot sia remes a vostra gran noblesa. La qual la Sancta Trinitat guart e endreç en los afens que te entre mans votivament. Data en Barchinona a IIII dies de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Al honorable En Pere Arlambau diputat local en la ciutat e camp de Tartagona.

Honorable senyor. Per refrescar aquesta gent que es aqui stipendiada ab lo honorable En Pere Loys de Vilafrancha volem eus manam queus façau donar tots quants diners que lo receptor de les entrades e exides de aqui tingua. E encara als arrendadors de la bolla de plom e sagell de cera tot lo que deuen e de aquells pagau lo sou de mig mes a la dita gent stipendiada lo qual sou es tres florins corrents per lo

mig mes e avantajau vos en la pagua per la moneda quey corre a tota utilitat del General. E feu compte del que rebreu e dareu scriviut los noms de cascu. E si los dits diners del receptor e dels arrendadors noy bastaven preneu los que hi falra a cambi que nosaltres lo complirem. Data en Barchinona a quatre de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya.

Al molt noble baro En Bernat Gilabert de Cruylles senyor de Peratallada.

Molt noble baro. Recordans pochs dies ha haver scrit a vostra noblesa pregant aquella per nostra complacencia atesa la occurrencia del temps qui reqner los pobles esser ab amor e comport tractats volguesseu relaxar e soltar alguns vostres vassalls que tenieu presos lo que fins aci segons sou informats no ses fet. Ara per quant molts dels vostres vassalls son a nosaltres recorreguts dubtanse nols metesseu en presons majorment com alguns queo havieu guiats apres los haveu desguiats. Supplicant nos de aço vos volguessem tornar a scriure nosaltres per lo dit sguart e perque part van esterrats com no poden recollir lurs messes e viures e fer lurs afers e encara perque dien han fermat los mes en la concordia tractada entre los pagesos de remença e lurs senyors la qual speram venir a la fi desijada havem dalliberat tornar scriure à la dita vostra noblesa pregant aquella altra vegada

que per los dits sguarts e altres per que vos podeu pensar e contemplacio nostra vullau los dits presos relaxar e tots vostres vassalls abraçar e tractar ab amor e bon compont e contra ells ni bens lurs per quins actes se vulla hajen fins ara fets e comesos en res no procehir e haurem ho a molt gran complacencia a vostra noblesa ab la qual scrivim al egregi capita ne comunich a fi que tot haja repos e vostres vassalls recullen lurs viures e visquen en segur e redundara en utilitat vostra car lo be dels vassalls be es del senyor. E sia lo bon Jhesus en guarda de tots. Dada en Barchinona a quatre de julioi del any Mil CCCC sexanta dos. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols de la vila de Montblanch.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda ab quens avisau com eren arribats cinquanta dels cent homens per nosaltres delliberats star en aquexa vila. Apres hi seran plegats los altres cinquanta sots capitania den Huch de Passanant. De la letra que es stada presa den Johan de Vilafrancha havem gran pler car jatsia sabessem ell era ab los enemichs empero ara som mes certs de la sua mala intencio contra lo Principat. Veritat es que les coses de que avisava no passen axi. Segons crehem son be informats car en lo fet de Tarregua sol moriren dels de

la vila XXVIIII e spingarders XII e presos XVI de la vila e VI spingarders. E dels enemichs restaren morts VII nafrats molts e rocins entre morts e mal nafrats que apres moriren XX e XXV. En lo fet de Leyda moriren dels de la ciudad de Lerida dos e hun negat e portarensen los enemichs dels garbers e altres qui fahien faena per lo terme XX o XXIIII dels quals solament hi havia de la dita ciutat quatre o cinch. Dels enemichs restaren al camp morts tres e hun gentilhome pres e VIII rocins morts e XXXX o mes rocins nafrats de erba dels quals se creu ne ha morts molts. Les noves de part de ça son que los francesos deuen entrar dins breus dies per Rossello. Ja es stat provehit a tot lo possible. Del fet de Gerona stam de dia en dia sperant prospera victoria. Placia a Deu axi sia car dat a aço compliment se provehiria a altres coses. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a quatre de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e llur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Los diputats del General del Principat de Cathalunya e concell lur representants lo dit Principat en virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda e encara de la capitulacio al dit Principat atorgada fermada e jurada saluts als molt honorables tots e sengles veguers sotsveguers batles sotsbatles procuradors jurats consols pahers prohomens consells e altres qualsevol oficials e regidors de

les viles e o lochs de la Splugua calva Splugua de Francoli Prades Ulldemolins Cornudella Porrera Falcet Tiviça Mora è altres qualsevol lochs circumvehints als dessus dits e encara de altres viles e lochs del dit Principat axi de eclesiastichs reyals e de barons com altres e a cascun dells salut e honor.

Per gran necessitat seguretat e benavenir del dit Principat e dels poblats en aquell specialment per obviar als enemichs de aquell qui en les parts Durgell corren maten roben e cremen en lochs e casals e fan e cominen fer altres majors actes e dans en persones e bens dels cathalans. Es stat pensat que de deu fochs de vosaltres e altres lochs circumvehints vostres sia fet hun home abil dispost e be armat lo qual a despeses dels restants decontinent tota dilacio cessant vaja al exercit del dit Principat lo qual per los respectes dessus dits es en les parts Durgell per fer seguir e exercitar tot lo que sera comandat per los capitans del dit exercit e de la bandera de la insigne ciutat de Barchinona. E per aquesta raho e solicitar les dites coses que prestament e sens dilacio se facen segons lo cas requer trametem lo honorable En Pere Valls ciutada daquesta ciutat exhibidor de aquesta. Notificants vos adonchs les dites cosas vos pregam exortam e encarregam que vosaltres dits jurats pahers consols prohomens e consells vista la present elegiau e elegir façau als lochs a vosaltres circumvehins de deu fochs lo dit hun home abil dispost e be armat lo qual vaja decontinent com dit es al loch assignat dessus e vosaltres dits veguers sotsveguers bat-

les sotsbatles procuradors e altres oficials requerim e manam que en fer e exequutar les coses dessus dites façau totes provisions e compulses necessaries a fi que prestament se seguesca lo efecte dessus dit del qual resultara lahor a Nostre Senyor Deu defensio repos e benavenir del dit Principat e dels poblats en aquell e de les libertats e cosa publica de aquell. Norresmenys pregam e requerim vosaltres tots e sengles dessus dits que al dit Pere Valls circa aquestes fahenes e per expedicio de aquelles doneu tots consell favor e ajuda a vosaltres possibles. E sia lo bon Jhesus proteccio e guarda de tots. Data en Barchinona a IIII de juliol lany de la Nativitat de Nostre Senyor Mil CCCCLXII.

La carta ó comunicacion que precede, en otros cuatro distintos ejemplares ó copias, fué dirigida á las autoridades de igual clase y categoria de Vilarredona, Cabra, Conesa, Sarreal, Lalbi, Arbeca, Juneda, Ciutadilla, Guimerá, y de Santa Coloma de Queral; de San Lorenzo de Morunys, Solsona, Cardona, Calaf, Prats del Rey, Castellfollit, Riubragós, Toro, Tarroja, Guisona, Sanahuja, Ponts; de San Juan de les Abadesas, Ripoll, Olot, Camprodon, Bagá, Pobla de Lillet y Valle de Ribes, y de Conques, Figuerola, Tremp, Talarn, Salas, Pobla de Segur, Gerri, Sort, Rialp, baronia de Bellera, Hostaló, Ribera y Vilamur y de toda la tierra de Pallars.

El mismo dia, reunidos los señores Diputados, y convo-

cado Consejo, se hicieron diferentes proposiciones acerca de la contestacion que habia de darse á los embajadores de Nápoles, y votadas que fueron, prevaleció el siguiente voto del señor obispo de Vich, que se tomó como deliberacion.

Lo S. bisbe de Vich dix que la resposta e expedicio fahedores als embaxadors del rey de Napols qui han referit venir del S. Rey ab certes coses per ells explicades o reportades sien remeses als abat de Montserrat don Francesch de Pinos e Johan Lull ab aço que lur parer hajen dir a la VIIII de les banderes. E apres tot lo que entre tots sera apuntat sia referit al present consell.

5 DE JULIO.

Fueron recibidas, en este dia, por los señores Diputados y Consejo las siguientes cartas.

Als molt reverend egregis et cetera los diputats del General de Cathalunya e lur consell residents en Barchinona.

Senyors. Per moltes vos havem scrit e ahir per correu cuytat del stat de aquesta ciutat e com ahir lo Rey ab son poder vench aci davant Leyda hon encara

es actendat es fortifica de gents bombardes e artelleries car vuy hora de mig jorn ni ha algun nombre de gent de peu. Segons los avisos que havem son DCC rosins bons e CCCC o D homens de peu e en aquests lochs entorn per guarnisons que te algunes gents de peu e de cavall tens molt congoxats quens han trencades totes les cequies dels molins que en nengun loch no podem moldre farines e ha ni fort poques per que confiants del socors vostre nunqua havem cregut esser assétiats ultra los altres dans molts que han donat segons ja vos havem scrit dels quals nosaltres aci sostenim molts enuigs e treballs los quals no curam açi scriure per causa es de molta necessitat. Senyors doneu orde ab molta celeritat e promptitut que lo capita vostre e la gent de mossen Agullo que nunqua es atesa venguen decontinent la via de aci perque ells venint de una part e nosaltres que exirem daltra sia remediat al perill e congoxa en que stam lo qual creeu es de molta necessitat molt prestament esser hi provehit per molts inconvenients evitar. Moltes coses ques larch vos scriuriem sino que lo temps no ho comporta. Per çous scrivim axi curt e fluix persones sou enteses et cetera. Nous diem mes sino que lo glorios Jhesus sia director dels tots. De Leyda a III de juliol a X hores de la nit. Placiaus prestament entendre en aquest fet car creheu que no podeu tenir faenes majors quius occupen que aquestes. Placiaus la present comunicar a la ciutat de Barchinona pregant los aquella prenguen per sua. —A vostres beneplacits e honor apparellats los pahers de la ciutat de Leyda.

Als molt reverend magnifichs e honorables mossenyors los diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e honorables mossenyors. Vuy en aquest jorn he scrit a vostres reverencies e avisat del que era necessari. Apres mossenyors lo S. capita ma dit que yo paguas XIIII spingarders qui son venguts daqui e volia quels fes pagua e emprestech de dos mesos a cascun que muntaria aquests XIIII spingarders cent vint e sis florins. E yo he dit al S. capita que vuy yo nom trop pus de CCCC florins qui no son res en les coses ques compren a menut es fan per los mestres del camp qui son P. Gil de Viloija de Tortosa e de Joban Deviyo de Vilafrancha perque mossenyors trameteu ço que vostres grans reverencies delliberaran com ara va tota la honor e premi de tot lo Principat e de aquells qui governen aquell. Mossenyors yous scrich com en poder dalguns botiguers daqui ha certs draps dels mercaders qui son en la força e molts pastells en los bens daci. Jo ab tot haja prou a fer ne trobats alguns los quals son en mon poder e daquells dare bon compte. Axi mateix mossenyors vos avis com fins açi lo senyor capita no ha en res provehit en la baronia de mossen Marti Guerau de Cruylles qui es dins la força e es de gran necessari si proveesca com en labadiat de son frare qui es labat de Vilabertran lo senyor hi ha feta bona provisio perque es de necessitat vostres savieses proveés-

quen a Colonge e per tota la baronia ab tot crech hi auran provehit. Lo S. capita ma demanat yo si tenia lo memorial dels acordaments dels homens darmes e li dit que no ham dit queus placia vos scriva quel me trametau e axi mateix dels ginetaris. Per En Molins correu mossenyors nous pogui scriure de les novitats de França pero per lo senyor capita ne sots stats avisats. Soplich vos mossenyors quem vullau rocomanar a mossen Loys Setanti e de volerli dir com yo he rebudes totes les coses que per ell me son stades trameses e en aquest jorn se basteix la gran scala. Mossen Roger de Cartella es exit de la força per praticar ab lo S. capita que ab mija del presoners ells traguessen algun partit e segons puch sentir quiy sent alguna cosa lo capita non vol scoltar rahonament. E axi ell va e ve e no dich pus sino que manen a mi vostres gran reverencies lo que plasent los sia. Scrita en Gerona a dos de juliol del any Mil CCCCLXII. —Mossenyors molt reverents magnifichs e honorables lo vostre humil servidor quim recoman en vostra gracia e merce Miquel Vives.

Als molt reverends magnifichs e honorables mossenyors diputats e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e honorables mossenyors. A vostres grans reverencies he scrit per moltes e tots jorns scriu de les novitats e moltes e innumerables despeses que sich fan de que per cascuna vos

nee he scrit e cove mi replicar moltes vegades pus vostres savieses veuran per obra lo que yo do recapte haureu a creure no sich ab repos e vuy lo senyor comte mana a mi que gran mati mossen Bernad Almela pertis ab quaranta homens de peu per anar Angles e metre lo castell e vila en ma del General e axi es stat fet e eli donat diners per sa despesa e per la gent sen mena ab tres senyals del General que sen porta axi mateix he vuy trames hun home a la Bisbal ço es En Guinovart que vista la present faça crida per part del S. egregi capita que totes rendes del mes hajen a respondre a ell e ell ne tingna compte de tot. Mes avant vos te avisats com lo S. ma fets trametre quatre homens en lo castell del Pertus e aquests caminaren tota la nit passada per forma que ells haguessen forma de entrar en lo dit castell e pus aquests quatre sien de dins En Casanadal sobrevindra e aquests li obriran la força e pus aquest Casanadal hi sia la força es en ma del General. En totes aquestes coses yo he hagut a donar lo quem es stat manat per lo dit senyor de queus avis mossenyors que com dit vos he nous maravelleu si dengu se cláma de mi que les clamors queus vendran de devant no seran per pus sino com yo no pach los preus de X M coses quem demanen diners axi com son de moltes coses que prenen moltes gents qui han fetes infinides artelleries com son banchs pijats scales infinits seps verdesques per torres e moltes altres coses e yo no les vull pagar a lur voluntat sino a la raho. Hoch encara mossenyors vos vull avisar que totes les carregues que dem-

primer venien de Sent Feliu açi que han vengudes moltes e infinides coses Nespital men feya pagar VI sous e VI sous VI per somada e lo meu cridar es stat tal que yo he fet tornar a la raho que porten una somada per lo for acostumat ço es a III sous VI perque si yo hagues volgut creure e star a lur dit mes de CC f. ne foren anats qui encara son en poder meu. Per queus suplich eus deman en gracia que de res que degun diga sia scoltat yo que per ma fe davant mi no gosaran parlar. Jaus he scrit com lo vezcomte ha haguts cent f. dor. Vuy lo S. comte capita ma fets acordar VIII spingarders que munten cent dotze florins. Mes havant mossenyors mossen Copons ma dit com ell no ha presos diners aqui e ha volgut saber ab mi vostres gran savieses si men han scrit. Lo quem manareu fare. Ab tot messenyors es necessari vostres grans savieses me vullen trametre diners que per ma fe si veyeu les gran despeses quis fan per lo gran preparatori del combat es cosa innumerable perque soplich a vostres grans savieses me trameten lo que plasent los sera.

Jo mossenyors he scrit a vostres grans savieses com tinch en carrech tres testes dos blanques e una negra de mossen Xaumar e faç los la despesa. En res vostres grans magnificencies no mi han respost per queus soplich de totes coses sia per vosaltres avisat.

Susara a IIII hores apres mig jorn la Reyna ha fet tocar en la muralla de la força los seus trompetes e apres que han hagut trompat ella ha fet tirar un passador ab mig full de paper ligat en que fa una crida

amonestants a tots artistes menestrals pagesos macips qui hajen seguit lo comte de Pallas e son exercit que ella los remet lo delicte e tota ofensa que hagen feta a son fill primogenit e aquesta crida a portada mossen Conesa e mossen Baldrich al senyor capita per ço com lan tirada en la muntanya de Geronella unt es lo trast de mossen Guerau de Cervello e dells.

Mossenyors air que teniem dos del present mes mossen Cartella isque de la força e parla molt ab lo S. capita e tantost lo dit senyor me dix que tot jorn yo trametes als presoners XXVIII pans e en dia de carn IIII hi en dia de peix peix e fruyta e axiu he fet aquests dos jorns pero ara ma manat de vuy que es dissapte havant noy trameta fruyta. E no dich pus sino que vostres magnificencies manen a mi lo que plasent los sia. Scrita a III de juliol del any Mil CCCCLXII. — Mossenyors lo vostre humil servidor quis recomana en vostra gracia e merce Miquel Vives.

Als molt reverends magnifichs e honorables mossenyors los diputats e concell llur representants lo Principat de Cathalunya en Barchinona.

Mossenyors. Lo secretari ha trames el correu que nom ha res dit e yo havia scrit. Dich vos mossenyors que yo vull sapiau que tot lo mon no bastaria en metre en orde les grans despeses que sich fan no solament açi mas encara lo secretari no cura sino de scriure a Sent Feliu e fer venir tot lo que volen encara que no sia obs e perque vostres grans magnifi-

cencies ne vegen alguna cosa que es de les pus petites despeses que he pagades de Sent Feliu aci vos soplich eus deman e gracia vullau legir aquesta letra que ha feta Nespital que com dit he aquesta es una de les menys letra que he haguda en pagar moneda e tant yo crit ni men dolch ells senfellonexen pero no mi do pus com tostemps que yo veja les coses ab desorde yo cridare. Per ma fe mossenyors la jornada que los nostres meteren foch a la porta del Call en que havia molta brusca e alquitra e oli encara anaren a casa de hun botiguer e prenguerenli XXXVI lliures de verniz e çofre XXXX lliures. Quant es vengut al paguar vol del verniz al derrer diner III sous de la lliura e I diner menys diu non pendra. E com yo men faç sentir de tals desordens nous ne maravelleu que no es sol aquest e tots temps ho fare ab los mijans deguts per queus soplich a vostres grans magnificencies me vullau fer una petita resposta.

Vuy mossenyors que es digmenge mati he parlat ab un capella prevere lo qual me sembla en son gest esser bon hom ab tot sia frances. Heli demanat de noves ham jurat a fe de prevere que tot lo Lenguadoch stan ab gran por que nostres gents darmes no entren en lur pahis per queus navis mossenyors.

E axi mateix mossenyors vos avis com lo S. capita ma dit que faça preparatori de IIII M en IIII M pans e de vi per la jornada del combat perque ja he parlat ab los flaquers que tinguen molta farina e tinch ja senyals e tinells e tot lo necessari ab tot ne he hagudes haver moltes mes per ço com lo combat se dara

per molts lochs e sera ych tot lo vegueriu, abunt son anats tots los missatges de la cbrt del veguer e batle los quals yo he pagats. E no dich pus sino que soplich a vostres grans magnificencies me vullau fer resposta e trametrem moneda. En Gerona digmenge a quatre de juliol del any Mil CCCCLXII. —Mossenyors lo vostre humil servidor quis recomana en vostra gracia e merce Miquel Vives defenedor del General.

Mossenyors. Jo en denguna manera no permetria que la bombarda grossa que ses trencada a culpa del bombarder no sadob açi que siu fa no sadobara per C florins dor e tanpoch no pot esser feta la jornada del combat perque si puch vos sera tramesa per los carreters a qui he prestat ben VIIII sous pero yon scriure a mossen Xetanti.

El mismo dia, los señores Diputados y Consejo mandaron expedir las siguientes cartas.

Als honorables religiosos los frares e covent det monestir de Poblet.

Venerables e devots religiosos. Vostra letra havem rebuda feta a dos del corrent mes a la qual vos responem que sempre havem cregut e als creure no poriem sino que vosaltres com a bons e vertaders cathalans poblats e residents en aquest Principat sou e sereu voluntaris afectats e promptes ab los vassalls de

aqueix monestir lo govern e senyoria de les quals en la tal absencia de vostre president e abat de la qual som maravellats se spera e pertany a vosaltres a totes les coses que sien a conservacio e defensio del dit Principat e de les libertats e cosa publica de aquell qui son a tots comunes e sens les quals viure no volem ne poriem de la qual cosa no solament vos comendam ans summament vos regraciam e havem per bo e loable lo que haveu fet e comunicat ab los capitans que eren a Cervera de nostre exercit. Pregant vos molt afectuosament treballen ab suma diligencia que los castells que teniu en la plana Durgell sien mesos en mans e custodia de persones fiables e devotes a aquest Principat e a la conservacio e defensio de aquell de les libertats e cosa publica de aquell e en lo queus occorrera necessari poreu recorrer e comunicar ab los nobles e magnifichs capitans qui aqui son de aquest Principat e de aquesta insigne ciutat car vosaltres e vostres vassalls hi han gran porcio e interes. Certificans vos segons per experiencia ses comprovat a la defensio vostra ni de vostres vassalls no fallirem ans de tot nostre poder e sforç hon lo cas occorrera defendrem e aydarem en lo possible pregant e encarregant vos molt stretament vosoltres conforteu vostres vassalls e animeu aquells a la dita conservacio e defensio del dit Principat e de les libertats de aquell per les quals per tots cercam no sens grans treballs e despeses e entenem continuar sens causar entro obtenguda la fi desijada. La qual speram breument obtenir ab lo adjutori divinal per intercessio de

la gloriosa verge Maria e dels benaventurats sanct Miquel e sanct Jordi e del glorios Carles lo patrocini dels quals sempre invocam. E pregam a vosaltres semblant façau. Dada en Barchinona a V de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra de tres del present havem rebuda. La altra que del dia precedent per correu dehiu haver nos tramesa no havem vista. Decontinent es stat delliberat que la ciutat e nosaltres scrivim al magnifich capita de la bandera e als nobles capitans del exercit del Principat en tota manera socorreguen aquexa ciutat en la pus segura forma que a ells qui de la disposicio e poder dels enemichs poden esser certs e veen les coses al ull sera vist. Crehem ells hi daran presta expedicio segons de lurs providencies plenament se confia. Les hores de ara haureu hauts los D homens pus tant ha eren partits considerat majorment que per letra de mossen Johan de Marimon som certs vosaltres hi havieu trames lo honorable En Guillem Ramon Dolzinelles lo qual es home tal que vista la vostra necessitat haura conduyt la dita gent al segur sera anada. Cove adonchs confortar vos e excitar la virtut e animositat que sempre havéu haguda car unqua aquest Principat mancara

com no ha fet fins açi en tot lo que sia plaer e indemnitat vostra e de aqueixa ciutat. La dilacio de no haver haguts los dits D homens sab Deu e vosaltres no es a causa nostra. E sia la Sancta Trinitat proteccio de tots e direccio dels negocis que prosseguim. Data en Barchinona a V de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als nobles don Hugo de Cardona e don Jofre de Castro conducters del exercit del Principat de Cathalunya.

Als nobles e magnifichs mossenyors. Per letra dels honorables pahers de Leyda cuytadament a nosaltres tramesa som certificats com los enemichs son attendats alli a cavall e a peu e que no havien haguts los D homens demanant socors ab gran congoxa per la qual raho aquesta ciutat scriu al magnifich capita de la bandera que en tota manera la dita ciutat sia socorreguda com hi vaja molt e sia gran necessitat. Per ço avisants vos de les dites coses vos pregam e encarregam quant mes podem decontinent rebuda la present siau ab lo dit magnifich capita e ab ell comuniqueu e concerteu la manera del socors fahedor a la dita ciutat de Leyda lo qual volem en tota manera se faça al mes segur que fer se puxa com sia gran perill en la trigua. Cent a cavall haureu tantost bona e be abillada. E sia la Sancta Trinitat proteccio de tots e direccio

dels negocis que prossèguim. Data en Barchinona a V de juliol del any M. CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt magnifich mossen Berenguer Dolius castella del castell de Copliure.

Molt magnifich mossenyor. Vostra letra ab translat de la resposta per vos feta als honorables consols de Perpinya havem rebuda e aquelles enteses comendam vos de la sana e virtuosa intencio que com a vertader cathala haveu en la conservacio del Principat capitulacio e libertats daquell a tots comunes. Venint a la resposta del fet del castell de la vila de Copliure veritat es que per quant per causes justissimes los Senyor Rey e Senyora Reyna son stats publicats per enemichs de la cosa publica e tots los oficis se regexen per lo present en nom del Principat cove la ley esser comuna. E per ço nostra voluntat e intencio son que vos per custodia del dit castell aculliau en aquell lo nombre de persones que sera vist als dits honorables consols de Perpinya e vos e los qui aqui a aço seran deputats sens prejudici dels propris drets que sobre aquell pretenen haver ans aquells salves e illesos romanents presten sagrament e homenatge als dits consols e a qui ells volran rebent aquells per nosaltres com a representants lo dit Principat de tenir lo dit castell e la custodia de aquell per lo dit Principat e en nom seu. E axi vos pregam e encarregam ho de-

duescau a efecte tota dilacio scusacio e consulta cessants. En altra manera siau cert per la indemnitat del dit Principat et alias sera feta provisio qual es stada feta per altres en semblant cas. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a V de juliol del any Mil CCCC sexanta dos. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

El mismo dia, se hicieron en consejo diferentes proposiciones, que quedan espresadas en el siguiente voto del conseller Dezplá.

Mossen Miquel Dezpla conseller de Barchinona dix que regonegut lo proces fet contra En Barthomeu Feriça mercader de Tortosa ell deu esser publicat per euemich de la cosa publica e judica que sos bens son confiscats al General.

Item dix que per proces consta los dejus scrits esser entrats e aprés esser anats ab lo Senyor Rey dins lo Principat lo qual Senyor Rey es entrat hostilment e ma armada e jatsia in genere sien publicats per enemichs del dit Principat que deuen esser publicats in specie e que judica lurs bens esser confiscats al dit General ço es lo arquebisbe de Çaragoça lo arquebisbe de Tarragona lo comte Dampuries lo comte de Prades lo comanador de Monço Johan de Vilafrancha gendre de mossen Loys Divorra mossen Johan Ferrer

Johan Ferrer son fill Johan de Montros lo bastart de Cardona Anthonet scuder de mossen Ivorra frare Pere de Biure cavaller de Sent Johan mossen Miquel de Gualbes mossen Lope Dangulo mossen Francesch Burgues de Mallorcha mossen Berenguer de Requesens Johan Solsona don Anton de Cardona mossen Rebolledo mossen Rebolledo fill seu apellat Palafolls mossen Johan de Vilalpando Rafel Maiola de Arbecha Franci Segui Nicholau Roca de Hostafranchs Johan Beget de Prexana Gaspar Benedit barber de Balaguer mestre Alamany de Balaguer mestre desgrima Johan de Vilafrancha de Montblanch En Toralla de Balaguer lo fill den P. Carbonell çabater de Balaguer Moragues gendre den Udo de Balaguer lo fill den Johan Gilabert de Cervera.

Pasadas á votacion las antecedentes proposiciones, se tomó como deliberacion el voto que antecede, y habiendo oido los asistentes el proceso formado contra los que se mencionan, diliberaron tambien que fuesen publicados como enemigos de la república y confiscados sus bienes, los siguientes: Luis Dolibes y Jaime Bertran, mercaderes, Antonio Bells, platero, P. Seguer, pelaire, Juan Balaguer, fabricante de bánovas, y T. Matella, Juan Solsona y Gaspar Maymó, notarios, oponiéndose solo P. Desplugues á la publicacion del referido Seguer, por no haber oido el proceso.

6 DE JULIO.

Siguen á continuacion las cartas que se recibieron en este dia.

Als molts reverends egregis honorables e M. los senyors diputats del General e concell lur representant lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis honorables e magnifichs senyors. En dies passats per letra de V. R. en la qual responent en una letra nostra nos rescrivieu que la ajuda per nosaltres demanada hon fos vist la necessitat ho requeris nons seria dilatada e ara per quant som certs per letra del honorable procurador de aci scrita en la Seu Durgell que gent darmes strangeres se speren entrar en ha ja una flota a ciutat e per la pocha gent qui es en aquesta vila e mostra diferencia e negligencia en provehir en les coses necessaries a guarda e tuicio del monestir e vila trametre lo portador de la present lo qual es almoyner del present monestir. Suplicant a V. R. hoyt lo dit portador volernos aconsolar de deguda provisio donantli fe e crehença a fi que aquesta terra stigua en repos e gent darmes ni diferencies no pusquen esser occasio de torbar lo benefici publich e de aquesta terra. E manen V. R. lo que plasent los sera. De Ripoll a IIII de juliol. —Qui

en gracia e merce vostra humilment nos recomanam Prior e covent de Ripoll.

Als molt reverends magnifichs honorables mossenyors los diputats e consell lur representants lo Principat de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverends magnifichs honorables mossenyors. Per moltes letres he scrit a vostres grans magnificencies e avisats aquelles de les moltes e grans despeses que cascun jorn yo faç en lo fet del exercit qui tot ses tornat refer de vell nou axi com vos he scrit e per lo semblant he avisades vostres grans savieses com per manament del S. capita he pagades totes les conestablies qui son partides e pres del S. capita qui han montat entorn CCCC lliures poch mes ço es per la paga del mig mes e mes he soccorregut lo senyor vezcomte de C florins dor sens XIII ginetaris que he pagats entre lo dit vezcomte e lo baro de Cruylles. Daquestes coses mossenyors si vostres grans savieses mi feyen alguna resposta a mi no men calria tornar scriure altra vegada.

Axi mateix mossenyors yo stich continuadament en grans despeses sens les qui fa açi en los homens que lo S. capita tramet avisant a vostres grans savieses com lo S. capita mavia fet trametre hun home al castell del Pertus e lo que yo hi havia trames ha donat tan bon recapte que ell ha menat pres hun capella de Felip Albert lo qual ha menat ab sis homens que requeri per manament del General. Lo capella portava

moltes letres per alguns specialment a les monges de Sent Feliu de Codins avisantlas que lo pus prest pusquen ells sen entren a Castello com dins pochs jorns sera en la terra molta gent del Rey de França e moltes altres coses que contenien dites letres e tantost lo capita ma fet ben socorrer los homens qui han menat lo capella e en serta manera e tracta en a fet ell capita de entrar al castell del Pertus e aquell metre en mans del General del qual castell es castella un gentilhom qui ha nom Guells e aquests son partits dijous a nit e vuy qui es divendres abans de nou hores han dit al S. capita ells hauran dat recapte en la cosa e vuy demati perteix hun gentilhom qui ha nom Casanadal per tenir lo castell per vosaltres mossenyors. Recordant vos mossenyors que degun no iria hun petit pas sens que no sia ben remunerat. Felip Albert feya preparatori de avituallar dit castell.

Mossenyors com sap vostres grans magnificencies la bombarda grossa es sclatada y yo voliala trametre aqui perque havia molt bona avinentesa per les carretes que sen tornen buydes. Lo S. capita haus scrit que vostres grans magnificencies trameten açi ferrer per adobar aquella e siu fa sara cosa de tan gran cost que aqui sen farien dues com se hauria haver enclusa daqui e fer hun gran bastiment solament per dita bombarda. Jo mossenyors per adobar aci algunes ho he haut a fer ab extrem treball e ab molta despesa per queus supplich nou vullau permetre que aquests sabers ixen de mossen Copons qui es criat del glorios Rey Alfonso.

Yo mossenyors he preses açi alguns draps qui son dalguns conversos qui son dins la força e aquells tinch en manifest. He sentit com en poder den Ripoll e daquexos altres botiguers ne deuen haver los conversos qui son dins la força an nom Johan Serrera En Falco Dalmau mercader En Sampso e aquests tenien pastells a casa den Franci Benet si trasportats nols han. Yo he provehit a Sent Feliu que si ni ha vendran en ma mia. Jaus he avisats mossenyors e no mo calria replicar si havia vostra resposta com he dats a miges los blats den Margarit e den Xammar ab voluntat del capita.

Mosseu Copons volia que yo fes gran cop de tendes e aço perque la gent que sta axi de nit com de dia en la montanya de Geronella stigues algun tant a cubert e asperat an Jorda meuner e axi mateix per temporejar los alguns dies que lo combat se dara e fet lo combat nou haurem mester. Jaus he scrit mossenyors que la jornada que lo S. capita dona lo combat nos pot tenir orde en lo pa e vi ab tot stan en tanques per ço que nos barreig e aquestes dos vegades per gracia de Deu e de mossenyor sant Jordi e lo glorios Karles lo S. capita nes stat content de la manera sis sera daquesta que tothom spera ab molt desig.

Mossenyors ja vostres grans savieses havian sabut com lo S. capita havia tramesos per molts lochs qui comprenien lo bisbat de Gerona molts missatges de la cort e aquells tots yo he pagats entre los quals navia trames hu qui es stat pres per En Verntallat havem sabut cert quel ha penjat ab hun acordat qui sen

era anat ab licencia dónant ne hun altre per quen avis vostres grans savieses.

E per la present mossenyors dals nous scriu sino que vuy yo nom trob pus havant de CCCC florins e he de pagar molts menestrals qui continuadament obren de fusta per enfortir lo nostre exercit per que supplich vostres savieses proveesquen en lo que plasent los sera com del que sera per mi administrat donare bon compte Deus volent.

Mossenyors yous supplich que per res no permetau la bombarda grossa sadob aci que per ma fe de portarla de Sent Feliu açi ha costat XXIIII sous sens lo carreto que havem hagut a comprar daltra part a consell den Trestol. Lo S. capita ha hagut molt singular plaer de la venguda daquests meunes. Deu nos faça gracia facen millor sos afers que no los de Sent Feliu que may los poguerem traure de la claustra de Preycadors lion se tenia lo tinell de pa e de vi pero jals es stat dit e de bella vengoda lo S. capita mana a mi los donas XXII sous qui han molt poch profitat axi com sun moltes e diverses altres grans despeses. E faç fi. Manen a mi vostres grans magnificencies lo que plasent vos sia. Scrita a dos de juliol en Gerona Mil CCCCLXII. — Mossenyors lo vostre humil servidor qui recoman en vostra gracia e merce Miquel Vives.

Mossenyors supplich vos mostreu eus placia dir a mossen Loys Xetanti que totes coses son stades ben rebudes e aquelles continuades en mon libre. Deu men do bon compte apres que Nostre Senyor nos haura dada bona victoria.

Suplich vos mossenyors que digau a mossen Xetan ti que yo he haut a socorrer a tots los carreters de setze florins dor per tornarsen aqui e en altra manera no sen podien tornar per la molta tarda han feta pei los camins. Feu los ne fer compte.

Als molt reverends magnifichs e honorables mossen yors los diputats e concell lur representants lo Prin cipat de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverends magnifichs e honorables mossen-yors. Per moltes he avisat a vostres gran magnificen-cies de tot lo necessari e com mossen Elmella era partit per anar Angles e aquell metre en ma del Ge-neral. E vuy gran mati havem hagut correu lo cosa ha hagut bon recapte. Axi mateix vos he per molts avi-sat com he mesa salvaguarda e mandinya axi en lo castell com en los molins. En aquestes coses seria molt necessari algun substituhit de la casa com yo no puch anar de fora e com ho fes no es mon ofici. Pe ro fins açi yo he donat recapte en los blats den Mar-garit. E axi mateix donare orde en los de mossen Xammar. Los del Rafart lo S. capita los ha fet donar a manleuta a mossen labat Damer qui es frare de mossen Samso quondam mort pero pus sa senyoria ho ha fet tot va be. De mius dich mossenyors que per alguns son dit mal liberal per ço com nols pach a lur guisa e ab la raho no mo demanen sino una vegada e per ma fe si yo no hagues axi fet noy haguera bastat lo General e Deu men haura per scusat e los actes e

cauteles quen mostrare de que vostres grans magnificencies pas pocb dubte de mos afers e administracio no sien ben contents. Ja mossenyors per altra vos he scrit com mossen Copons ma demanats diners per que vostres magnificencies scriuen men e sera fet lo que manareu. Ja mossenyors vos he avisat com lo S. capita ha provehit de metre les rendes del abat de Vilabertran en ma del General perque lo dit S. havia parlat ab mi que daquis provehis per la baronia de Lagostera hocb encara per colongia e per tots los censos de Palamos qui son seus. Vostres magnificencies proveesquen segons ben vist los sera com per ma fe molta gent del exercit del S. capita dien que ja deguera esser.

Dema si plau a Deu e a Nostra Dona si trob dengu qui vulla anar a Foxa per metrel en salvaguarda del General ho fare pero es dubte mi siga degun ni la anar tant stan storats de hun que yon havia trames ab comissio del senyor capita lo qual com saben vostres grans magnificencies En Verntallat ha penjat per col pero fer sia lo degut fins a la present jornada. Jo he trobats VII draps II peces de cadins e algunes altres frasques les quals coses son en mon poder e so prest ferne lo que vostres grans magnificencies manaran.

Jaus he scrit mossenyors com per denguna via no es spedient que la bombarda grossa se adob aci e lo S. vuy mavia dit que yo la trametes aqui per les carretes qui sen tornen buydes e mossen Copons nou ha volgut. Dien que bo es quey stigua propinjo e fora

molt bo si la gent no sabia lo seu mal. May consentire se adob açi si per vostres magnificencies nom es scrit.

Jaus he scrit mossenyors com yo tinch poca moneda per queus suplich men vullau trametre com lo S. capita vol que yo faça gran provisio per la jornada del combat hon hi sera tot lo veguerin e mijançant Deu e mossenyor Sant Jordi e lo glorios Karles tot haura bon recapte axi be e millor que les altres vegades en que fou bo a Deu merce. Axi mateix mossenyors he avisades vostres grans magnificencies com ha pus de XVIII jorns que yo tinch a carrech meu quatre testes tres de mossen Xammar e una den Raset. Supplich vostres magnificencies me vullen scriure quen fare com sia necessari fossen aqui.

De mossen Vilamari havem nova com sta en Roses ab les sues galeres hon ha recollida la muller e tota la sua desferra e parlas molt vulgarment que no spera sino la Reyna per queus soplich eus deman en molta gracia mossenyors scrivau al S. capita que depart del portal de Sent Cristofol se faça grans guardies axi com se fa com res no pot exir si per aquella part no pero nous ne haja yo mossenyors avisats. E manen a mi vostres grans magnificencies lo que plasent los sia. Scrita en Gerona digmenge a IIII de juliol Mil CCCCLXII.

Tots jorns he a trametre XXVIII pans e quatre sous de molto e un croat de vi als presos nostres qui son en la força fruyta no gents e axi mes stat manat.

Mossenyors lo vostre humil servidor quis recomana

en vostra gracia e merce Miquel Vives defenedor del General.

Als molt reverend magnifichs honorables e de gran providencia senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. A mit hagui nova com lo castell de Perpinya es en ma de la terra segons vostres reverencies crech son stesament per los consols de la vila avisades. E arriba hun home que ab lo castella de Bellaguarda del Pertus quey he trames era anat quim ha portat que lo dit castell es en ma del dit Principat. E lo dit castella per mi trames de qui prengui sagrament e homenatge lo te per aquell de que he hagut plaer molt gran e per la alegria quen hagui fin fer açi alimares qui foren molt grans e de gran alegria. Lo castell Dangles he fet pendre a mans del dit Principat era del comte de Prades es bona fortalesa e frontera ab aquelles parts hon son e trastegen los sequaces de Verntallat. E no mes per la present. La Sanctissima Trinitat sia en proteccio vostra. De Gerona a V de juliol 1462. — A la ordinacio de vosaltres senyors prest e apparellat lo comte de Pallas capita general del vostre exercit Roger et cetera.

Als molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors los diputats del General e con-

cell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. Aquests altres jorns vos he scrit del quem paria esser necessari. Apres per mossen Grimau he rebudes moltes letres vostres les quals e coses en aquelles contengudes lo mes prest se pora se dara expedicio. E tant quant es en soldar la gent de Rossello senten ja no obstant En Pere Julia e En Çafont no sien arribats fins esta nit de nit en trametre la gent a Panissas lo Pertus a les Abelles e en fer preparar tots los lochs convicins de aquells passos se ha fet es fa continuament tot lo degut e lo que yo puch juxta vostres ordinacions. En lo fet daquesta força se enten continuament axi en stablir les bombardes com en donar compliment als combats que son stats deputats qui en efecte compendran tot lo vogi de la dita ciutat a fi que pus laugerament se pugua obtenir lo desigat. Yo he rebudes XIII jochs descales e algunes que nich havia e altres de la ciutat per donar orde que de loch en loch haja compliment del necessari. Semblanment faç fer als homens del exercit e de la vegueria e de la ciutat hun bestio o torre de terra rama pals qui sobrepujara lo castell de Gironella tant com volrem nins parra esser necessari. Es lo dit bestio a XXX passos comuns e axi vuy data de la present havem fet lo repar del dit bestio per podersi obrar segurament. Es se fet ab alguna dificultat ates que es tant prop. Per lo semblant havem disposat loch al costat del dit bestio a la scala que tramesa me haveu e havem fet hun bell repar alli per

que es segur los mariners e altres puxen fer son lavor. E axi la dita scala segurament e prompta se acostara a la torre de Gironella. Fan se tots los preparatoris necessaris pera guardar lo dit bestio e scala de foch e daltres inconvenients. He sperança en Nostre Senyor daquesta volta per aquesta raho e per altres preparatoris que no freturen dir fins sien exequutats aquesta fortalesa vendra en ma vostra. No obstant sia stat avisat alguns de aqui volrien impingir a mi e a tot lo exercit de mal orde e de negligencia. E per be que en mi manquen moltes coses necessaries pera fer compliment al servey daquest Principat. Pero yous faç segurs que ab major voluntat e afeccio negu no se poria mes treballar de mi en aquesta materia. E pur me sembla que yo hi haja mesa tan bona e tan richa penyora com home quey sia. Veritat es que com vostres reverencies mils de mi saben la gent cathalana es dura de metre en orde e majorment multitud e no exercitada en guerra tal. Pero unes coses ab altres yo stim ab la ajuda de Nostre Senyor Deu e del glorios caval-ler e patro nostre Sant Jordi e del benaventurat Karles que dare raho a vostres reverencies del carrech quem haveu comanat. Veritat es que aquest pays e les gents de aquell son de tal natura que la sollicitud daqueixos qui normen la nostra ensemps ab la queych tenim hich sera ben mester. Totes aquestes coses he volgudes dir per algun sbat de mon apetit. Daqui avant senyors yo so stat molt instat per los capitans de cinquantenes daci vos degues scriure sobre llur fet juxta forma de una llur letra vuy feta en la qual largament

se conte. Placiaus scriuremen determenadament ço quen es vostra voluntat que so cert vostres grans reverencies son complides de tanta saviesa que a les grans e petites coses donau degut orde. Es ver que los dits capitans son tots a temps e hani de tals quey son per la soldada. Axi mateix senyors la gent hich sta tota desdinerada e per lo semblant prest hauran complit son sou. Dien haurien magrament mester prestech de dos mesos e crech yo seria reputacio pero aço sia remes a vostres bones determinacions solament vos placia prestament respondre mi en aquesta fahena per quant es cosa de cuyta. Yo senyors he rebudes moltes coses necessaries a ops del exercit axi com es passadors entorn LXXX caxons e vuy polvora de bombarda sobre XXX quintars de viratons vuy non ha en tot nostre exercit que basten a sis caxons e cada tret que tiran entre los del exercit e alguns que socorren als de la ciutat e de la vegueria ne van cinch caxons passats axi que vostres reverencies no tinguen a molt lo que es poch a tanta gent e placiaus trametre men per aquest combat fins en trenta caxons altrament no puch combatre ab passadors. Semblantment la polvora e plom se despen en aquesta forma. Aci ha CC spingarders qui fan gran guast pero aqueix es lo menys car no es jorn al mon que no hajen CC colps de bombarda en tant que a la torre de Gironella nols lexam fer degun repar aus tant com ne fan de nit ne desfem nosaltres de dia e mes car hay loguer dalgun home. Notificant vos que los bombardes petites e çarabatanes solament han mort denou o vint homens

e tots los homens destat poden levar lo compte si nostra polvora se despen en va o fructuosament e parraus la suma de XXXIII XXXX quintars esser pocha pera tan gran exercici. Placiaus trametre men tanta com per altra letra vos he demanada qui solament es necessaria aquexa ab la que tenim que hun dia ans del çombat per levar los merlets e mantellets e altres defenses a fi que lo jorn del combat trobem menys resistencia. Deu ho dirigescha per sa gran merce e clemencia que ab les bombardes que are me haveu trameses que son junctes a Sent Feliu e ab les altres coses lo fet sta preparat per succehir juxta lo desijat. Heus volgut de totes coses scriure a menut per avis de vostres reverencies e perque determenen de totes coses lo queus sia plasent. Mes havant vos avis com esta nit passada micer Pere Miquel lo prehicador qui anava per Cathalunya et cetera ses calat de la força e es stat pres e axi yol tinch ben guardat e ben appartat fins tant cobre resposta vostres reverencies que determenen quen sia fet. Ja en dies passats vos trameti ses instruccions nom resta mes a dir sinò recomanar me a la gracia de tots vosaltres. De la ciutat de Gerona a V de juliol a XI hores de nit Mil CCCCLXII. Sobre lo fet dels cavalls de quem scriviu de haver rocins yo he feta la millor provisio que he pogut. Prestament sabreu lo que de aci pora exir. Placiaus trametrem lo nombre de la gent a cavall que yo tinch açi e per lo semblant de la gent a peu a fi jo sapia qui fa lo degut e qui nol fa beus dich que stam molt faltats de gent de cavall bona e dels que son açi ni ha

molts de dolents e molts castellans gascons conversos e gent de pocha virtut e de menys bondat perque en tota manera haja lur nomina. E tingaus Nostre Senyor Deus en sa proteccio e guarda. — A la ordinacio de vosaltres senyors apparellat lo comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya Roger.

Als molt egregi e de gran magnificencia los senyors diputats e XXVII del Principat.

Molt egregi magnifichs e de gran providencia mossenyors. Per virtut de una vostra letra reebuda lo darrer dia del mes de juny propassat la qual legida en lo consell ajústat per aquesta universitat sobre les coses contengudes en aquella havem vist sens discrepacio alguna com En Pere Gaço qui vuy te e regeix lofici de la batlia en los castells de Cubelles de la Vilanova e de la Guialtruu per lo S. Rey es hagut e tengut per bo e suficient e no en res odios ni sospitos en aquesta universitat. Empero per ço com lo dit Pere Gaço recusa tenir e regir lo dit ofici en nom e per part del virtuosissim Principat de Cathalunya vos trametem hun dels jurats acompanyat ab hun dels prohomens del consell per suplicar a vostres reverencies les dites coses e axi mateix per saber si los capitans del sagramental los quals havem açi contra los quals hoy ne suspicio alguna no havem si seran entesos sots la dita vostra letra e sius covendra elegir de nou hu o dos. Perque placia a vostres egregia e magnificencies dir vos-

tra intencio als dits jurat o prohom e instruhir aquells en los dits afers e donar fe e crehença en tot quant per ells a vostres dites egregia e magnificencies sera dit e suplicat per part de aquesta universitat. E la Sancta Trinitat siá continuament ab vosaltres en defensio e augmentacio del dit Principat. Dada en la Vilanova a V de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los quis oferen promptes e prests de hobeyr tenir e servar totes vostres ordinacions e manaments los jurats e prohomens dels castells de Cubelles de la Vilanova e de la Guialtruu.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs mossenyors los diputats e consell lo Principat de Cathalunya representant.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs mossenyors. La causa de la present es per avisar vostres reverencies e magnificencies com jo tramet aqui En Pere Lunell portador de la present e vassall meu per notificarvos la delliberacio per mi e per mos vassalls aquells pochs que Deu ma comanats feta en cert parlament que yo he tengut ab ells com he vist les coses ques son seguides de poch temps ença e aço he fet volent seguir lo cami dels vertaders cathalans e bon e mes va per suplicarvos nos façau donar licencia de traure algunes armes que mester havem si trobar ne porem. E per no enujarvos de la mia mala letra e que mils sien informades vostres reverencies he delliberat scriure hun poch larch al magnifich mossen Bernat

Çaportella qui de part mia ab lo dit portador ensemps e sens ell vos esplich la dita delliberacio. E per tant vos soplich quant puch los sia donada creença com a mi mateix e de mi manau a tota vostra voluntat. De Vallmoll a quatre de juliol. — Mossenyors a tota vostra hordinacio e manament prest Berenguer de Monpalau.

Als molt reverends egregi nobles e magnifichs senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverent egregi nobles e magnifichs senyors. Seriem stats certificats com los vostres grans reverencies haurien delliberat e encara començat de metre en alguna pratica disminuir lo sou a nosaltres e reduyr aquell a XXX florins lo mes de la qual cosa senyors nosaltres som posats en alguna turbacio e aço per quant lo dit sou no es per nosaltres poder nos ne sostenir car cascu ha tenir tres homens a sa despesa que continuament se fa per hostals e loch costos. E axi senyors levada la despesa e altres necesitats ordinaries e prou magres nosaltres ab lo sou que vuy prenem scassament nos podem sostenir. Veritat os senyors que nosaltres som cathalans vertaders e fidelissimos a nostra patria e desijam e tenim proposat metre nostres persones a tot perill per lo servey de vosaltres senyors e daquest Principat e havem sofert molts afanys fins aci e molts damnatges en nostres persones per smena dels quals speram majors benificis. E axi

senyors placiaus no disminuyr en nosaltres ço que fins açi may es stat fet. E per ço placia a vostres reverencies sobre aço o al capita o a nosaltres respondre lo quen determenareu. E aximateix vos placia manar fer prestech a la gent nostra que ab lo compras de les armes e ab la carestia daquesta ciutat stam tots menys de diners. E si nengunes coses molt reverend egregi nobles e magnifichs senyors de nosaltres ordenareu e manareu som prests aquelles complir. Del siti de Gerona a V de juliol. — De V. G. R. E. S. servidors e hobedients qui en aquelles nos comanam les capitans de cinquantenes del exercit del capita vostre general.

En este mismo dia, los señores Diputados y Consejo mandaron expedir las siguientes cartas.

Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya en virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda e encara de la capitulacio al dit Principat atorgada fermada e jurada et alias. Als molt honorables mossen Johan Samso cavaller domiciliat en la vila de Perpinya salut e honor.

A nostra hoyda es pervengut les dues torres de la entrada del bosch dit del Rey quis tenen ab la muralla de la dita vila les quals son stades ajustades al castell de aquella star en mans e poder vostres per certa concordia feta entre e per los honorables con-

sols de la dita vila e lo magnifich mossen Carles Dolms castella del dit castell. Per ço per gran interes conservacio e necessitat del dit Principat e de les libertats e cosa publica de aquell ab tenor de la present vos requerim dehim e manam que encontinent aquesta legida tota dilacio consulta e scusacio cessants liureu o liurar façau als dits honorables consols en nom e per part del dit Principat les dites dues torres ab totes lurs pertinencies e integritat. En altra manera si aço recusaveu o dilataveu fer ço que no crehem a nosaltres covendria publicar vos per enemich de la cosa publica del dit Principat e provehir contra vostres persona e bens segons en e per tal cas fer se deu e es acostumat. Data en Barchinona a VI de juliol del any Mil CCCCLXII.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la vila de Gualada.

Molt honorables e savis senyors. Per quant vosaltres haveu noticia de les gents de aquexa terra mes que nosaltres vos pregam doneu orde que los deu homens deputats a custodia del castell de Claramunt sius parra sien fiables o altres novament elegidors que sien de fiança stiguen en custodia de aquell car nosaltres provehim que Nanthoni Folquers portador de aquesta lus dara sou acustumat donar a les gents del exercit del Principat. E sia Jhesus proteccio vostra. Data en Barchinona a VI de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e consell lur representants lo

Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Las instrucciones que se dieron á Antonio Folquers, de quien se habla en la carta que precede, siguen á continuacion.

Memorial fet per los molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya an Anthoni Folquers de les coses que de lur manament e ordinacio ha a fer.

Primerament es manat al dit Anthoni Folquers que ab gran cura diligencia e feelment e leyal se haja en be guardar e administrar totes çarabatanes bombardes banchs e altres artelleries e tota polvora passadors e totes altres coses que son e seran trameses e fetes a obs del exercit del Principat a fi quen puga dar bona raho de tot.

Item lo dit Anthoni Folquers pagara sou de tres mesos a deu lances qne se han soldejar en Urgell de les quals ha carrech lo noble don Jofre de Castro. Per ço sia ates que facen la mostra en presencia del dit don Jofre e del magnifich capita de la bandera de Barchinona a fi que sia vist quina gent es e quins cavalls e rocins cavalcaran e com iran armats e donara per cascuna lança quaranta cinch florins de moneda corrent per mes.

Item fara bestreta a la gent de peu de mig mes ço

es als qui no la han haguda a fi que tots sien egualats en la pagua e los capitans de cinquantenes pagara a raho de trenta florins corrents per mes e no mes havant.

Item pagara spies e correus quis facen per los nobles capitans del dit exercit per necessitats e tuicio de aquell e ports de artelleries e altres coses necessaries al dit exercit e de tot tindra compte clarament e deguda segons es acostumat. Data en Barchinona a VI de juliol del any Mil CCCCLXII.

Als venerables religiosos los prior e covent del monestir de Ripoll.

Venerables religiosos. Vostra letra havem rebuda per mossen lo almoyner de aqueix monestir e havem lo hoyt en tot lo que nos ha per vostra part volgut explicar a la qual vos responem que nosaltres per lo bon regiment de la gent de aquexa vila e de les altres circumvehines de aquexa vegueria havem provehit de capita en aquelles lo honorable En Nicholau Prats de la bona fama e oppinio que ha en la conservacio e defensio de les libertats de aquest Principat. Som be informats e encara de la sua industria e animositat. Per ço vos pregam que lo dit honorable En Nicholau Prats en lo regiment e govern del dit ofici graciosament e favorable admetau e en lo que obs sia li doneu consell favor è ajuda. En lo socors que demanau per la gent darmes que dieu entra en aquexes parts no sera lur entrada axi facil com la pinten e ja pero

es per nosaltres procehit que molta gent vaja a Puigcerda per obviar a lur entrada si per aqui la volien fer e encara en altres parts si es provehit per resistir los. Confiar podeu que nosaltres a la vostra necessitat no falran staune aconsolats. E tots temps siau vigils e attents en la bona custodia de aqueix monestir e encara de aquexa vila. Data en Barchinona a VI de juliol del any Mil CCCCLXII.— Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables senyers los consellers e jurats de Ripoll.

Molt honorables senyers. Jatsia haguessem en voluntat que En Johan Anglada fos veguer de aquexa vila empero vist hun privilegi a aquella atorgat ab lo qual es dada facultat a vosaltres de nomenar tres persones per esser una dellés veguer e explicat a nosaltres per Nanthoni Ça Muntada missatger a nosaltres trames que son stats nomenats Narnau Guillem de Camplonch Bernat Coma e Miquel Mayans per ço informats de la suficiencia e bondat del dit Arnau Guillem Camplonch havem aquell acceptat e admés e volem que ell regescha lo ofici de vegueria de la dita vila en nom del dit Principat per lo present ab la jurediccio preheminencies acostumades ell empero prestant deguda seguretat com es de bon costum. Pregam vos per ço e encarregam hajau aquell per veguer com dit es. Data en Barchinona a VI de juliol del any Mil

CCCCLXII — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Los diputats del General de Cathalunya e lur consell presentants lo dit Principat al honorable senyer En Nicholau Prats donzell salut e honor.

Per la bona relacio e fama qne de vos havem e de la bona sancera e ferma intencio que haveu com a vertader cathala a la conservacio e defensio de aquest Principat e de les libertats e cosa publica de aquell e per lo bon govern e regiment dels habitants en la vila de Ripoll e encara en los lochs circumvehins de la vegueria de la dita vila havem elegit per capita de aquells a vos dit honorable En Nicholau Prats pregant e encarregant vos que per amor e servey del dit Principat e de nosaltres qui aquell representam prengau carrech de la dita capitania e aquella e los poblats en la dita vila e altres circumvehines de la dita vegueria en nom e veu del dit Principat regiau e governeu ab totes aquelles preheminencies e jurediccio que altres capitans de altres ciutats e viles de aquest Principat regexen e governen. E nosaltres ab aquesta matexa dehim e manam als consellers jurats e poblats en la dita vila e altres dessus dites que a vos com a capita lur admeten obeesquen en totes coses dependents e emergents de la dita capitania e en aquelles vos donen tots concell favor e ajuda que obs sera. Dada en Barchinona a VI de juliol del any Mil CCCCLXII.

Los diputats del General del Principat de Cathalunya e lur concell lo dit Principat representants.

Confiants de la industria e prohomenia de vos honorable En Johan Anglada de la vila de Ripoll e volents aquella tenir e metre en repos e bon regiment e govern a honor e utilitat del dit Principat ab la present volem eus cometem que vos prestada primer seguretat e ydonea caucio ab bones fermances segons les leys e pratiques de la vila de Ripoll e los veguers de la dita vila han acostumat prestar al present tingau e regiau per lo dit Principat la vegueria de la dita vila de Ripoll exercint per lo dit Principat la jurediccio axi civil com criminal en los subdits a la dita vegueria ministrant los justicia e dret tota excepcio de persones e favor e odi apart posats. E nosaltres ab aquesta matexa diem als consols e concell de la dita vila e a tots los subdits a la dita vegueria que a vos entro altre manament de nosaltres hajen tinguen e obeesquen a vos com a veguer e regent la dita vegueria en totes coses que als altres veguers de la dita vegueria han acostumat de hobeyr. E encara vos cometem per extirpar totes sedicions tumults e conspiracions e per conservacio de la capitulacio per lo Senyor Rey e aquest Principat fermada e jurada a utilitat e repos del dit Principat e de la cosa publica de aquell que vos en nom nostre e per nosaltres qui representam lo dit Principat segons es dit pugau inquirir e inquirau contra totes e sengles persones qui hajen attemptat o

presumit fer o venir contra la dita capitulacio e nostres delliberacions o en menyspreu e neglecte nostre hajen fet o dit coses algunes. E si per les enquestes que rebreu acabades o no acabades trobareu algunes persones en aço culpables o delinquents aquells prengueu e metau en bona e segura preso. E acabades les dites enquestes les quals volem rebau ab algun discret e bon notari qui aquelles reeba en nom e per part del nostre scriva major closes e segellades per persona segura nos envieu a fi que aquelles vistes vos puguam scriure nostra delliberacio e lo que per justicia trobarem esser faedor e a nosaltres es permes en virtut de la dita capitulacio et alias per repos e utilitat e conservacio del dit Principat è de la cosa publica de aquell havent vos hi segons de vos confiam e lo negoci requer. Data en Barchinona a VI de juliol del any Mil CCCCLXII. — Apres la data. E sens nota de infamia sol per observar lo dit privilegi revocam la provisio pochs dies ha feta del dit ofici al honorable En Johan Anglada.

Los diputats del General del Principat de Cathalunya e lur concell representants lo dit Principat.

Com a nosaltres sien stats presentats per part dels consellers e jurats de la vila de Ripoll tres persones per ells elegides perque de aquelles la una sia veguer de la dita vila de Ripoll segons a ells es atorgat per privilegi entre les quals vos honrat Narnau Guillem de Camplonch sou stat nomenat. E nosaltres confiants

de la industria e prohomenia vostra de la qual havem bona relacio que tindreu e metreu en repos bon regiment e govern la dita vila e poblats en aquella e tots altres sotsmesos a la dita vegueria a honor e utilitat del dit Principat havem de les dites persones a vos elegit e pres per veguer de la dita vila segons encara ab la present elegim. Axi que prestada per vos dit Narnau Guillem de Camplonch bona seguretat e ydonea caucio ab bones fermances segons les leys costums e pratiques de la vila de Ripoll e los veguers de la dita vila han acostumat prestar al present tingau e regiau per lo dit Principat la vegueria de la dita vila de Ripoll exercint per lo dit Principat la jurediccio axi civil com criminal en los subdits a la dita vegueria ministrant los justicia e dret tota excepcio de persones e favor e odi apart posats. E nosaltres ab aquesta mateixa diem als consols e consell de la dita vila e a tots los subdits a la dita vegueria que a vos entro altre manament de nosaltres hajen tinguen e obeesquen a vos com a veguer e regent la dita vegueria en totes coses que als altres veguers de la dita vegueria han acostumat de hobehir. E encara vos cometem per extirpar totes sedicions tumults e conspiracions e per conservacio de la capitulacio per lo Senyor Rey e aquest Principat fermada e jurada a utilitat e repos del dit Principat e de la cosa publica de aquell que vos en nom nostre e per nosaltres qui representam lo dit Principat segons es dit pugau inquirir e inquirau contra totes e sengles persones qui hajen attemptat o presumit fer o venir contra la dita capitulacio e nos-

tres delliberacions o en menyspreu e neglecte nostre hajen fet o dit coses algunes. E si per les enquestes que rebreu acabades o no acabades trobareu algunes persones en açi culpables e delinquents aquelles prengau e metau en bona e segura preso e acabades les dites enquestes les quals volem rebau ab algun discret e bon notari que aquelles reeba en nom e per part del nostre scriva major closes e segellades per persona segura nos envieu a fi que aquelles vistes vos pugam scriure nostra delliberacio e lo que per justicia trobarem esser fahedor e a nosaltres es permes en virtut de la dita capitulacio et alias per repos e utilitat e conservacio del dit Principat e de la cosa publica de aquell havent vos hi segons de vos confiam e lo negoci requer. Data en Barchinona a VI de juliol del any Mil CCCCLXII. — Apres la data. E sens nota de infamia sol per observar ló dit privilegi revocam la provisio pochs dies ha feta del dit ofici al honorable En Johan Anglada.

Al honorable En Gaspar Carner carnicer de Sarria.

Honorable senyer. Entes havem que vos haurieu comprat cent e vint moltons de algunes gents del nostre exercit qui son a Verdu e eren del bestiar den Naves. E com encara no sia vist si lo dit bestiar den Naves deu esser confiscat o no volem eus manam que del preu que deveu del dit bestiar no pagueu als quil han venut ni a altri per ells sens nostra licencia e manament. Data en Barchinona a VI de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur con-

cell representants lo Principat de Cathalunya.

Al honorable senyer En Galceran Marquet capita de la vila de Hostalrich.

Honrat senyer. Jatsia hajam provehit e a vos scrit que en nom del Principat useu de jurediccio en aquexa vila nostra intencio e voluntat empero es que solament useu de la dita jurediccio en la dita vila e homens de aquella e altres stranys si aqui delinquiran a consell del jutge de aquella. Mas ates que la dita vila es cap de les parroquies circumvehines e aqui se acostumen fer los juhis per los procuradors e jutge del vezcomdat volem e declaram que la dita jurediccio sia per ells exercida en les gents de les dites parroquies tan solament en la forma e manera que primer era acostumat. Per ço vos dehim e manam nostra voluntat e declaracio sia servada. Data en Barchinona a VI de juliol de lany Mil CCCCLX dos. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable senyer En Pere Andreu burges diputat local de la vila de Perpinya e del bisbat Delna.

Honorable senyer. Entes havem qne en poder den Guillem Paulet de aquexa vila ha gran quantitat de salpetra e com per causa dels exercits de aquest Principat ne hajam aci necessari vos dehim e manam doneu orde hajau a mans vostres de la dita solpetra tan-

ta com haver poreu e avisau nos ne decontinent e del cost a fi que axi en pagar aquella com en fer la venir se puxa provehir decontinent. E si los honorables consols daquexa vila hi fahien algun obstacle pregaulos de part nostra que pus la vila reste provehida presten paciencia nosaltres bajam tot lo restant per obs dels dits exercits qui son fets per conservacio e salvetat de tots. Donau en aço los bo e prest recapte que de vos confiam. Data en Barchinona a VI de juliol del any Mil CCCCLXII.—Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya.

Los diputats del General de Cathalunya e consell lur representants lo Principat de Cathalunya entreveninthi la ciutat de Barchinona al honrat lo batle de la vila de Molindereig salut.

Com sabeu digmenge prop passat fem publicar en aquexa vila una crida contenent que tot hom de qualsevol ley o condicio sia qui tingua o sapia altres tenir e possehir bens mobles propietats rendes censals morabatins e altres bens qui fossen de micer Pere de Montmany aquells haguessen denunciar a nosaltres en Barchinona per les causes en la dita crida contengudes. E considerant que los homens de aquexa vila son huy tant afaenats axi en seguar com batre e no han manera de venir aci per denunciar lo que sabran dels dits bens som contents ens plau que les persones qui sabran dels dits bens denuncien en poder vostre e del notari de

aqueixa vila reebentho per En Berthomeu Sellent notari scriba de nostre ofici havent vos en les dites coses com de vos havem confiança. E reebudes les dites denunciacions remetreu aquelles al dit Berthomeu Sellent qui aquelles continuara en lo loch degut. Data Barchinona a VI de juliol del any Mil CCCCLXII.

Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya en virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda e encara de la capitulacio al dit Principat atorgada fermada e jurada et alias del molt magnifich mossen Carlos Dolms cavaller castella del castell de Perpinya salut e honor.

Per gran interes conservacio e necessitat del dit Principat e de les libertats e cosa publica de aquell ab tenor de la present vos requerim dehim e manam que encontinent aquesta legida tota dilacio consulta e scusacio cessants liureu o liurar façau als honorables consols de aquexa vila en nom e per part del dit Principat les dues torres de la entrada del bosch dit del Rey quis tenen ab la muralla de la dita vila les quals son stades ajustades al dit castell e les quals segons som certificats ab voluntat dels dits consols e vostra vuy en dia stan en poder del honorable mossen Johan Sampso cavaller lo qual ab altra nostra letra de aço mateix requerim. Norresmenys ab tenor de aquesta atesa la probitat vostra som contents ens plau que prestada primerament per vos seguretat mijançant sa-

grament e homenatge en poder dels dits honorables consols e dels veguer o batle de aquexa vila aquells reebent en nom e veu del dit Principat vos tingau lo dit castell en nom del dit Principat en la forma e manera que primer aquell tenieu per lo Senyor Rey. Com axi sia provehit de tots los oficials e castellans de castells del dit Principat per bons e saludables respectes per los quals cove la dita provisio eser comuna ço es tenirse los oficis e castells per lo present per lo dit Principat. Ates que per causes justissimes es stat publicat lo Senyor Rey e Senyora Reyna esser tenguts e reputats com enemichs de la cosa publica del dit Principat si les dites coses empero o alguna delles per vos com dit es eren recusades e dilatades fer ço que atesa vostra bona condicio e prohomenia no crehem hajau a cert serien decontinent exequutades les delliberacions sobre e per aço fetes. Data en Barchinona a VI de juliol del any Mil CCCCLXII.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell de XXVII de la vila de Perpinya.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda e hoyda la creença explicada per lo honrat En Johan Ramon sindich de aquexa vila e per major noticia mostrada per ell a nosaltres la letra que li havem tramesa havem plaer de tota bona concordia e confederacio que sien entre vosaltres e aquexa vila e mossen Carles Dolms car sab nostre Senyor Deu lo desig nostre esser de tots los poblats en lo Principat

entenguessem en lo benefici conservacio e indemnitat de aquell e de la cosa publica e libertats a tots comunes. Venints a la resposta a nosaltres plau molt que les dues torres de la muralla qui son stades ajustades al castell sien en ma de mossen Johan Sampso per quant segons som informats encara que los francesos e altres enamichs volguessen venir no porien sens voluntat del dit mossen Johan entrar en lo dit castell. E per ço que les dites dues torres totalment vinguen e stiguen en mans e poder de aquexa vila en nom del Principat per lo present nosaltres vos trametem dues patents letres als dits mossen Carles e mossen Sampso dirigides segons per vosaltres es demanat per ço que aquelles en nom del dit Principat presenteu o presentar façau ab mija de carta publica a fi se seguescha ab efecte la concordia dessus dita. Quant es al fet de la seguretat prestadora per lo dit mossen Carles per raho del dit castell axi mateix hi provehim ab dita patent letra. Veritat es que juxta vostre scriure ell volia expressio de paraules que aquell tingues per lo S. Primogenit e per lo Principat com a tudor per ço com ell no es capax et cetera. A nosaltres fora gran plaer si axi fer se pogues e comoditat portas e pertinencia ho comportas. Car per bons e saludables respectes es stat provehit e exequutat com saben vostres savieses tots oficials e castellans de castells tenir los dits oficis e castells per lo dit Principat simplament per al present. E fer varietat alguna per lo dit mossen Carles a la ley qui ha e deu esser comuna portaria tan gran contrari que major dir

nos pot. E axi es necessari per vosaltres li sia be dat a entendre. E confiam nosaltres que ell es dotat de tanta intelligencia e prohomenia quu se arreglara en ço que algu del dit Principat no discorda. E deu pensar que nosaltres ne lo dit Principat voluntariament no volriem procurar li carrechs ne enuigs. Fareu per ço molt honorables e savis senyors en tota manera les coses passen decontinent en la manera contenguda en dita patent letra la qual molt digestament en presencia de mossen Bernat Castello deputat e del dit Johan Ramon es stada apuntada liurada e expedita fahents certs a vosaltres e al dit mossen Carles que si comport algu fer se pogues ne fos expedient passar la seguretat segons per vosaltres es stat scrit axi fora deduhit a efecte mas certament es vist per via alguna no esser covinent e menys expedient. Daqui havant vosaltres qui les coses teniu entre mans provehiu a la indemnitat salut e conservacio de aquexa vila e vostra hon lo dit mossen Carles dificultas les dites coses ço que no podem creure pus en substancia no diferim de res. Del socors demanat e per nosaltres ja espedit dels mil homens deveu esser certs tant per nostres letres quant per avis dels honorables En Johan Grimau e dit Johan Ramon e lexades totes paraules vanes siau certs que axi poch mancarem a vosaltres e aquexa vila e terra com a nosaltres matexos ne a qualsevol part del dit Principat e sino fos lo fet de Gerona lo qual com sabeu nos te impedits haguerem vist per obra que fins a les portes de França fora parada la taula als enemichs en manera fora vist quin redubte han

los cathalans de la çerafica faç dels francesos. E encara havem sperança ab la ajuda de Deu hi bastara temps car bona sperança tenim sera dat prest compliment al dit fet de Gerona. Dels altres castells de aquexa terra vos poreu regir en la matexa manera ço es que los castellans presten semblant seguretat de tenir aquelles per lo Principat e semblaria a nosaltres que tots los que en custodia dels dits castells seran deurien prestar sagrament e homenatge de guardar aquells per lo dit Principat. Pero quant a aquest darrer cap dels qui en la dita custodia staran remetem a vosaltres la pratica. De una letra que trametem a mossen Berenguer Dolms sobre lo fet del castell de Copliure axi mateix vos trametem copia dins la present. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra e direccio dels negocis que prosseguim. Data en Barchinona a VI de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Ara hojats tot hom generalment de part dels molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya ab intervencio e consentiment de la ciutat de Barchinona en virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda e encara de la capitulacio al dit Principat atorgada fermada e jurada et alias. Que com los desus scrits sien e vajen ab lo S. Rey lo qual es entrat hostilment e ma

armada dins lo dit Principat. E jatsia sien publicats generalment per enemichs del dit Principat empero es stat vist e delliberat per certs respectes deure esser publicats singularment e nomenada. Per ço los dits diputats e concell ab intervencio e consentiment de la dita ciutat de Barchinona notifiquen a tothom generalment que los dessus dits e davall scrits son haguts e reputats per enemichs de la cosa publica del dit Principat e lurs bens son judicats e confiscats al dit General ço es

Lo arquebisbe de Çaragoça.

Lo arquebisbe de Tarragona.

Lo comte Dampuries.

Lo comanador de Monço.

Johan de Vilafrancha gendre de mossen Luys Divorra.

Mossen Johan Ferrer.

Johan Ferrer son fill.

Johan de Montros.

Lo bastart de Cardona.

Anthonet scuder de mossen Ivorra.

Frare Pere de Biure cavaller de Sent Johan.

Mossen Miquel de Gualbes.

Mossen Lope Dangulo.

Mossen Francesch Burgues de Mallorca.

Mossen Berenguer de Requesens.

Johan Solsona.

Don Anthon de Cardona.

Mossen Rebolledo.

Mossen Rebolledo fill seu appellat Palafolls.

Moseu Johan de Villalpando.
Raphel Marola de Arbecha.
Franci Segui.
Nicholau Rocha de Hostafranchs.
Johan Beget de Prexana.
Gaspar Benedit barber de Balaguer.
Barthomeu Feriça mercader de Tortosa.
Mestre Alamany de Balaguer mestre desgrima.
Johan de Vilafrancha de Montblanch.
En Toralla de Balaguer.
Lo fill den P. Carbonell çabater de Balaguer.
Moragues gendre den Rodo de Balaguer.
Lo fill den Johan Gilabert de Cervera.

Per ço delliberacio precedent ab intervencio de la dita ciutat de Barchinona los dits diputats e concell hajen los dessus nomenats per enemichs e acuydats de la cosa publica del dit Principat per ço ab veu ds aquesta publica crida vos notifica hom los damunt dits perque a tots sien manifests. E aquesta publicacio e notificacio fan los dits diputats e consell a fi que axi mateix tot hom del dit Principat los dessus e cascu dells hajen per enemichs de la dita cosa publica com dit es e que les persones e tots bens dels dessus dits que sapien e haver puxen meten en mans e poder dels dits diputats e concell. En altra manera seria procehit contra los contrafaents segons per la dita capitulacio el alias es promes. Entes empero se declara que les persones e bens dels dessus dits ecclesiastichs han esser confiscats ab los mijans deguts e pertinents a despeses del General.

E semblantment son dats per enemichs e adjudicats los bens al dit General de Cathalunya los dejus serits per les causes contengudes en cert proces daquen reebut ço es

Loys Dolibes mercader.
Jachme Bertran mercader.
Anthoni Bells argenter.
Pere Seguer perayre.
Johan Balaguer vanover.
Francesch Matella notari.
Johan Solsona notari.
E Gaspar Maymo notari.

7 DE JULIO.

Los señores Diputados y Consejo recibieron, en este dia, las siguientes cartas.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e molt savis senyors los diputats de Cathalunya e lur concell en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e molt savis senyors. Certificam vos con Scarrincho ab quatre galeres e dos bargantins es stat en lo cap de aquestes mars e a nit passada se parti fent la via de aquexes parts. Portasen una nau de viscahins que carregava de lanes la qual hà presa en la Ampolla e dues

o tres altres fustes ab molta roba e molts homens ha fet molt dan en lo cap. E huy som stats avisats per letra dels jurats de la Cenia com hun nebot del mestre de Muntesa ab un laut armat de Paniscola ab la gent que menava ses acompanyat ab les fustes del dit Scarrincho. Scriuen que se han ajustar pus de quinze fustes e han a fer tres o quatre mans per anar a barrejar en Cathalunya per manera que los de Cathalunya nos puxen soccorrer huns a altres e que axi ells faran sos afers. E que lo dit nebot del mestre en lo loch de Rossell hauria dit a desplaer de Cathalunya nosaltres havem hagudes letres del maestre mas per lo cap de tal senyor ans no passaran molts dies en Cathalunya haura hun tal tro que los quey seran no si voldrien trobar segons en la letra del dit avis la qual vos trametem ab la present veureu pus larch les quals noves concorden ab hun avis que en dies passats nos fon fet per via de Tarragona que hun gran familiar del arquebisbe havia dit de les dites fustes que devien aplegar e venir en Cathalunya per barrejar del qual avis ne scriguem a vostres reverencies. E per hun home de aquesta ciutat qui es anat a les dites galeres per veure si poguera rescatar alguns dels presos assegurat ha parlat ab lo dit Scarrincho lo qual li ha dit que no passara molt que ell barrejara Cathalunya jurantho lo qual home es de creure. Perque mossenyors placiaus sobre les dites coses ben provehir. Certificants vos mes com per causa dels avisos que havem dels comanadors de la Freneda de Montroig e de Molins e altres e del ampre de gents que

per aquells se fa lo qual avis tots jorns se continua per venir en Cathalunya al castell de Orta e altres lochs e per lo gran perill que lo dit castell passava lo qual es frontera en Cathalunya e sis perdia de alli se correria tota terra de Orta e encara farien altre dan en aquesta ciutat e altres parts del Principat e sera cosa dificil de poder lo cobrar. Lo concell de aquesta ciutat vist aço e encara com lo dit castell no stava prou segur en poder den Ramon de Siscar qui aquell tenia per lo comanador ha fet anar lo deputat local a Orta perque hagues lo dit castell a mans del General e de fet lo dit deputat ha hagut aquell. Han tret lo dit En Ramon de Siscar e hal acomanat als jurats de la dita vila quel tinguen per lo Principat. E axi es tengut de present. E per quant son gent pagessa pobra e sense armes e han tots jorns a treballar e no poden comportar de star en lo dit castell axi com seria mester e passa gran perill que si lo comanador de la dita vila ni venia nols levas lo dit castell o altres gents com no sien per defensar lo per ço aquesta ciutat ha request lo diputat local que per hun mes hi trametra hun bon capita ab deu homens jatsia cregam ni hagues mester mes per la gran tenguda del dit castell. Perque mossenyors vos supplicam vullau provehir e scriure al receptor de les pecunies del General que pague lo dit capita e homens del sou del dit mes. E confien vostres reverencies que si les dites coses no fossen necessaries no les haguerem fetes fer.

Mes mossenyors vos certificam com per vigor de la provisio feta per vostres reverencies de mudar los ofi-

cials lo concell de aquesta ciutat tots ab concordia e bona voluntal han mudats los oficials de veguer batle e alcayd sotsveguer e procurador real e alcayd del castell de Amposta e en loch de aquells hi son stats mesos bones persones e fiables de aquesta ciutat. E per com alguns haurien voluntat en los dits oficis es volrien en aquells perpetuar lo que no es expedient al present en aquesta ciutat e seria causa de grans odis e divisions en aquella vos supplicam axi com haveu provehit en la dita provisio vullau lexar fer e comanar los dits oficis a aquesta ciutat e al concell de aquella car la ciutat ho fa e fara a tot util e repos de aquella e del Principat. E altres coses al present no occorren sino que que vostres reverencies nos rescriguen tot lo que plasent los sia les quals tingua la Sancta Trinitat continuament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a III de juliol del any Mil CCCC sexanta dos. — A tota ordinacio de vostres grans reverencies apparellats los procuradors de Tortosa.

Apres feta la present havem sabut per home qui es vengut de Leyda en un ponto carregat de lanes que com es stat a Miquinença los de don Mateu de Muncada han fet aturar alli lo ponto dos o tres dies e entretant es venguda letra del Rey manant que prenguessen e aturassen les dites lanes per com eren de cathalans e axi les han preses e retengudes. Eren les dites lanes cinquanta saques les XXV den Guillem Alanya de açi e den Pere Macip habitant en Tarragona e les altres XXV den Pere Segrera de Leyda venien dreçades an Pere Cerda mercader de aquesta ciu-

tat. Perque mossenyors placiaus hi degudament provehir. En altra manera los drets de generalitats e altres ne rebran gran dan e seria gran destruccio de aquesta ciutat.

Signe la copia de la carta á que se hace referencia anteriormente.

Als molt magnifichs e savis senyors de procuradors de la ciutat de Tortosa.

Molt honorables senyors. Recordants som de una letra per part nostra tramesa a vostres savieses avisant vos com hun nebot del S. mestre ere partit de Paniscola ab hun laut armat e fahia via de Barchinona e altres rahons en la dita letra contengudes de que senyors per semblant vos avisam com huy havem sabut que lo dit nebot del mestre ab la gent que menava ses acompanyat ab les fustes de Scarrincho les quals eren a nit davant lo canar e roden en aquesta costa sperant de altres fustes que se han dajustar pus de XV fustes e ajustades han de fer de la gent tres o quatre mans barrejant per Cathalunya en manera que los de Cathalunya nos puxen socorrer huns als altres e axi ells se tenen per dit de fer sos afers. Axi mateix havem sabut com lo nebot del maestre essent En Rossell en una cambra rahonantse ab huns altres dix mes tals paraules a la fe a desplaer de Cathalunya nosaltres havem hagudes letres del senyor maestre mas per lo

cap de tal senyor ans no passaran molts dies en Cathalunya haura un tal tro que los que hi seran no si voldrien trobar. De que senyors vos fem la present avisantvos del que havem sabut e es cosa certa dareu al portador per sos treballs quatre solidos e feu nos a saber com haureu rebuda la present. E si altres rahons fresques haveu avisau nos. No mes. Lo bon Jhesus sia en custodia de tots. Feta en la Cenia a dos de juliol del any Mil CCCCLXII. — A les vostres savieses prests los jurats e prohomens de la Cenia.

A los muy reverendos egregios muy nobles e magnificos senyores los diputados del Principado de Cathalunya.

Muy reverendos egregio muy nobles e magnificos senyores. Apres el amor del bienaventurado senyor mio y patron vuestro cuyo servicio a nosotros en destierros y a vosotros en fatigas ha puesto obligame a vosotros aquell grande beneficio de libertat que por vuestras senyorias recebi el qual ante mis ojos siempre puesto y en el tiempo de vuestras necesidades mucho mas ha movido mi animo a screvir e significar vos quanto soy deseoso mireys mi persona e poder a que podran ser buenos que reposo vuestro y de aquessa republica sen con augmento de honor y benes. Porque mirando los tiempos presentes no sia peligro y necessidat combidar e ingerir me a vosotros dellibere. Embiando vos maestre Pero Martinez el qual de aquesto y otras cosas que con zelo de vuestro reposo

y perpetua seguretat me han occorrido vos informara plenamente al qual apres de haverlo por encomendado vos ruego queraes dar plena fe y creencia. Rogando a Dios prospere aquesta felice patria como trabajaes y desseaeys. De Madrit a XXV de junio. — A vuestra ordinacion e mandar presto el Prior fray Johan D. B.

Als molt reverend magnifichs e molt savis senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt savis senyors. Lo concell de aquesta ciutat en vigor de la provisio de vostres reverencies e de aqueix expectable consell feta sobre la remocio dels oficials ha remoguts aquells e entre los altres al honorable En Guillem Marti exibidor de la present qui era sotsveguer de aquesta ciutat. E per quant lo dit En Guillem Marti se es regit be en lo dit ofici e ha sostenguts per causa de aquell molts dans vos supplicam lo hajau per ben recomanat en lo que sia profit e honor sua e relevacio dels dits dans. E sia mossenyors la Sancta Trinitat en custodia de vosaltres. Scrita en Tortosa a III de juliol del any Mil CCCCLXII.

Lo dit En Guillem Marti vos porta letres de aquesta ciutat e del deputat local per les quals vostres reverencies veuran les coses que açi occorren. — A tota vostra ordinacio apparellats los procuradors de Tortosa.

Als molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e concell lur lo Principat de Cathalunya representants.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors. De vostres reverencies havem rebuda una letra closa e sagellada dada en Barchinona a XXVIIII dies del mes de juny propassat en la qual havem volgut que aquella rebuda anassem al castell de Robio e prenguessem aquell en nom vostre a ma del Principat e fessem inventari de tots los bens e provehisem ensemps ab los jurats del dit castell de Robio que quatre homens fiables per nosaltres e ells elegidors guarden de nit e de dia lo dit castell a sou e despeses de les rendes e bens del dit castell. E que si forments e altres vitualles hi hagues nosaltres metessem aquells e aquelles en aquesta vila dels Prats lexant en lo dit castell alguna rahonable provisio y sustentacio de aquells quil guardaran encarregant nos molt de aquestes coses segons en dita vostra letra es contengut a la qual nos referim per que nosaltres volents deduhir a efecte lo que per vostres reverencies es stat ordenat rebuda la dita letra jatsia la dita letra fos stada impetrada per part dels jurats de Robio nos volguem certificar los homens del dit castell en quina intencio staven de aquesta faena ni si eren tots sabents en aquestes coses per tant que sens perill nosaltres poguessem haver lo dit castell. E de fet som certs que la dita letra era stada tan solament impe-

trada a instancia de quatre o cinch del dit castell. Los altres quasi forçats consents en lo dit fet ans nos fon significat per aquell quins ha dada dita letra que ab manera e poder anassem al dit castell per fer los actes per vosaltres ordonats. E per los dits sguards nosaltres aquell dia ab vint homens de aquesta vila be armats e a punt anam al dit castell no mostrants nos sino dos que eren amichs del castell e tocaren a la porta del dit castell e lo dit castella obrils e ubert tan prest aquells esser dins nosaltres ab tota la gent forem dins lo dit castell e regonegut aquell nos emparam de aquell e fem venir los jurats del dit castell e ferem repicar perque tots los homens del dit castell vinguessen. E de fet los jurats e tots los homens del dit castell vingueren e foren molts que be son XXX fochs e tots venguts alguns dells e quasi los mes començaren a remorejar lexantse dir algunes paraules menacivols. E nosaltres ab aquelles millors maneres que podiem los aconsolavem dient los moltes coses e los respectes per ques feyen aquests actes. E conexiem be que si alguns dells fossen avisats que hagnerem hagut prou a fer de haver lo dit castell ne exequutar lo per vosaltres ordenat. Empero a la derreria ells mostraven esser contents. Entant appartam los jurats del dit castell legint los vostra letra dient los lo efecte de aquella e declarant lals. Entant que ensemps ab los dits jurats de Robio nosaltres ab nostre notari fem inventari dels bens del dit castell en lo qual foren atrobats molt pochs bens e en pocha valua. E de fet regoneguem les vitualles del dit castell

e trobasi una bota de vi de qualsque quinze carregues de vi vermell e mes si son trobades quasi nou quarteres de forment e quasi XVIII quarteres de mestall molt grosser de quens havem apportat en aquesta vila VIII quarteres del forment e XVI quarteres e mija del mestall e deu quarteres e mig daltra part tot a ras lexant ne al castell per sustentacio de les guardes. Hoch encara del quens havem aportat ne farem molre una carregua e aquella trametem tan prest a les guardes de les quals coses los vassalls del dit castell ramorejavent molt lexants se dir algunes paraules que no eren per fiar dells sino tant com era de quatre o cinch dells. Del vi nons ne havem apportat que ja los vassalls starem stomacats dels dits blats. E apres requerim los dit jurats de Robio que entre ells e nosaltres metessem en guarda per lo Principat lo dit castell segons per vosaltres es ordenat. E los dit jurats digueren que ho feren e tots los vassalls hagueren parlament e hagut lo parlament reteren nos resposta que nosaltres quel guardassem o fessem guardar que ells per molts respectes no hi meteren algu del dit castell allegantsnos moltes rahons en que conexiem que nos podia be fiar de tots. E per quant jatsia lo dit castell molt fort empero ha gran vogi havem mesos cinch homens bons e de recapte e fiables de aquesta vila en guarda del dit castell que en aquesta vila fan gran fretura per quant son dels bellicosos que hich sien e segons lo temps foren açi bons que en aquesta vila no romanen de XXV en XXX homens que puxen fer armes e tenim gran muralla e moltes

torres. Empero perque puguam donar bona raho del quens es acomanat ho havem fet axi encautant aquelles guardes no fien gayre dels vassalls ne de altres persones hoch e havem preses en nom vostre seguretats de aquells ab sagraments e homenatges que lo dit castell tinguen e guarden en nom vostre per lo dit Principat e aquell no reten algu sino a vosaltres personalment o a nosaltres en nom vostre e del Principat. Axi mateix per quant nosaltres en nom vostre havem pres lo dit castell a ma del Principat e aquell sta en guarda nos semblava cosa impertinent lo batle de aquell regis e governas los vassalls en nom den Bernat Grau de Boxados qui es dels enemichs del Principat e ell e sos bens deuen esser tractats com enemichs. Passants los limits de vostra letra havem fet venir lo dit batle intimantli en nom e per part vostra que daqui havant regescha la batlia segons ha acostumat en nom del General de Cathalunya e del Principat axi com fan los oficis que eren reals prenent de aquell sagrament e homenatge. E havem mes plegados en les rendes del dit castell aquell qui ja les plegava. Axi senyors si de aço havem fet be sino supplicam a vostres reverencies ab aquella humilitat ques pertany nos sia perdonat ates lo sguart perque ses fet volents ne star a tota aquella correccio per vosaltres ordonadora de les quals coses havem fets fer bons e auctentichs actes per lo dit notari perque sen pugua donar aquella raho que deu. Es veritat que los qui son anats en nostra companyia e los qui son restats en guarda e lo dit notari als quals havem feta dita de

paguar dels bens del dit castell volen esser pagats per tant com tots perden molt en lurs cases car ara es la mes pressa del segar e no sich troben segadors que los quis loguen no prenen menys de IIII sous e V sous lo dia. E certament prenen gran dan e forçats los havem fet aturar en lo dit castell. Perque supplicam a vostres reverencies que en la forma de pagar a tots nos sia dat orde en quina forma ho farem com en dita vostra letra es que sia a sou e despesa de les rendes e bens del dit castell.

Avisants vostres reverencies com los homens de alguns castells de aquestes parts axi com Segur Calaf Boxados e altres signifiquen que si ells havien letra de vosaltres que ells guardarien les forces en nom del General e prestarien sagraments e homenatges e altres seguretats per vostres reverencies ordonadores. Aço dehim per la bona voluntat que tenim en defensio del dret e be publich del Principat.

Certificants mes vostres reverencies com havem rebuda una letra vostra encarregant nos que de deu fochs fessem vaja hun home en la bandera en Urgell e quen avisassem tots los lochs de nostra sotsvegueria. De que certificam vostres reverencies com ab correu e letres havem avisats de les dites coses tots los dits lochs de la sotsvegueria de que tots se preparen de anar si be es molt poch. Es veritat que de aquesta vila manquen entre que son acordats quatre o cinch quen havem lexats al castell de Robio que nou dels millors per lo temps. E certament segons es dit no hich romanen XXV o XXX homens de fer armes que

si mester era no bastarien a guardar be aquesta vila com tingua gran vogi de muralla e ha XV torres. Axi per que no fossem raptats per vosaltres havem delliberat de scriureusne queus placia no hajam a buydar mes la vila que tampoch ne poriem fer mes de tres homens. E seria gran perill a aquesta vila se perdes e non volriem esser reptats per vosaltres car aquesta vila ab lo castell de la Manresana es molt fort e prou avitualiada. Exi empero no dehim ab animo de retraurens de la subvencio mas tan solament per nostra scusacio que si alre era no fos donat a nosaltres carrech de haver buydada la vila dels millors ni de tants oferints ne star à vostres ordinacions. Es ver que en aquestes parts tres legues a la redor no ha pus viles lochs ni castells reyals sino aquesta ab lo castell de la Manresana lo qual tenim guardat.

E mes certificam vostres reverencies com aqui prop lo castell de Robio ha hun castell del dit Bernad Grau de Boxados appellat lo Spelt hon se diu son moltes robes e vitualles. Sta en perill hun dia no sia robat. Aço no dehim per pus sino per avis.

Supplicants vos de les dites coses hajam vostra desijada resposta. E manen nos vostres reverencies lo que plasent vos sia nosaltres deure fer car aquelles ab efecte seran complides. E vulla lo Sant Sperit illuminar vostres enteniments en conservacio de la cosa publica. Dada en la vila dels Prats del Rey a tres dies de juliol del any Mil CCCC sexanta dos. — Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senys. — Los qui en gracia e merce vostres se re-

comanen los jurats de la vila dels Prats del Rey.

Als molt reverends magnifichs e honorables mossenyors los diputats e concell llur representants lo Principat de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverends magnifichs e honorables mossenyors. Ahir vos scrivim sots plech del senyor capita donada al secretari avisant vos de lss novitats e dels molts preparatoris se fan per la jornada del combat. Apres esta nit molt vespre he rebudes II vostres letres contenent en efecte com me trameteu dos milia cinch cents florins de moneda corrent e aço per lo magnifich mossen Johan Grimau. Perque mossenyors de continent yo son anat vuy per lo mati e mostrades les dites letres al S. capita supplicantlo ell me volgues donar la nomina dels homens darmes e dels ginetaris. Ham dit nols te. Per que es de necessari daqui nos sien tramesos e yo donaria bon recapte e yo mossenyors tindre aquests IIMD florins per fins a tant que per vostres grans magnificencies me sia scrit que volen ne faça com lo S. capita ma dit yo los prengua. A nit san fetes per tota la ciutat molt grans alimares e desparar gran colobrines e aço per lo castell de Perpinya qui ses donat a la terra lo que he sabut per correu volant vostres grans magnificencies ne son avisades. Ab la present mossenyors vos tramet dos letres que lo S. capita ha rebudes del qui tenia lo castell del Pertus qui vuy es en nostra ma. Per lo semblant vos avis mossenyors com esta nit en la guayta

diana.se son calats set de la força en que es lahu dells micer P. Miquel jurista compta moltes coses de que stan molt desconsolats per les grans alimares que verem a nit de que per lo senyor capita ne sereu avisats. Per mossen Johan Grimau seran avisades vostres grans magnificencies de hun fadri qui era exit de la força lo qual aportava dos albarans de pregami verge dins lo membre. Lahun albara deya senyer socorret me e no pus e laltre deya senyor valenos dins e mantingans dins. De tot seran avisades vostres grans magnificencies pero per major cautela yo vull retre mon deute. Tots los capitans demanen diners e la gent es molt pobra. Lo capita vos ne scriu. Supplich vos mossenyors que vullau scriure al S. capita que la major e millor guardia se faça en lo portal de Sent Christòfol com si res na de fugir ni campar per lla sen iran e siu fan tiraran la volta de Roses hon sta mossen Vilamari sperant la Senyora Reyna. E aço es cert si exir pot per queus soplich eus deman en gracia lo S. capita ne sia per vostros magnificencies encautat. E per la present mossenyors dals no scriu a vostres grans magnificencies com ja per moltes he scrit de les provisions e fets en los bens den Margarit de mossen Xammar en les robes he trobades aci. Ara trametre si trob quiy vulla anar a Fuxa per metre tot en salvaguarda del General per que vosaltres mossenyors provehiu daqui per la baronia de mossen Marti Guerau com sia molt necessari e faç fi. Manen a mi vostres grans magnificencies lo que plasent vos sia. Scrita en Gerona a V de juliol del any Mil CCCCLXII. — Mos-

senyors lo vostre humil servidor qui humilment se recomana en vostra gracia e merce Miquel Vives.

Als molt honorables e magnifichs senyors de diputats e preidens per lo Principat de Cathalunya.

Molt magnifichs senyors. Ja per altra letra a V S. tramesa per lo vostre correu qui darrerament es vengut açi lo cendema de Sent Johan per raho de la preso de mossen Johan de Palou vos fem a saber que aquesta universitat no volia ni pendria res pagua nenguna per raho de la preso del dit mossen Johan de Palou e axi ho diguem al dit mossen Johan e a mossen P. Loys de Vilafranca lo qual V. S. lavia trames aci per lo dit mossen Johan de Palou que aquesta vila no vol res ni enten res a pendre per la dita raho ni preso. Si los quil han pres ni denunciat ni menat a preso volen los CCC florins que es stat cridat nosaltres nols ho podem vedar. Item molt honorables e magnifichs senyors certificam a V. S. com digmenge a XXVII del mes passat de juny rebem una letra de part de V. S. manant nos que sospenguessem lo catla e batle e que fessem capita e capitans que regissen e governen aquesta vila en nom e veu del Principat segons tenor de la letra de part de la V. S. a nos tramesa perque nosaltres jurats e prohomens tots de la dita universitat havem fet e complit vostres manaments e la cosa ha bon compliment fins açi e de tots los altres afers per V. S. a nos manat fer. Per la present no dehim pus sino que la Sancta Trinitat sia

senyors es tingua sots proteccio e guarda lur de vosaltres e a nosaltres Amen. Feta en Cambrils digmenge a IIII de juliol any Mil CCCCLXII. — Los quis recomanan en vostra gracia e merce e prests a vostra honor e manaments e servey los jurats e prohomens de la vila de Cambrils.

El mismo dia, los señores Diputados y Consejo mandaron expedir las siguientes cartas.

Al molt egregi e strenuu baro lo comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Vostra letra de V del corrent mes havem rebuda a la qual vos responem comendants molt vostra gran noblesa de la bona cura e diligencia que adhibeix en preparar lo bestio reparos scales e altres coses manifestes e occultes per al combat de la força vella. E de la gran sperança quens donau de haverla prest stam molt confortats certificants vos nostres orelles star tant svetlades en hoyr la bona nova que no entra correu que nons paregua portarla. Placia a nostre Senyor Deu dirigescha les fahenes segons desijam e prest car lo parer nostre es que dat a aço compliment tota la resta hauria bon recapte. E per ço vos pregam e encarregam per la honor del dit Principat e vostra ab tot cregam sia demes vullau dispondre totes les coses necessaries peral combat ab lo compliment e perfeccio ques deu a

fi que endreçant la potencia divina errar nos puxa a salvetat de la persona vostra e de les gents del exercit les quals nostre Senyor Deu per sa infinida bondat vulla tenir en special custodia. Lo honrat En Loys Setanti qui ha carrech de trametre a vostra gran noblesa passadors polvora e altres coses necessaries continuament tramet aquelles e encara los passadors no son fets ja son carregats en tant que tot se converteix peral vostre exercit oblidant lo de Urgell al qual no va poch. Als capitans de cinquantenes qui scrit nos han congoxant se de la reduccio del sou a trenta florins per mes fem resposta que axi lus fon dit com se acordaren e tal es stat fet als capitans de Urgell qui resten contents e amonestam los que facen lo degut en les fabenes que tenen entre mans com han acostumat. Nostra final intencio es que sis contentaran de la dita reduccio e fan lo degut stiguen en bona hora com no sials per vostra noblesa recordada la seguretat de sagrament e homenatge que prestada han de complir lo temps e si licencia demanaven nols sia atorgada fins hajen complit. E si no obstant axo fer ho volien sials cominat que lo Principat ne haura lo sentiment ques deu. Passats empero los tres mesos si desistir volran tots o part sials per vos dada licencia e en loch lur deputau altres capitans homens de honor abils e disposts a noticia vostra ab lo dit sou de XXX florins per mes. Quant a la bestreta de ls gent menuda decontinent provehirem lus sera dat compliment de sou peral terç mes e si a Deu plau que a les faenes que teniu entre mans hajen recapte sera entes

en altres delliberacious de les quals vostra gran noblesa sera certificada. De la preso de micer Pere Miquel havem plaer. Nostra intencio es stigua be guardat e prestament sia stret de tot lo que sabra e presa informacio contra ell decontinent nos sia tramesa per que puxam delliberar que sera fahedor. Nosaltres fem fer memorial del nombre de la gent a cavall e de peu que aqui es. Dolemnos haja tanta broça en la gent a cavall com scrit nos haveu passat lo temps del sou sera purgada a noticia vostra. En los dias passats nos scrivis saber den Altarriba algunes coses. Placiaus avisarnos ne com pus prest poreu a fi puxam entendre en lo que sera fahedor. E per quant vostra gran noblesa no ignora la gran voluntat que lo noble vezcomte de Rocaberti ha en los fets de la terra pregam vos per ço e encarregam quant mes podem que ponderada la dita voluntat ates lo casal don devalla e per altres bons respectes en consells e altres coses lous vullaus acostar e aquell favorir e encara en lo combat donar loch competent e tal que li sia licit fer sa honor segons desija. E norres menys li façau donar sou o socorriment rahonable car segons som informats fins açi no li son stats dats sino cent florins dor. Gran pler havem del que haveu fet e feu per custodir los colls de Paniças del Pertus e de les Abelles. Placiaus donar carrech a persones qui hi donen la conclusio deguda car vos sou tant occupat del que tenim entre mans que es be raho siau alleujat de carrech tota via empero vostra gran noblesa en quant li sera possible hi vulla entendre del bon recapte que haveu dat en

haver lo castell de la guardia del Pertus molt e molt v os comendam. Les noves que al present occorren son que lo S. Rey ab tot son poder ha stat atendat prop Leyda per dos dies apres sens fer res sino guastar la orta sen es tornat a Balaguer. Vuy havem hauda nova certa que la gent del nostre exercit ha pres Camarasa e ha levades les aygues dels molins de Balaguer e han presos cerca de mil moltons dels enemichs. Mossen Johan Torrelles ab XII rocins e CC homens de peu del exercit ha feta una cavalcada sobre Castellsera hon havia LX rocins dels enemichs e sino que lo dia es sobrevengut e son stats descuberts hagueren los tots presos. No han pogut haver sino dos rocins que sen han portats a Tarregua car tots los altres se son recollits al castell qui es fort e axis son salvats sens que noy ha haut conflicte algu darmes. Feu compte tots jorns hi haura corregudes specialment com hi sera la gent de cavall daçi la qual sera ensús de CL rocins molt be a punt e per tota la setmana qui ve seran lla entre los quals haura de XXXX en L cavalls cubertats e ab los qui ja son en Urgell feu compte sera bella flota. De Mallorcha havem nova certa per home propri volen viure o morir ab lo Principat a no fallir en res. Per aquesta no havem mes a dir sino que la Trinitat Sancta sia en custodia de tots e directora dels negocis que tenim e teniu entre mans. Data en Barchinona a VII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables los capitans de cinquantenes del exercit del Principat de Cathalunya en Gerona e a caseun dells.

Honorables senyers. Vostra letra havem rebuda ab la qual vehem congoxar vos de la reduccio del sou a XXX florins per mes subjungint que fins aci no seria stat fet e que per vostre be obrar speran mayors benificis. Venints a la resposta no ignorau que com prengues lo sou de dos mesos fou dit a vosaltres e tots altres capitans que aquells passats seria redubit com dit es e axi ho havem mes en pratica als capitans qui son en Urgell los quals resten contents e si cascu de vosaltres te tres homens feu lo degut. Tambe los homens darmes tenen tres rocins e tres homens que es molt major carrech. Vosaltres feu e obrau com a virtuosos cathalans axi com haveu acustumat car creheu que en totes honor e benificis que degudament vos porem procurar ho farem de bona voluntat. Les faenes que menejam son comunes a tots e cascu. Per sa porcio cove retre lo deute a la patria e a si mateix axi com per tots se fa ab gran pertinencia. Nosaltres de continent provehirem que seran tramesos diners per vostra gent ,a compliment del terç mes. Pregam vos per ço e encarregam vullau donar bon recapte en les faenes que teniu entre mans axi com de vosaltres plenament se confia. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a VII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur con-

cell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honrat senyer Narnau Guillem de Camplonch veguer de Ripoll.

Honrat senyer. Manamvos que vista la present aneu a casa den Johan Cases olim veguer de aqueixa vila e cerqueu en casa sua en tots los lochs que poreu specialment en una post de la sua cambra que totes quantes letres hi sien axi de la Senyora Reyna com den Verntallat com encara de qualsevol capitans o pagesos de remença e altres coses que hajen sguart contra aquest Principat. E norresmenys inquiriu contra lo dit Johan Cases de totes coses que haja fetes o dites contra lo dit Principat segons de aço ja haveu en vostra provisio ample poder e totes les letres e coses que trobareu de aço e la enquesta que contra ell pendreu ho enviau per persona segura a fi que aquelles vistes hi pugam degudament provehir. Data en Barchinona a VII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als honorables consellers e jurats de la vila de Ripoll.

Molt honorables senyors. Nosaltres informats de la bona fama e opinio que lo honorable En Nicholau Prats donzell ha en la defensio e conservacio de les

libertats de aquest Principat e de la cosa publica de aquell per lo bon govern e regiment de aquexa vila e de les altres circumvehines de aquexa vegueria havem provehit de capita lo dit honorable En Nicholau Prats per queus pregam e encarregam que lo dit honorable En Nicholau Prats hajau e tingau per capita de la dita vila e altres de aquexa vegueria sogons es dit e li hobeyau e doneu concell favor e ajuda en totes les coses de la dita capitania. E siau molt vigils e attents en la bona custodia de vosaltres mateixs e vostres bens segons diverses vegades vos havem scrit car nosaltres continuament pensam en les coses necessaries a la defensio del dit Principat e poblats en aquell e a la ofensio dels enemichs. E sia Jhesus en custodia de tots. Dada en Barchinona a VII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya al honrat Nanthoni Folques oficial e ministre del dit General salut.

Com siam informats que alguns de la vila de Cervera e altres hajen e tinguen robats molts bens diners e robes dels juheus de la dita vila los quals prengueren lo dia que alguns entraren en la juderia de la dita vila e robaren aquells lo que molt e molt nos ha desplagut. Volents adonchs que per totes aquelles vies que sia possible los dits bens diners e robes en quina

specie vulla sien quils son stats robats e presos segons es dit se cobren e los sien restituhits e tornats. Per ço vos dehim e manam qne en nom nostre e per nos qui lo dit Principat representam ab la major diligencia que poreu vos entrametau vejau e cerqueu quines persones e quals tindrien o haurien en lur poder robes e bens dels dits juheus a ells presos lo dit dia en qualsevol specie sien segons es dit. E aquells a ma e poder vostre de qualsevol persones de quina condicio o stament sien cobreu e hajau fahent hi en nom e veu nostre totes aquelles forçes e compulsions que obs hi sien e aquelles als juheus o juhies de que ab veritat sabreu e trobareu seran stats robats o presos restituhiau e torneu. E si obs hi haveu ajuda o consell dels honorables pahers de la dita vila als quals ne scrivim requeriu los vos donen. E encara volem que metau als portals principals de les entrades de la dita juderia senyals del General en senyal de proteccio e salvaguarda. E encara feu fer a despeses dels dits juheus una crida la qual vos enviam ordonada no mudanthi res sino axi com sta e feula registrar al scriva de la diputacio local de aquexa dita vila. Haveu vos hi ab aquella diligencia que de vos se confia e sens amor e comport de algu. Data en Barchinona a VII de juliol del any Mil CCCCLXII.

Sigue el pregon mandado publicar para seguridad de los judios, á que se alude en la carta que antecede.

Ara bojats tot hom generalment queus notifiquen los rèverend egregis nobles magnifichs e honorables diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya entrevenithi e consentinthi la ciutat de Barchinona en virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda e encara de la capitulacio al dit Principat atorgada et alias. Que com pochs dies ha alguns moguts de avaricia e ambicio inhonesta sien entrats en la juderia de aquesta vila e hajen presos e robats alguns bens dels juheus e juhies de la juderia la qual cosa es stada als dits diputats e consell molt desplasent. Per ço volents obviar a tot dan dels dits juheus e conservar aquells e lurs bens com a tresor reyal ab la present meten posen e constituexen los dits juheus juhies coses e bens lurs en qualsevol specie sien en salvaguarda custodia e proteccio dells com a representants lo dit Principat a qualsevol persones de qualsevol condicio o stament sien sots pena de cos e de haver no sia algu qui gos attemptar o fer dan mal o injuria alguna als dits juheus o juhies o bens lurs. E en senyal de la dita proteccio e salvaguarda e algu no pugua ignorancia allegar manen los dits diputats e concell lo dit Principat representants com dit es esser posats senyals del dit General en les portes principals dels portals de la dita juderia per los quals entren e ixen en aquella.

Als molt honorables e savis senyors los pabers de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Molt nos ha desplagut lo robo que es stat fet als juheus de aquexa vila e per ço havem feta comissio e dat special carrech al honorable Nanthoni Folques oficial e ministre de aquest General que veja e cerch qui tindria e hauria robes e bens dels dits juheus aquell dia a ells robats e aquells que trobara cobre e haja en sa ma de poder de qualsevol persones ques trobaran e los restituescha a aquells juheus o juhies de qui trobara ab veritat seran stats presos e robats. E encara li havem sorit per tuicio e salvaguarda dels dits juheus los quals volem conservar e preservar com a patrimoni reyal pos e meta senyals del General en les portes de les entrades de la dita juderia e faça fer una crida que per aço volem sia aqui feta segons la li emviam ordonada. Pregam e encarregam vos molt stretament que en lo que per aço exequutar vos haura obs li doneu consell favor e ajuda e encara en la defensio dels dits juheus vullau esser attents e curosos com axi sia expedient per la honor de tots. E sia lo bon Jhesus guarda de tots. Data en Barchinona a VII de juliol. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

El mismo dia, se mandó publicar por los lugares de costumbre, y á son de trompetas, el siguiente pregon.

Ara hojats tothom generalment queus notifiquen los molt reverend egregis nobles magnifichs e bonorables diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya entrevenint e consentint hi la ciutat de Barchinona en virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda e encara de la capitulacio al dit Principat atorgada et alias. Que jatsia en los dias prop passats de part lur sia stada feta crida que tothom quis acordas en lo exercit que lo dit Principat ha de present contra los enemichs del dit Principat e encara que fos gitat de pau e de treua o bandejat fos guiat de tots crims e delictes per aquell tal gitat de pau e de treua o bandejat comesos e alguns dels dits gitats de pau e de treua e bandejats sien entrats en la present ciutat e nos curen de acordarse ni pendre lo sou per anar lla hon sera ordonat per los dits diputats e consell. Per ço notifiquem a tothom generalment que tot gitat de pau e de treua o bandejat qui sia en la present ciutat e dins tres dies del dia que la present crida se fa continuament comptadors no sera acordat e no haura pres sou per anar al dit exercit que lo dit guiatge no li valra ni de aquell se alegrara daqui havant encara que apres vingues per acordarse e pendre sou no sera ad-

mes ni hi sera dat lo dit sou ni del dit guiatge se alegrara. E encara si altres gitats de pau e de treua o bandejats vendran a la present ciutat e nos acordaran ni pendran sou per anar al dit exercit dins tres dies del dia que seran venguts comptadors que aximateix lo dit guiatge nols valegua ni de aquell se puguan daqui havant alegrar e que en lo dia que entraran en la present ciutat se hajen a presentar a mossen lardiacha Colom o ab frare Johan Spitles comanador de Berbens e ab En Pere Benet Splugues donzell o ab En Bernad Johan de Casaldaguila ciutada acordadors per ques sapia lo dia que seran entrats e los tres dies quant correran.

Als molt reverend nobles magnifichs e de molta providencia senyors los diputats del regne Darago.

Molt reverend nobles magnifichs e de molta providencia senyors. A nostra hoyda es pervengut que en la vila de Mequinenza qui es dels limits de aqueix regne per manament del Senyor Rey es stat retengut pres o occupat un ponto carregat de lanes de homens de aquest Principat. E com vosaltres hajau fet publicar en aqueix regne segons som veridicament informats guiatge de persones bens e mercaderies de cathalans a fi que lo comerci o comuna negociacio de aqueix regne ab aquest Principat se continuen com sempre es stat loablament e ab gran amor e fraternitat practicat per la qual raho los poblats en aquell confiants de plena seguretat del dit guiatge no han

dubtat no dubtaran entrar e negociar en aqueix regne. Per ço vos pregam encarregam e requerim per lo dit deute de amor e fraternitat e per conservar e mantenir la comunio e indissoluble unio incorporacio e agregacio dels dits regne e Principat vos placia provehir los dits ponto e lanes e totes persones robes mercaderies e havers de Cathalunya sien decontinent delliurats e relaxats e daqui havant no sien impedits ans puxen liberament entrar exir e negociar com sempre es acostumat. Car com scrit vos havem axi sera fet praticat e servat en aquest Principat lo qual en res que sia honor e benavenir de aqueix regne no enten fallir en manera alguna. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Data en Barchinona a VII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Por el mismo estilo se escribió otra carta como la que precede á los jurados y concejo de la ciudad de Zaragoza.

El mismo dia, reunidos los señores Diputados, y Consejo, se propuso lo que contiene el voto del señor obispo de Vich, que, aprobado unanimemente, se tomó como deliberacion.

Primerament per lo senyor bisbe de Vich qui dix que li paria esser bo e necessari esser trames home de baxa condicio a les dites illes de Sicilia e Sardenya e altre en Mallorcha Menorcha e Eyviça ab letres de crehença per avisar aquelles de les faenes concorrents al Principat e que la nominacio e eleccio de les dites persones e encara tot lo que mester sia per lur spachament sia remes a la novena de les banderes.

8 DE JULIO.

Fueron recibidas, en este dia, por los señores Diputados y Consejo las siguientes cartas.

Als molt reverends egregis et cetera los diputats del General de Cathalunya e consell lur residents en Barchinona.

Molt reverend egregis nobles e magnifichs senyors. Per moltes vies axi per letres com per persones ab crehença vos havem significat los dans tales robos crenraments e altres infinits e irreparables damnatges que lo Rey e sa gent han fets en tots aquests territoris e tres o quatre legues entorn e tots los demes castells e forces millors preses a sa ma e stablits e les congoxes treballs e perills en que la ciutat sta cre-

hem haureu rebuts aquests avisos. Ara derrerament vos trametrem hun ciutada nostre appellat En Pere Texidor lo qual ab tot hagues desinat lo cami Deus ha permes que es vengut en ses mans el tenen pres e prou stret e congoxat entant que ja ni letres ni correus ni avisos neguns no podem trametre ni fer sens gran perill majorment que lo divendres propassat lo Rey en persona ab tot son poder ses mes e attendat açi davant Leyda. Tots jorns li aten gent. Han nos trencat totes les cequies e casals de molins que no podem gens molre farines. La ciutat es prou fassida de gent inutil qui guasten los viures e no son per poder sen servir en lo mester. Totes les besties e bestiars tolts sino fort pochs los quals perexen de fam per no gosarlos traure de ciutat que tantost la gent de cavall los corren e prenen de que totes aquestes congoxes e altres molt majors les quals no volem comanar a la ploma nos porten en una gran desperacio vistes les moltes ofertes e norres fins açi mes en obra la fiança de les quals ha fetes nostres congoxes majors per que som romasos improvisos de moltes coses quens forem provehits. Es de molta necessitat senyors si voleu que aquesta ciutat nos perda car nou mereix ni nostres fets no son stats tals dejam esser posats en oblit majorment que som en aquests treballs per fer e exequutar vostres delliberacions e ordinacions que vosaltres ab tota promptitut e celeritat doneu orde hajam açi socors. E es mester sia lo exercit tot per que acostantse ell duna part e exint la ciutat daltra sia complidament provehit al mester e

creheu que com mes se trigua mes dan e perill es per que som certs que Darago e daltres parts li ve gran socors e no façau fundament nengu nins passeu ab lo socors den Johan Agullo lo qual may havem pogut haver nin tenim ara neguna sperança per aquesta gent star en lo pas car com ne havia avinentesa millor no es volgut e gosat venir quant mes ara. Havem per cert que ell es tant spantat que may gosara venir o es acunçat ab los enemichs ans es stat ell en part occasio dels dits dans per les quals coses et alias tenim tanta mala contentacio dell que per mija seu no volem negunes faenes se menegen ans vos pregam que la gent que ell havia carrech de governar sia comanada a hun gentil hom de aquesta ciutat al qual dien En Guillem Ramon Dolzinelles lo qual hi havem trames per quant ell no venia que aquell menas la dita gent pero senyors encara que aquells vinguen no es suficient provisio ans vos pregam que tot lo exercit molt prestament vingua com dit es car entre ells e nosaltres ab lo adjutori divinal donarem recapte a faenes ab que prestament se desempaig altrament siau certs que aquesta ciutat corre hun gran perill la qual perdentse se seguiria dan a tot lo Principat. E haurem plaer nos scrivau de vostra intencio vehent per obra lo que demanam per los portadors de la present los quals tenen ja lo temps limitat altrament siau certs pus vehem axi nos lexeu encorrer entendrem en algun partit per indemnitat nostra ab tot que ho farem ab congoxa e dolor de cor pero no sera la culpa nostra. Encara lo exhibidor de la present pus largament

vos informara de tots los fets placiaus donarli fe e crehença en tot lo que de part nostra vos explicara sobre los dits fets. E sia lo glorios Jhesus vostra proteccio e dels tots. De Leyda a quatre de juliol. Pregamvos comuniqueu la present per nostre descarrech a la ciutat de Barchinona e lur consell la qual prenguen per sua.

Per quant com vos havem dit senyors es stat pres lo sobredit ciutada nostre trames per nosaltres vos pregam vos placia fer tant per amor de aquesta ciutat que si negun hom de condicio de aquells qui son en Gerona ab la Reyna era pres lons reserveu per poderne fer cambis. E per quant nos tenen encara mes de cinquanta homens presos ultra los morts vos placia reservarnos ne algun altre que fos tal que per hu ne poguessem haver mots per que aquests altres son homens de pocha manera.

E mes senyors vos certificam com aquesta ciutat en aquesta necessitat occorrent es stada ab molta voluntat e sforç confortada e ajudada per lo noble mossen Arnau Roger Derill lo qual tostemps ardentment ha seguit la voluntat del Principat. E per ço lo Rey li ha occupat tot son heretatge lo qual te açi en la frontera Darago ço es hun castella que dien Selva e certa part de les rendes reals de Tamarit ha sostengut e soste ab prou treball sis rocins e començant aquesta faena sen compra dos e hi empenyora ses joyes la hu li costa CCX florins. Aquesta ciutat no ha manera de socorrerlo per les infinides despeses e dans que ha sostengut e soste. Sins mancava stariem ben embara-

çats. Placiàus del General socorrerlo per lo passat e assignarli sou ab la bestreta acostumada per los sis rocins. Cosa es deguda pero la ciutat encara vòs ho haura a molta complacencia. — A vostres beneplacits e honor apparellats los pahers de Leyda.

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors los diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Per alguns fets tocants e concernents grannment interes de tot lo Principat de Cathalunya honor profit e utilitat de aquesta vila e de totes les circunstancies de aquella literatoriament havem informat lo honrat En Jachme Tallada sindich de aquesta vila exibidor de la present dels dits fets dels quals ab vosaltres haura largament a parlar e comunicar e en son cas supplicar. Placia a vosaltres donant plena fe e crehença a les coses que a vostra gran magnificencia e loable saviesa de part nostra e de tota aquesta universitat e singulars de aquella per lo dit Jachme Tallada sera dit explicat e supplicat axi com si per nosaltres presencialment vos era recitat e de les dites coses de queus supplicara e afectuosament pregara fer aquella bona e presta provissio que de vosaltres qui representau tot lo Principat de Cathalunya indubitadament e ab gran devocio speram. E sia la Sancta Trinitat proteccio e guarda vostra. De Cervera a V de juliol any de la Nativitat de nostre Senyor

Mil CCCCLXII. — Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors a tot honor e servir vostre prests los pahers de la vila de Cervera.

Als molt reverends egregis magnifichs e honorables los diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Senyors reverends egregis magnifichs e honorables. Aquesta vila de Solsona per certa necessitat tramet aqui per conferir ab vosaltres aquest Principat representants hun consol e hun prohom. Supplicam vos per ço vos placia donar plena fe e crehença en tot ço e quant per ells en nom de aquesta universitat vos sera explicat. E no pus ordenant de nosaltres tot lo que plasent vos sia e sera fet. E sia la Sancta Trinitat custodia vostra. De Solsona a VI de juliol. — Dels qui en gracia vostra humilment se recomanen los consols e prohomens de la vila de Solsona.

En este mismo dia, los señores Diputados y Consejo mandaron expedir las siguientes cartas.

Als honorables mossen Johan Grimau burges de Perpinya e Pere Julia ciutada de Barchinona.

Molt honorables e savis senyers. Nosaltres trametem una patent letra an Damia de Callar donzell dirigida dehint e manantli revoque de continent les cri-

des penes e altres empachaments per ell com assert regent la procuracio del comdat Dampuries fets prohibint que gents del dit comdat nos acorden al exercit segons en la dita patent letra qui sera ab aquesta poreu veure. Pregam vos per ço de continent lay presenteu ab mija de carta publica testificadora per lo scriva de la Deputacio local del dit comdat. E feune hun translat per mostrarlo als honorables consols de la vila de Castello e al deputat local als quals de part nostra pregareu e encarregareu vos donen consell favor e ajuda car les gents que vosaltres acordau per defensio de tots serviran e nos deurien fer pregar ans se deurien convidar en la defensio de la terra ne penes o altres impediments en tal cas nols scusen specialment en opposarse als passos de les Abelles del Pertus e de Paniças. Certificants vos que per causa justa e ab los mijans deguts havem dat e publicat entre les altres per enemich de la cosa publica lo comte Dampuries et adjudicats e confiscats los bens al Principat. Donaune algun sentiment als dits consols als quals ne sera scrit prest. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a VIII de juliol del any M.CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya al honorable En Damia Dez Callar donzell salut.

Entes havem que vos com assert regent lo ofi-

ci de procuracio del comdat Dampurles vos sforçau ab crides penes e altramen prohibir que gent de aqueix comdat nos acorde ne vaja al exercit del dit Principat lo qual de present ab gran cuyta se fa per opposarse a defendre la terra de les gents darmes de França qui stan preparades entrar en lo dit Principat de que havem tanta admiracio que mes dir nos pot. Per que no desistints nos dels procehiments que per aço contra vos entenem fer vos dehim e manam que vista la present revoqueu qualssevol crides e penes si algunes ne haveu fetes obviants o perturbants les dites gents del dit comdat no poder anar al dit exercit. En altra manera si aço recusareu o dilatareu fer hun sol moment hajau a cert e no fallira hi sera provehit en manera conexereu fer tals actes quin fruyt porta com ara per lavors en cas de contrafaccio vos denunciam per enemich de la cosa publica del dit Principat. Data en Barchinona a VIII de juliol del any Mil CCCCLXII.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda per En Berthomeu Daysa. Vehem continuament vostres letres de congoxa les quals nos constitueixen en tant enuig que mes dir nos pot considerant qual es aqueixa ciutat quant es gran fort e fornida de moltes animoses gents e de armes. E significar haver spant no podem compendre qual raho hi

pot bastar car Camarasa ha gosat e gosa mirar e sperar combats de tot lo poder del Senyor Rey e quant logarets hi ha se tenen sens haver socors del Principat axi com haveu vosaltres qui certament crehem les hores de ara haureu haguts los cinchcents homens que hun mes ha passat haviem delliberat e manat hi anassen. Deu ho perdó al qui carrech no ha. Daqui havant vist lo bon testimoni que feu al noble En Roger de Erill e la noticia que nosaltres havem de la sua persona la qual es molt disposta en tals coses volem e provehim que ell sia capita dels dits D homens e per causa de la dita capitania som contents ens plau que ell haja sou por dos lances les quals segons dieu ja te a raho de quaranta cinch florins corrents per lança e per cascun mes e ab la present dehim e manam al deputat local lo receptor de les pecunies del General en aqueixa ciutat als quals la present mostrareu o translat dareu sil volran per ço com occupats de fahenés nols podem singularment scriure que al dit noble com a capita dels dits D homens e no en altre nom tenint empero les dues lances doneu lo dit sou per dos o tres mesos. Certificants vos axi com ja vos havem scrit que la gent del exercit e de la bandera de Barchinona han manament ab inteligencia de vosaltres vajen com sera concertat assetiar los enemichs e axi sera provehit a la indemnitat de tots. Vosaltres feu ço que virtuosament haveu acostumat e mostrau que sou vertaders cathalans e confiau nosaltres nous fallirem a res. Nons volem callar que la vila de Perpinya e quantes viletes ha en Rossello se tenen fort

e no han spant de les gests de França qui ab grans artelleries son ja a la frontera ensus de XII M combatents entre de cavall e de peu e han tant animo que sol no demanen socors ne qui pus fort es. Les petites viles nos volen metre en les grans forces dients que no stimen res lur potencia. Siaus avis e sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a VIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt honorable mossen Feliu Miquel Cardona cavaller receptor de les entrades e exides de Leyda.

Mossenyor molt honorable. Manam vos que pagueu al noble mossen Roger Derill lo sou de sis lances pera tres mesos a raho de quinze florins corrents per lança lo mes. E en aço no haja falla cum axi vullam se faça. Data en Barchinona a VIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los florins han esser XI sous florins. — Los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya. Confiants de la industria e prohomenia de vos honorable En Gabriel de Claramunt donzell domiciliat en la vila de Vilafrancha de Penedes e volents aquella tenir e metre en repos e bon regiment e govern a honor e utilitat del dit Prin-

cipat ab la present volem eus cometem que vos prestada primer seguretat e ydonea caucio ab bones fermances segons leys e pratiques de la dita vila e los veguers de aquella han acostumat prestar al present tingau e regiau per lo dit Principat com a regent la vegueria de la dita vila de Vilafrancha de Penedes exercint per lo dit Principat la jurediccio axi civil com criminal en los subdits de la dita vegueria ministrantlos justicia e dret tota excepcio de persones e favor e odi apart posats. E nosaltres ab aquesta matexa diem als jurats e concell de la dita vila e a tots los subdits de la dita vegueria que a vos entro altre manament de nosaltres hajen en contrari hajen tinguen e hobeesquen a vos com a veguer e regent la dita vegueria en totes coses que als altres veguers de la dita vegueria han acostumat de hobeyr havent vos hi segons de vos confiam e lo negoci requer. Dada en Barchinona a VIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Bernat Çaportella.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Per la nostra largua letra de ir vos avisam de les noves que occorrien ara certificam vostra gran noblesa com per correu e letra de mossen Johan de Marimon capita de la bandera de Barchinona arribat circa una hora ha som certificats que com lo Senyor Rey sabe que la nostra gent ha-

vien presa Camarasa lo que molt li ha sabut greu ell ab son poder li fon al dessus donant lassalt e los nostres dels quals es capita En Franci de Ganer han lo festejat en tal manera que li han morts V o VI homens e molts nafrats é morts e nafrats molts rocins de que ell sea hagut a retraure e al cap vespre sperants los nostres ab gran desig haver altre assalt lo Senyor Rey vehent no hi havien guany ha levat lo siti e cremant garbes e palla sen es tornat a Balaguer. Item que don Hugo de Cardona ab CCC homens del nostre exercit dilluns a vespre prop passat es anat a Miralcamp hon lo baro de la Lecuna tenia garnizo per lo Senyor Rey e han entrada la vila e aquella barrejada. Han sen portats a Bellpuix XIII rocins qui eren del dit baro de la Lecuna e molta roba e argent e XXXX mulates e altres bestiars quel dit baro havia robats per aquella terra. E per que aço son coses que a vostra hoyda deuen pervenir per bona contentacio e alegria vostra e de les gents del exercit e de aquexes parts vos ne fem lo present avis. Vostra letra havem rebuda avisant nos de la venguda del secretari de mossen Vilamari lo qual es arribat ab letra de mossen Vilamari dirigida als consellers de aquesta ciutat ab generals e bones ofertes. Es stat vist no deure esser pres per quant es vengut tramès e ab bones coses. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a VIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los cònsols de la vila de Puigcerda.

Molt honorables e savis senyors. En los dies passats rehebem vostra letra e hoyda la crehença explicada per Nanthoni Mercader missatger de aqueixa vila. Sempre vos comendam molt e molt de vostra sana e bona intencio. Venints a la resposta del socors demanat hajau a cert hi haguerem provehit mas tota hora e ara mes que may som cert que la gent de França vol entrar per la via de Rossello segons per letres e altrament ha vist lo dit Anthoni Mercader. Empero tot açò no contrastant nosaltres havem trames home propri a Sent Johan les Abadesses Ripol Campredon Olot Bagua Lillet e Vall de Ribes ab provisions necessaries per que de deu fochs facen hun home abil e be armat qui sia trames en aquexa vila per custodia sua e dels passos. Crehem per aquesta via haureu tan prest bon nombre de gent e hajau a cert que sino fos lo fet de Gerona e de Rossello e encara de Urgell a les quals parts ab gran celeritat havem hagut provehir e entendre nosaltres haguerem tramesa aqui gent al pler vostre car axi desijam la conservacio vostra e de aquexa vila com de alguna part del Principat. Si mossen Miquel Cardona lo qual havem elegit en capita e veguer no era arribat aqui e no volia pendre lo dit carrech certificaunosne decontinent perque hi puxam provehir degudament. Entretant la gent qui de les parts dessus dites ira en aquexa vila sia per vo-

saltres governada. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a VIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los procuradors de la ciutat de Tortosa.

Molt honorable e savis senyors. Vostra letra havem rebuda per En Guillem Marti olim sotsveguer daquexa ciutat ab la qual lo dit Marti per causa del dit ofici nos pregau aquell tingam recomanat de la qual letra som stats algun tant admirats car segons ja son stats per nosaltres certificats la intencio nostra es stada e es que los oficis de veguer sotsveguer e altres per vosaltres e lo concell de aquexa universitat fossen acomanats a persones fiables e al Principat no suspectes. E si a vosaltres sera vist lo dit Guillem Marti del qual nos scriviu esser tal persona e al Principat e aquexa ciutat no suspecta es la intencio e dellibera-cio nostra a aquell davant tot altre lo dit ofici per vosaltres esser acomanat e tengua e regescha aquell en la manera queus es stat scrit. Es empero la intencio nostra e de nostre consell que los oficis de veguer e sotsveguer sien regits e exercits per aquells a qui seran acomanats ab los salaris e emoluments acostumats rebre per aquells. E aço per alguns justs sguarts. Data en Barchinona a VIII de juliol del any Mil CCCC sexanta dos. — Los diputats del General e lur concell

representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables senyers los jurats dels Prats del Rey.

Molt honorables senyers. Vostra letra havem rebuda avisatoria de la apprehensio per ordinacio nostra feta per vosaltres del castell de Robio e dels bens e rendes de aquell e creacio de batle tot en nom del Principat e altres coses alli scrites. Comendam vos molt de la bona cura diligencia e recapte que haveu dat en les dites coses. Quant a la satisfaccio o pagua dels que son anats al dit castell e dels qui son restats per custodia sua e del notari es nostra intencio sien pagats de les rendes e bens del dit castell e axi volem e manam ab tenor de aquesta al plegador de les dites rendes que axi ho deduescha en exequucio tota dilacio o scusacio cessants. Del quens avisau dels castells de Segur Calaf Boxados e altres vos grahim prestament hi provehirem. Lo castell de Spelt que es den Bernad Guerau de Boxados volem eus pregam prengau a mans del dit General axi com es stat fet de Robio. Quant es al fet de deu fochs hun home crehem vosaltres fareu lo degut e fareu fer als lochs circumvehints segons scrit vos havem. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a VIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable senyer Nesperadeu Palau diputat local en la ciutat de Tortosa.

Honorable senyer. Manam vos façau pagar per lo receptor En Johan de Montornes als cinch homens qui son stats anadits per guarda del castell Damposta lo sou de hun mes segons haveu pagats als deu homens qui primer hi eren. E feu publicar les crides queus enviam dins la present segons stan ordenades seus intervencio de oficial algu. E per quant En Barthomeu Feriza e fra Biure hi son nomenats encontinent preneu tots los bens a ma del Principat que trobareu dels dits Barthomeu Fariza e fra Biure ab inventari e en les cases e possessions del dit Barthomeu Fariza en senyal de apprehensio feu hi metre sagell del General e feu ho ab lo notari de la Deputacio qui ho prengua per En Barthomeu Sellent scriva de nostre ofici e enviau nos ho tot apres e feu nos resposta del queus scrivim del dret de les lanes que hi haveu fet si sen ha feta crida o no e com se vulla sia nostra intencio e voluntat es que lo dret se exigexca segons vos havem scrit. Data en Barchinona a VIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya.

Al molt magnifich mossen Berenguer de Montpalau cavaller senyor de Vallmoll.

Mossenyor molt magnifich. Vostres letres havem re-

budes e hoyt En Pere Lunell vassall vostre de tot lo quens ha volgut dir de part vostra. E responent vos a vostres letres e al quens es stat explicat vos dehim que nosaltres havem gran plaer de vostra bona e vertadera intencio e oferta de vostres vassalls que haveu e volen haver a la conservacio e defensio de les libertats de aquest Principat e cosa publica de aquell com a bons e verthaders cathalans de que vos comendam pregant vos en vostra bona intencio e voluntat persevereu e vostres vassalls perseveren. Dels rocins vostres per vostra contemplacio e causes a vosaltres explicades som contents vos ne atureu la hu eus envieu laltre prestament per quens en pugam servir. De les armes que demaneu haureu licencia. E sia lo bon Jhesus en guarda de tots. Data en Barchinona a VIII de juliol del any M. CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt magnifichs honorables e de gran saviesa senyors los jurats e concell general de Mallorcha.

Molt magnifichs honorables e de gran saviesa senyors. En los dies passats scrivim a vostres savieses certificant aquelles de totes les coses essencials subseguides en aquest Principat fins a XXVIII de maig en lo qual dia spacham la letra de molt largua serie la qual segons som veridicament informats per lo lochtinent de aqueix regne es stada stuciosament presa retenguda e occultada e occultada crehem no a bona

fi segons mostren sos actes davall memorats. Ara vos tornam remetre altra sots kalendari de XXVII de juny ab translats de dues crides publicades en aquest Principat. En les quals vostres savieses veuran stesament quines e quals coses nos han impellits aquelles fer e publicar jatsia ab gran dolor e contristacio pero axi ha convengut fer se per salvacio indemnitat e conservacio de aquest Principat e de les libertats qui son anima de aquell sens les quals viure no desijam volents manifestar a vosaltres totes aquestes coses per quant sou fills del dit Principat e vertaders cathalans e sempre los huns als altres havem fetes obres de pares frares e germans ab tanta amor e ardent voluntat com al mon se pot dir a la conservacio del qual amor e voluntat no solament nos obligua natural inclinacio per esser tots procehits de la massa cathalana ans encara la indissoluble unio agregacio e incorporacio feta de aqueix regne a aquest Principat. E si en lo passat los cathalans han mostrat per obra la amor e natural inclinacio de voluntat que sempre a vosaltres e aqueix regne han e hauran ara empero hi son novament tenguts per quant vosaltres no degenerants a la natura cathalana ans retents lo degut deute segons veridicament som certificats en aquests dies passats haveu talment obrat en favor de aquest Principat que pera sempre ne serem recordants ço es en no voler consentir e menys permetre que robes e bens de cathalans sien stats retenguts presos e occupats segons per lo Senyor Rey e per lo dit lochtinent en aqueix regne en nom seu era temptat e manat e en-

cara en opposar vos ab paraules e gests en defensio del honor dels cathalans als quals indebitament vol esser carrecb impingit lo que facilment poran compendre vostres savieses fretura de vertader fundament per lo contengut en les letres damunt dites en les quals tota la veritat dels fets es descrita. Molt vos regraciam les dites coses les quals nos son tan gratas que explicar nos porien car ab tot la fraternal comunio e viscerosa conversacio entre vosaltres e nosaltres generalment axi en lo comerci mercantivol com en altres actes humans sien multiplicadament comprovades. Encara per hun tan assenyalat acte qual es lo dessus dit que fet haveu en favor util e honor dels cathalans en major si dir se pot obligacio de voluntat e amor los ha constituhits. Certificants vos aquest dit Principat e nosaltres qui aquell representam serem tota via promptes en fer semblants e majors coses per vosaltres e aqueix regne si lo cas ho requerra. E per ço com lo per vosaltres com dit es fet crehem no haura succehit en plaer e menys contentacio del dit lochtinent e poria contingir ell o altre oficial voler temptar o fer alguna altra cosa en dan vostre generalment o particular o en desfavor nostre e de aquest Principat en tal cas volem per certes les savieses vostres que si coses algunes per indemnitat vostra e de aqueix regne per vosaltres seran fetes e en res haureu mester la subvencio e ajuda nostra e de aquest Principat aquella nous sera deneguada ans ab molt bona voluntat e promptitud atorgada e en obra mesa com aquells quin son ben merexedors. Nosaltres apres la

publicacio de les crides de les quals com dit es vos trametem copia havem provehit que tots los oficials del dit Principat son stats remoguts e de nou creats e huy en dia regexen per lo Principat e en nom seu tenim dos exercits de gent a cavall e de peu hu en les parts Dampurda e altre en Urgell per defensio e encara ofensio del enemichs e cascuns per gracia de Deu fan la honor del Principat. Causa justissima prosseguim ço es defensio de libertats e de les persones e bens. E per ço crehem nostre Senyor Deu es e sera de nostra part confortants e aconsolants nos que per molt sia dit o scrit per iniques persones en derogacio dels cathalans tot redundara en lahor e comendacio lur comprovats per tantes experiencies de fidelitat de la qual sou fundament. Axi larguament vos havem volgut de totes coses scriure per que ubertament vejau la intencio e voluntat nostres que vers vosaltres e aqueix regne havem e prengau alguna exaltacio e alegria de nostres comendables actes. Lo honorable exibidor de la present appellat Johan Dolivella ciutada de aquesta ciutat per aquesta sola raho trames vos pera algunes particularitats de les dessus tocades mes larguament referir. Placiaus circa aquelles donarli fe e crehença e tenirlo per recomanat spachant aquell com mes prest poreu ab resposta. En pensament erem recayguts trametreus embaxada empero per bons respectes es stat vist bastar la tramesa del dit honorable En Johan Dolivella. E sia la Sancta Trinitat proteccio de tots. Scrita en Barchinona a VIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur

consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Bajo la misma forma se escribió tambien á los síndicos y concejos del reino de Mallorca, en la parte exterior.

En este dia, por los lugares de costumbre, y á son de trompetas, fué publicado el siguiente pregon.

Ara hojats tot hom generalment de part dels molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya en virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda e encara de la capitulacio per la Majestat del S. Rey atorgada fermada e jurada et alias entreveniut en aço e consentint la ciutat de Barchinona. Que totes persones de qualsevol ley stament grau e condicio sien que tinguen o sapien altres tenir e possehir axi per via de comanda empenyoraments o alias alguns bens robes joyes libres albergchs censals e altres rendes deutes e coses que sien dels

Arquebisbe de Çaragoça.
Arquebisbe de Tarragona.
Comte Dampuries.
Comte de Prades.
Ccomanador de Monço.

Johan de Vilafrancha gendre de mossen Luys Divorra.

Mossen Johan Ferrer.

Johan Ferrer son fill.

Johan de Montros.

Lo bastart de Cardona.

Anthonet scuder de mossen Ivorra.

Frare Pere de Biure cavaller de Sent Johan.

Mossen Miquel de Gualbes.

Mossen Lope Dangulo.

Mossen Francesch Burgues de Mallorca.

Mossen Berenguer de Requesens.

Johan Solsona.

Don Anthon de Cardona.

Mossen Rebolledo.

Mossen Rebolledo fill seu appellat Palafolls.

Mosen Johan de Vilalpando.

Raphel Marola de Arbecha.

Franci Segui.

Nicholau Rocha de Hostafranchs.

Johan Beget de Prexana.

Gaspar Benedit barber de Balaguer.

Barthomeu Feriça mercader de Tortosa.

Mestre Alamany de Balaguer mestre desgrima.

Johan de Vilafrancha de Montblanch.

En Toralla de Balaguer.

Lo fill den P. Carbonell çabater de Balaguer.

Moragues gendre den Rodo de Balaguer.

Lo fill den Johan Gilabert de Cervera.

Loys Dolibes mercader.

Jachme Bertran mercader.
Anthoni Bells argenter.
Pere Seguer perayre.
Johan Balaguer vandver.
Francesch Matella notari.
Johan Solsona notari.
E Gaspar Maymo notari.

Inimichs e acuydats de la cosa publica de aquest dit Principat aquells tinguen per emparats e encontinent dins tres dies hajen a denunciar e manifestar als honorables mossen Johan Torres canonge de Vich mossen Antich Ferrer cavaller Johan Pellicer e Anthoni Sanç notari entreveninthi per la dita ciutat de Barchinona havents de aço pler poder dels dits diputats e concell. E si dins los dits tres dies aquells no denunciaran o manifestaran encorreguen en pena de D lliures la qual pena encontinent sera exequutada sens alguna merce.

El mismo dia, se hicieron varias proposiciones en consejo, despues de habérse leido una carta del conde de Foix, fechada en Narbona a cinco de julio, y votadas aquellas, se tomó como deliberacion el siguiente voto del señor obispo de Vich, que fué aprobada asimismo, conformándose con el parecer general, por los concelleres y concejo de la ciudad de Barcelona.

Primerament fou votat per lo senyor bisbe de Vich

qui dix que fos remes als nou si a la dita letra del comte de Foix se deu fer resposta o no e si la fan que ells lay facen sens referir. E que los dos ginets presos en Vilafrancha de Conflent sien venuts e lo preu convertit en utilitats de la dita vila. Sobre la exempcio demanada per mossen Antich Ferrer que sia remes als nou.

9 DE JULIO.

Los señores Diputados y Consejo recibieron, en este dia, las siguientes cartas.

Als molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. Poch ha per vostres reverencies me es stat scrit per mossen Grimau me trametieu IIMD florins e parme que lo dit Grimau es passat que no ha lexats diners alguns. Placiaus senyors sobre aço provehir segons per la darrera letra mia ab que sobre lo socorriment e emprestança de la gent pera dos mesos e altres coses molt largament he scrit a vostres reverencies car es cosa molt necessaria segons en aquella haveu vist. E tingaus la Sancta Trinitat en proteccio vostra. De Geroma a VII de juliol de 1462.

— A la ordinacio de vosaltres senyors apparellat lo comte de Pallas capita general de vostre exercit Roger.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs mossenyors los diputats e concell lur lo Principat representants en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs mossenyors. Una vostra letra ab altra qui va als consols de Puigcerda e concell lur he rebuda per la qual me scriviu com me haveu elegit per capita de la vila de Puigcerda e terra de Cerdanya hoc mes de regent per lo Principat lo ofici de veguer. La qual cosa mossenyors vos regraciu molt e tant com me es possible com a mi sia una grandissima honor. Empero per quant la disposicio no es de ma persona per sostenir tal treball ni poder suplir lo que es necessari e condecent en dits oficis ni mon saber axi poch noy basta lo qual es be mester a qui tal carrech prem e aquella terra qui es de gran temps en partides divisa que hom volent pendre concell la una part e laltra crech sen agreviaria vos soplich meu hajau per scusat si nou accepte ab tot yo vingua per acordat de exposar ma persona e tots mos petits bens per la terra en totes coses que yo sabes fer ni pogues mes que prengues lo en que no son dispost com yom conech seria gran dan de la terra e de mi e axi mateix vergonya mia perpetual. E no pens negu que ho digua per neguna altra scusa sino per la dessus dita acomanantme totstemps a les vos-

tres magnificencies. De Vilafrancha de Conflent a XXX de juny. — Del prest mossenyors a tota vostra ordinacio e servey Miquel Cardona.

Als molt reverends egregis magnifichs e spectables senyors los diputats e concell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e honorables senyors. A les vostres reverencies magnificencies e savieses significam pochs dies ha passats reebem una letra closa e segellada e sotscrita de propria ma del reverend diputat del Principat de Cathalunya micer Monsuar e encara ab subscripcio de tot lo consell representant lo Principat de Cathalunya lo qual en efecte contenia nosaltres per part de aquesta universitat trametessem en lo exercit fet per part del dit Principat e per defensio de aquell de deu homens de nostra universitat hu disposts e ben armats la qual letra rebuda encontinent fem convocar segons es acostumat lo concell de aquesta vila al qual manifestada dita letra e per satisfer en aquella lo dit concell deslibera disposa e conclogue lo venerable e discret mossen Simon prevere portador de la present fos trames a vostres reverencies excellencies e providencies per satisfer e donar raho a les coses en aquella exarades. Al qual vos supplicam doneu prompta fe e bona credulitat en tot ço e quant per part de aquesta universitat explicara e exequir ab bon efecte segons françosament speram. E conserveus lo Altisme en sa bona custodia

e defensio Amen. De Sent Lorènç de Marunys a V de juliol. — Senyors qui en gracia e merce vostra se comanen consols e concell de Sent Lorenç de Marunys.

El mismo dia, los señores Diputados y Consejo mandaron expedir las cartas que siguen á continuacion.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Molta admiracio tenim del noble baro de Cruylles per quant ha presos tres pagesos seus e comina pendren mes per lo fet de les remences car ell no ignora que nosaltres per benefici dels fets havem guiats remesos e assegurats aquells exceptat los caporals qui anaven ab En Verntallat e som certs que per causa de sos procehiments la ferma de la concordia apuntada dels dits pagesos es diferida e sta en punt de perdicio en no poch perill e dan de aquest Principat per ço lin scrivim prou largament. Pregam e encárregam vos doneu orde la letra li sia dada davant vostra gran noblesa per manera que decontinent se seguescha liberacio dels dits presos. E si fer ho dificultava donauhi vos recapte en tota manera car en temps som que cove usar de prudencia e providencia. E si dehia que per altres coses te aquells presos sia hi sobresegut per lo present en tota manera. Nosaltres nos recordam be de la sua bo-

na voluntat e servey que fa al Principat pero la una cosa no torbe la altra. Placiaus haverho be per entes. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a VIIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats el General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt noble baro En Bernad Gilabert de Cruylles.

Molt noble mossenyor. Com sabeu nosaltres tenim entre mans lo fet de les remences e atesa la concurrencia del temps cove usar de moltes coses que en altre temps foren callades. E com en lo dit fet vaja tant que mes dir nos pot per ço per benefici dels fets havem volgut que tots pagesos de remença e altres sian guiats remesos e assegurats exceptats los caporals qui seguien En Verntallat dels ajusts e actes illicits per ells comesos segons havem scrit al egregi comte capita expressant nomenadament los de la vostra terra. E axi es stat publicat per moltes parts del Principat. Aço empero no obstant segons havem entes vos haveu presos En Cortell En Marti e En Forn pagesos vostres e encara significau voler ne pendre mes cominant castigar aquells dels actes dessus dits la qual cosa ha donat e dona tan gran torb en no fermar se la concordia tractada e apuntada entre los dits pagesos de una part e los senyors de la part altra que mes dir nos pot e a causa de vostres procehiments la dita concordia sta en punt de perdicio en nom poch dan e perill del dit Principat los quals dan e perill per nos-

tre poder volem squivar e encare los dits guiatge remissio e seguretat en tota manera servar e provehir sien servats. Per ço vos pregam e encarregam com mes stretament podem que considerades totes les coses dessus dites decontinent relexeu los dits homens e cesseu de qualsevol procehiments que contra ells e altres volguesseu e poguesseu fer per la causa dessus dita. E si per altres coses podieu contra ell procehir vos pregam en tota manera hi sobresehiseau per lo present e haja a cert vostra noblesa que lo Principat no ignora la bona voluntat vostra e lo servey que feu a la cosa publica ans ne sera be recordant mas ara cove usar de prudencia e providencia. Altra vegada vos pregam del que dessus es dit donanthi tal repos que per aço no se haja mes havant recorrer a nosaltres. E sia la Sancta Trinitat custodia de tots e direccio dels negocis que proseguim. Data en Barchinona a VIIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los jurats de la ylla de Menorcha.

Molt honorables e savis senyors. Per quant las letres que ara vos trametem son de Canalars quencom vells ço es la una de XXVIII de maig laltra de XXVII de juny prop passats vos fem la present que nous sia maravella com tant tart les haveu. Sab Deu no es culpa nostra ne negligencia de no haver tes tramesses de-

continent mas es veritat que les trametem en son temps pero quant foren a Mallorques per alguns no havent dreta intencio mas sinistra son stades occultades e no solament les vostres mas encara les que feyem semblants als jurats e concell de Mallorcha. E per ço ara havem delliberat ab persona certa e propria les tornem enviar axi als jurats de Mallorcha com a vosaltres a fi que les coses en aquelles contengudes vos sien notories e havem pregats e scrit als dits jurats de Mallorcha les vos trameten. E sia lo bon Jhesus ab tots. Data en Barchinona a VIIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

10 DE JULIO.

Recibieron los señores Diputados y Consejo, en este dia, las siguientes cartas.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Deu sab que no volriem enujar les vostres reverencies e magnificencies scrivint vos tots dies empero los cassos occorrents donen materia de congoxar e tediar les

dites reverencies. Supplicant vos nou prengau en enuig. Lo cas es aquest que don abat nostre venint lo Rey en aquestes terres dellibera segons apres ha mes en obra de anarsen. E perque la sua tornada per ventura seria larga feu vicari un religios de aquesta casa mestre en theologia al qual dona plena potestat tanta com ell havia. Empero es molt modificada que no pot exercir res ne fer neguns actes sense lo concell del covent. E jatsessia que ell sia cap empero lo consell es lo senyor e regidor de la casa per aquesta raho lo prior que lavores era mogut no de spirit de humilitat ans ab gran temeritat ha suscitat divisio en casa tant com en ell es stat possible. Empero los religiosos per sa acostumada devocio e bona hobediencia nol volgueren seguir en son mal proposit. Apres ell vehent que en aço no ha pogut pendre peu illicenciat sen es anat e ha comogut algunès gents sots color e zel del Principat dient que los del monestir no eren catholichs e que era expedient que molts ne fossen foragitats e vehent que per ventura aquests los quals havia comoguts noy bastaren es anat aqui a les vostres dites reverencies per veure siy pora executar son mal desig lo qual no crehem sabent les vostres inteligencies que no facilment donen orelles a creure lo qual religios no solament ha comogut aço mas encara sen ha portat prou coses del monestir ço es una gentil mula e diners prou hoch e libres en dampnacio de la sua anima per que ell es scomunicat no solament axi com a fugitiu mes encara com a ladre segons nostres constitucions e regla per ço mereix carçre e privacio

de abit. Suplicant vos doneu tota favor e ajuda que ell sia pres e ben guardat e per aço exequutar tots los davall scrits e sotssignats de sa ma donen plen poder a frare Johan Fonollar monge de aqui de Natzaret e frare Berthomeu Ribelles abdos ensemps e cascu per si lo qual vos supplicam remetau açi hon se acostumen de castigar los mals nodrits semblants de ell. Apres senyors vos notificam com mossen Agullo ab la sua gent es sitiat per los enemichs del Principat en hun loch nomenat Castelldasens lo qual sta ab gran perill sino es socorregut no perque la força no sia bona mas per que no es provehida axi de aygues com de altres viures e per ço vuy tot lo dia ab los de la Spluga de Francoli havem amprada tota la Concha de Barbera e los vostres cent homens qui son a Muntblanch contra la voluntat dels de Muntblanch e ab los dits cent homens e tots nostres vassalls e los altres de la dita concha plegats seran passats cinchcents homens e confiant en Deu ells iran segurament sens perill nengu e provehiran de totes les vitualles quels seran necessaries ols trauràn del dit castell per tant com saben be los passos lo qual adjutori si plau a Deu al pus larch sera daqui a digmenge. E perque cregau la nostra bona voluntat hi trametem dos religiosos monges los quals son tant he apparèllats a morir los vostres e perque totes aquestes coses sien notories a les dites reverencies e magnificencies. Lo convent congregat ab so de campana e concordablament fan les presents. E placia a nostre Senyor Deu vulla conservar les vostres persones segons es expedi ent e necessari

al sobredit Principat. Dada en lo monestir de Poblet e subsignada de ma de quiscun monge sens los frares lechs los quals son tots de aquesta voluntat e sagellada ab lo sagell del covent a VIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Prests a tota vostra ordinacio e manament lo covent e religiosos davall scrits. (Siguen las firmas de todos los monges que constituian en aquella época la comunidad del monasterio de Poblet.)

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats e concell llur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Una letra vostra havem rebuda scrita a cinch de juliol a una nostra responsiva de la qual som molt aconsolats e alegres que bonament explicar no poriem de la devota intencio e proposit de les reverencies vostres envers aquest sant monestir lo qual *in inmensum* regraciam e tots temps regraciarem faents vos certs que en les coses principiades en conservacio del Principat som tots temps en tota favor auxili susbidi no solament dels propris vassalls mes de lurs persones prests e aparellats fins a la mort inclusive e de aço en res no dubtasseu car avisam vos que vuy ha XXIIII jorns que continuament tenim en Leyda prop de cinquanta homens a despesa de la terra nostra a subsidi de la ciutat de Leyda. Axi mateix de present havem donat orde de trametre los vassalls tants com porem en socors del capita lo qual sta en

Castelldasens assitiat per lo Rey la gent del qual sobre bona fe nos han robat hun loch en la Garrigua nomenat les Beçes ab los homens e dones ensemps dient que volien parlar ab ells per que a vijares nostre aquesta tempesta millor se corregiria si gent de cavall en competent nombre per ajuda del Principat se podia haver. La falta de la qual si les reverencies vostres noy proveexen dara gran turment al Principat. Perque humilment vos supplicam que en aço e en lo restant com som certs nos hajau per recomanats. Daqui avant frare Pere Calbo lo qual era prior de aquest monestir ses absentat *pretermisso religionis ordine* per que si ell attemptava de parlar negunes coses en presencia vostra contra lo monestir lo qual es tot unit en viure e morir segons la Sancta Religio e observança de aquell de res nol cregau ans humilment vos supplicam que en recuperacio de algunès coses que ell sen ha portades vullau donar favor e ajuda als religiosos que recorreran de part del monestir a vosaltres. E aço vos reputarem a singularissima gracia e no resmenys placia a la senyoria V. donar orde e expediment que vinguen los homens quens haveu promes los quals ab gran desig speram. E ordenau de nosaltres a tota vostra bona voluntat car prests som tots temps obeyr. E ab tant Nostre Senyor Deu e la gloriosa Nostra Dona donen perfet compliment als vostres actes. Dada en Poblet a VIIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Prests a tota ordinacio e servey vostre. — Lo vicari e concell del monestir de P oblet.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors los diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molts reverends egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors. Per altra letra vos he scrit avisant-vos com a prechs dels poblats en aquesta terra e signantment de aquesta vila de Perpinya yo he pres carrech de la capitania de aquests comtats e feta la visita de tots los castells e viles e provehir de capitans e altres coses per custodia e guarda de aquells. Es veritat que per poder defendres de aquesta gent darmes quis apparella entrar de la part de França seria molt dificil si de aqui noy era provehit considerant quant es membre principal de aquest Principat. Yous faç cert que de mon poder ab totes mes forces yo hi exposare tot mon treball vida e quant haja e stich en delliberacio dins pochs dies fer aquella gent de peu e de cavall que pore e mentres les coses stan en aquest tracte que sabeu per informacio dels consols quius ne scriuen als quals me refir yo assajare si poria rompre los passos per hon han entrar per manera que ab aquest empaix los sia dat algun torp. E per la present molts reverends egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors no he mes a dir sino que so prompte a la ordinacio de vosaltres. Los quals Nostre Senyor vulla custodir. Scrita en la vila de Perpinya à VIII de juliol. — Prest als manaments de vosaltres

vezcomte Dilla e de Canet capita dels comdats de Rossello e de Cerdanya.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. A vostres grans reverencies e magnificencies notificam com huy dada de la present es vengut lo honorable En P. Loys de Vilafrancha donzell conductor del exercit per vostres gran reverencies e magnificencies trames en aquesta ciutat e camp a nosaltres dient nos com per sguart de aquella nova que ell havia hauda que lo S. Rey tenia assetiat Castelldasens e encara per la concorrencia del temps havia desliberat scriure per tot lo camp se volguessen preparar com lo necessari fos poguessen anar en aquelles parts ahon es la bandera de aquexa ciutat per resistir e damnejar aquells qui tenen proposit en destruyr aquest Principat e que per semblant ho notificava a nosaltres volguessem tal preparatori. E nosaltres mossenyors de molta R. e M. hoyda sa proposicio havem desliberat scriureu a vostres grans R. e M. fent vos recordant lo gran perill en que sta aquesta ciutat per tan que en sdevenidor carrech algu nons pogues esser impingit. E son aquests los perills que com crehem no ignoren vostres grans R. e M. aquesta ciutat es maritima e molt depopulada e molt desarmada en tanta quantitat que poques galeres bastarien en fer-

nos gran dan que no seriem per defendrens quant mes per ofendrels segons experiencia ha mostrat en dies passats. E per semblant nos es dit que lo bastart de Cardona sta en lo comdat de Prades significant que vol venir en aquestes parts per fer hich aquells mals que pora. Moltes altres rahons mossenyors hi concorren les quals a present nos obmetem per no tediar V. R. e M. solament vos supplicam hi vullau ben pensar e de vostra intencio haver presta resposta. Veritat es mossenyors de molta R. e M. que hon tal proposit hajau que nosaltres hajam seguir la bàndera. Creyts queu farem de tan singular voluntat com dir se pugua axi com aquells qui per defensio de aquest Principat volem metre a perill nostres persones e bens pus a vostres grans R. e M. nos siam descarregats dels perills en que aquesta ciutat encorre.

Axi mateix supplicam vostres grans R. e M. vos placia encantar aquells qui carrech han de acordar gent que si per sort ni baura ques diguen esser de aquesta ciutat nols vullen admetre e aço per quant en aquesta ciutat farien gran fretura e majorment si dita bandera havien a seguir. Soplicants lo beneyt Deu e la sua gloriosa mare e lo benaventurat Sent Jordi e lo benaventurat Karles vulla conservar vostres R. e M. persones en augmentacio de honor e de tot lo Principat de Cathalunya. Dada en Tarragona a VIIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Senyors molt R. E. N. M. e honorables los consols e elets per lo negoci concorrent de Tarragona a vostres ordinacions prests.

Als molt reverends e magnifichs mossenyors los senyors de diputats del Principat de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverends e magnifichs mossenyors de diputats del Principat de Cathalunya. Per tant a vostres reverencies e magnificencies scrisch la present com yo arribat en la vila de Muntblanch per manament de vosaltres stant alli en guarda de la dita vila com crech siau informats Nagullo tirant la via de Leyda lo Rey sabent que ell devia passar a Castelldasens ses mes sobre ell ab tot son exercit axi de cavall com de peu. Son en nombre segons la certitud o informacio que yo ne quatrecents rocins doscents o trescents homens de peu en que tenen lo dit Agullo molt apressat en specialment strets de vitualles e yo sabuda aquesta nova esser certa axi per letres com per persones fiables e dels circumvehins del dit loch e specialment aquestes coses me son feytes certes per lo monestir de Poblet qui ab gran diligencia treballen e treballar fan en aquesta fahena e generalment ab tota la honor e repos de la cosa publica del dit Principat lo qual monestir ha trames a Monthlanch lo prior de Natzaret com lo dit monestir se disponia en molta gent de sos vassalls e fer preparatori de moltes vitualles ensemps ab la universitat de la Splugua de Francoli la qual te tan bon voler en lo benavenir e repos del dit Principat que no si pot afegir mes e aço per provehir e ajudar al dit Agullo e sa gent la qual per fretura de vi-

tualles stan a perdicio han pregat e o monestat la dita vila de Montblaneh crehent que axi con ells dits atendrien a la honor e benavenir del dit Principat se volguessen dispondre en voler anar o trametre adjutori tal com es necessari en queus dich molt reverend e magnifichs mossenyors que la dita vila de Montblanch ha feta tant fluxa resposta que no mostra amar la honor ni benavenir del dit Principat. E no pensen sino en guardar sol les sues persones aconortantse de la honor e util del dit Principat fahent tals rahons que no puix creure los pus flachs homens del mon no donassen millo raho de si que la que ells donen tenint tan gran spant que los semhla que si trahien lo peu de casa sua los sembla que serien tots morts. Tantes coses se poden dir dells les quals per lo present no puix scriure esser ne vosaltres certs no los haurien en la oppinio que los teniu que fallint en tal cuyta com es aquesta del dit Agullo vinch a pensar que vosaltres presumiu tot lo que es dells que hun home de la vila ni provisio neguna de ells no se ha poguda haver per que ab la ajuda sua ensemps ab les dessus dites se pogues provehir en les dites coses que tornen en molta honor del dit Principat la qual Muntblanch ha volguda oblidar. E yo vistes totes aquestes coses havent gran dubte que per vosaltres no fos repres si yo no ajudava e provehia en la cosa que estant fer la honor del dit Principat vistes les ofertes que per lo monestir de Poblet e altres universitats de la Concha de Barbera axi de gent com de vitualles e ates que so stat pregat per elles e request he

delliberat exir de Mantblanch provehint com pus segurament puch anar e donar orde que lo dit Agullo sia socorregut e nos perdes per flaquesa de coratge per nosaltres com que neguna altra part no pot esser acorregut ab menys perill sino per aquesta nostra part ajudanthi la disposicio de la terra crehent que ab la ajuda de nostre Senyor Deu dins hun jorn o dòs jo haure provehit al dit Agullo com açi tinch ab Poblet e altres universitats tres cents cinquanta fins en quatrecents homens. Perque siau informats de totes aquestes coses he desliberat scriureus que Montblanch oblidantse la honor e util com dessus he dit que no vol ajudar fretura poch esser ajudat com laltre capita havia desliberat venir e tantes coses per ells li son stades dites trabentli iuconvenients perills e dans que en tals actes se acostumen seguir que lan fet restar e yo vehent que en la dita cosa havia gran cuyta he desliberat ab la gent dessus dita socorrer lo dit Agullo axi de vitualles com de altres coses si plaura a Nostre Senyor. Si a vosaltres no plau lo que yo faç jutjaume segons la intencio que hi tinch e placiaus volermen avisar que si lo cas ho portava altra volta no exiria ni me mouria. E no pus per la present. De la Spluga a nou de juliol. — Mossenyors lo qui se comana a vostres reverencies Huch de Passanant.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors los di-

putats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregi nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors. A sis del present per una altra nostra letra vos remetem hun trellat de una letra que per hun haraut del comte de Foix haviem rebuda. Apres per quant lo haraut ab cuyta ha demanada resposta cominant anarsen sens aquella si promptament no li era donada nos es stat forçat respondre sens sperar lo parer de vosaltres segons veureu en hun trellat que de aquella interclus en la present vos trametem. Lo dia present hora de VIIII hores ans de mig jorn es entrat açi En Dolms per part del Rey de França qui ha presentades a nosaltres unes letres en pregami del dit Rey de les quals per semblant vos trametem trellat dins la present. E explicada per ell lo mateix jorn aprop dinar certa crehença per part del dit Rey sobre lo contengut en dites letres de consell dels tres stats de aquests comdats li havem feta resposta segons veureu en un trellat que de aquella ab la present vos trametem. Nosalsaltres ensemps ab los altres stats havem delliberat per respondre pus attentament a tots los caps de la letra del comte de Foix e satisfer a aquella e encara a la explicacio feta per lo dit Bernad Dolms trametra certa embaxada al comte de Foix e altres capitans de França e sentim no haurem salvoconduyt per quant vehen que nostres respostes no son en alguna forma a voluntat lur ans son tals com pertany a aquells qui amen la patria e libertats lurs. E per ço sabem que

dites gents darmes dema que es divendres per tot lo jorn seran dins Rossello per moltes parts de la frontera com ja sou informats per altres nostres letres e no havem altra sperança puys nos haveu abandonats e som a la fi de nostros fets tants castells com los vendran al davant sens defensio alguna los pendran pus la fortuna ha volgut nosaltres no esser creheguts de res sino ara a la fi que assoldejen gent a Figueres la qual vendra quant nosaltres serem perits. No poden dir que abans del cas e del perir nostre per moltes letres e encara per nostres embaxadors no siau stats largament avisats e informats de nostres grans miseries quens vehiem al denant. Ara sins voldreu ajudar haureu a combatre los enemichs e apres socorrernos e pensau com se pot fer car qui no fa lo menys nos deu haver sperança de fer lo mes. No es pus la fi nostra fins aci es stada en defensio de les libertats e encara del stat e repos de la terra e no havem en res fallit ni encara no volem hoyr algu qui partit nos mogua qui vingua gent en prejudici del Principat he es ver que vosaltres veniu en prujudici nostre e total destruccio. No sabem quins comptes haveu fets quens vullau axi lexar perdre qui ab nostres forces e encara ab gran despeses havem hagut com sabeu lo castell de Perpinya segons ja per altres vos havem scrit e altres de Rossello e arans lexau del tot cremar al mig del foch car no som per resistir car presos los lochs de Rossello del tot nosaltres som perduts. Feu queus semblara e Deu nos ajut que nosaltres no podem mes e no podeu dir que per infinides letres com dit es

dessus nous hajam iuformats. E sia molt R. E. M. e de molt gran providencia mossenyors la Sancta Trinitat vostra continua proteccio. Scrita en Perpinya a VIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los consols de la vila de Perpinya a vostra honor apparellats.

Closa la present los homens de Salses nos han portat hun home cathala qui venia de Narbona e portava letres a certs homens del dit loch les quals vos trametem ab la present. Tractava segons en aquelles veureu quels del dit loch donassen entrada als francesos dientlos que dema dits capitans devien entrar e que si nols donaven entrada tots moririen a tall despasa. Lo dit loch sta ab gran perill de perdres. E siau certs que si promptament noy es subvengut per quant es la clau de aquest comtat perdut aquell som tots perduts. Per certs sguarts e precipue per quant havem interrogat lo dit home havem delliberat aturarnos dites letres.

Sigue la carta del conde de Foix, á que se hace referencia anteriormente.

Gasco comte de Foix senyor de Bearn et cetera lochtinent general dey Rey de França nostre sobiran senyor e de nostre molt trescar e redubtable senyor e pare lo Rey Darago als reverends del bras ecclesiastich nobles barons cavallers del braç militar consols concell burgesos prohomens e cap de mesters e de ofi-

cis e altres habitants en la vila de Perpinya ciutats e altres viles dels comdats de Rossello e de Cerdanya. Com lo Rey nostre dit senyor apres que es vengut a sa noticia que alguns habitants de les ciutats e viles de Barchinona e altres del Principat de Cathalunya e una part de les gents del dit Principat a la instigacio de aquell cometent envers nostre trescar e redubtable dit senyor lo Rey Darago lur sobiran e natural senyor pura rebellio e inhobediencia se son mesos en armes contra lur dit senyor e lan declarat e bannit de sa terra natural e han fet injustament e contra tots termens de bona justicia morir alguns dels seus servidors e vassalls que mantenien la raho e justicia del dit senyor ço es aquells que han pogut haver en lurs mans e se son sforçats e se sforçen de spellir e foragitar de la dita senyoria lur dit sobiran senyor natural considerant lo inconvenient tan evident qui a la religio cristiana que daci atras per ell e sos predecessors e altres reys cristians es exalçada e mantenguda a la honor e lahor de nostre Senyor Deu creador e encara de present se manten poria sdevenir que per tollerar tals maneres de procehir tyranicament e contra tot dret divinal e humanal empreses e inordinades voluntats metre en exequucio e majorment que al exemple de aquells les altres nacions poriense ingerir e voler sforçar de cometre semblant empresa contra lurs reys e princeps e contra tots altres nobles lurs vassalls e subdits e per conseguent de tota la dita religio cristiana la qual per ells es sostenguda es altrament provehit no era volent axi que tot bon princep

naturalment es tengut de fer majorment aquells qui son sota la religio cristiana e en la fe catholica viuen e son contenguts socorrer a nostre trescar e redubtable senyor e pare lo Rey Darago en aquesta sua adversitat ans que pus havant la dita tyranica rebellio sia pus continuada e manifestada e sia convengut que lo dit nostre trescar e redubtable senyor e pare lo Rey Darago per la dita causa sia vengut a vistes e parlament ab lo dit nostre sobiran senyor lo Rev de França cristianissim e li haja demanat e request socors e ajuda al qual li ha promes la ajuda dell e dels seus apres de la qual oferta e promesa li es stat reportat que los dits de Barchinona e altres de Cathalunya han assetiada de dins la força de la ciutat de Gerona nostra molt cara e redutable Senyora la Reyna Darago nostra mare e lo Princep son fill per que lo dit nostre sobiran senyor lo Rey de França e seguint sa oferta e promesa ha ordenat certa armada de gents de guerra de sa ordenança e altres que ha fet metre en punt a nostres cosins los comte de Comenge manetxau de França lo senyor Durbal e los altres caps e capitans de sa guerra per anar de present a la dita terra de Cathalunya al socors e ajuda del dit nostre trescar e redubtable senyor e pare lo Rey Darago contra los dits rebetles e inhobedients e contra tots los altres que en la dita empresa los qui volran sostenir e favorir e nos ha ordenat de anar ab ells com a cap de la dita armada e son lochtinent general e per aquesta causa som venguts ab los dessus dits e lurs gents e ab la artelleria del dit nostre sobiran senyor

lo Rey de França lo qual ha feta venir per la dita causa en aquesta vila de Narbona axi com vos crehem haveu pogut be saber al qual loch nos ha stat reportat que vosaltres laugerament vos sou moguts a la investigacio dels dits de Barchinona sens considerar la infraccio que vosaltres feu en comtento e menyspreu de Deu Nostre creador e de sagrament de fidelitat que haveu fet a nostre dit trescar e redubtable senyor e pare e de la lealtat e hobediencia que naturalment li deveu e sou tenguts e axi mateix vosaltres de Perpinya sotsmesos en armes contra ell e encara ab vosaltres convocats e fets ajustar tots aquests del seu comtat de Rossello qui ab vosaltres se son volguts ajustar e haveu assetiat son castell de Perpinya e ses gents qui dintre son emprenent de haver aquell e del tot expellir lo dit senyor vostre de sa senyoria don nos molt nos maravellam. E per que a tot bon princep e cap se pertany ans que proceescha per via de hostilitat e de guerra e a fi de evitar la efusio de la sanch humana que seu poden seguir per millor avisar per bon avis aquells que son desviats de bona via justa e ferme de raho Nos axi com lochtinent de nostre dit trescar e redubtable senyor e pare lo Rey Darago vos scrivim e amonestam e requerim que considerant les causes dessus dites e los danys e inconvenients que procehir e seguir en avant per vosaltres perseverant en la dita error se porien seguir no solament a vosaltres mas encara a vostres mullers e families a que sou tenguts de haver sguart per tota natural inclinacio vosaltres vullats desistir de aquesta erronea

empresa vostres coratges vullau metre en la hobediencia que deveu e sou tenguts a vostre Rey e Senyor natural lo Rey Darago notificant vos que aço fahent nos vos farem mantenir e guardar en vostres possessions franqueses privilegis e libertats sens que algun mal o damnatge nous sera fet ni comes. E axi fahent lo contrari per vosaltres nos procehirem anant al encontre de vosaltres com al encontre de enemichs rebells e inhobedients axi com per nostre sobiran senyor e nostre dit trescar senyor e pare ordenat nos es stat. E protestam que si mal e inconvenient vos ne ve de aço nos procehira pas per nostre defalliment com envers vosaltres nos siam mesos en fer lo degut de vos reduhir e tornar de la dita erronea empresa. E per ço per Bearn nostre haraut portador de la present nos vullau fer resposta de vostra voluntat e intencio a la qual nos ajustarem plena fe. Scrita en Narboua sots nostre signe manual e sagell lo cinquen dia de juliol Mil CCCCLX dos.

A continuacion de la carta que precede, se encuentra la copia de la que envió Jaime Ferrer á la villa de Salses, y es como sigue.

Als molt honorables senyors los consols e prohomens de consell de la vila de Salses.

Molt honorables senyors e bons amichs. Per lo repos de vosaltres e de aquexa universitat e loch total

restauracio yo tinch carrech del Senyor Rey ab sa letra de crehença de comunicar ab vosaltres per queus prech per benefici vostre e total restauracio de aquexa vila e dels habitants de aquella voler venir parlar ab mi en algun loch competent e segur car en lo loch hon vindreu yous portare saulconduyt dels capitans de França en forma que poreu anar e tornar segurament sens lesio alguna. E explicada la dita crehença del Senyor Rey fareu puys siau avisats lo que nostre Senyor Deu vos ordenara. E per lo portador de la present haja vostra resposta. De Narbona a V de juliol. Prest a vostra honor Jachme Ferrer procurador del Senyor Rey.

Als molt reverends e molt magnifichs los diputats e novena del Principat de Cathalunya.

Molt reverends e molt magnifichs. Per quant fins aci lo temps per molts sguarts no es stat dispost per nosaltres poder complir la voluntat vostra e desig en lo fet den Verntallat del que ja per altra nostra letra sots stats informats. Per tant ara ab la present vos certificam com havem finalment desliberat de anar a ferir ab lo dit Verntallat lo dissapte primer vinent Deu volent lo qual devotament supplicam per intercessio del benaventurat Sant Karles nos vulla ben dirigir e victoria donar en la exequucio del qual ensemps ab sos adherents axi en les persones com en los bens e edificis a destruhir nons aturarem fins per los nostres ulls sia vista esser feta tal que s ia castich

pera ells e eximpli per los altres havent en nostres coratges voluntat pendre a merce tots los qui a la bona part venir e adherirse volran exceptats la persona den Verntallat e de sos mals consellers. E perque no haviem ne haver podiem per la indisposicio del temps companya a compliment del nombre ordenat a mi ha covengut de amprar En Carranca del Valles lo qual de molt bona voluntat me ha seguit e segueix ab X e sens sou e aço per complir algun tant al nombre de les conestablies ab tot que ne encara ab aquests no han tot compliment pero Deu volent per quant nos fall poca gent e la que tenim es tota gent de fets havem desliberat com dit havem anar a ferir a la damunt dita jornada en la qual se han fets tots los preparatoris que fer si son poscuts axi en spies com en saber lur vida e pratica que serven per no poder los errar si possible sera e a Deu sera plasent per lo benifici e repos del Principat e de la cosa publica lo qual molt desijam veure haver en totes coses reposbo. Mes vos certificam com los spingarders se son trobats açi sens polvora e materials per poderne fer pero ab hun gran treball de aquests senyors de consellers havem hauda una rova e mija de salpetra per via de prestech la qual vos supplicam vullats trametre lo pus prest porets per descarrech nostre qui promes los havem encontinent fer la los tornar. E mes vos supplicam quens vullau trametre polvora e prest car seria cosa a nosaltres molt perillosa star sens polvora e som en part hon per peccunies non trobariem e mija dotzena de lances largues en les quals haja tres romanyoles e

fets mencio que costaran que aci les farem pagar a qui les portara. De Vich a VIII de juliol. — Lo qui en gracia e merce de vostres reverencies e magnificencies se recomana Berthomeu Çafont.

Als molt reverend magnifichs e honorables senyors los diputats del Principat de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. Notifich a les vostres grans reverencies com stich molt maravellat com per hun correu de la vila de Tarregua ab los senyors de paers trametem aqui lo proces e letres que los senyors de paers de part de la vila vos trametien. Lo proces era que yo havia pres deposicions de alguna gent de la vila de Tarrega qui son stats presos e nafrats ja com haviem nom los qui eren ab lo Rey tots dun en un los vos he tramesos en lo proces. Axi mateix mossenyors los senyors de paers stan molt maravellats com no saben noves del dit correu ja si es aqui arribat. Pensam com trigua tan a venir que nol hajen mort o pres e levades les letres e proces. Parti daci a XXVIII de juny e huy que tenim VIII de juliol no es arribat ne sabem si es mort ne viu. Per semblant mossenyors vos tramet hun altre correu ab los paers ensemps ells ab letres e yo hun altre proces que he pres de aquests habitants de Tarregua tots deposant ab sagrament quins cavallers cathalans gentilshomens barons o prelats van ab lo Rey e de tota altra gent de qualsevol condicio segons en

lo proces largament poreu veure e aqui veureu los homens e lurs deposicions e en aço no pas.

Mossenyors de fet de mossen Johan Ferrer vos havia ja avisats e scrit e com me devia regir e trames linventari e perque no he haguda resposta vos torn certificar per lo portador de la present letra me aviseu que volreu que faça e tramet vos altra volta linventari que may exire de casa fins haja comandament de vosaltres mossenyors e aço per descarrech meu com yon son ja molt ocupat e volrian esser ja fora e en aquells que vostra senyoria ordenaran yo ho lexare ab sagrament de restituhir tot lo que yo tinch ab testimonis e notari per mon descarrech. E per la present no he mes a dir sino que lo sant Spirit sia en guarda de tots. De Tarregua a VIII de juliol del any Mil CCCCLXII.

E contentat lo notari qui ha pres lo proces e enquestes de aquests homens que van ab lo Rey que no la volien pendre si nols contentava primer o que yo los entras tengut. La quantitat que los he pagat en la letra que los paers trameten veureu lo que jo he pagat per la damunt dita raho dels processos darrers. Mossenyors no tinch mes desig que de saber noves de aqueixs traydors de gentils homens que son ab la Reyna ja qual sera lo dia que sera la lur fi que may se parle dells pus. — Senyors molt reverend magnifichs e honorables lo qui en gracia molt se recomana Johan de Vilanova capita de cinquantene.

Als molt reverends nobles e magnifichs senyors los los diputats e concell del Principat de Cathalunya.

Molt reverends nobles e magnifichs senyors. A vostres magnificencies certifich com rebuda vostra letra sobre los rocins que'm feyeu a saber he dat orde a mossen Montpalau vos tramet los seus ab hun hom quem ha fet a saber que pendra lo sou. Son dos rocins mossen Castellet nebot de mossen Requesens qui atura a Altafulla vos ne tramet hu. E axi mateix hun altre lo rector Daltafull e altre En Johan Terre e dos de mossen Icart e tres den Andreu Bisbal. Son en nombre deu rocins e bons vosaltres mossenyors los hauren a fer stimar. Placiaus haver los per recomanats que en molta voluntat han volgut soplir al vostre manament e prechs.

Lo bastart de Cardona ses calat a Prades e a Falcet. So informat per que hajen bon credit ell e aquell qui lòy fa fer. Ha fetes fer crides que no paguen nengu e principalment los creedors de Barchinona hanme dit ara que ha pres labat de Poblet a Mora ab VI carregues de roba. Mes havant man avisat homens del comdat ha feta fer crida que si negu del camp entra dins lo comdat quel maten eus ne volguts mossenyors avisar.

Mes havant he volgut provehir per tots los lochs del camp que han fets homens per tots los passos a fi que siau avisats si los enemichs hi volran entrar e per cada loch els fet elegir cert nombre de gent a fi

que a la necessitat fet cert senyal acorreguen alla bon sia necessari. Son cinchcents homens e fas comte que exirien entre la ciutat y lo camp M. homens eus ne volguts mossenyors certificar vostres savieses.

Mes havant he volgut saber quantes carretes se trobarien en lo camp e son en nombre cent trenta les quals guarnides ab lurs bestiés poden tirar fins a la plana Durgell e com fossen en lo pla se porien metre perches de unes a altres empernades als caps qui irien totes en hun rench acompanyades de la gent en les quals porien anar bombardes e çarabatanes ab les quals en aquesta forma fahent e tots axi se poria anar devant los enemichs que la gent darmes nols porien rompre ni damnejar la gent de peu ans ab la ballesteria e spingarders hom los faria hun gran dan. E axi tot lexercit poria tirar e molt segur fins davant Balaguer e encare en les carretes porien anar moltes artelleries necessaries per los afers e crech en los prats hon es la bandera se trobaran carretes e moltes qui totes anant axi ab aquesta orda poria hom venir davant los enemichs ab molt dan lur e seguretat dom en volgut certificar vostres magnificencies.

Aquesta ciutat e tot lo camp mossenyors sta ab molt bon repos e orde prech a Deu nos ho vulla conservar que be es mester que si alre era yo mich trobaria ben emfrascat y las parcialitats quych son. Aço mossenyors remet a vosaltres quens placia donarme repos e no treball. E no pus per la present sino quem manen vostres magnificencies lo que plasent vos sera. En Tarragona a VIII de juliol del any Mil CCCCLXII.

—A vostres magnificencies prest al vostre manament Pere Loys de Vilafrancha.

Als molt reverend e molt magnifichs los diputats e novena del Principat de Cathalunya.

Molt reverend e molt magnifichs. Ab la present vos certificam de veritat com a la merce de nostre Senyor Deu lo fet de les fermes de los remences per part dels homens en Osona e totes les muntanyes han bon compliment les quals he hagudes les de les muntanyes per mija den Roger de Campdadeu lo qual me ha haguts los Vilardevons e ab los Vilardevons yo he hagudes totes les muntanyes. E es veritat que En Johan Cases veguer de Ripoll es aqui detengut en presons lo que ignor jo per tant no gos molt estendre en mon parlar pero si coses molt agres no ha ma fetes per les quals meresques e fos digne de pendre mort vos hauria a molt singular gracia fos per lo present donat a manleuta deguda juxta los merits e la sua facultat. E de aço suplich molt sia fet si possible es per quant aqueix home es stat causa de haverme e traure de la companyia den Verntallat En Vilardevo e molts altres ab ell. E apres per tots los pus acostats amichs de aqueix Johan Cases se li a dat conclusio en haver les muntanyes de Ripoll e de Ripolles per quant som nodrit en aquella terra he tots temps treballat en haver aquests primers per que sens aquest may no haguera res fet tant erem animats a tots temps que seria vista faria mes de be al dit Johan Cases per quants prechs

si porien fer. Per tant per quant aquests han fermat e fan aderir totes les muntanyes en aço vos soplich lo dit Johan Cases fos donat a manlleuta e apres stant arrestat aqui en ciutat ab bones fermances son proces fos vist e tots temps pora esser castigat juxta merita. E mes vos certifich com lo S. comte de Pallas capita general ha guiats en Vilacetru ab alguns altres ab tal condicio que vagen a ell a Gerona e per quant aquest se diu gentil home e es stat segons per letres mostra molt amprat e molestat per la Reyna li anas a donar socors a Gerona e ell li ho havia promes per aquella raho no li ve be anar a servir a Gerona pero que es content e açi e en tot altre loch servir lo Principat de son poder per tant es vengut açi a parlar ab lo canonge e ab lo senyer En Çafont e ab mi pregant nos los volguessem açi guiar. E vist per nosaltres lo benifici quens en pot seguir atesa la desliberacio feta per lo fet den Verntallat tenirlo liguat e per nostra part hávem desliberat guiarlos açi ab certa seguretat que han prestada per starne dells al segur a XV dies. Per tant supplich yo a vosaltres queus placia volerme scriure de la vostra intencio si pendrets pler que aquest home sia remes açi e guiat e queus en puscam servir en lo que sera bo e aquest qui te aci bona sequela de macips los quals tots han fermat. E si ell segueix tots seguiran e ja vehets que ab la gent vuy havem a fer la honor de la terra. Si pecat han vist es pero misericordia ha habundar sino molta gent perdriem. Sia de vostra merce del vostre parer me vullats avisar e ordonarme com vos sera plasent men

regescha. E per queus deportets algun tant e prengats delit en los bendits den Verntallat e de son concell vos tramet trellat de una letra per lo dit Verntallat feta responsiva a una a ell per consell e tracte meu per algun seu amich tramesa e per mi ordenada per fer li declarar la sua intencio als homens de les remences qui tots lo rahonaven e dell nunqua podien traure paraula alguna per alguns homens a reposar los quals vista la dita resposta feta per lo dit Verntallat tots se son reposats e san treta aquella opinio del cap lo qual trellat vos tramet dins hun plech que tramet a mossen Loys Setanti. E recomanme en gracia e merce de vostres gran reverencies e magnificencies. De Vich a VIII de juliol. — Lo vostre e del Principat devot servir lo prior de Casserres.

A continuacion de la carta que precede, se encuentra lo siguiente copia de la de En Verntallat á que antes se ha hecho referencia.

Jhesus.

Scrita a XVI de juny any 1462.

Venerable senyer e singular amich. Una vostra letra he resebuda en la qual vos responch retribuhint vos gracies de la bona voluntat com desijau que yo hagues repos pere es en axi car per mija de treball havem a conquistar repos per que me son mes en hun gran trontoll e perill en lo qual me vesets daço

enten haver repos eternal a la mia anima car la mia lança no ses levada per les remences anullar ni altres drets mas per demanar mon senyor lo Senyor Rey natural de Arago qui donas dret e juy de justicia als huns e als altres homens de Cathalunya e castigas los malfactors de que Barchinona se vol mostrar part adversa envers lo poble e publich del S. Rey en que mostra esser cruel sense justicia. Barchinona qui sens proces e juy de dret fa penjar per los arbres e sens confessio los ignoscents homens e humils del publich del S. Rey e los cossos donar a cans e apos de que es una gran crueltat e mal eximpli de Barchinona de fer tals coses de christians com dien que lo poble ha conclos que lo S. Rey sia inibit e cridat per desenemich sis feu lo poble judaych a consell dels bisbes e sacerdots de la ley judayca conclusieren de liurar Jhesu Christ a mort qui encara es romas senyor e judge de ells e de tots car Cathalunya no pot star molt sense regidor a coneger los defalliments nostres e de Barchinona car yo no deman sino justicia pau e concordia del major fins al menor que crech sien coses de karitat de que confiu de Deu quem dara angel bon per guardarme mi e de ma companyia car lo poder de Deu ses tan gran com jamay fou com dien que aquells qui deurien son en tan grans preces com yo mateix. Dos layrons foren crucificats ab Jhesu Christ la hu dix que tant se havia fer Jhesus com ell car endos estaven en una condemnacio e no li volch demanar perdon e fou condemnat e laltre no guardant la pena en que tots staven demana perdo a Jhesus e fou salvat.

Com dien que molts specialment del bisbat de Vich se adherexen ab la concordia de Barchinona e que seria vostra opinio segons tenor de vostra letra que yo me degues adterir ab Barchinona dich vos que cosa certa es que Jhesus elegi XII apostols dels quals ni hac hu appellat Judas Iscariot qui lo trahi per XXX diners e puys sen penja e fou damnat e perde tres coses la primera la anima la segona los bens la terça lo cos e no hach res. Sant Pere lo negua tres veus en pocha de hora de que Sent Pere plora amargosament en feu gran penitencia e Deu perdonali de que prech Nostre Senyor Deu queus do victoria de defensar los seus governadors e Reys de que per orde de justicia nos ha jaquits en aquest mon Nostre Senyor per que a conclusio de totes rahons yo no he neguna voluntat de jaquir lo cami de la mandreta e pendre a man sinestra. Vischa lo Senyor Rey e doñ lo dret de vera justicia a qui la de que si voluntat havets de parlar ab mi a present yo no puch mes. No trigara vos si haureu avinentesa de parlar ab mi. E per la present no dich pus. Si negunes per vos fer poria no mi trigaria et cetera. — A tot vostre servici prest Francesch de Verntallat.

Als molt reverends magnifichs e honorables senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends magnifichs e honorables senyors. A molta maravella havem com hun correu al qual dien

Guim Odol queus trametem dimars propassat ha hagut VIII dies ab certes letres e informacio del insult que açi ses seguit no havem cobrat stam ab dubte sia arribat aqui a vostres reverencies. E si es aqui arribat es dubte que tornant aci nol hajen pres o no li sia seguit qualque cas car les letres senyors queus trametiem per lo dit correu haviem de molta necessitat la resposta de aquelles com vos suplicassem volguesseu parlar e pregar los crehedors de aquesta vila o dos dells qui han poder per tots lo nom dels quals es mossen Guillem Romeu ciutada e mossen Johan Roig prevere de aquexa ciutat que per aquest any nos lexassen les pencions e la luicio que han a rebre per que haguessem manera de reparar nostres muralles e forces com aquesta vila no haja altra sustancia de ques puxa ajudar ni valer car guardant aquesta vila son guardats los bens e lurs credits e moltes altres coses les quals serien senyors molt largues tornar scriure. E per tant senyors com en la triga ha gran perill havem desliberat fer vos la present sepplicants vos quens vullats fer tanta de gracia avisarnos lo dit correu sius ha donades les dites letres. E si per vostres reverencies es feta e donada resposta al dit correu de totes aquelles coses eus placia senyors que si resposta feta e donada havieu al dit correu com aquella no hajam rebuda al portador de la present vullats donar e liurar per tant senyors que puscham provehir al repos e indemnitat de aquesta universitat. E mes senyors vos trametem altra sumaria informacio la qual ses presa per mossen Johan Vilanova capita de

tots aquells qui son stats presos e apres se son rescatats e aci son tornats de totes aquelles gents les quals son stades en fer lo dit insult com encare aquelles gents qui han vistes e conegudes a Balaguer en valença del Senyor Rey. E de aquella senyors vos trametem copia closa e sagellada per tant que per vostres reverencies contra aquells e lurs bens sia degudament provehit. Lo dit Vilanova scriu a vosaltres senyors largament dels dits fets hon ha pagat açi al notari per fer la dita informacio dels bens de mossen Ferrer los quals te inventariats XX sous III diners entre lo original e la copia. De totes les dites coses senyors vos sia plasent voler nos fer resposta tal com de vostres reverencies be speram. Açi senyors no hich ha altra nova sino lo fet de don Hugo de Cardona que crehem vostres savieses ne sien ja informades com dilluns propassat en la nit ana a Miralcamp e entra dins lo loch e sen porta onze rocins e moltes mulates e bens mobles que son en molta suma. Placia a nostre Senyor Deu nos do bona victoria. E sia la Sancta Trinitat vostra proteccio e guarda. De Tarregua a VIII de juliol. Al correu portador de la present senyors farets donar vint e dos sous. —Senyors molt reverend magnifichs e honórables los qui en gracia vostra molt se recomanen pahers e prohomens de la vila de Tarregua.

Als molt reverends magnifichs honorables mossen-

yors los diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverends magnifichs e honorables mossenyors. A VII del present he scrit a vostres gran savieses e avisades aquelles com yo no havia diners e que lo senyor capita mavia amprat que li fes plaer de cent florins. E axi ne fet per lo semblant mossen Copons per queus soplich mossenyors que ell pus prest pugan vostres grans savieses vullen provehir com vos se dir que molta e infinida gent sa a paguar per lo exercit quis fa a la montanya de que es capita mossen Guerau de Cervello e per moltes altres parts. Deu per la sua sancta pietat nos vulla dar bona victoria. E axi mateix mossenyors vos he scrit e suplicat que vostres savieses me vullen trametre una letra patent manant a tots oficials quem degen vista la present fer donar totes aquelles robes que per mi o per homens que per mi seran tramesos com haguda dita letra decontinent sera mes en exequucio e sera trames aqui ab albara de costa.

Air mossenyors se feren grans despeses de menjar e beure per los molts pagesos quiy son de tot lo vegueriu els quals lo senyor capita ha fets franchs de tots deutes que degen a juheus ni conversos qui sien dins la força. E per aquest sguart nich ha infinida gent ab lurs besties qui incessantment fan faena a la montanya. E axi mateix mossenyors se fa gran esforç en foradar lo mur e ja stan avançats que pus de XXX persones stan a cubert del mur mateix en que ha a fer lo guast de tot ço que han obs e aquest exercit

es capita lo baro de Cruylles perque los afers se strenyen en tantes de maneres que en breus jorns lo glorios sant Jordi e mossenyor sent Karles nos hi donaran bona man dreta.

Mossenyors yous suplich nom hajau a mal com tantes vegades reduesch a memoria una faena matexa axi com es lo fet de la baronia de mossen Marti Guerau qui es dins la força. En lo fet de son frare labat de Vilabertran ja lo S. capita ha molt ben provehit e aquestes coses ajudaran algun tant en les despeses daçi. Vuy en aquest jorn son exits certs homens de la força en que es stat en lo nombre de aquell mossen Xammar e aço per metre foch a una casa que solia esser de mossen Narcis Çesoliveres. Axi mateix mossenyors vos he avisats com a mi es molt necessari haja la nomina de tots los acordats special de homens darmes e de ginetaris qui acordats se son aqui com los ques son acordats açi jals tinch yo. Tots los capitans de las cinquantenes mulegen molt e dien que a XI del present mes hauran complit lur temps e que dengu no pendra sou menys del sou primer. Es molt e de gran necessitat vostres grans savieses ne scriguen al S. capita que yous ne he scrit. E per la present mossenyors dals nous scriu sino que manen a mi vostres grans savieses lo que plasent los sia. Scrita en Gerona a VIII de juliol Mil CCCCLXII. — Mossenyors lo vostre humil servidor qui molt se recomana en vostra gracia e merce Miquel Vives defenedor del General.

A continuacion se encuentran las cartas que mandaron escribir, en este dia, los señores Diputados.

Als molt honorables senyors En Johan Grimau burges de la vila de Perpenya e En Pere Julia ciutada de Barchinona.

Molt honorables senyors. Nostra intencio es e volem que si en Ampurda no trobaveu compliment dels MCC homens que aquells o part acordeu en Vallspir e altres parts de Cathalunya puys sien cathalans e no sien de la vila de Perpenya. Si empero los CC homens qui han restar per guardia dels colls del Pertus e de Paniças no haureu acordats trameteu per persona fiable los diners del sou de aquells an Miquel Vives en Gerona car certificats som ell te ja prests los dits CC homens. Donau en tot los bo e prest recapte que de vosaltres es confiat e la necessitat requer. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a X de juliol del any Mil CCCCLXII.—Los diputats del Géneral e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable senyer En Miquel Vives defenedor dels drets del General de Cathalunya.

Honorable senyer. Vostra letra havem rebuda feta a VIII del corrent mes a la qual vos responem que be

crehem haveu prou faenes per les coses que teniu carrech pero los homens en los afers se mostren e proven lur industria e saber. Confiam vos son e sereu tal que en tot dareu bon recapte e axius ne pregam. Ara vos enviam una comissio que demanan pera cobrar e haver los bens que son en aquexes parts de algons enemichs e acuydats del dit Principat ab poder de substituhir hi altres. Guardau a qui hi substituhireu e trametreu. Consultaune lo egregi capita e feuhi diligencia. De diners e altres coses que demanau breument Deus volent hi provehirem e ja hi havient provehit queus enviavem diners mas havem haut a provehir acordar los mil homens pera Rosselle per la entrada dels francesos. E per aquesta ne pus sino que nostre Senyor sia direccio dels afers que tenim entre mans. Data en Barchinona a X de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable senyer En Pere Arlamban diputat local en la ciutat e camp de Tarragona.

Honorable senyer. Vostra letra havem rebuda e havem delliurat lo proençal. Ab aquesta volem que pagueu als capitans de cinquantenes que son aqui pera mig mes a cascu quinze florins e als spingarders a cascu tres florins comuns e als conestables quatre florins corrents pero tot per mig mes e noy haja falla. Sino haveu diners manlevau. Data en Barchinona a X

de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya.

Als molt honorables e savis senyors los pahers e prohomens de la vila de Tarrega.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda feta a VIII del mes present a la qual vos responem que havem rebudes les letres e la informacio del insult per lo correu quens envias e encara ara havem rebuda laltra informacio per aquest correu. Del tornar aqui nous poriem scriure res en cert pero creem que aqui sera tornat salvament. E mes vos certificam que havem conduyt ab los crehedors que son contents comportarvos de les pensions de aquest any que no les pagueu al present. De la pagua que lo scriva demana volem que lo diputat local lo pach dels bens de mossen Joban Ferrer. E sia lo bon Jhesus ab tots. Data en Barchinona a X de juliol del any Mil CCCCLXII. —Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cahalunya en virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda e encara de la capitulacio al dit Principat atorgada fermada e jurada et alias als molt honorables los veguers

sotsveguers batles sotsbatles procuradors e altres qualsevol oficials e pahers cousols jurats e prohomens constituhits en les viles e vegueries de Cervera Montblanch Tarregua Golada Agramunt e altres qualssevol viles e lochs del dit Principat salut e honor. Per ço com los enemichs del dit Principat segons veridicament som informats continuen la cruel guerra en les parts Durgell e assetien ades una vila ades altra congoxant aquelles e les gents de aquelles parts volents a aço debitament provehir e a la necessitat e indemnitat del dit Principat socorrer ab tenor de la present vos pregam encarregam dehim e manam que tota hora e quant lo honorable En Jachme Tallada burges de la dita vila de Cervera exhibidor de aquesta metra sometent o de via fos en nom del dit Principat contra los dits enemichs aquell dit so reprengau e continueu ab vostres gents prestament e poderosa lexant empero les principals viles ab suficient nombre de persones per custodia de aquelles e ab la dita gent aneu o aquella trametau al magnifich capita de la bandera de Barchinona a fi que a consell de aquell e dels nobles conducters del exercit del dit Principat se faça tot lo que semblara e sera delliberat no solament per defensio mas encara ofensio dels dits enemichs. E aço no diferiau en manera alguna ans ho metau en exequucio tota dilacio e consulta cessants. Data en Barchinona a X de juliol del any Mil CCCC sexanta dos.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell de XXVII de la vila de Perpenya.

Molt honorables e savis senyors. Vist e diligentment regonegut lo translat de la letra tramesa per lo comte de Foix als tres stats de aquexos comdats nosaltres havem digestament pensada e posada la resposta per vosaltres fahedora la qual vos trametem ab aquesta. Pregam vos en tota manera sia tramesa o per haraut o trompeta o per altra via com hi vaja molt per la justificacio del Principat e vostra e scusacio a Deu e al mon si la guerra principien. Ara havem rebuda vostra letra ab translat de la resposta que feta haveu al dit comte e encara al honorable En Bernad Dolms. Plaunos molt e encara la provisio de destinar embaxadors car tota dilacio quels sia procurada en lur entrada es util a vosaltres e al Principat e axi sembla tota via deveu ab gran vigilancia entendre que lur entrada sia diferida en tota manera pero la resposta dessus dita queus trametem sia tramesa e dada decontinent. Nosaltres unqua volem fallir axi com ne havem fins aci a vosaltres ne a aquella terra. E per ço donam carrech del acordar e trametre aqui los mil homens al honorable En Johan Grimau missatger vostre. Crehem hi haura dat recapte com hi tingua molta disposicio e voluntat e portas prou copia de moneda. Es summament necessari siam per vosaltres certificats del nombre de la gent francesa e encara de la disposicio que teniu per darlos al detras com sien entrats

a fi que ab lo poder vostre e lo exercit de Gerona e les gents de Ampurda fossen mesos al mig e a jornada certa los fos dat al damunt. Aquesta vos placia comunicar als reverents nobles e magnifichs dos staments eclesiastich o militar de aqueix comdat car per ocupacions no podem singularment a cascuns scriure. E placiaus dar orde hajam prestament de la salpetra qui és en aquexa vila segons havem scrit al deputat local car som certs ne haveu gran habundancia. E puys la terra sia provehida es mester ne hajam açi per suplir a les necessitats dels exercits car decontinent per nosaltres sera pagada o lo dit deputat local pagara a qui digau ho al dit deputat local perque hi do recapte. E sia Jhesus en tots. Data en Barchinona a X de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Sigue aqui la copia de la contestacion dada al conde de Foix por los estamentos de Rosellon y Cerdaña.

Los estaments ecclesiastich e militar e reyal dels comdats de Rossello e de Cerdanya en lo Principat de Cathalunya al molt egregi e gran baro don Gasco comte de Foix senyor de Bearn.

De vostra gran noblesa per Bearn haraut havem rebuda una patent letra scrita en Narbona sots vostre signe mannal e segell a V del corrent mes de juliol

plena de paraulès ampulloses injurioses e deshonestes no convinents à hun tal varó procehit de la massa cathalana impingint carrech als cathalans ab rahons tinctes de no verdader color e motius freturants de veritat de que molt nós maravellam peró com mes en carrech dells es e sèra dit o scrit tot succeheix e succehira en laor e comendacio lur comprovats per tantes experiencies de fidelitat de la qual son fundament e a la qual no han derogat ne del vertader camí de raho e justicia se son partits en manera alguna segons lurs actes evidentment demostren car veritat es que per lur innata e intacta fidelitat e per observança de lurs leys e libertats los cathalans han insistit e treballat opportunament per liberacio de la persona del Ilustrissim don Karles de gloriosa recordacio fill primogenit del Senyor Rey Daragó la qual no es ignorat a quina fi era estat pres. E com vostra gran noblesa per lo interes del regne de Navarra havia participi en aquells negocis segons per scriptures e altrament appar comprovant he clarament la capcio de la Illustrissima e virtuosissima princesa germana sua inhumanament e contra tota paternal clemencia a vos liurada per causa de levarli la successio del dit regne de Navarra en gran ofensa de la Majestat divina e contra tota pietat deute natural e leys divines e humanes lo que vertadera religio christiana de la qual en vostra letra es feta mencio no comporta don havem ferma crehença la divinal vindicta sta apparellada e no fallira en la presta exequncio. Justissima causa han prosseguida los cathalans per liberacio del dit glorios pri-

mogenit a respecte que en la successio dels regnes e terres de la reyal corona Darago degudament segons prerogativa de grau succehis. E per observacio de lurs leys e libertats entre les quals es la nova capitulacio al dit Principat atorgada fermada e ab solemne jurament roborada a observacio del qual si fos stat ates com vol la dita religio christiana cessaren les causes qui los dits cathalans han impellits per los actes que fets han sens nota alguna ans pertinentment e deguda e en cas expressament promes ab la dita capitulacio per conservacio del dit Principat e dites libertats e cosa publica de aquell al qual lo Illustrissimo e christianissimo Rey de França per ses embaxades ab letres e altrament ha fetes moltes honestes e pertinents ofertes de les quals es cregut no desistira com a virtuosissimo Rey si lo cas ho requer ans molt majors les fara si de totes les coses era plenament informada la S. E. si los cathalans ab mijans deguts de justicia e precedent legitim proces han dada mort a alguns qui havien tractada e apuntada certa damnatissima conjuracio e conspiracio per destruhir e subvertir lo dit Principat e la cosa publica de aquell crehem haver ne fet servey a nostre Senyor Deu. Venint al fet de Gerona no ab veritat narrat passa axi per quant hun pages appellat Verntallat ab algun nombre de altres pagesos com a capita ab bandera en gran neglecte de la dignitat real discorregues per diverses parts del dit Principat robant castells cases e bens prenent persones de stat cominant matar aquelles e cometents molts altres temeraris illicits e greus actes

en gran conturbacio e destruccio de la cosa publica lo dit Principat precedents moltes opportunes supplicacions fadigues e scusacions donades a la Senyora Reyna com a tudriu del Illustrissim don Fernando primogenit per conservacio de la dita cosa publica e comprimir la audacia dels dessus dits ha fet exercit de gent a cavall e de peu del qual es capita lo egregi comte de Pallas per mija e obra del qual es stat desbaratat e anichilat lo poder del dit Verntallat. Apres tirant lo dit exercit la via de Gerona hon havia e huy en dia son alguns enemichs del dit Principat e altres sequaces del dit Verntallat per haver aquells volentse atendar lo dit comte capita ab lo dit exercit fora la dita ciutat e apres fer reverencia deguda e qui li era manada per part del dit Principat a la dita Senyora Reyna e al Illustre Primogenit la dita Senyora Reyna feu tancar e metre en armes la dita ciutat e tirar ab ballestes e bombardes al dit exercit molt furiosament per la qual raho convingue al dit comte usar de les armes. E axi obtenguda victoria entra en la ciutat e jatsia aquelles hores fos en facultat sua pendre la força vella hon la dita Senyora Reyna e Illustrissim Primogenit ab los dits enemichs del Principat e altres se eren recullits empero per diferir a la reyal Senyora feu cessar la batalla a fi que com dit es ab la pertinencia e reverencia degudes menejas ab la dita Senyora Reyna lo que li era stat comendat per lo dit Principat. Sobrevenint empero la nit la dita Senyora Reyna e los qui ab ella son continuants lo exercit darmes molt cruelment e inhumana meteren

foch en algunes parts de la dita ciutat cremant cases robes e bens bombardejant aquella tota la nit per destruhirla e matar les gents del dit exercit don covingue al dit comte capita metre en orde ses gents e tenir circuyda la dita força per haver los dits enemichs e a aço enten continuament per ordinacio e comandament del dit Principat e no per fer dan algu ne placia a Deu a les persones de la dita Senyora Reyna e Illustrissim Primogenit. Aquesta es la veritat a Deu e al mon manifesta. E si ses treballat en metre al segur lo castell daquesta vila e altres del dit Principat nous sia maravella com ne sia causa lo moviment vostre e de les gents darmes daquexes parts a que los castellans com a vertaders e bons cathalans son venguts voluntaris. Per conclusio molt egregi e gran baro nosaltres en nom e per part de aquests comdats de Rossello e de Cerdanya ab los presents scrits vos notificam per nostra porcio e som certs tot lo dit Principat desijar pau sia observada a la qual no volem ne entenem fallir per nostre poder ne fallira lo dit Principat si molta causa e raho no lin es dada. Ans ab la present vos requerim que servant ab tota eficacia la dita pau vos e les gents darmes que dieu stan preparades desistau e desisten entrar en aquests comdats e en lo dit Principat e de fer coses algunes en dan o injuria dels poblats en aquells. En altra manera siau cert no voluntariament usarem de tots actes e remeys a aço pertinents e acostumats. Quant a les menaces e paraules injurioses per vos proferides en persones nostres e dels altres cathalans de mullers e

famílies stam en molta admiracio car pensar deuria vostra gran noblesa som cathalans los quals de lurs persones e actes han dada e donaran tota via raho tal que ab la ajuda de nostre Senyor Deu ab lo crit de mossenyor Sant Jordi e del benaventurat Karles mijançants los victoriosos bastons grochs e vermells qui son armes lurs deliran de la faç de la terra tots los qui damnejar los volran segons sempre han acostumat. Trametem vos la present per resposta a la dita vostra letra per . . . . . haraut o trompeta. Scrita en la vila de Perpenya e sagellada ab lo sagell a . . . de juliol del any Mil CCCCLXII.

Al molt noble e molt magnifich baro lo vezcomte Dilla capita general del comdat de Rossello.

Molt noble e molt magnifich baro. Vostra letra havem rebuda. Havem gran plaer de la provisio de vostra capitania com certament no pogues recaure en persona de que mes contentacio haguessem. Placiaus provehir a les necessitats de aquexa terra e si possible es als passos segons de vos plenament confiam e en tota manera donau orde la gent sia diferida entrar o per via de embaxada o altrament car la dilacio es util a aquexa terra e a tot lo Principat. E si entren siam avisats del nombre e encara de la disposicio que aquexa terra ha de dar los al detras e nosaltres al davant e axi metre los al mig per darlos al damunt a certa jornada. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra e direccio dels negocis que prosseguim. Data en

Barchinona a X de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als motl nobles e magnifichs don Hugo de Cardona e don Jofre de Castro conducters de la gent tramesa en les parts Durgell per lo Principat de Cathalunya.

Molt nobles e magnifichs senyors. Per letres e altrament som certificats que los enemichs tindrien assitiats a Castelldasens los cinchcents homens qui anaven en Leyda. Pregam vos per ço e encarregam de continent rebuda aquesta siau ab lo magnifich capita de la bandera de Barchinona e ab ell tota dilacio cessant provehiau en socorrer los dits D homens per manera que no puxen esser damnejats convocant ab sometent e de via fos totes les viles e lochs de aquexes parts a fi que ab gran multitud e poderosament sia procehit contra los enemichs segons de vosaltres plenament se confia. Los honorables concellers de la dita ciutat ne scriuen al seu capita certificantvos per vostre plaer e consolacio com los nostres galeaces que eren stades armades contra Scarrincho li han levada la nau carregada de lanes que havia presa a Tortosa e sen portava. Nostre Senyor Deu es e sera ab nosaltres car bona causa prosseguim e ab la ajuda sua obtindrem victoria del enemichs. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a X de juliol del any Mil CCCC sexanta dos. — Los diputats del General e lur consell

representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable senyer En Miquel Vives defenedor dels drets del General de Cathalunya.

Honorable senyer. Nosaltres vos trametem per En Guillem de la Bruna quatre milia florins dor e provehim que En Pere Julia vos trameta dos milia cinchcents florins que li haviem liurats per soldejar CC homens per los colls del Pertus e de Paniças car segons avis del S. Comte ell te aqui prests CCC homens per trametre als dits colls. E lo dit Pere Julia segons se diu non troba. Per ço vos dehim e manam que dels dits diners pagueu los dits CCC homens segons seran acordats per lo dit S. Comte e encara los conestables e tres capitans qui per ell seran elegits e de la resta dels dits diners pagau o feu bestreta de mig mes a la gent menuda del exercit de la qual nos ha scrit lo dit S. Comte. La resta convertireu en les necessitats del dit exercit. Certificants vos havem rebudes moltes letres vostres de que restam contents. Moltes respostes vos havem fetes. Crehem les hajau hagudes. Dels caps de cinquantenes que dieu nos contenten del sou e que sen volen venir no creem fessen tal viltat pero ja havem scrit al dit S. capita que hi proveescha. Donau bon recapte en totes coses segons de vos plenament confiam. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a a X de juliol del any Mil CCCCLXII. —Los diputats del General e lur consell representants lo Principat

de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e de gran providencia senyors los capitol de la Seu de Tarragona.

Molt honorables e de gran providencia senyors. La nostra cura e diligencia son a present entendre en la conservacio de aquest Principat e de les libertats e cosa publica de aquell e per ço per los dit e altres bon respectes havem provehit que los oficials de tot lo Principat exercesquen los oficis per lo present per lo dit Principat. E per que aquexa sglesia ha acostumat tenir aqui veguer vos pregam e encarregam per los dits respectes vullau elegir e provehir en la manera acostumada algun bon veguer abil afeat e suficient per regir lo dit ofici com es acostumat. E si a vosaltres plahia a nosaltres seria molt accepte que remogut aquell qui hui lo dit ofici exerceix elegissen lo honorable En Bernad Morello ciutada de aquexa ciutat lo qual segons informacio que dell tenim es home de be suficient e dispost a regir aquell. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Data en Barchinona a X de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya al honorable senyer En

Miquel Vives ciutada de aquesta ciutat e defenedor dels drets del dit General salut.

Com molts e diversos bens e robes diners e altres coses sien en molts lochs e en poder de moltes persones de aqueix bisbat de Gerona e encara del dit Principat los quals bens robes e diners son es pertanyen a alguns del dit Principat qui son en la força vella de Gerona enemichs e acuydats del dit Principat e per tals son publicats. E per ço los dits bens e robes son stats confiscats e adquisits al dit Principat ab dellibera cio per nosaltres feta entrevenint e consentint hi la ciutat de Barchinona. Volents doncha provehir que los dits bens e robes e diners vinguen a mans o poder del dit General confiants de la prohomenia industria e leyaltat vostra ab la present vos dehim cometem e manam que vos personalment si poden aneu sino envieu aquelles persones queus sera vist a qualsevol lochs hon sapiau sien e tinguen qualsevol bens robes o diners dels dits enemichs e acuydats del dit Principat e aquells hajau e cobreu e vostres substituhits hajen e cobren de mans e poder de qualsevol persones de qualsevol condicio e stament sien qui aquelles tinguen en qualsevol manera. Car nosaltres ab aquesta matexa los dehim e manam que les dites robes e bens e diners a vos e als dits vostres substituhits doneu e liureu sens algun contrast e dilacio faheut en aço vos e los dits vostres substituhits totes forces e compulses que ops hi sieu per cobrar e haveu aquell a vostres mans e poder en nom del dit General segons es dit e pugau vos e vostres substituhits

puguen en nom vostre e per nos requerir qualsevol oficials o regidors de universitats que en e sobre les dites coses facen aquelles forces compulses e provisions que obs sia car nosaltres representants lo dit Principat sobre les dites coses e cascuna de aquelles cometem a vos e a vostres substituhits plen poder e nostres veus. Data en Barchinona a X de juliol del any Mil CCCCLXII.

Al molt egregi e strenuu baro lo comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Per alguna contentacio vostra certificam vostra gran noblesa com havem provehit lo vostre castella de Valencia sia capita del comdat vostre de Pallas e havem trames sis jorns ha passats home propri ab provisions opportunes a Conques Figuerola Tremp Talarn e altres parts de Pallas que façen per deu fochs hun home abil dispost e be armat qui vaja lla hon sera lo dit capita. Crehem a les hores de ara les coses son en exequucio e molt prest hi haura nombre de gent per guardar aquelles parts. Vostra gran noblesa haura vist ab les instruccions que fahem als honorables En Johan Grimau e Pere Julia les quals a vos foren remeses com era per nosaltres provehit acordassen CC homens per anar als passos del Pertus e de Paniças e que vos hi deputasseu dos capitans e per soldejar aquells los son stats liurats los II MD florins. E axi nous sia maravella com no son stats aqui lexats car per levar vostra

gran noblesa del treball de acordar dita gent fon vist ells haguessen lo carrech. Apres es stat delliberat sien acordats C homens als quals assigneu axi mateix altre capita que ensemps ab los dits CC vajen als passos dessus dits. Per ço per acordar los dits C homens e encara socorrer vostra gent de migines segons vos havem scrit trametem En Guillem de La Bruna ab diners los quals liurara an Miquel Vives. No resmenys scrivim als dits En Johan Grimau e Pere Julia que si no hauran soldejats los CC per custodia dels colls del Pertus e de Paniças decontinent per persona fiable trameta los diners an Miquel Vives per los dits CC homens a fi que vostra gran noblesa decontinent puxa soldedar e paguar los dits CCC homens e aquells ab tres capitans per vos elegidors trametre als colls del Pertus de Paniças e de las Abelles en la manera que a vostra gran noblesa sera vist per custodia de aquells. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Data en Barchinona a X de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

11 DE JULIO.

Siguen á continuacion las cartas que los señores Diputados y Consejo recibieron en este dia.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. La incomutable voluntat e unio de aquesta universitat de Guissona la qual ha al Principat per la defensio de aquell es a vostres reverencies per altres letres amplament aperta contra los inimichants dels quals a nosaltres es necessari per nostra custodia guardarse e per quant som certs lo S. Rey esser desijos voler haver entrada en lo bisbat e potissimament en aquesta vila en la qual pensava haver retreta e ara com sab lo havem axi com los altres cathalans aderits al Principat per enemich ha volguda pendre furia contra nosaltres e axi covens star aperts e be guardar e custodirnos e ja quens tempta fer algunes corregudes per ses gents fins a les portes. E jatsia segons lo cercle de nostra força de aquesta vila la gent que huy hich es noy sia copiosa e de mes ne freturassen pero sabents huy lo Principat haver suplir en fer esforç de moltes gents en diverses viles e lochs nons som curats demanar mes gents mas confiants de la bona animositat dels poblats en aquesta vila la qual han vers la dita defensio nostre Senyor Deus auxiliant e ab la intercessio del benaventurat Karles nos reputam a defensar nostra força. E si gents havien exir de aquesta vila seria molt damnos en aquella e diminucio de nostra custodia e hon exir nich haguessen no

serien tantes en nombre que lo exercit del Principat no fos molt augmentat. E axi en quant per vostres letres novament rebudes som encarregats que al exercit del Principat trametessem cert nombre de gents es nos greu com aquell nombre trametre no podem lo qual fos molta augmentacio del dit exercit e a nosaltres honoros obstant nos la necessitat qué reportam de nostra custodia e les gents que sich troben sien per aquella necessaries. E per aquesta necessitat vos supplicam vos placia de la dita tramesa fer nos exempts no perque lo vostre animo no sia sempre dirigit a la defensio e conservacio del dit Principat mas que no siam menys en defensio com lo cas occorrera e aço sera cosa queus ho reputarem a gracia singular. E hon per vostres presidencies fos altrament desliberat som prests sens dilacio expedir aquelles gents segons nostra poblacio e per vosaltres es stat ordenat nostra necessitat de custodia no obstant. E sia Deus en custodia vostra. De Guissona a VI de juliol del any Mil CCCCLXII. — Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. — Qui a les vostres presidencies se recomanen los consol e concell de la vila de Guissona.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables los senyors diputats e concell del Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. De vostra gran presidencia de Munspas-

sat que comptavem cinch dies del present mes de juliol reebem una letra dada en Barchinona a XXVIIII de juny la qual per nosaltres legida e apres hoyda la explica de la crehença ab aquella remesa a report del honorable Manuel de Fenolleda ciutada de aquexa ciutat per vostra magnificencia novament en aquestes parts trames. Havem provehit en preparar nos per la guarda dels passos segons som stats per lo dit Manuel largament informats. Es ver senyors quens dolem molt com aquesta vila es vuy en tan gran disminucio de poble e de propries facultats per la fortuna constituhida car aço es causa quins empacha poder suplir lo que la nostra voluntat liberament consentira. Per la qual raho desijants circa lo negoci fer tota la posibilitat nostra fins açi havem diferit elegir lo nombre de les gents que volem als dits passos trametre per manera que concerten tantes gents com porem del present comdat qui agregats ab los nostres soplescha lo que nostra impossibilitat no permet. Basta senyors que continuant la diligencia e sforç nostre nos prepararem en aço per tal forma que com serem per vostra presidencia demanats promptament occorrer en lo pas qui sera per nostra porcio dedicat. E no curants mes a dir en aquest cap notificam a les grans providencies vostres com aquesta universitat jatsia en molta penuria e grandissima necessitat constituhida ha donat orde que de les facultats no pas propries com ne sia del tot destituhida mas de alguns particulars es stada manllevada certa pocha quantitat per tal que ab aquella e ab la subvensio e socors que enten de vos-

tra magnificencia obtenir puxa soplir en comprar bombardes colobrines spingardes polvores cuyraces e altres armes arnesos e artelleries qui son summament necessaries a la defensio de la vila per la qual raho e per la molta necessitat qui occorre es stat desliberat trametre aqui lo present portador al qual sius sera plasent dareu crehença en tot lo que de nostra part explicara. Supplicant vos quant mes afectadament podem que hoyt aquell vullau en les coses de queus supplicara en tal manera provehir que la fi de la sua anada per causa vostra sortescha lo efecte que de vostra presidencia com a principals caps e protectors nostres e de tot lo Principat.indubitadamont speram sens pus que al present nons occorre sino que ordon de nosaltres la magnificencia vostra que Deus tinga continuament en sa guarda totes coses qui plasents vos sien. De Castello Dampuries a VII de juliol del any Mil CCCCLXII. — A la ordinacio e servir de vostra gran providencia ab molta voluntat tots temps promtes los consols e concell de la vila de Castello Dampuries.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Per altres letres havem significat a vostres magnificencies la molta necessitat que occorre nosaltres esser subvenguts del exercit de vostra bandera majorment

com En Johan Agullo e altres de Castelldasens strets per lo enemich del Principat e setiats demanen socors e ajuda axi de gent com de vitualles per ço com no tenen aygua ne altres provisions havem hagut missatges que prestament los dejam fer socors per que han falliment de totes vitualles. E com nosaltres vexats cascun jorn per lo dit enemich quens roben e cremen tota aquesta terra de vosaltres havem ardit que no curen sino de guardar aquesta ciutat en la qual va tot lo stat e benavenir del dit Principat la qual vos ha demanat e demana socors e teniu la gent entre Cervera Tarregua e altres lochs ques stan a lur plaer e aci nosaltres som encorreguts cremats e destruhits segint les delliberacions per vosaltres fetes sens haver hagut socors ni ajuda de vosaltres axi com nos es stat ofert perque mossenyors vos placia que vista la present sens dilacio alguna vullau scriure a vostres capitans que ab la gent que tenen ab la bandera o sens aquella tantost vajen la via de Castelldasens la pus distreta e segurament que puxen per socorrer lo dit mossen Agullo e son exercit car altrament si prest no es socorregut ell e son exercit se perdran que sia total destruccio de aquesta ciutat per ço com tota aquesta gent de untorn Leyda han perduts tots sos bens e cremades lurs cases criden fam e vegen lo poch socors e ajuda del Principat. E nosaltres que per guardar aquesta ciutat no gosam ni podem socorrer lo dit mossen Agullo axi tot lo poble se exanimara que vendra en avalot de que se poria seguir massa gran inconvenient. E axi vos sia plasent de continent provehir lo

secors se faça com dit es e de alli vinguen aci en Leyda per provehir en lo que pus necessari seria o almenys prest nos rescrigau de vostra clara intencio. E no pus sino que vostres magnificencies ordenen lo que plasent los sia. Dada en Leyda a VII de juliol del any Mil CCCCLXII. — A vostres beneplacits e honor apparellats los pahers e prohomens de la ciutat de Leyda.

Avisant les magnificencies vostres com de Fragua Çaydi e altres lochs de Arago e alguns singulars de Monço cascun jorn nos venen a robar en Cathalunya e han ja molts lochs robats e alguns cremats e mortes algunes persones avisant V. M. que tots aquells passadors e polvores que aci havien tramesos vostres M. occorrent la tanta necessitat se son per nosaltres distribuhits per los habitants de aquesta ciutat e cuasi ja tots distribuhits e despesos per les tantes corregudes que los enemichs nos han fetes e encara de aquells havem trames a Tarregua als capitals vostres que per lur necessitat nos trameteren dir que no tenien passadors ni polvora quels ne trametessem. E axi huy som molt freturosos de passadors de matzem e de passadors de hallestes de passa e de salnitre e çofre per lo exercit com sia aci que som certs que non tenen e açi ja haurem despesos tots los que teniem e sens passadors e polvora no podem res fer bonament e axi placiaus prest trametensen.

Als molt reverends nobles e magnifichs senyors los

putats e concell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends nobles e magnifichs senyors. Per hun hume meu propri vos he scrit e avisat vostres grans providencies de la resposta que yo he feta als consols de la vila de Perpenya sobre certes paraules que per ells me son stades trameses a dir. E per que yo no he haguda letra de vostres reverencies sobre los dits afers no he pogut axi largament respondre com haguera. Be es veritat que de la intencio e voluntat que yo he en la defensio de la patria e de les libertats de aquella e de la capitulacio yols he avisats e ne scrit a vostres providencies e des que aço es stat fet e publicat los regidors de aquesta vila man fetes algunes novitats en cessarme viures o no lexar exir nengu dels meus fora la vila per res que mester hajen ni entrar hich nengu qui vingua a mi de que yo ne son congoxat an respos queu han de manament. E perque al cas dara nom par que nengu haja manament sobre ells sino vosaltres vos placia me vullats scriure si tal cosa se fa de vostra ordinacio e manament la qual cosa yo no puch creure ates que vostres grans providencies son avisades de ma intencio e voluntat per queus placia los vullau scriure vostre parer sobre los dits afers e si ells havien la intencio e voluntat que deuen e que yo he en la defensio de la patria e de aquesta vila e castell no tendrien tals pratiques. Perque senyors vos suplich de tot aço yo haja vostra bona resposta. E ordenats de mi molt reverends nobles e magnifichs senyors lo que plasent vos sia. Scrita a Cobliu-

re a dós de juliol. — Vostre Berenguer Dolms quis recomana en vostra gracia.

Las cartas que siguen á continuacion son las que mandaron expedir, en este dia, los señores Diputados y Consejo.

Al molt honorable senyer En Huch de Pasanant donzell capita de cinquantena del exercit del Principat de Cathalunya.

Honorable senyer. Vostra letra havem rebuda. Comendam vos molt de la gran diligencia per vos adhibida en anar ab la gent de aquexa terra al socors del Castelldasens car ab tot fossen destinat star a Montblanch empero en tal necessitat haveu fet be e lo degut. Dels homens de Montblanch stam maravellats com tal raho han dada de si mateixos segons nos haveu scrit. Apres nos es significat que ab laltre capita companyo vostre son anats al dit Castelldasens. Segons hauran fet seran comendats o blasmats. Apres havem sabut que En Lorenç Marata conestable del dit exercit ha pres hun home al Albi e aquell sta pres al monestir de Poblet per quant ha dites e fetes coses en gran derogacio nostra e del dit Principat. Pregam vos per ço que lo dit home hajau a vostres mans e vist lo proces que li es stat fet e haguda sa deposicio e stret segons les coses requerran ministrauli justicia a consell de algun home de sciencia donant en aquestes co-

ses e totes altres que sien honor e benavenir del dit Principat lo bon recapte que de vos comfiam e haveu acustumat. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a XI de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols de Puigcerda.

Molt honorables senyors. Vostra letra havem rebuda sobre lo cas comes per En Ramon Capdevila e altres. Havem enuig com no foren presos e castigats com se merexia. Venints al fet del acordament del dit Capdevila en lo exercit del Principat nosaltres havem per clar que aquell deu esser servat en tota manera pero scrivim al canonge Planella daçi havant no acorde negu dels altres qui son stats en lo cas dessus dit e que no permeta lo dit Capdevila entre en aquexa vila. Avisant vos adonchs de les dites coses vos pregam e encarregam hajau altra cura e sforç en guardar aquexa vila que no haveu en provehir al cas dessus dit car certament no sens alguna admiracio es stat per nosaltres hoyt. En lo quens scriviu dels oficials havem pler del que fet haveu nosaltres per bons respectes havem provehit que mossen Miquel Cardona fos capita e regent la vegueria. E per quant ell nos ha scrit no esser hi disposst som de parer e volem que nos altere res en lo que vosaltres haveu fet dels dits oficials ans regesquen en la manera que scrit vos ha-

vem si doncks per avant per nosaltres altrament no era provehit. De les gents darmes de França sòm certs fan la via de Rossello. E per correu huy rebut es dubte ja no sien vengots fins al pas del Grau axi vosaltres spachau de recullir les messes e altres coses fer que a tuhicio e seguretat de aquexa terra sien neces saries. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a XI de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables religiosos e de gran prudencia senyors lo covent del monestir de Poblet.

Molt honorables religiosos e de gran prudencia senyors. Quant aquest Principat per lo vostre virtuos obrar es tengut e obligat en procurar totes coses que hajen sguart a conservacio e utilitat de vosaltres e de aqueix venerable monestir e convent nous ho poriem prou manifestar. Dues vostres letres rebem hyr. Restam molt e molt contents dels avisos e de la virtuosa perseverança e solicitud que teniu en les coses que son utils al Principat e en propulsar los inutils de frare Pere Calbo olim prior vostre. Havem fet investigar e aquell diligentment cercar no ses trobat mas oficials e altres gents han carrech de tenirli sment. E sil porem haver crehen vos sera remes segurament. Lo treball que haveu hagut de conduhir les gents vostres e de la Concha de Barbera per anar al socors de Castelldasens molt vos agrahim e quant pensam en la tan-

ta voluntat e virtuosa intencio vostra tant mes nos constituhiu en major obligacio. Placia a nostre Senyor Deu aquest Principat vos puxa retre lo deute segons vostre merexer. Ferma sperança tenim en nostre Senyor Deu e en lo dit socors e en lo socors de les gents de la bandera de Barchinona e del Principat qui hi seran anats hauran bastat a traure de congoxa los que en lo dit castell son a lahor sua e honor del dit Principat e encare en ofendre los enemichs. Nous sia maravellos com fins açi nous havem tramesos los XXV homens per custodia de aqueix monestir car pus havem provehit a Montblanch sembla a nosaltres succeheix a seguretat de tota aquexa terra. Tota via empero stam en lo proposit de trametreus los dits XXV homens e ja los haguereu haguts sino que havem hagut suplir a la necessitat del exercit de Urgell lo qual sta per seguretat de tot lo dit Principat. Nosaltres scrivim al honorable En Huch de Passanant altre dels capitans nostres destinats a custodia de Montblanch sobre lo fet del home qui es stat pres al Albi e vuy es aqui. Placiaus com lo dit Passanant sera tornat li doneu la letra e lo dit home car manament ha nostre de ministrarli justicia. E per aquesta no havem mes a dir sino que nostre Senyor Deu vos tingua en sa proteccio. E sieu recordants fer sempre oracions a nostre Senyor Deu per pau e victoria. Data en Barchinona a XI de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los didutats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

13 DE JULIO.

Recibieron, en este dia, los señores Diputados y Consejo las cartas que siguen á continuacion.

Als molt reverends egregis magnifichs honorables e de gran saviesa senyors los diputats del General de Cathalunya e lur concell residents en Barchinona.

Molt reverends egregis magnifichs honorables e de gran saviesa senyors. Degudes precedents recomandacions nosaltres perque som posats en congoxa per causa de la propinquitat de les gents darmes de França nos cove pensar en moltes coses per nostra defensio e de la vila e majorment com pensam que no som segurs del castell car lo magnifich mossen Berenguer Dolms jatsia request dies ha per los honorables consols de Perpinya o lurs missatgers per part vostra aquell no ha volgut donar ne dona disent que spera vostra resposta e cresents de tot aço per los dits honorables consols de Perpinya a ple per lurs letres siats stats informats e nosaltres per aquests sguarts e altrès havent lo dit mossen Berenguer per suspecte no permetem metre en lo dit castell vitualles sino juxta lo seu necessari ni entrar sino los de sa familia e no tots per que ell mostra esser mal content de nosaltres e per aquest sguart entrevenint los dits honorables

consols de Perpenya havem provehit ab lo capita general de aquests comdats de haver la capitania de aquesta vila en nostra ma e per nosaltres mateixs. E norresmenys haviem scrit a vostres savieses haguessem provisio que los oficials fossen sospesos axi com a Perpenya com fos molt necessari ates que per lo dit mossen Berenguer te la castellania e batlia e fins aci non havem haut per les quals coses e altres havem trameses los exibidors de la present als quals vos placia donar fe e crehença de tot ço que de nostra part vos explicaran e fer degudes provisions sobre les coses necessaries segons la occorrencia del temps requer en manera que per nosaltres fer be en sdevenidor per los oficials no siam vexats axi com de vosaltres plenament confiam. E sia la Deitat increada vostra continua protecio e guarda. Scrita a Coblliure a VII de juliol del any de Nostre Senyor Mil CCCCLXII. —Apparellats a vostres manaments e servir los consols prohomens e concell de la vila de Coblliure.

Als molt reverends magnifichs e honorables mossenyor los diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverends magnifichs e honorables mossenyors. A vostres grans savieses certifich com los diners que mossen Johan Grimau devia lexar al S. capita nols hi ha lexats. E lo dit S. creya yols tingues perque mossenyors vos soplich eus deman en gracia que el pus prest que pugau yon haja com yo he hagut a

socorrer lo S. capita de cent florins dor avisant vos mossenyors que la nostra faena sestreny que esta nit passada tota la nit han feta faena en examplar lo forat del mur mes de XXXV persones en que ha stat la major part de la nit mossen Copons e lardiacha Çarriera qui sa dites les veritats ab mossen Martí Guerau de Cruylles que de una part ni daltra noy ha restat res a dir e abans del dia mossen Copons ha volgut veura ab los faenes e ab la conestablia den Johan Davinyo quils guarda e ja tota la nostra faena no ve al grux de una pedra de fil. Ha damplaria lo forat XVI palms. Dich vos mossenyors que si los companyons fossen creeguts ells ho hagueren ja ubert pero lo S. capita e son consell nou vol metre a lur discrecio per fins a tant que tot lexercici sia a son degut. Vuy mossenyors ha en lo nostre exercit mes de MD pagesos de la vegueria qui tots fan per lexercit qui es a la muntanya de hon es capita mossen Guerau de Cervello en los quals havem a donar a menjar e beure ço es pa e vi e fruyta per que ara no sich te orde sino que el mes puch ni se guart lo profit e util del General a que so obligat e tengut.

Ahir que fou divendres lo senyor capita feu molt atribular la força que toter les bombardes axi grans com poques e totes les çarabatanes tot lo ver sant jorn may cessaren e aço per totes aquelles parts hon lo senyor capita ha ordenat en dar los combats de quels donarem molt destorp. En moltes barbacanes e exercit havien fets de botes que havien humplides que tot los ho havem enderrocat a fi qne los mari-

ners haguessen forma de posar e arborar lo fet de lascala en ques avis que ja son ficats quatre pals a la vora e peu del mur que no cal sino envestir les talles per manera quant tot sia prest no calegua sino tocar alarma. Jo mossenyors molt reverends magnifichs e honorables crech que mon avis no fretura com per lo senyor capita vostres grans savieses a ple deuen esser avisades per ell de totes coses. Les esmines stan en lur punt e tot a son degut. Deu per la sua sancta pietat nos vulla donar bona victoria. Vuy demati que es dissapte es arribat aci en Gerona mossen Pere Torroella molt be en orde ab XXXX macips a peu ben armats e a punt de que lo senyor capita ha hagut molt gran plaer de sa venguda e la rebut ab gran plaer proferint se en bens e en persona a tot ço que sia a servey de la terra.

Jo mossenyors molt reverends e magnifichs he scrit a vostres grans savieses com en la casa den Margarit de Sent Gregori sa provehit en tot ço e quant he pogut aximateix en lo fet de Madinya e moli e en lo fet Darmentera per que lo senyor capita ha dit a mi scrivis a vostres savieses volguessen provehir en lo fet de la baronia de mossen Marti Guerau de Cruylles e de Calonge avisant vos mossenyors que una de les pus lestes coses que lo dit mossen Marti Guerau ha son tots los censos de la vila de Palamos perque puys vostres grans savieses per mi hon son avisades la provisio resta en ordinacio vostra. Haguera a molta gracia vostres grans savieses mi hagues feta algun petit de resposta axi en aquest cap com en algunes altres co-

ses que resposta deguna non he haguda per que he de creure que mon scriure es poch stimat que vostres savieses noy prenen plaer pero yo mossenyors puys son açi per vostres grans magnificencies e lo carrech meu haveu donat me cove de ferhi lo degut que com noy fos sino com a Miquel Vives per mantenir la patria ab qui vull viure e morir faria tots temps lo que fins açi he acostumat de fer o daci endenant mossenyors manen a mi vostres grans savieses. Supplicant aquelles me vullen perdonar si he dites negunes coses que plasents nous sien. Scrita en Gerona a X de juliol del any Mil CCCCLXII.

Jaus he avisats mossenyors com tots aquests capitans dien que tantost com hajen complit lo temps dels II mesos que ser iran com de mes no son obligats a servir e de moltes altres coses que tots se desixen per mi los es satisfet que quant eren aqui metien pregadors quen poguessen haver e altres coses en honor de vostres grans savieses pero de totes coses lo temps sera mestre pregant Deus qui es donador de totes gracies vos prosper en lo mon. — Mossenyors molt reverends e magnifichs lo vostre humil servidor qui recoman en vostra gracia e merce Miquel Vives defenedor del General.

A los muyt reverendos spectables egregios muy nobles muy magnificos e savios senyores los diputados e consello representantes el Principado de Cathalunya residientes en la ciudat de Barchinona.

Muy reverendos spectables muy nobles muy magnificos e muy savios senyores. Vuestra letra de IIII del present responsiva a otra nuestra de XXVIII del mes de junio mas cerca passado havemos recebido et entendidas las cosas en aquella contenidas no se deueu maravellar vostras reverencias magnificencias noblezas e saviezas si por nosotros fue demandado el guiage salvo conducto e seguredat de que scripto vos havemos para los embaxadores que en nombre e por part nuestra e de aqueste regno eran stados nombrados el elector para embiar a vosotros diziendo que seria nueva cosa e insolita e que no querrays seyer inventores de cosa nueva et cetera car en caso que semblantes guiages salvos conductos et seguredades para embaxadores de aqueste regno ni de aquexe Principado en tiempos passados do sian stados demandados assi bien no es en memoria que despues que aquellos fueron unidos et agregados a una senyoria en semblant caso los dichos regno e Principado sian stados constituhidos ni han procehido tales comunicaciones como por cridas publicas et por letras vuestras segunt es notorio en estos dias passados son stadas fechas las quales nos han dado nuevas e legitimas causas para demandar el dicto guiage salvo conducto e seguredat p r contentamiento o major seguredat de los dichos embaxadores. E ciertamente mayor causa devemos haver nosotros de admiracion por no haver lo dado que vosotros de no haverlo atorgado e embiado como sia cierto que la letra patent de passo que nos haveys remeso no baste ni sia suficient segunt

la concurrencia del tiempo e otras cosas que son de si notorias e manifiestas. Ni el ejemplo de haver dado semblant letra de passo a los magnificos embaxadores del Illustrissimo Senyor Rey de la gran Sicilia satisfaze condecentment al caso nuestro occorrient como sia muy diferent de aquell per las causas que son de si notas. E por tanto toda via vos rogamos que vos vengua en plazer de atorgar et enviar el dicho guiage salvo conducto et seguredat para los dichos nuestros ambaxadores tal qual scripto vos havemos e en la otra letra nuestra primera es contenido. E assi mesmo vos hauremos a mucha cortesia que embies alguna persona fins a Lerida la qual dalli havant condugua los dichos ambaxadores segunt que en la dicha nuestra letra es fecha mencion a que por la vuestra no fue satisfecho ni respondido o almenos a Tarregua car al parecer nuestro no demandamos res que razonablement demandar no se deva e pueda en este caso e quando toda via sia recusado facer lo que de la virtut e prudencia vuestra no speramos vosotros haureys fecho lo que vos haura plazido e nosotros e los regnicolas de aqueste regno hauremos rendido nuestro dever. E sia la Sancta Trinitat vuestra continua proteccion e guarda. Dada en Çaragoça a VIII dias del mes de julio del anyo de la Natividat de Nuestro Senyor Mil CCCCLXII. — Los diputats del regno de Aragon a vuestra honor apparellados.

A continuacion se encuentran las cartas que los señores Diputados y Consejo mandaron expedir en este dia.

Als molts honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. La nova que havem haguda de la perdicio feta per En Johan Agullo ciutada e sindich de aquexa ciutat de liurar segons es afermat los cinchcents homens qui eren destinats per custodia de aquexa ciutat en mans dels enemichs tant fort nos congoxa que mes dir nos pot no tant per la perdua quant per la malvestat. Placia a Deu no sia com se diu car encara nons es cert pero ques vulla sia tot crehem sera per lo millor. E per aço hon fos ver no sia desmayar. Ara stam mes forts que james en la prosequucio dels negocis. Vosaltres usau de la virtut e animositat que haveu acostumat. E per vostre confort e consolacio vos avisam havem axi provehit que si veritat sera lo dit cas den Agullo vosaltres e lo diputat local en nom nostre soldejeu aqui los D homens de peu que desijau dies ha per dos mesos a raho de sis florins corrents per mes e los conestables a raho de VIII florins los quals hajen star sots capitania del noble capita de aquexa ciutat ab sols conestables de L en L homens e no altres capitans de cinquantenes e com per causa dels enemichs qui son en aquexes parts es vist los diners no porien anar segu-

rament per ço volem vosaltres e lo dit diputat local al qual de aço scrivim prengau los diners que a aço seran mester a cambi sobre nosaltres e decontinent seran açi complits daqui havant la exequucio reste en vosaltres. Certificants vos que huy havem delliberat acordar e trametre en Urgell mil homens de peu e compliment a D homens a cavall e tantost se metra en exequucio no solament per subvenir aquexa ciutat mas encara per ofendre los enemichs e fer tot lo que mester sia per indemnitat de aquexa terra e del dit Principat. Pregam vos per ço eus encarregam altra vegada hajau bon sforç e no dubteu res car axi poch fallirem a vosaltres e aquexa ciutat com a nosaltres matexos e a qualsevol part del dit Principat. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra e direccio dels negocis que tots proseguim. Data en Barchinona a XII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt nobles e magnifichs senyors don Hugo de Cardona e don Jofre de Castro conductors o capitans del exercit del Principat de Cathalunya per absencia del egregi comte de Pallas capita general del dit exercit.

Molt nobles e magnifichs senyors. Axi per letra vostra com altra de mossen Johan de Marimon som certificats de la asserta trahicio e malesa comeses per En Johan Agullo de haver liurats en mans dels ene-

michs los D homens ab que anava en Leyda de que si axi sera ço que a Deu no placia havem grandissim enuig. Certificants vos tenim no menys congoxa de la malvestat que de la persona pero havem algun conort com no son stats vençuts per batalla per quant portava alguna desfavor als fets que tenim entre mans car en la manera que la cosa se diu esser passada no es algu qui guardar sen pogues. Si a Deu plau tot sera per lo millor. Aquesta ciutat scriu al seu capita remètent a ell tot lo que se haja a fer. Aço per tant com les coses qui a nll se veen de necessitát deuen esser ab altra seguretat e perfeccio manejádes que per aquells qui a relacio daltri los han provehir. Per ço conformants nos ab la voluntat e delliberacio de la dita ciutat vos pregam e encarregam que vista la present siau ab lo dit capita ab bandera daquesta ciutat e ab ell acordau tot lo que fer se haja e ab comuna delliberacio de tots exequutau les coses. Certificants vos havem delliberat crexer aqueix exercit de mil homens de peu e que lo nombre de la gent a cavall sia crescut fins a D. Norresmenys es ja provehit que los pahers de Leyda acorden D homens per custodia lur a fi que hajen prest lo recapte que tant ha desigen. Tota via empero es summa necessitat siau atents vigils e cauts en les coses queus son acomanades. E sia la Sancta Trinitat proteccio de tots e direccio dels negocis que tots tenim entre mans. Data en Barchinona a XII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols de la vila de Cobliure.

Honorables senyors. Vostra letra havem rebuda per los honorables En Domingo Peralba e En Jachme Rovira a nosaltres tramesos los quals havem hoyts de aço que dir nos han volgut plenament de vostra part a la qual vos responem que sempre vos comendam de la santa e bona intencio que com a vertaders cathalans havem en los afers qui sguarden a la conservacio e defensio de aquest Principat e libertats de aquells. E havem dades certes provisions als dits vostres missatgers segons veureu. Ells vos diran sobre lo mudar dels oficials e encara en haver lo castell do aquexa vila a ma del Principat. E volem si ja fet no es vosaltres entrevingau al presentar de la letra de mossen Berenguer ab los prohomens e consols de Perpenya e en totes les altres coses que hajen a fer per lo dit castell e si per ventura lo dit mossen Berenguer no volia fer segons li scrivim a nosaltres plau que li leveu viures e li façau totes forces e emprimies que fer li pugau. E de aço scrivim als dits honorables consols de Perpenya. Conferiune ab ells. E sia lo Sant Spirit vostra guarda. Data en Barchinona a XII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Princicipat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell de XXVII de la vila de Perpenya.

Molt honorables e savis senyors. Per altra de V del mes corrent vos havem scrit que per haver lo castell de Copliure a ma del Principat presentasseu una letra al magnifich mossen Berenguer Dolms casla del dit castell e no sabem si ho ha fet ni si li es stada presentada la dita letra. E per quant tota trigua de haver lo dit castell a ma del dit Principat poria parir e dar perill per ço havem delliberat tornar vos ne scriure e enviarvos altra semblant letra al dit mossen Berenguer dreçada en la qual per contentacio dels consols e prohomens de la dita vila de Copliure qui per aço e altres coses nos han enviats lurs missatgers enadim que volem en la presentacio de aquesta letra e encare en les altres coses que lo dit mossen Berenguer ha a fer per lo dit castell segons la dita nostra letra entrevinguen los dits consols de la dita vila de Copliure ab vosaltres o aquells qui per vostra part hauran carrech de les dites coses les quals vos pregam si exequutados per la primera letra no seran feu deguda e fort instancia prestament se faça. E nosaltres havem dada licencia als dits consols de Copliure que si lo dit mossen Berenguer dilata fer lo que li scrivim que li leven los viures e facen altres forces que fer li puguen a fi que lo dit mossen Berenguer faça prestament lo que deu e li scrivim. Haveu vos hi ab aquella promptitud e diligencia que lo cas requer.

E sia lo bon Jhesus guarda de tots. Data en Barchinona a XII de juliol del any Mil CCCCLXII. —Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al magnifich cavaller mossen Berenguer Dolms casla del castell de Copliure.

Mossenyor molt magnifich. Jaus havem scrit ab altra letra nostra data a V de aquest mes com haviem rebuda vostra letra e translat de la resposta per vos feta als honorables consols de la vila de Perpenya e aquelles enteses comendam vos molt de la sana e virtuosa intencio que com a vertader cathala haveu a la conjuracio observacio e defensio de aquest Principat e de la capitulacio e libertats de aquell a tots comunes. E venint a la resposta del fet del castell de la vila de Copliure es veritat que per quant per causes justissimes lo Senyors Rey e Reyna son stats publicats per enemichs de la cosa publica e tots los oficis se regexen al present per lo dit Principat e conve esser la ley comuna per tant nostra voluntat e intencio es que vos per custodia del dit castell aculliau en aquell lo nombre de persones que sera vist als dits honorables consols de Perpenya e vos e los qui a aço seran deputats sens prejudici dels propris drets que sobre aquell pretenen haver ans aquells salves e illesos romanints presten sagrament e homenatge als dits consols de Perpinya o a qui ells volran rebents aquells per nosaltres com a representants lo dit Prin-

cipat de tenir lo dit castell e custodia de aquell per lo dit Principat e en nom seu. E axi vos pregam e encarregam si ja fet nou haveu ho façau e ho dedubischau a degut efecte tota dilacio scusacio e consulta cessants. En altra manera siau cert per la indemnitat del dit Principat et alias sera per nosaltres feta provisio la qual es stada feta per altres en semblant cas. E sia lo bon Jhesus ab tots. Data en Barchinona a XII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables senyors En Johan Grimau burges de Perpinya e Pere Julia ciutada de Barchinona.

Honorables senyers. Per quant los honorables consols de Perpenya han assoldejats doscents homens que han enviats al pas de Salses e altres lochs per resistir als francesos volem eus manam que dels diners que teniu per acordar los mil homens qui devien anar a Rossello pagueu e doneu als dits honorables consols o a qui ells volran lo sou dels dits CC homens segons es acostumat e noy haja falla. Data en Barchinona a XII de juliol del any MII CCCCLXII. — Es empero nostra intencio que los dits CC homens que los dits honorables consols han acordats sien del nombre dels mil. Data ut supra. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable senyer En Loys Dolzinelles diputat local en la ciutat e vegueria de Leyda.

Honorable senyer. Nosaltres scrivim als honorables pahers daquexa ciutat que si veritat sera de la nova del Johan Agullo haver trahits los cinchcents homens que havien tramesos per custodia de aquexa ciutat lo que a Deu no placia ells ensemps ab vos acordeu aqui cinchcents homens de peu per la dita custodia donant los sou de dos mesos a raho de sis florins corrents per mes e als conestables VIII florins los quals hajen esser conestables de cinquanta homens pero que los dits cinchcents homens stiguen sots capitania del noble mossen Roger Derill capita daquexa ciutat e no hi haja altres capitans sino los dits conestables. Per ço notificant vos les dites coses vos dehim e manam que vista la present prengau del receptor dels drets de les generalitats tantes pecunies com vers ells sien e la resta a compliment del dit sou preneula a cambi vos e los dits pahers al millor avantatge que fer se puxa e remeteu lons a complir e en continent seran pagats segons de tot aço scrivim als dits honorables pahers. Es mester del acordament fahedor façau libre e compte per manera que de tot se puxa dar bona raho. Donau en les dites e altres coses aquell bo e prest recapte que de vos se confia. Data en Barchinona a XII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

El mismo dia, se hicieron en consejo diversas proposiciones relativas á las necesidades que sufria el Principado, y votadas, se tomó como deliberacion el siguiente voto, que fué el que prevaleció, de don Francisco de Pinós, repitiéndose aquí, como en otros casos análogos, las protestas acostumbradas, por parte de los eclesiásticos, en lo tocante á la gente de armas.

Don Francesch de Pinos dix que per subvenir a les dites necessitats huy en dia occorrents al Principat sien manllevades per los dits senyors diputats e concell a censal sobre lo dit General e drets de generalitats de aquell fins en les dites cent milia lliures barcelonesas.

Item que la potestat de haver fusters picapedrers mariners e altres tants com sien necessaris fins en nombre de cinquanta homens los quals de continent vajen al exercit de Gerona pagats per lo dit General sia donada al honorable En Loys Setanti.

Item que de present sien acordats mil homens de peu ultra los ja acordats per esser tramesos en Urgell e gent a cavall a compliment de cinchcents compresos los ja soldadats.

Item que lo exercit de Urgell deura anar socorrer Leyda o no sia remes a la novena de les banderes.

13 DE JULIO.

Se recibieron, en este dia, las siguientes cartas.

Als molt reverends egregis e magnifichs senyors los diputats e concell lur representans lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends e magnifichs senyors. Per dues letres sens aquesta sou stats avisats del fet den Agullo e de ses gents com eren en ma del Rey. Apres se ha sabut que lo dit Agullo ab dos altres tractejant ab lo comte de Prades han trahit si mateix e tots los qui eren ab ell sens alguna necessitat que haguessen de vitualles ni menys per esser molt constrets del estol del Rey que induhitadament nos teniem per dit com certament fora stat axi que sis fossen tenguts solament ahir o al pus larch vuy digmenge per tot dia quels haguerem trets e encara fets tals actes que redundaren en assats gloria e honor del Principat. Hans mes en tanta congoxa la dita novitat en special per la oppinio quen han presa la gent de peu que nou creguera sino com ho he vist. Lo solicitar vos quant cumple e es de necessitat segons lo parer de molts lo reforçar lo exercit que tenim açi e la cuyta que requer pens esser demes. Es stat delliberat axi per sperar lo que per vosaltres senyors sera determenat com per haver millor alleujament tornar açi hon arribam vuy en la vesprada. Los de Leyda han trames açi Roger

Derill mon cunyat e mossen Icart significant star en molt perill e congoxa. Si prestament no som socorreguts de alguna gent dient com la dita ciutat es per la part del pont molt flaca daltra part que lo poble trobantse aperduats de sos blats bestiars e altres bens vehentse en continuus treballs no podent treballar per causa de la gent de cavall que de continuu corren lo terme se dubten no facen qualque desastre atesa lur condicio. Daço vos scriuen los dits Erill e mossen Icart. Pens que si nosaltres exim daci ab compliment degut que entre les altres coses los de la dita ciutat staran en repos per queus placia provehirhi en special de la gent de cavall car açi nons trobam pus de trentacinch fins en quaranta rocins. Don Hugo e yo havem mester en tot cas hu quins scriga. Placiaus enviar lons de aqui o dar orde lo pugam haver deça. De algunes coses he dat carrech an Folquer vos scrigua. Placiaus provehir en tot. Nom occorre mossenyors pus dir sino que sere tots temps prest al queus sera plasent manar. De Tarregua a XI de juliol. —Lo qui a vosaltres senyors me recoman prest al que ordenareu Jofre de Castre.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats e concell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis molt nobles magnifichs e molt honorables senyors. Per letres que mossen Joban de Marimon ha fetes de totes coses qui fins açi se

son succehides sereu stat avisats com cregam mossen. yors de consellers vos hauran aquelles comunicades. La present es per quant sobre la nova qui ses sobreseguida del setiament de mossen Johan Agullo a Castelldasens nosaltres dos som congregats açi en Tarregua ab mossen Johan de Marimon hon per tots vista la gran necessitat e perill en que stan lo dit mossen Johan Agullo e los D homens de sa companyia e lo gran damnatge que tot lo Principat se espera si aquesta gent se perdien havem per acordat anar los socorrer no contrastant nos falleguen moltes coses axi de armes com los cavalls que daqui speravem a tal execucio necessaris. Empero vist quanta audacia pendrien los enemichs si lo dit Agullo e ses gents eren rompudes la qual Deu no vulla e quant coratge perdrien les gents dels exercits havem delliberat en tot cas anar los socorrer en la pus cauta manera quens es possible stimants que ab les moltes provisions que havem fetes axi de convocar moltes gents al entorn molts carros e altres provisions necessaries ab la ajuda de Deu obtindreu aquella tan prospera fi que sera repos a tots. E axi mossenyors no resta sino que siam subvenguts de vostres devotes pregaries a Deu qui ha esser jutge de la causa de tots qui crehem per aquesta volta sera decisa. E còm mes prest poreu siam provehits de les coses necessaries al exercit com es fer spachar los homens de cavall provehirnos de moltes armes en special de molts passadors e moltes polvores e trametre home qui bestragua o pach moltes coses que tot jorn hajam necessaries e aço no haja trigua com lo

contrari aport molts perills irreparables. E axi fahent fi no havem mes a dir sino que la Sancta Trinitat tingua a vosaltres e a nosaltres en la sua guarda. En Cervera a X de juliol del any Mil CCCCLXII. — Lo qui a vosaltres mossenyors me recoman Jofre de Castre e Hugo de Cardona.

Als molt reverends nobles magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends nobles magnifichs e honorables mossenyors. Per Franci Negre portador de la present he rebudá una vostra letra data en Barchinona lo primer del present a la qual referint me al contengut en aquella vos responch que vertaderament passa en fet lo meu proposit e intencio sens ficcio alguna son stats e son totalment al servici de la terra e de la republica e fins açi no puch creure a ple vostres reverencies sien informades de les tantes e tan grans temptacions per moltes vies me son stades fetes del contrari ne ab quantes ofertes. E sab Nostre Senyor al qual res no pot esser occultat quina es stada e es ma voluntat la fi Deus mijançant ho mostrara. E per ço en lo quem scriviu trameta aqui mos cavalls e rocins vos dich so content no solament aquells trametre mas personalment so delliberat anar a vosaltres e de ma persona e de tots los bens fer al comando e ordinacio vostra e metreu tot a perill de perdicio per defenso de la terra e conservacio de les libertats de aquella. Mes per

quant cresch hajau aqui en cert los francesos son a la frontera es diu açi entre nosaltres ne hauria ja dins la conca de Rossello de necessitat com yo tingua en aquestes parts alguns castells e forces de les singulars qui hich sien haure a tardar alguns dies los pus pochs pore per metre los en orde axi de vitualles com daltres coses necessaries a fi que esser en lorde ques pertany pusquen mes esser utils a servitud del Principat. E sia la Sancta Trinitat vostra direccio e guarda. Del castell de Monells a VIII de juliol any Mil CCCCLXII. — Mossenyors a la ordinacio de vosaltres apparellat Bernad de Senesterra.

Al molt magnifichs e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt magnifichs e de molt gran providencia mossenyors. A dos del present mes de juliol passa açi lo honorable En Manuel Fonolleda ciutada de aquexa ciutat lo qual nos dona una vostra letra de crehença e sobre aquella explica de vostra part ell era per vostres magnificencies trames en Rossello per fer fornir los passos de la frontera per obviar a la gent darmes de França qui es en la frontera. E per tant com se dubtava ell fos a temps en ferhi deguda provisio e crehia la gent intraria en Rossello encarregava molt nosaltres preparassem gent que stigues presta per occorrer e tenir los colls del Pertus de Paniças e de les Abelles metent nos en sperança per vostres magnificencies se entenia en trametrehi gent e qne entretant

que trigaria a venir los passos fossen fornits e stiguessen segurs e de fet nosaltres encontinent preparam aquella gent quens sembla podien fer ne sostenir als dits passos e encara scrivim a tots los lochs e baronies a nos vehinables los quals axi mateix justats per nosaltres feren semblant preparatori cascun segons sa posibilitat. E per quant per En Prats correu de Perpenya fou aci recitat dilluns mati la gent darmes era intrada en Rossello e havia començat a correr la Salancha nosaltres haviem assignat e empres ab tots los lochs vehinables als quals axi mateix ne haviem scrit a partir açi dimarts propassat per occorrer als dits colls. E entretant es arribat açi lo honorable mossen Johan Grimau burges de Perpinya lo qual nos ha dit havia comissio de acordar gent per trametrela en Rossello a tenir lo pas de la frontera e prega a nosaltres li donassem endreça e per res no li torbassem negu quis volgues acordar. Nosaltres per la bona voluntat que tenim en aquesta fahena e voler fer mes de poder cresent los acordats anassen a tenir lo pas som contents e de fet li havem ajudat en quant havem pogut. E lo dia propassat ell comença traure gent que exi de açi una conestablia de cinquanta la qual la major partida feu de gent de nostra reculleta e en la hora del partir sabem la dita gent no anava gens al pas sino solament per star en Perpenya de que stiguem e stam molt entrenyorats que sots tal color nos hagen treta la gent e armes que nosaltres haviem molt necessari de nostron poder e que no solament sia a lur propria servitut e no comuna a tota la terra com crehiem que

fos. E certament nosaltres ara no hauriem aquella forma de occorrer als dits colls que dabans haviem. E es de molta necessitat per vostres magnificencies hi sia provehit altrament tota la terra ne pendria hun gran dan tal que no seria per reparar. Nosaltres qui som aci lo primer loch de Ampurda e en passatge de cami reyal e stam certs som molts envejats ens seran donades de les grans stretes que loch de tota aquesta terra pugua haver entenim de nostre poder en reparar nostra força e fer forniment de les coses a nos necessaries per nostra defensio. E jatsia nosaltres haguessem trames aqui hun home ab carrech de comprar algunes coses encara ara per quant sentim totes aquestes coses havem delliberat trametre aqui dos homens portadors de la present per informar vostres magnificencies de totes aquestes coses e per comprar altres coses qui apres nos son occorregudes de necessitats. Certificants vos axi mateix com havem elegit capita ab certa capitulacio e covinença entre nosaltres e ell concordada. E segons los fets que manaran ates rey no ha en la terra e vosaltres representau lo Principat cresem haver necessari concessio de vosaltres sobre la dita eleccio. Supplicam vos laus vullau consentir e trametre per los dits portadors e que sia dreçada a nosaltres ab plena potestat de elegir una volta e moltes e comissio de stipular homenatge de haversi be e esser leyal al Principat e aquesta vila e quey sia feta mencio lo capità haja facultat de regonexer lo castell de Cabrera e altres forces qui sien dins aquesta batlia e a aquelles qui seran vistes esser

suficients de poderse tenir metre capita e aquelles qui seran vistes no esser suficients fer les desemparar e metre la gent en aquesta vila e de fer tots altres actes pertanyents a capita en e per aquella forma que vostres magnificencies conexeran. Axi mateix per la gran despesa que fem nos es necessari manlevar pecunies e no tenim sindicat serians molt necessari si per vostres magnificencies per esser consentit nos fos donada licencia de congregar fer sindicat e manllevar les pecunies a nosaltres necessaries per causa de aquestes. De totes aquestes coses sereu per los dits portadors de paraula pus larch informats. Supplicam vos los vullau donar fe e crehença en lo que de nostra part vos explicaran. E sia mossenyors molt magnifichs la Trinitat Sancta guarda vostra e conservacio de tot lo Principat. Data en la vila de Figueres a VIIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Apparellats a vostre servir e honor los consols de la vila de Figueres.

El mismo dia, los señores Diputados y Consejo mandaron expedir las siguientes cartas.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Crehem sabut haureu com los francesos son entrats en Rossello e han presos alguns lochs de molt pocha importancia exceptat

lo castell de Salses qui era destitubit de gents necessaries e ab tot aixo segons letra qne cuytadament havem rebuda dels consols de Perpenya han morts dels francesos quatre capitans homens destat e de altres pus LX e nafrats mes de CC. Pense vostra gran noblesa com los haguerem festejats si compliment hi hagues de gent. Som certs ells venen molt flacament a cavall. Si a Deu fos plasent que les fahenes que teniu entre mans de aquexa ciutat haguessen compliment faherem altre compte qui a present nos pot fer. Es empero summa necessitat sia provehit als colls per prohibir la entrada de Ampurda. Som molt contents com per lo correu de Perpenya havem nova que ja havia cert nombre de gent al Pertus e que ha trobat lo noble vezconte de Rocaberti tirant aquella vila. Car crehem axi en trametre gent als dits colls com en capitans vostra gran noblesa hi haura provehit segons li haviem scrit. E encara nosaltres per major calor e reputacio de les faenes hi trametem lo honorable En Pere Desplugues donzell ab una patent letra per metre so metent e de sagramental si mester sera e per veure com es o sera provehit e provehidor als dits colls e fer tot lo que mester sia per prohibir en tota manera la entrada dels dits francesos ell sera ab vostra gran noblesa. Placiaus consellar e endreçarlo en tot ço que fer se haja en aquelles parts e spatchar lo promptament. Fins açi nous haviem volgut scriure de la tracio feta per Nagullo e alguns dels capitans qui ab ell eren liurant als enemichs los D homens que menaven en Leyda los quals eren a Castelldasens. Uncha

fon major malvestat. Certificants vostra gran noblesa que lo perdre nons dol tant com la malesa pero ara es hora de sforçar e no spantar de res. Nosaltres provehim en enfortir aquell exercit de Urgell a compliment. Tot sia avis a vostra gran noblesa. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Data en Barchinona a XIII de juliol del any Mil CCCCLXII.—Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols de la vila de Perpenya.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda per Molins correu. Vehem vos congoxau de la entrada dels francesos e veritat es que algu no deu haver plaer de lur entrada e menys de la presa dels lochs ab tot sien de pocha importancia levat Salses qui segons vostra letra ha fet maravelles en la defensio e ofensio dels enemichs. E per experiencia se veu que si copia de gent hi hagues los francesos hi foren mala venguts axi com ab la ajuda de Deu seran e en les altres viles e parts hon tropien deguda defensa specialment en aquexa vila la qual pus lo castell segons som certificats es al plaer vostre de que summament nos alegram atesa la gran fortalesa del dit castell e de la vila e la animositat dels poblats en aquella crehem donaren mala ventura als enemichs. E com scrit vos havem si en les parts Dampurda se declinaran e encara que en aquex comdat aturen nos-

tra voluntat e intencio seria que vosaltres a les spatles e nosaltres al davant e tot laltre poder de la terra a certa jornada lus fos dat al damunt poderosament haguerem hagut plaer nos haguesseu respost del parer vostre quant es en lo carrech quens voleu impingir de no haver socorregut aqui al temps e encara del desconfort que voleu significar havem admiracio car del socors sou be certs lo qual per que mes promptament lo haguesseu donam los diners e metem la exequucio en mans del vostre missatger. En lo fet del desconfort nosaltres confiam fareu sempre lo degut segons loablament haveu acostumat. E pregam vos vullau pensar quals fets deça e della tenim entre mans e a quantes coses se ha provehir per los quals respectes cove tots nos aiudem ab gran virtut e unitat e que una vegada los enemichs sien expellits de la terra a la qual expulsio no entenem fallir de persones e bens en manera alguna. E si dabans teniem una onça de sforç e animositat ara ne tenim un quintar per la entrada dels dits francesos considerat com son stats tractats per nostres predecessors en los temps passats. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Data en Barchinona a XIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Bajo igual forma, á corta diferencia, se escribió otra carta como la que antecede á los estamentos eclesiástico,

militar y real de los condados de Rosellon y de Cerdaña.

Als molt honorables e savis senyors los consols e consell de Castello Dampuries.

Molt honorables e savis senyors. Dues vostres letres havem rebudes una per lo honorable En Pere Parrot y altra per lo discret En Pere Fresquet e hoydes les crehences per ells explicades tota via restam molt contents de la virtuosa intencio e ferma perseverança que com a vertaders cathalans havem en la conservacio del Principat e libertats a tots comunes de la bona provisio que feta haveu en subvenir als passos de les Abelles e de la Maçana vos comendam. Es summa necessitat ho metau en obra car per correu susara rebut de Perpenya havem nova certa que los francesos son entrats en Rossello e han presos alguns lochs posant a aquells banderes de França la qual per los cathalans deu esser molt abhominada. Quant al fet de la demanada recullita nostre parer es e volem que en aquexa vila se recullen totes viles lochs e parroquies qui acostumat ho hajen en temps de consemblant guerra. E tant per fer aço quant per metre en degut orde les gents e tots actes bellicosos e altres coses axi en defensio com en ofensio dels enemichs par a nosaltres deveu elegir hun bon capita home abil dispost e afectat lo qual haja totes aquelles preheminencies que acustumen haver semblants capitans. Tota endreça a nosaltres possible havem feta adhibir al dit Pere Parrot per haver polvora e altres coses que demana-

va. Daqui havant feu ço que de vertaders cathalans se pertany e com be haveu acostumat car nosaltres ab la ajuda de Deu no fallirem a tot lo que mester sia per conservacio e indemnitat del dit Principat. E si lo fet de Gerona hagues compliment hagueren vist per obra los francesos qual taula lus fora stada parada à la entrada de Rossello e com los cathalans de lur çerafica faç hagueren poch redubte. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra e direccio dels negocis que proseguim. Data en Barchinona a XIII de juliol del any Mil CCCC sexanta dos. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols de la vila de Figueres.

Molt honorables e savis senyors. Dues vostres letres havem rebudes la darrera de les qual es de VIIII del corrent mes dels quals havem hagut gran plaer. Certificantvos de vostra virtuosa e inconmutable intencio que haveu en lo benefici e conservacio del Principat e libertats a tots comunes havem tanta contentacio com de universitat del dit Principat. Venints a la resposta del fet del capita que haveu elegit a nosaltres plau e volem sia aquell que a vosaltres es stat o sera vist e aquell puxau variar e mudar a vostra voluntat una e moltes vegades lo qual haja facultat de fer recullir en aquexa vila tots lochs e parroquies qui en cas de guerra hi sien acostumats recullir e de re-

gonexer totes forces de aquexa batlia e aquelles fer metre a punt e en orde per defensio e desemparar e relaxar segons li sera vist e de governar e regir la gent de sa capitania ab totes aquelles preheminencies que semblants capitans han acostumat usar e exercir en temps de guerra. Quant a la licencia de manlevar fins açi tal cosa no havem mesa en pratica pero crehem lo batle o altre oficial preheminent de aquexa vila hi basta atesa la causa axi justissima e evident de la necessitat que concorre. Veniuts al fet de la custodia dels colls del Pertus e de Paniças crehem lo honorable En Pere Julia per nosaltres per aço trames hi havia provehit e lo S. comte capita general segons nos ha scrit hi ha tramesa certa gent ab tot axo empero es summa necessitat vosaltres e los del vezcomdat e tots altres vehinats siau promptes socorrer als dits colls per manera que no sia licit als enemichs entrar en Ampurda car guardantse aquells colls es guardada tota aquexa terra. Si a Deu era plasent que lo fet de Gerona hagues compliment seria provehit en totes coses per indemnitat del dit Principat ab tota perfeccio. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a XIII de juliol del ány Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

El mismo dia, recibieron los señores Diputados y Consejo las siguientes cartas.

Als molt reverends magnifichs e honorables e de gran providencia senyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cahalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. De vostres grans reverencies rebi hir una letra e per aquella he vist la provisio bona que haveu feta al meu comdat. Faç vos me infinides gracies e de quanta endreça per vosaltres es stada dada a aquell que yon stava ab molt recel. En Guillem Bruna ab diners per acordar cent homens e encara per socorrer la gent daquest exercit de mig mes es arribat. Sobre aço senyors ja per altres vos he scrit com es molt necessari fortificar aquest exercit de dos milia homens e encara donar diners a aquesta gent per dos mesos e mig per que veig que si aquesta gent no ha diners pera dos mesos no pendra diners. Certifich vos no romandran aci CCC homens qui tothom sen ira que ja per que veen que lur temps finira prest ab molta pena se comanden. Perque placiaus senyors en aço provehir. E encara par a mi que lo sou dels capitans nos deuria redubir ni moure mas quels fos crescut nombre de gent a casca dells. En altra manera veig dificil que algu atur. Placiaus sobre aço determenar e prestament provehir lo que plasent vos sia. Per letres dels consols de Perpenya haureu sabuda la entrada dels francesos e de la presa de Salses de Ribesaltes e altres lochs. Jo hir de gran mati fiu spachar lo vezcomte de Rochaberti qui ha carrech de stablir

la gent e de fer guardar e defendre los passos de Paniçars del Pertus Requesen e altres passos quey sien e los de Castello Dampuries a guardar lo pas de les Abelles. Tots fan lo que poden en provehir los dits passos. Continuament yo treball sobre aquesta força vella e tots jorns de nit e de dia los treball de bombardes qui han be carafaxades algunes torres. Totes coses se fan que fer se poden e ab diligencia. Placiaus fer trametre encontinent deu quintars de polvora de bombarda e dos de spingarda e viratam tant com se pugua car es cosa molt e molt necessaria. Aquesta nova dels francesos ha molt aterrada alguna dolenta gent axi del exercit com encara daltres. E per ço que yo so cert que no socorrent e donant sòu a la gent per dos mesos no pendran lo sou CCC de aquest exercit e seria total destruccio del stat de aquest Principat per que es necessari senyors provehir promptament e sens avaricia car la trigua destrueix totalment aquesta faena. Majorment que veig parlar los de Rossello en forma que nom plau en quant dien en una mia letra quels hajam per scusats. Ultra totes aquestes coses es necessari façau en fets e en appariencia o en aquella manera que a vosaltres semblara millor que tot lo mon se prepar e que vajen fames que XM homens venen e altres provisions aquelles queus semblara car hi son be necessaries que lo poder dels francesos es gran e yo no tinch parlant la veritat M CCCC homens car entre morts nafrats e fugits no crech encara sien tants e aquests prou descorats. Trameteume la nomina de la gent axi a cavall com de peu per

que sapia quina gent tinch. Axi mateix per que tots jorns sich despenen tres quintars de polvora de bomberda placiaus trametren continuament car les bombardes e ballestes han a guanyar aquest fet. Digmenge fiu anar En Rosanes ab la sua gent al coll del Pertus e no mes per ara. La Sancta Trinitat sia en vostra continua guarda e direccio prospera dels negocis que proseguim. De Gerona a XIII de juliol del any Mil CCCCLXII.

Apres haut scrit aquests senyors de concell han delliberat per lo present e encontinent deure esser tramesa polvora de bombarda deu carregues car despenent tots jorns tres quintars e mes que sen despen de deu carregues no ni ha sino pera deu jorns. — A la ordinacio de vosaltres senyors apparellat lo comte de Pallas capita general del vostre exercit.

Al molt egregi senyor car nebot e frare lo senyor comte de Pallas capita general del Principat de Cathalunya en Girona.

Molt egregi senyor e car frare. Per letres dels consols de aquesta vila trehem sia V. S. stada avisada com la gent francesa entrant en aquest comtat se ha occupades e preses algunes places e castells de aquell. E vuy En Bernad Dolms a instancia dels dits francesos assegurat sol per hun dia per tots los tres staments del dit comtat es vengut a parlament ab nosaltres e altres dels dits staments de la peticio del qual som certs sereu avisats per letra dels dits staments lo dia

present feta. E per quant senyor les coses son de tal importancia havem delliberat notificar les dites coses a V. S. havents confiança per que aquella nos sera occorregut e ayudat. De la ajuda senyor indubitadament reportarem grandissima honor e gloria atesa la gent de açi e lurs armes e animo e la forma de la gent francesa. E sia senyor molt egregi la increada Trinitat vostra continua proteccio. Scrita en Perpenya a XIIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Vostre germa qui a vos me coman vezcomte Dilla e de Canet capita.

Als molt reverends nobles magnifichs e honorables senyors e de gran providencia los diputats del General e concell lur representants lo insigne Principat de Cathalunya.

Molt reverends nobles, magnifichs e savis senyors. Sentint les diferencies per misteri del enemich de natura humana suscitades entre la Majestat del Senyor Rey e vosaltres lo que ab dolor referim moguts de vera amor e per aquella conjunctio e unitat que es entre aqueix Principat e aquest regne, tots ensemps feels e units vassalls del dit Senyor Rey es stat delliberat per los dels staments ecclesiastich e militar del present regne e per aquesta ciutat fer e trametre embaxada per intercedir e ab lo adjutori divinal poderse dar e intervenir les dites diferencies e procurar tota concordia paternal e reyal amor e dileccio de la dita M. del S. Rey en vosaltres axi com de bon Rey e

senyor se pertany en sos feels subdits e vassalls e filial amor e obediencia de fidelitat innata de vosaltres en lo dit S. Rey qual se pertany de bons e feels vassalls e per tots temps es stada en vosaltres e vostres predecessors atrobada segons per nostres altres letres vos es en efecte significat. Ab les quals entre les altres coses vos havem pregat cessasseu e fesseu cessar entretant tots actes de fet los quals scandols irreparables porien produhir. E de semblant efecte al dit senyor havem scrit e supplicat. E per quant en les dites nostres letres sobre la embaxada dels staments ecclesiastich e militar dubtosament vos haviem scrit e de aquesta ciutat certa ara les reverencies nobleses e magnificencies de vosaltres certificam com los dels dits staments e nosaltres han e havem elet e nomenat persones pera embaxadors per la dita raho los quals son partits lo present dia data de la present per que altra e altra vegada per benefici dels afers e repos daqueix insigne Principat vos pregam e per fraternal e conjuncta amor exortam que puix los dits embaxadors dels tres staments daquest regne e daquesta ciutat son ja partits e ab lo nom de Nostre Senyor sens aturar ni divertir a altra part son delliberats fer aquexa via e comunicar primer ab vostres reverencies nobleses e magnificencies e ab aquexa ciutat oblidades e apart posades almenys per sobresehiment temporal totes causes que en aço justament moure vos poguessen doneu orde de continent sens triga alguna de esser sobresehit e cessat de totes novitats e actes de impressio e congoxa en sguart de la prefata Majestat

e de la Serenissima Senyora Reypa e del Illustrissim Senyor Princep e primogenit e per semblant vos placia fer cessar lo progres que la bandera de Barchinona e sagramental fa segons fama publica nos ha referit vers les parts hon es la prefata Majestat e scriure a les ciutats e viles daqueix Principat cessen tots moviments e insults de armes car nosaltres de present de sobresehir actes de fet e insults darmes scrivim humilment supplicants al dit Senyor Rey e a la dita Senyora Reyna. E placiaus en breu dirigir nostres correus los quals per la dita raho trametem als dits senyors Rey e Reyna. E fahent açò crehem vertaderament fareu servir a Nostre Senyor Deu e a nosaltres gran complacencia la qual en son cas e loch per nosaltres vos sera molt agrahida. Apres de haver açò scrit havem rebut de vostres reverencies una letra de XXVIII de juny propassat a la qual e coses en aquella deduhides vos sera stesament respost e satisfet per los dits embaxadors. E tingua vostres gran reverencies en sa continua guarda e direccio la Sancta Trinitat. De Valencia a VIIII dies de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los jurats e concell general de la ciutat de Valencia a la honor e complacencia de vostres gran magnificencies be apparellats.

Mandaron escribir, en este dia, los señores Diputados y Consejo las siguientes cartas.

Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya en virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda e encara de la capitulacio al dit Principat atorgada fermada e jurada et alias als molt honorables los veguers sotsveguers batles sotsbatles procuradors e altres qualsevol oficials e jurats consols e prohomens constituhits en les ciutats viles e vegueries de Gerona de Besalu de Castello Dampuries de Campredon de Figueres e de Olot e altres qualsevol viles e lochs del dit Principat salut e honor. Per ço com la gent darmes de França segons som veridicament informats son entrats en lo dit Principat ço es en lo comdat de Rossello per destrouir e damnificar aquell presents castells lochs persones e bens del dit Principat nosaltres volents a aço debitament provehir e a la indemnitat e necessitat del dit Principat socorrer ab tenor de la present vos pregam encarregam dehim e manam que tota hora e quant lo honorable En Pere Desplugues donzell exibidor de aquesta metra o metre fara sometent e de viafos en nom del dit Principat contra los dits enemichs aquell dit so reprengau e continueu ab vostres gents prestament e poderosa lexant empero les principals viles ab suficient nombre de persones per custodia de aquelles e ab la dita gent aneu o aquella trametau als colls del Pertus de Paniçars e de les Abelles o lla hon lo dit honorable En Pere Desplugues dira per custodia e indemnitat del dit Princi-

pat. E aço no diferiau en manera alguna ans ho remetau en exequucio tota dilacio e consulta cessants. Data en Barchinona a XIIII de juliol del any Mil CCCCLXII.

Encuéntranse á continuacion las instrucciones dadas por los señores Diputados al honorable En Pedro Desplugues, doncel, cuyo contenido es como sigue.

Primerament lo dit Pere Desplugues com sera a Gerona parlara ab lo S. comte de Pallas capita al qual mostrara la patent letra que sen porta e a consell seu fara e exequtara les coses de que ha carrech.

E son de parer los dits deputàts e consell que lo dit Pere Desplugues com tirara la via Dampurda meta e metre faça sometent e de viafos en nom del dit Principat per moltes parts e faça tocar campanes segons es acostumat e dient per les viles e lochs que tothom seguescha lo dit Pere Desplugues. E axi haura tanta gent com pora e encara que tots no porten cuyraça per axo no sien refusats si ben vist li sera e ab aquella gent tota o part hira als colls del Pertus de Paniçars de les Abelles de la Maçana e altres e repartira aquella per los dits passos e fara reparos fosses trencades e totes altres coses que vistes li seran per prohibir la entrada de les gents darmes de França.

E si lo molt noble vezcomte de Rocaberti e En

Rosanes e altres gentils homens seran als dits colls comunicara ab aquells e ab ells ensemps dara expedicio a totes les coses dessus dites en manera que totes hajen bon compliment e recapte.

E lo dit Pere Desplugues trobara en Gerona o per lo cami En Guillem de la Bruna ministre del General al qual liurara los diners que sen porta e dirli ha que sen vaja ab ell car axi ho manen los dits deputats e concell e lo dit Guillem fara exequutar e treballara en totes les coses que li seran dites e comendades per lo dit Pere Desplugues. Data en Barchinona a XIIII de juliol del any Mil CCCCLXII.

Als molt reverends molt nobles magnifichs e de gran providencia senyors los deputats del regne Darago.

Molt reverends molt nobles magnifichs e de gran providencia senyors. Vostra letra de VIII del corrent mes responsive a la nostra havem rebuda per la qual vehem star e perseverar en la peticio del guiatge salvoconduyt e seguretat per als molt reverend e magnifich embaxadors vostres e de aqueix regne no obstants les rahons per nosaltres fetes a efecte de no voler esser inventors de cosa nova la qual stimam esser tan delicada que per sol demanar altera aquella plena fiducia que entre aqueix regne e aquest Principat inseparablement units e agregats sempre es stada. Afermants haver vos dada causa de demanar lo dit guiatge salvo conduyt e seguretat les assertes cominacions

crides e letres en los dits passats fets. A les quals coses senyors de molta prudencia responem que si les crides e letres de part de aquest Principat procehides per defensio sua e de les libertats e cosa publica en la conservacio de la qual aqueix regne ha participi per causa de la dita unio e del comun comerci son bé mirades en les fahenes concorrents ho han respecte a vosaltres ne aqueix regne ne altres qui inimichs del dit Principat constituhir nos vullen. E per ço sembla bastar la letra de pas que tramesa vos havem. Hon empero causes algunes a nosaltres ocultes movens los dits embaxadors o algu dells e de lur familia en haver lo dit guiatge seria gran plaer a nosaltres aquelles saber a fi si pogues dar expedicio deguda per no alterar aquella fraternal comunio que sempre com scrit vos havem es stada. E si lo exemple dels magnifichs embaxadors del Illustrissimo Rey de la gran Sicilia nous par haja prou satisfet altre eximpli vos ne referim dels nobles e magnifichs embaxadors del regne de Valencia qui sens peticio de guiatge son ja partits e son dintre lo dit Principat e de hora en hora los speram. E axi nosaltres pensam fer e tota via farem lo degut vers vosaltres e aqueix regne com sempre havem acostumat. E sia la Sancta Trinitat vostra continua proteccio e guarda. Data en Barchinona a XIIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats de General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Los diputats del General del Principat de Cathalunya e lur concell lo dit Principat representants al honorable lo senyer En Pons Sacosta donzell procurador e general regidor per lo reverendissimo senyor lo maestre de Rodes en la comanda de Açco e lochs e vassalls de aquells salut e honor e encara als honrats qualsevol regidors e prohomens de la dita comanda e lochs de aquella salut. Per quant havem bona relacio e vertadera que vosaltres tots com a vertaders e bons cathalans haveu bona e sencera intencio e ferma voluntat en totes les coses quis sguarden a la conservacio defensio e manteniment de les libertats del dit Prncipat e dels poblats e cosa publica de aquell qui son a tots comunes de la qual cosa no solament molt vos loam mas encara vos ho regraciam e comendam. E per ço vos pregam e exortam molt afectuosament e streta qne en la dita vostra bona e sancera intencio e ferma voluntat vullats star e perseverar ferms e per res aquelles no mudeu ni de res spantar car encara que per los fets que tenim entre mans per conservacio e defensio de les dites libertats e persoues e bens nostres e de tots alguns encontres si reben pero confiants de nostra bona e justa causa que proseguim speram en la divina misericordia e ajuda que lo fi e conclusio sera com tots desijam e nosaltres per nostre poder ab suma diligencia entenem e continuament entendrem e exposarem nostres persones e bens no solament per la dita defensio del dit Principat e dels po-

blats en aquell mas encara a la confusio e expulsio dels enemichs e a vosaltres e a tots aquells qui be obraran en res no fallirem. E per ço havem fets e tenim dos poderosos exercits lahu a Gerona. laltre en Urgell los quals continuament sforçam e augmentam de gent de cavall e de peu e de artelleries e altres coses necessaries per haver e conseguir nostre just e bon desig e preposit e dar a sentir e conexer als enemichs e a tot lo mon los cathalans imitant a lurs predecesors gloriosos no comportaran esser deslibertats ni maltractats segons los enemichs cominen e han començat à fer. E sia lo bon Jhesus direccio de nostres afers. Data en Barchinona a XIIII de juliol del any Mil CCCCLXII.

Los deputats del General del Principat de Cathalunya e e lur consell representants lo dit Principat als honorables senyers En Pons Çacosta e en Galceran Çaçirera donzell procuradors e regidors per lo reverendissimo senyor lo maestre de Rodes ço es vos dit En Pons Çacosta en la comanda de Azco e vos dit En Galceran Çaçirera en la comanda de Miravet saluts e honor. Volents per nostre poder donar orde e provehir que totes sedicions tumults e concitacions sien extirpades e procurar bona unitat e repos en aquest Principat a lahor de Nostre Senyor Deu servey de la real corona Darago benifici conservacio tranquillitat del dit Principat no solament adhibint nostra cura en la present ciutat mas encara en totes les parts de

aquell per ço ab tenor de la present a vosaltres e a cascun de nos de la industria e probitat dels quals molt comfiam vos pregam exortam e cometem que en nom veu e part nostra qui lo dit Principat representam amdos inquirau e cascun de vosaltres inquira ab summa diligencia contra totes e sengles persones de qualsevol stament e condicio sien de les dites comandes de Azco e Miravet qui hajen contrafet ò contrafaran a la capitulacio per lo Senyor Rey al dit Principat atorgada formada e jurada axi per via de sedicions tumults e concitacions tractades o tractadores en aquexes comandes o lochs de aquelles com per paraules proferides en respecte nostre com a representants lo dit Principat e encara en respecte e menyspreu de nostres delliberacions. Norresmenys contra tots aquells de les dites comandes e lochs de aquelles qui seran anats e son en servey del dit S. Rey contra lo dit Principat los quals son hauts e publicats tots per enemichs e acuydats de la cosa publica e lurs bens adquirits e confiscats al dit General. E si per les enquestes que de aço rebreu acabades o no acabades se mostrara alguns esser delats e culpables de les dites coses o de algona delles aquells meteu en preso en la qual stiguen ben guardats e custodits e los bens de aquells prengau e hajau a ma e poder nostre en nom del dit Principat. E los dits culpables que trobareu dels dits crims o algu de aquells en nom nostre e per nos representants lo dit Principat castigueu e puniau e si vist vos sera componeu segons la qualitat del crim que dels dessus dits hauran comes requer-

ra e vist vos sera car nosaltres per los dits sguarts en e sobre les dites coses e cascuna de aquelles e dependents e emergents de aquelles donam e cometem a vosaltres e a cascu de vos nostres veus e plen poder. Volem empero que si per los dits crims o algu de aquells admetreu a composicio alguns delats dels dits crims o algu de aquells de la quantitat que composareu respongau la meytat francha e quitia de totes averies e messions al dit General. Data en Barchinona a XIIII dies del mes de juliol del any Mil CCCCLXII.

Sigue el pregon sobre el enganche, que fué publicado en este mismo dia, por los lugares de costumbre, y á son de trompetas.

Ara hojats tot hom generalment de part dels molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya ab intervencio e consentiment de la ciutat de Barchinona en virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda e encara de la capitulacio al dit Principat atorgada fermada e jurada et alias. Que com lo comte de Foix ab cert nombre de gent darmes sia entrat per les parts de Rossello en lo dit Principat per damnificar aquell e haja començat pendre alguns lochs e en les parts de Urgell los enemichs del dit Principat continuen la guerra dies ha començada per ço per propulsar los

dits enemichs e constituhir lo dit Principat en termens de defensio e encara ofensio dels dits enemichs los dits deputats e concell notifiquen a tothom generalment que ells ab intervencio e consentiment de la ciutat de Barchinona han delliberat acordar deu milia homens de peu ultra los ja acordats. E per ço en lo nom de Deu e de mossenyors Sant Miquel e de mossenyors Sant Jordi e del benaventurats Karles tothom qui vulla pendre sou vingua al loch acostumat e sera li dat segons als altres ja acordats.

Antes de publicarse, sin duda, el pregon que antecede, se reunieron los señores Diputados y Consejo en el lugar de costumbre, donde se hicieron diferentes proposiciones, y votadas, prevaleció el siguiente voto del señor obispo de Vich, que se tomó como deliberacion.

Primo lo S. bisbe de Vich dix que la dita crida ordenada per soldejar deu milia homens de peu ultra los ja acordats sta be e que tal sia publicada e mesa en exequucio per la novena de les banderes si e com vist li sera.

Item que lo honorable En Pere Desplugues donzell vaja de continent be spatchat de letres e altres coses la via Dampurda per provehir e dar orde als passos e colls del Pertus de Paniçars de les Abelles e de la Maçana e altres per obviar la entrada dels francesos. E que En Guillem de la Bruna sen vaja ab ell ab tants

diners com sera vist a la dita VIIIIª de les banderes per supplir a moltes coses per aço necessaries.

Item que per mar sia provehit a contrastar que les artelleries ques diu deuen venir de França per damnejar lo dit Principat armant fustes per aço sia remes a la dita VIIIIª de les banderes ab totes les despeses necessaries de pecunies del General.

Item qne Nanthoni Folquers compre de diners del General vitualles a ops del exercit qui es en Urgell e revena aquelles per bona endreça al dit exercit.

15 DE JULIO.

Siguen á continuacion las cartas que los señores Diputados y Consejo recibieron en este dia.

Als molt reverends magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e honorables mossenyors. La causa de la present es per quant dos qui eren del exercit e en lo cas de Castelldesens serien arribats en aquesta ciutat lo dia present de mati e recitaren lo cas e encara anomenats los quis troben ab lo Senyor Rey de Arago dins Balaguer e entre los quals nomenaren mossen Andreu de Peguera domiciliat en aquesta ciutat lo poble de aquella ses comogut e en

tanta manera que havem hagut molt a fer en sossegar los car volien donar a saco la casa del dit mossen Andreu de Peguera e tots sos bens hi ab tot sera provehit e sera feta crida tothom que tingues bens de cavallers ni gentilshomens ni de altres qui fossen contra lo dit Principat tinguessen per emparats e seqnestrats e altres actes empero lo dit poble no content de aquestes provisions ni altres se esforçava en mes a conmoure en avalot e scandils proferint encara paraules leges que prenguessen algunes cases de aquesta ciutat qui eren de regidors ciutadans e altres de que covench a nosaltres de necessitat per cessar lo scandel qui era preparat anar a la casa del dit mossen Andreu e aqui segellar cambres e inventariar lo que hi havem trobat que es stat poch e apres es stat trobat molts bens de la dita casa qui eren stats ja mesos comanats e occultats en diverses parts de aquesta ciutat roba entrosellada e en altra manera axi en lo monestir del Carme e de Preycadors com en cases altres de singulars e aquelles havem sagellades e comanades. E apres es stat desliberat per dar sossech al dit poble que lo portador de la present al qual dien Anthoni Segui çabater de aquesta ciutat e hu del dit poble sia trames ab la present a vostres grans reverencies ensemps ab la enquesta e deposicio qui es stada presa dels dits homens sobre lo dit cap per los comissaris elets ab la qual interclusa dins la present. Per tant que per vostres reverencies sia provehit e rescrit com nos havem a regir ni ques deu fer per dar orde en fer lo degut en aquest cas e altres e ces-

sar e obviar a tota natura de scandels. E daltra part vos haurem a gracia de les coses occorrents siam avisats com aquesta ciutat e tots stigam molt tribulats dels cassos e rabons ques dien. E per semblant vos haurem a gracia nos doneu forma e orde com nos havem a regir en destrenyer e forçar los qui son de recullita qui recusen venir e fer lo degut en aquesta ciutat com diverses vegades es stat scrit sia ab molta penuria tant de gent com de artelleria com de vitualles sera cosa vos ho haurem a molta gracia per la conservacio de aquesta ciutat e per que hajam formasi lo cas ho aportara de bona defensio com hajam redubte nou hajam tot mester. Scrita en Manresa a XV de juliol del any Mil CCCCLXII. — Mossenyors al qui ordenareu promptes los consellers de la ciutat de Manresa.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors los diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors. Vuy dilluns he rebuda de vostres gran reverencies una letra en la qual me solicitau en voler provehir a les necessitats de aquesta terra e si possible era als passos per diferir la entrada dels francesos lo que fins açi per la pocha manera que aquesta terra te no ses pogut fer ne axi poch voler scoltar nenguna manera de embaxada ne tractes ans

san detengut hun trompeta lo qual los haviem trames per demanar salconduyt e axi ells son entrats per lo pas de Salses e han presa la vila en que han perduda gent e axi mateix han preses totes les Salanques sens contrast nengu. Nosaltres vuy ab qualsque quatrecents homens de peu e ab aquells pochs rocins qui aci son som exits scaramuçar ab ells a les barreres en tal manera quels havem desbaratats e presos dos homens de peu. Perque mossenyors seria menester vosaltres nos trametesseu socors molt prestament car sil haviem metria gran animo a tots aquests pobles e ab lo adjutori de Deu no perillariem. Lo lur poder son deu milia homens de cavall. E per la present molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors no he mes a dir sino que totstemps so prompte al quem manareu demanant vos de gracia prestament vullau provehir en lo adjutori de aquesta terra qui es hun dels principals membres de aquest Principat. E tingaus la Sancta Trinitat en sa proteccio. Scrita en Perpinya a XII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Apres la data havem sabut com han pres Ribesaltes per que ab la gent quens trameteu vinguen hi rocins los que poreu fer almenys huns sexanta e setanta. Data ut supra.

Huy que es dimarts es stat trames hun haraut a mi e als consols desta vila per demanar saulconduyt per venir a parlament ab nosaltres encara no es dellibrat quels sera respost. Dema devem haver tot lo poder davant. — A vostra honor prest de Pinos vezcomte Dilla e de Canet.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables e de molt gran providencia senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia senyors. Crehem que per correu expres vostres molt grans reverencies son stades avisades com les gents darmes de França han preses algunes forces e castells entre los quals son Salses Sent Ipolit Sent Lorenç Ribesaltes è altres. Sta lo combat vuy sobre Baixas discorrent a cavall per totes les terres de aquest comdat. Vuy En Bernad Dolms a lur instancia assegurat per nos sol per hun dia es vengut a parlament fora les barreres de aquesta vila la via de Nostra dona del Pont. La conclusio del rahonament es que la gent de França vol dos coses ço es que entra la bandera del Rey de França e que aquesta terra prest los homenatges al Rey Darago. Les coses son de tal pes e importancia que es necessari que lo Principat de Cathalunya provehescha en donar socors e ajuda a nosaltres qui speram vuy al menys a la vesprada lo combat en aquesta vila e de aço som certs tenim animo Deus mijantçant e la vostra ajuda que nostres enemichs non reportaran honor ni gloria. E la potencia increada sia continua proteccio de vostres molt grans reverencies nobleses magnificencies e honorables providencies. Scrita en Perpenya a XIIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los

tres stats ecclesiastich militar e reyal del comdat de Rossello a vostra honor e ordinacio apparellats.

Al molt egregi senyor lo senyor comte de Pallas capita general del exercit de Cathalunya.

Molt egregi senyor. Crèhem qne per correu expres vostra senyoria es stada avisada com les gents darmes de França han preses algunes forçes e castells entre los quals son Salses Sant Ipolit &. (Sigue esta carta igual en todo a la anterior y de la misma fecha.)

Als molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e savis senyors mossenyors de diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Jatsia que diverses vegades per la occurrencia del temps e per la gran necessitat que havem de vostre bon auxili hajam scrit e recorregut ab letres a vostres reverencies nobleses e honorables savies es queus fos plasent voler nos socorrer e ajudar axi com a aquells qui som hun membre o petit en Cathalunya e posats a les confines e estrems limits de aquest Principat e continuament stam oppressos e obsidiats per los enemichs del dit Principat e quasi a discrecio dells vivim e conservam nostres bens e açe per tant com tenim lo castell e vila de Ciutat en la qual es sobrevengut mossen de Milglos veguer per lo comte de Foix en lo vezcomdat e les valls Dandorra

e aquest se fa fort en lo dit castell e hi met la mes gent forastera que pot. E per lo semblant stableix les valls Dandorra e te a ma sua lo pont o pas de Camlo per lo qual pot metre tanta gent quant li plaura. E per quant lo dit castell de Ciutat sta a manco de una ballestada de aquesta ciutat e sab ell que som nosaltres desmurats e pocha gent nos tramet cascun dia a menaças per forma quens mostra es a ma sua la nostra destruccio tota hora e quant be li vingua segons que aquest negoci mes amplament ha sabut vostre comissari mossen Franci Torro ciutada daquexa ciutat lo qual havem pregat vos scriva e informe de les occorrencies e necessitats nostres e de la gran voluntat que tots nosaltres havem a la unio de aquest Principat e de viure e morir ab la delliberacio de aquex notable concell. Per tant pregam a vostres reverencies nobleses e honorables savieses queus placia subvenir nos en aquesta tanta necessitat de alguns centenars de homens e de algunes armes e no lexar nos perir. E mes vos placia als dits e letres de vostre comissari e a tot quant per nostra part vos dira e scriura donar plena fe e crehença axi propiament com si nosaltres vos ho recitavem. E sia la Sancta Trinitat continua guarda vostra. Scrita en la ciutat Durgell a X de juliol del any Mil CCCCLXII. — A tota ordinacio e honor de vostres reverencies senyories nobleses e honorables savieses prests los consols e prohomens de la ciutat de la Seu Durgell.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. A hoyda nostra es pervengut com lo sotsveguer dels Prats o comissari sera vengut ma armada al loch e casa del Spelt situat dins aquesta sotsvegueria lo qual loch es den Bernad Guerau de Boxadors e daqui sen ha portats los bens quey ha trobats e presos homenatges dels homens en nom del General. E tot aço se diria haver fet ab comissio o provisio de vosaltres. Si axi es vosaltres ne sabeu la veritat. Es ver que reverencia salva a nosaltres sembla esser fet prejudici al sotsveguer de aquesta vila que altre sotsveguer entre exercint jurediccio dins los limits de sa sotsvegueria per ço a vos volriem suplicar volguessets fer redreçar los dits afers e que hon semblants actes se hajen a fer per ordinacio vostra contra alguns constitubits o domiciliats dins aquesta sotsvegueria vos placia cometreu o ferne comissio al dit nostre sotsveguer qui en loch nostre exercescha los actes necessaris. E per quan vostres providencies han feta certa provisio a nosaltres tramesa per la senyora de Monbuy de la qual vos trametem translat per lo portador de la present vos placia aquella revocar e tornar al primer stament a fi que hon lo sotsveguer conexera que lo castell de Montbuy e casa de Vilanova del cami e altres castells de la dita sotsvegueria

degen esser presos a ma del dit General lo dit sotsveguer ho puxa liberament fer e que hon hi hajen a posar custodies e guardes vingua a carrech dels bens e rendes dels senyors dels dits castells e casa e hon mossenyors molt insignes lo dit sotsveguer dels Prats o comissari haja fet lo que dessus es dit ab ordinacio vostra vos placia lo dit nostre sotsveguer puxa entrar ab comissio de vosaltres per tots altres lochs fora sa sotsvegueria ahon sabra ne pora trobar robes ne bens dels dits senyors dels dits castella e casa de la dita sotsvegueria. E per lo portador vos placia tramétre les coses que vostres gran savieses delliberaran esser congrues e necessaries oferint nos prests star a la ordinacio de vosaltres per tot nostre possible. Scrita en Igualada a XIII de juliol del any Mil CCCCXLII. — A la ordinacio de vosaltres senyors prests consellers de la vila de Egualada.

Mandaron expedir, en este dia, los señores Diputados y Consejo las siguientes cartas.

Als molt honorables e savis senyors los pahers e concell de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. De haveu pogut veure axi per demostracio de paraules e letres com per efectes ab quanta amor e fraternitat havem tractada e tractam aquexa universitat e vosaltres specialment per la tramesa dels D homens queus fahiem sots

conducta del traydor e desvergonyat Johan Agullo. E com decontinent sabuda la nova dels dits D homens continuants nostra bona amor provehim e donam orde segons scrit vos havem que de pecuuies del General vosaltres acordeu aqui altres D homens e continuament entenem ab gran eficacia que gent a cavall e de peu va al exercit de Urgell. Speram en nostre Senyor Deu dins breus dies hi haura tal poder que bastara a seguretat de tota aquexa terra segons vos pora referir En Berthomeu Daysa daquexa ciutat portador de aquesta qui ha vistes e sentides les coses que açi se fan ab gran vigilancia. Pregam e encarregam vos per ço que siau sforçats e virtuosos com haveu acostumat e no redubteu los enemichs car si deu tants eren poch dan poden fer en aquexa ciutat. La vila de Perpenya ha tant poch dubte dels francesos qui son entrats en Rossello com de no res. Son los exits de la dita vila cert nombre a scaramuçar han ne morts alguns e presos V ab hun standart de França e algu dels de la vila no ha pres mal. Scriuen nos continuament ab molta animositat. Mes avant en Conflent los francesos havien pres ultra VII M caps de bestiar son los exits dels nostres han los levada la presa morts sis homens presos dos rocins e carafaxats tots los altres e axi caseun jorn los festejen maravellosament. De tot vos avisam per vostre plaer e consolacio. Aximateix sabeu com los enemichs ab tot lur poder eren anats a Camarasa e ab quant guany ne son partits. Ara se diu hi son tornats. Havem crehença e fiança en nostre Senyor Deu sen tornaran ab les cares tristes e

som certs que la nostra gent que guarden aquella vila e castell es tant animosa que no solament defensen la força ans los ixen al palatiz e continuament obtenen victoria. Tots aquests exemples e altres deuen molt confortar aquexos pobles. Nosaltres scrivim al deputat local ques prengua tots los bens del dit Johan Agullo. Placiaus darli tota direccio car nostra voluntat es que a la sua perdicio sia provehit per nostre poder en manera a ell sia castich e a altres eximpli. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Data en Barchinona a XV de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable senyer En Loys Dolzinelles donzell deputat local en la ciutat e vegueria de Leyda.

Honorable senyer. Ab tot cregam que en les coses davall scrites haureu provehit al necessari encara vos dehim e manam que si fet no es decontinent rebuda aquesta mijançant inventari prengau a vostres mans en nom del Principat tots bens axi mobles com inmobles e altres qui fossen del traydor e desvergonyat En Johan Agullo posant en la casa senyal del General e aquells dits bens venau e exequuteu al mes donant fahent entrada de les rebudes e exida de les despeses e tenint de tot compte per que sen puxa dar bona raho. Certes empero lanes que son dins la dita casa e diuse no esser del dit Agullo si axi es volem sien restituhides als de qui son. Donau en les dites coses pres-

ta exequucio e certificaunosne ab vostra letra. De açi scrivim als pahers de aquexa ciutat pregantlos que en les dites coses vos donen direccio. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a XV de juliol del any Mil CCCCLXII.

E feu fer crida de part dels diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya que tota persona que tingua o sapia que altre tingua bens quins se vulla del dit traydor o a ell se speren e pertanguen ho denunciu a vos dins tres dies sots pena de cos e de haver. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya.

Al honorable senyer Nanthoni Folques ministre del General del Principat de Cathalunya.

Honorable senyer. Delliberat es stat per bona direccio de les coses que lo exercit de aquest Principat ha a fer que tota hora e quant mester sia vos de pecunies del General compreu vitualles a obs del dit exercit e aquelles conserveu revenau e administreu en la millor e mes util manera que a vos sera vist. Dehim e manam vos per ço que a consell dels magnifichs mossen Johan de Marimon capita de la bandera de aquesta ciutat de Barchinona e de don Hugo de Cardona e de don Jofre de Castre dedueschau les dites coses a exequucio menejantho en manera discreta e ab lo orde degut a fi que sen seguescha la comoditat ques deu. Noresmenys donareu sou a la gent de cavall que los dits capitans hauran e encara donareu

sou de XXXXV florins per mes al honrat En Francesch de Ganer qui guarda Camarasa. Data en Barchinona a XV de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya.

Als molt magnifichs e molt nobles senyors mossen Johan de Marimon capita de la bandera de Barchinona don Hugo de Cardona e don Jofre de Castre conductors o capitans del exercit del Principat de Cathalunya per absencia del egregi comte de Pallas capita general.

Molt magnifich e molt nobles senyors. Jatsia per lo carrech queus es acomanat poguesseu provehir a les coses davall scrites encara empero a major cautela vos pregam cometem e volem que vosaltres tots tres o dos dels quals sia e haja esser hu lo magnifich capita de la bandera de aquesta ciutat o son lochtinent en cas que fos impedit prengau informacio contra totes e qualsevol persones de qualsevol condicio sien qui axi de paraula com de fet hajen fet o tractat o fan o tracten o per havant faran o tractaran coses algunes que sien contra lo Principat de Cathalunya o en turbacio dan prejudici e derogacio de aquell e de les delliberacions fetes e fahedores per nosaltres com a representants lo dit Principat e aquelles dites persones pendre e be guardar e sius sera vist de dret e de fet juxta forma de la capitulacio sentenciar e exequutar. Noresmenys puxau pendre a mans del dit

Principat tots castells lochs e cases forts bens fruyts e rendes de les dites e altres qualsevol persones qui sien enemigues del dit Priucipat e aquells dits castells cases forts e lochs stablir e fer guardar a carrech e despeses de les dites rendes e bens e fer encara totes altres coses que a conservacio benifici e indemnitat del dit Principat vos sera vist succehesquen e de les dites apprehensions de bens fruyts e rendes fareu fer inventari e tenir compte a fi que sen puxa dar bona rahe. E sia la Sancta Trinitat proteccio de tots. Data en Barchinona a XV de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Se encuentra aquí una nota que acredita haberse leido la carta que precede ante los concelleres y concejo de treinta y dos de la ciudad de Barcelona, quienes la aprobaron en todas sus partes.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell de Vilafrancha de Conflent.

Molt honorables e savis senyors. Entes havem que en la vegueria de Conflent e de Capcir ha alguns lochs qui bonament nos porien tenir e defendre als enemichs francesos qui ja son entrats en Rossello e los poblats en aquells no curen buydar los dits lochs ni de la roba ni de les vitualles que en aquells tenen

de que si los dits francesos hi venien si seguirien molts dans car appresonarien los habitadors dels dits lochs e ajudar sien de les vitualles e que lo noble capita de Rossello per occupacions no hauria visitada la dita terra ni feta visitar per metrels en orde ço es aquells quis poran tenir e defendre preparar les coses necessaries a la dita defensio e encara ofensio dels dits enemichs los altres que buyden segons es dit es recullen les persones e bens en loch segur perque nosaltres volents obviar als dits dans e provehir a la salut dels altres vos pregam e encarregam que si lo dit noble capita no ha en les dites coses provehit vosaltres veguer e consols e lo diputat local visiteu personalment los lochs de la dita vegueria de Comflent e de Capcir si bonament personalment hi podeu anar sino aquelles persones dispostes que a aço elegireu. E los lochs que trobareu no poderse tenir e defendre als dits enemichs si aquent passaven façau buydar e mudar les persones vitualles e bens de aquelles en los lochs segurs hon en tals cassos e temps se han acostumat recollir. Los altres queus parra se poran tenir e defendre. Façau adobar preparar e provehir de totes les coses necessaries a la lur defensio e encara a la ofensio dels dits enemichs havent vos en aço segons lo cas e temps requeren e de vosaltres confiam. E ab aquesta matexa dehim e manam a tots los dels dits lochs stiguen a vostra ordinacio e de aquells que per aço en vostre loch hi deputareu e enviareu. E sia la Sancta Trinitat vostra guarda. Data en Barchinona a XV de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats

del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

El mismo dia, se hicieron en consejo diversas proposiciones, que fueron votadas, tomándose como deliberacion el siguiente voto del señor obispo de Vich.

Primo lo S. bisbe de Vich dix que sia feta comissio a tres persones del present concell per veure e apuntar que es de fer de les dites robes e mercaderies qui son ja preses e per havant durant la guerra se pendran dels dits francesos ates que segons dit es ells han començada la guerra e aquella continuen en aquest Principat e que lur parer referesquen al present concell.

Apartándose entónces del consejo las personas eclesiásticas, sin duda por tratarse de cosas de guerra, los demás que permanecieron en él resolvieron, casi por unanimidad, que se enviara la comision antedicha con carta dirigida á los conductores del ejército en ausencia del conde de Pallás; todo lo que mereció tambien la aprobacion de los concelleres y concejo de treinta y dos de Barcelona, previa correspondiente lectura de cuanto se habia escrito.

Sobre otras proposiciones que se hicieron el mismo dia, aunque en diferente sesion, prevaleció el siguiente voto de mosen Vilademany, que se tomó como deliberacion, y es como sigue.

Mossen Vilademany per ell e per En Bernad de Guimera dix que sien legides de hu a hu les persones scrites en lo memorial e lavors ell dara son vot aquells que li sera vist sien stats contra lo exercit tant en esserse armats com en haver dat consell contra aquell del que a son parer merexeran.

16 DE JULIO.

En este dia, recibieron los señores Diputados las siguientes cartas.

Als molt reverends magnifichs e de gran providencia senyors los diputats del General e concell lur representans lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. Hir rebi una vostra letra per la qual rest avisat de la entrada dels francesos e dels ac-

tes per ell fets les quals coses yo sabia ja. So cert si prest noy es socorregut com voldreu noy sereu a temps segons molts avisos e certenitats que yo tinch com per altres vos he scrit car los dits francesos entren ab una ficcio e malesa stranya car dien als poblats no volen sino que stiguen a hobediencia del rey Darago lur senyor al qual nosaltres havem despossehit per donarho a la ciutat de Barchinona e axi quels sostindran en lurs privilegis franqueses e bell cop de profertes e puys entren en les viles poch a poch e roben e pillen tot quant hi ha. Dich vos que la gentegaça ne sta molt spantada. Deu per sa merce dirigescha totes coses a son servey e al be de aquesta patria la qual veig vuy posada en alguna perplexitat. Yo ab aquest exercit faç tot lo que puch en la preso daquesta ciutat e si Deus me ajut la gent no si ha ab aquella virilitat que deuria. Es sumament necessari haver emprestança de dos mesos car altrament vos assegur que ells no pendran creu e atenent lo temps que concorre e la necessitat en que som es forçat que hom los haja algun tant a comportar. E pensau que aquesta host se desbaratava quant dammatge e destruccio seria daquest Principat. Jo totstemps pero fare quant de mi ordenareu mes es forçat queus digua los inconvenients que seguir se poden segons mon arbitre e avis. Daqui avant vostres reverencies determenen ço queus sia plasent que yo no tinch a fer alre sino hobeyr. Beus dich que si en aço no es provehit promptament e molt prompta e ab gran larguesa lestat daquest Principat corre gran perill e trametent vosaltres

diners per lo sou de dos mesos a la gent que es açi qui son de nom II M persones e dant diners o seran de fet yous dare recapte en haver aquesta ciutat posat cas ço que negu no stima que ho la entrassen daquest assalt eus conservare Rossello e encaram tinch per dit ab la ajuda de Deu desbaratar e destruyr tots los gavaigs piteus que son III M de cavall e cavalquen asens encubertas e van per tropells alla C alla L com a moltons. Axi que no detingua fer tan gran benefici en aquesta patria e trameteu XXV o XXX M florins per la pagua de aquesta gent e aço parlant totstemps ab honor e reverencia de vosaltres fara major benifici que lo sometent den Splugues car tot ço que ell poria fer es fet e per los passos ha vuy ultra M D homens e molts cavallers e gentilshomens per caps e axi la cosa en aqueix cap ha prou compliment mas com les gents vehen la magresa nostra dich daquest exercit perden tot lanimo e desig que tenen de fer lo degut. Per que senyors siau promptes en provehir que hun dia es hun any De la traycio den Agullo trob singular enuig axi per la perdua dell com de la gent. Dich vos que tenim vuy hun mon que aquelles persones qui van dret e fiadament son de molt stimar e per ma fe ell ha fet hun acte lo qual yo haguera a pensar com lo temps sera si a Deu plau que sen faça tal castich com la raho vol. Jo ab aquesta faç fi de scriureus de aquesta materia dues vegades e nom haveu respost. No pus per ara sino queus placia trametre polvora e viratam continnament. De Gerona a XV de juliol Mil CCCCLXII. — A la ordinacio de vosaltres

senyors apparellat lo comte de Pallas Roger capita general del vostre exercit.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats e concell del Principat de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Huy dada la present havem rebuda una letra de les vostres reverencies e magnificencies dirigida a mi e al concell nostre a la qual respondre lo dit concell no pot per la hora incondecent de plegar los e per la cuyta del portador yo respondre a la dita letra en la qual nos scriviu comendant nos nostra diligencia en los afers del Principat. Deu sab la veritat quanta es la voluntat que tots nosaltres havem en conservacio e benavenir de aquell e si la fi de nostre moviment en la delliberacio de mossen Agullo no ha concordat ab lo nostre desig no es culpa nostra car certament al dia per nosaltres designat fora donat alguna conclusio si ell no se hagues retut abans car a mija legua teniem ja passats CC homens e tota laltra gent que anava. Per letres no poriem significar la dolor e congoxa que havem passada en lo fet de frare Pere Calbo com haveu donat orde que nostre desig se complis beu crehem certament car ultra la bona voluntat queus hi mou es perque a tals com vosaltres se pertany haver en memoria les coses religioses perque nosaltres tots restam tant obligats e tant alegres com si haguessem hagut ço que voliem. Apres haveu nos scrit com

lo presoner que nos es stat acomanat retessem an Ugo de Passanant lo qual tantost que per ell es stat demanat havem sense neguna contradiccio donat. E si les prefates reverencies e magnificencies ordenen algunes coses som prests e apparellats axi com verdaders hobedients e zeladors del be de la patria per la qual jatsia pecadors pregam continuament sia servada e vosaltres senyors per los quals es regida. En Poblet a XIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Prest a tota vostra ordinacio e manament. — Lo vicari del monestir de Poblet.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs los diputats e concell representants lo Principat de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Notificam a les vostres reverencies e magnificencies cum lo capita lo qual ha nom Passanant ab la sua gent ha pres la recepcio e bon acolliment que li haviem fet açi en lo monestir hoch a la honor que ha rebut quant en nosaltres es stat en anar socorrer En Agullo per moviment e instancia nostra e adjutori de passats CCC homens vassalls nostres e de prou vitualles exint del dit monestir ha robat e dat a sacomano passades quaranta besties grosses en gran prejuhi e carrech nostre a la porta del monestir e davant nosaltres matexos. Empero veheot que de aço ell no podia exir be car la gent li venia damunt ha les tornades mes per por que no gens per amor. Aquestes bes-

ties ensemps ab aquell de qui eren lo qual ha nom En Olivart del loch de Juneda han pres los vassalls nostres per alguna reparacio de les grans perdues que han fetes car ultra la destruccio dels lochs de Urgell ara de nou los enemichs del Principat han destruhit o dat a saco tres lochs nostres en la Garriga ço es Torreblanca Torms e Soleraç dels quals sen han portat besties forment e tota la roba e morts alguns homens de que los mezquins de vassalls son totalment destruyts. E per aquesta raho crehent los dits vassalls que lo dit Olivart esser enemich de la patria han feta la dita presa. Empero lo dit Olivart ha demostrat guiatge de don Hugo de Cardona e de don Jofre de Castro e de mossen Marimon capitans lo qual guiatge fon mostrat al dit Passanant e a la gent sua lo qual no obstant han fet lo sobredit narrat. Lo dit Olivart tenim e bens encara e hun home de peu del Rey que havem pres per cobrar si possible es los bens dels dits vassalls hoch e hun vassall acordat qui es stat pres ab En Agullo de la vida del qual vassall dubtam molt. Perque senyors vos supplicam que los XXV homens promesos en defensio del monestir no sien tals com aquests que axi com nos degen ajudar nos vinguen contra. E per ço haurem a singularissima gracia que en aquesta part se poguessen acordar de aquells que nosaltres cercariem dels quals confiassem e de aço fessen e donasseu carrech al diputat local de Montblanch e aço prestament car stam posats en gran perill. E si les dites reverencies e magnificencies ordenen algunes coses som prests e apparellats complir

fins a la mort inclusive. E la Sancta Trinitat sia en proteccio e guarda de les vostres persones. En Poblet a XIII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Prests a tota ordinacio e manament. — Lo vicari e concell del monestir de Poblet.

Mandaron expedir, en este dia, los señores Diputados y Consejo las cartas que siguen á continuacion.

Al molt egregi e strenuu baro lo S. comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Vostra letra ir feta havem rebuda. Decontinent havem delliberat fer la emprestança dels dos mesos a la vostra gent segons nos haveu scrit. Quant al fet dels capitans es axi acordat e apuntat que los qui volran pendre lo sou de trenta florins aquell los sia dat per lo terç mes los altres qui pendre nol volran sien licenciats per vostra grau noblesa e daqui havant passats los tres mesos les capitanies de cinquantenes sien reduydes a cent homens o los capitans dels cent hajen los XXXXV florins per mes acostumats. Si empero alguns dels dits capitans qui no volran pendre los dits XXX florins del terç mes seran licenciats no sien elegits altres capitans de nou sino que les cinquantenes sien adossades als altres capitans restants segons vos sera vist per esser capitanejada la gent a centenars com dit es. Despuys que

lo cas del traydor Nagullo ses seguit es feta conclusió les capitanies sien de cent en cent homens e qui hi haja alguns capitans afeats de gent de baxa condicio e axis met ja en exequucio e pratica. Certificant vostra gran noblesa que per reputacio del Principat e calor de les fahenes havem feta fer crida de acordar deu milia homens de peu ultra los ja acordats e tots jorns ne acordam. Gran plaer havem del singular recapte que haveu donat a la custodia dels passos. De vostra gran noblesa àlre no se sperava. E tota via confiam en nostre Senyor Deu e en la virtut e animositat vostra e de vostre exercit que no solament bastareu al fet de Gerona ans encara a dar recapte a la gent francesa. Los diners de la dita emprestança partexen vuy ab una cinquantena de homens queus trametem per anar al segur nous sia maravella sino van a pas de correu. Comfortau e animau vostre gent com loablement haveu acostumat. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra e direccio dels negocis que proseguim. Data en Barchinona a XVI de juliol del any Mil CCCC sexanta dos. — Los diputats del General e lur concell representants el Principa det Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als honorables e savis senyors los jurats de la vila de Sent Feliu de Guixols.

Honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda per En Bernad Oliver a nosaltres trames ab la qual nos certificau de la presa que haveu feta de una

barcha e una sagetia de francesos e robes que en aquelles son per que comendant e loant vos de les dites coses havem delliberat quens envieu los patrons ab dos homens qui vinguen ab ells de aquexa vila e bastara crehem hun hom ab cascun patro e porteu lo manifest de les robes e totes les letres e scriptures que porten. E entretant les dites barques ab les robes e persones de aquelles sien be guardades en manera que sen pugua dar bon compte. Data en Barchinona a XVI de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable senyer En Johan Daltarriba donzell deputat local en la vila e vegueria de Cervera.

Honorable senyer. Per quant En Johan de Vilafrancha gendre de mossen Loys Divorra e Johan Solsona notari e lo fill den Johan Gilabert son stats publicats e donats per enemichs e acuydats de la cosa publica del dit Principat vos dehim e manam que aprengau a ma del General tots e sengles bens mobles e inmobles que atrobareu dels dits damunt nomenats e aquells rebau ab inventari copia del qual nos trametreu e si bens inmobles hi trobareu meteuhi senyal del General en senyal de la apprehensio e encara feu fer crida aqui que tota persona que tindra o sabra algu altre tenir o saber bens alguns dels dessus dits dins tres dies vos ho hajen denunciar sots pena de cos e de haver. E feuhi aquella diligencia ques pertany. Data en

Barchinona a XVI de juliol del any Mil CCCCLXII.

E mes havem sabut que aqui hauria bens del traydor Nagullo preneu los e decontinent veneulos.— Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya.

Bajo igual forma, se escribió tambien á En Guillen Carnicer diputado local de Montblanch, á En Luis Dolzinelles, doncel, diputado local de Lerida y á En Francisco de Montrós, que lo era de Tárrega, para que hiciesen lo mismo y respectivamente con los bienes de Juan de Vilafranca, de Rafael Marola de Arbeca y de Juan de Montrés y Juan Baget de Prexana.

Se hicieron diversas proposiciones en este dia, que fueron votadas, y resueltas conforme al siguiente voto del señor obispo de Vich, que se tomó como deliberacion.

Primo lo S. bisbe de Vich dix que es de parer de present sia dada emprestança a la dita gent del exercit de Gerona per dos mesos e axi mateix als qui stan a Hostalrich axi que tots hajen compliment de sou per quatre mesos.

Item que lo dit fill de mossen Johan de Copons sia desarrestat dient e manantho al veguer de Barchinona.

Otra de las proposiciones, que era relativa á ciertos apresamientos hechos en la villa de Mora del condado de Prades, se resolvió unánimamente que fuese pasada á la nevena de las banderas, sin relacion alguna.

17 DE JULIO.

Recibieron, en este dia, los señores Diputados y Consejo las cartas que siguen á continuacion.

Als molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia senyors. Tots aquests jorns he a vostres reverencies scrit sobre les coses occorrents e necessaries. Aquesta solament es com hir rebe lo mestre de camp quatre caxes de polvora tan solament es poca cosa ates los molts trets que tots jorns se tiren segons per altres he scrit. E per ço es summament necessari ne sia continuament tramesa e susara encontinent vuyt caxes. Placiaus senyors tan prest ferhi donar compliment car es cosa de molta e molta necessitat e sens ella e viratam queus placia axi mateix trametre nos pot res fer. Rebudes he letres dels consols de

Thoyr ab copia de una gran letra del comte de Foix que es stada trobada en poder de quatre homens de remença qui per alli passaven los quals tenen presos e be guardats he los scrit los me trameten be guardats. Aquesta letra es una damnatissima letra segons veureu. Tramet vos una altra letra en sa prima figura tramesa per lo dit comte de Foix a la vila del Volo en que veureu los motius e practica que te en ferse donar les terres. E vos ho volgut trametre cuytadament per que siau de totes coses informats e pugau provehir segons vos semblara. Aci es mossen Sort qui treballa be e diligentment e es persona molt fiada. En lo primer combat fou ferit de passador en la cara e encara no es be guarit per ses virtuts e valentia. Jol ame molt e semblam deu esser hun tal home per vostres reverencies abraçat be tractat e favorit. Placiaus senyors provehir le del ofici de procurador de Castello Dampuries car per quel veig axi valent e met la sua persona e bens per la terra es posa a tot perill per servey del Principat ho haure a gracia singular a vostres reverencies les quals la Trinita Sanctissima en proteccio continua tingua e serve prosperament. De Gerona a XVI de juliol del any Mil CCCCLXII. — A la ordinacio de vosaltres senyors prest lo comte de Pallas capita general del vostre exercit.

Siguen á continuacion las cartas de los cónsules de Thoyr y del conde de Foix, á que antes se hace referencia.

Al molt egregi senyor lo S. comte de Pallas capita general per lo Principat. de Cathalunya.

Senyor molt egregi.

Jatsia som certs vostra senyoria es ple informada del exercit de gent darmes de França qui dissapte propassat entra en aquest comdat de Rossello e ha pres e te vuy a mans sues los lochs de Salses clau de Spanya Ribes altes Sent Ipolit Clayra Sent Laurenç e altres lochs del dit comdat e ja hir nos vingueren correr fins a les portes e speram de dia en dia haver lo combat e cregam vostra senyoria haja ferma voluntat provehir a repellir tals enemichs qui destruen e dissipen tota aquesta terra. Encara senyor nons podem contenir per nostra part avisarne V. S. ab la present sots continencia de dos caps. Lo primer queus placia per reverencia de Deus e restauracio de la cosa publida voler donar remey salutable a defensio daquesta terra la qual sens la ajuda de Deus e vostra es dubte no sia perduda dins pochs dies. Lo segon que com aquesta vila de Thoyr sia una de les precipues del dit comdat molt pobra de gent darmes e de artelleries e per tal pobresa no sia per resistir a tant poder de enemichs que sia merce vostra trametrens socors e ajuda que de aquests enemichs nos puxam defendre car tots temps haurem lo socors nosaltres delliberam metre les persones e hens en aquell perill que per servey de Deu e de la cosa publica se deu e es acostumat fer. Hon senyor lo dit socors haver nos puxa prestament

nosaltres conexem nons podem tenir pero farem lo possible. Daqui havant no serem tenguts a mes e Deus e tot lo mon qui veuran que per defalliment de socors serem perduts nos haura per scusats e la culpa irreparable sera de qui la haura. Daço senyor havem volguda avisar V. S. per que per havant segons lo temps succehira ne hajam descarregades nostres conciencies. E conserveus senyor en sa proteccio la Trinitat Santa. De Thoyr a XIII de juliol any M.CCCC sexanta dos. —Senyor de V. S. afectats servidors quis comanen en gracia de aquella. — Los consols de Thoyr.

Gascon conte de Foix senyor de Bearn conte de Beguorre vesconte de Castellbon de Marssan de Gavardan de Vielemur et de Nebosau vesconte et senyor de Narbone par de France et lochtenent general per mossenyor lo rey et de treshaut et puixant prince et mon tresredouptable senyor et pay lo senyor rey Daragon a vos los cossols et autres gens deu loch deu Volo. Cum sabets no agayres nos havem notificat et demostrat au nom que dessuus a las gens de Perpinhan et de tot lo comtat de Rosilhon que cum fossen rebelles et inhobediens au dit senyor rey Daragon lorde sobiran et natural senyor se volessen redusir et retornar a sa obedience aivi que du dret far debin et son tenguts co que segont nos appar et entenem no han volut far entro hu present. Adares considerant los grans scandols dampnadges et inconvenients et

efusion de sanc qui sen' poyren inseguir Nos com a locthinent suus dit requerim que vos vulhats redusir a la obedience deu dit senyor Rey Daragon et a nos en nom de luy axi que debetz et edz tengutz oferen et notifican vos que so fasent nos vos faram mantenir et gardar en vostres pocessions franquesses et libertatz sens degun mal damn ni dampnadge en cors ni en bees. Et an cas fassatz lo contre nos procediram e faram procedir encontinent a lencontre de vos cum a enemicx rebelles e inhobediens au dit senyor rey Daragon et a nos en nom que dessuus aixi et per la maniere que es stat apuntat et ordenat per mon dit senyor lo Rey et luy. Protestan que si mal ni dampnadge vos endebien no sera punt a nostre colpe mes a vostre defaut. Et de vostre voler et intencio nos vulhatz far resposte viste la present ab Bearn nostre heraud portador de la present. Scrita en Ribes autes lo XIII jorn de julz lan M. CCCCLXII. — Gascon.

Als molt reverend nobles e magnifichs senyors los diputats del General de Cahalunya.

Molt reverends nobles e magnifichs senyors. Per la gran fretura que aquesta vila de Torrella de Montgrí ha de moltes coses e signantment darmes per lo temps qui occorre e per que cove en aquesta dita vila dar orde la torre de les Medes lo comanador de la qual sta enclos per lo exercit de la terra dins lo mur vell de Gerona stigua ben guardada ço que fer nos pot sens grans despeses e majorment perque les almoynes

de les gents ab les quals es acostumada tenir e guardarse cessen grantment. E perque lo castell de Montgri situat en un gran mont sobre aquesta vila sta en ma del honorable Nanthoni de Labia catla de aquell quil te a us e costum Despanya es stat delliberat per lo concell de aquesta dita vila les reverencia noblesa e magnificencta de vosaltres que vuy ensemps ab la ciutat de Barchinona teniu lo gobern del Principat de Cathalunya esser de totes les dites coses informades per los honorables En Bernad Lobregat e Johan Mir portadors de la present los quals per aquestes coses e altres trametem aqui en la dita ciutat. Suplicant vos molt afectuosament vos placia haver per recomanada aquesta dita vila e en dar fe e crehença als dits dos homens que aqui trametem e en fer los endreçar en les coses necessaries e en fer vosaltres e fer fer a la dita ciutat letres de recomandacions per aquells qui iran per demanar e fer les questes per obs de la dita torre de les Medes la qual es molt e molt necessaria e que siam informats com nos regirem del dit castell e en nom de qui se deu tenir e en altra manera endreçar aquesta vila segons que ella apparellada hobehir e tots vostres manaments confia. E sia la Sancta Trinitat e lo benaventurat Karles en vostra guarda e proteccio. Data en Torroella de Montgri a XIII de julioi del any de la Nativitat de Nostre Senyor MIIII CCCCLXII. — Los qui humilment se recomanen en vostra gracia e merce consols e concell de la vila de Torroella de Montgri.

Als molt reverends magnifichs e molt savis mossenyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchiscona.

Molt reverend magnifichs e molt savis mossenyors. Vostres reverencies certifich com he fet manament als collidors del General que exigesquen e reeben XIIII diners per rova de llana sutza compres lo dret acostumat pet la exida de les llanes e no los XVI diners contenguts en les noves hordinacions e axi ho he adobat en aquelles segons per vosaltres me es stat scrit e manat. La crida de aço no la he poguda encara fer fer per quant los procuradors de aquesta ciutat qui la tenen dien que han a tenir concell sobre aquestes coses yo hu tendre a propi per manera qués puga fer la dita crida e hajen les dites coses tot son compliment. Mes mossenyors vos certifich com per lo riu de Ebre devallaven dues barques e hun ponto carregades de lanes les quels segons se diu son de homens de Aulot e daltres les quals venien aci e quant son stades a Mora lo bastard de Cardona qui alli es hales aturades e ha presos tres homens de Aulot qui en aquelles venien ço es Bernad Fori Franci Audina e Pere Pinol e se avisat que tal se faran de totes robes que avallaran. Aquestes coses mossenyors son molt damnoses al General segon saben vostres reverencies car levada la entrada de les robes e negociacio del riu es tanchar la porta als drets e beneficis del General perque mossenyors placiaus hi ben provehir per con-

servacio e indemnitat de les generalitats. E so aximateix avisat per persona certa que en lespital del infant En Pere hi deuen metre dins pochs jorns L o LX homens. Mes encara mossenyors vos certifich com per dubte que se havia dels castells de Miravet e de Orta yo son anat en aquells per requesta dels procuradors de aquesta ciutat e he parlat ab lo capita de Miravet que sia be atent en la custodia e guarda del dit castell despertantli cert tracte del qual los procuradors de aquesta ciutat eren informats ques sospitava dels moros del dit loch per levarli lo dit castell lo qual capita axi com aquell qui es home de be he trobat que ha gran cura e diligencia en la dita custodia e guarda en tal manera quen donara bon compte e raho a vosaltres mossenyors e a tot lo Principat e al castell de Orta he trobat que stan mal armats e molt mal apunt per defensar aquell e sopliquen quels sia tramesa gent per ajudarlos en la dita guarda e defensio. E axi mateix los de Bathea ho demanen e sopliquen per com stan en frontera prop de Favara e altres lochs hon senten se fan ajasts de gents contra los del Principat perque mossenyors per defensio e sosteniment de terra Dorta que es poch sforçada per defendres seria mester quey fossen tramesos qualsque dos cents homens compartint los per tots aquells lochs e bastarien a sostenir aquell. E axi placiaus hi provehir que molt ho desigen e suppliquen e es ben necessari segons yo mateix he vist. Los de Bathea ne fan letra a vostres reverencies la qual vos tramet. Mes mossenyors per lo veguer de aquesta ciutat he rebuda vuy de vostres re-

verencies una letra de VIII del present ab dues crides dins aquella les quals encontinent he fetes publicar sens intervencio de oficial algu segons me son stades remeses ordenades e encontinent procehire a perdre tots bens den Berthomeu Feriça e de fer venir a ma del Principat que trobare e trobar pore ab inventari ab lo notari de la Deputacio e en les cases e possessions del dit Feriça en senyal de aprehensio hi fare metre senyal del General e de tot lo que si fara ne scriure a vostres reverencies axi com mes scrit e manat. La obligacio feta per En Montornes segons ha subut ja vos es stada remesa en lo temps quel dit En Feriça era deputat local segons per lo notari de la Deputacio local ne son informat. Si aqui nos trobara yo laus tornare a trametre sino la haveu rebuda. Mossenyor En Johan Sunyol notari e scriva qui es gran temps ha de aquesta deputacio local se congoxa molt per ço com ha dos triennis passats ço es del temps de la deputacio de mossen Francesch Burgues ença que no es stat remunerat de res que haja fet ni treballat per lo General com haja fets e sostenguts de grans treballs axi en anar e venir unes sis vegades al castell de Amposta com divendres propassat ne vingues com encara en altres parts e per informacions a vostres reverencies e de vostres precessors trameses car encara no ha longs dies ni porta una En Guillem de la Bruna sobrecollidor e letres e altres coses moltes fa tots dies e treballa per lo General. Supplica mossenyors vostres reverencies li vullau fer qualque socorriment peral present scrivint al receptor de les pecunies del

General de aquesta ciutat li bestragua alguna quantitat car es home ha viure de sos treballs e se ho ha de gran necessari special ara per lo temps occorrent. E sera cosa queus reputara a singular gracia e merce. E altres coses mossenyors per lo present no occorren sino que vostres gran reverencies me rescriven e manen tot lo que plasent los sia. Les quals tingua la Sancta Trinitat continuament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XIII de juliol del any Mil CCCC sexanta dos. — Mossenyors a tota ordinacio e manament de vostres grans reverencies molt prest e apparellat Sperandeu Palau deputat local de Tortosa.

Mandaron escribir, en este dia, los señores Diputados y Consejo las siguientes cartas.

Al molt noble e molt magnifich baro lo vezcomte de Rocaberti lochtinent de capita general.

Molt noble e molt magnifich baro. Vostra letra havem rebuda. Restam molt contents de la vostra virtuosa voluntat et provisio que feu en defensio dels passos. Placiaus attentament e ab gran diligencia entendre en la custodia dels dits passos e ab gran virilitat prohibir la entrada dels francesos los quals segons son certificats van mal en orde. Quant a la tramesa per vos feta dels cent homens al Volo sembla a nosaltres en tota manera vista la present provehijau que sen tornen a vostra noblesa e vajen a Perpenya

si son dels soldadets pus empero puxen anar segurament car star al Volo no es pus sino perdre los com sia loch qui nos pot tenir en manera alguna ans es mester sia desemparat e tretes les vitualles per manera que los enemichs no sen puxen ajudar. Pregam e encarregam vostra gran noblesa decontinent sia provehit que la dita gent ischa del Volo car per aquesta raho vos trametem la present per correu volant. Ja haureu vist com havem trames aqui lo honorable En Pere Desplugues e aquesta ciutat hi ha tramesos dos homens per sforçar aquexos passos e veure e provehir a totes coses necessaries. Placiaus ab ells ensemps dar bona e perfeta obra en les dites coses com loablament haveu acostumat e de vostra gran noblesa se confia fahents vos cert tota hora aquest Principat vos haura per be recomanat. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Data en Barchinona a XVII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols e consell de Torroella de Mongri.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda e hoyda la crehença explicada per En Bernad Lobregat e Johan Mir responem a les coses necessaries. Quant al fet de la torre de les Medes volem aquella prengau a vostres mans per custodia de la terra e de la mar e hi metau les guardes necessaries a car-

rech e despeses de les rendes e emoluments de la dita torre. E semblantment façau del castell sobre la vila a fi que stigua per lo present per lo Principat be guardat a despeses e carrech de les rendes sues. Si empero aquell qui huy te lo dit castell es home abil e fiable som contents hi stigua prestant seguretat ab sagrament e homenatge en poder vostre aquells rebent en nom del dit Principat en la manera e ab les fermances que a vosaltres sera vist. Norresmenys volem quel loch de Ulla sia forçat recullirse en aquexa vila no obstant qualsevol alteracio que de aço sia ab lurs viures e que durant la guerra ajuden en reparar murs e valls segons es acostumat car raho es que si en aquexa vila se salven contribuesquen als treballs. Daqui havant siau vigils e attents en fer e procurar totes coses que sien a tuicio conservacio e guardia de aquexa vila segons loablament haveu acostumat e de virtuosos cathalans se spera. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a XVII de juliol del any Mil CCCC sexanta dos. — Los diputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt reverends nobles magnifichs e de gran providencia senyors los tres stats ecclesiastich militar e reyal del comdat de Rossello.

Molt reverends nobles magnifichs e de gran providencia senyors. Vostra letra de XIIII de juliol havem rebuda avisatoria de les gents darmes de França e de

la presa que han feta de alguns lochs e del que En Bernad Dolms vos ha referit. Los dits avisos vos regraciam e de la bona virtut e animositat vostra molt vos comendam. Fahents vos certs que juxta la vostra e altres letres de moltes persones la dita gent es mal en orde e pocha e va per stancies en manera molt facil de esser damnejats si hi era entes. Crehem vosaltres e la vila de Perpenya hi vetlau continuament e axi vos pregam e encarregam ho façau per mostrar lus qual es la virtut dels braços dels cathalans e per donar bon eximpli als qui desigen veures ab ells. Si lo fet de Gerona havia compliment com scrit vos havem veureu com sera provehit a anar los visitar. Lo socors que demanau segons som avisats continuament se prepara en Ampurda e encara en altres parts circumvehines. Seriem de parer per vosaltres fos tramesa alguna persona als qui acorden per solicitar que la gent vaja segurament a Perpenya. Ab les coses que lo dit Bernad Dolms ha referides podeu compendre a quina fi se tira. Absit que res de França haja senyoria alguna en lo Principat ne en alguna part de aquell. E sia la Sancta Trinitat continua proteccio vostra. Data en Barchinona a XVII de juliol any Mil CCCCLXII. Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra de XIIII de juliol havem rebuda ab la qual nos comemoram lo socors demanat dels D. homens e com venim a pensar en la traycio comesa per lo malvat e desvergonyat traydor En Johan Agullo tota via navem molt enuig no tant per la perdua quant per la malesa sua de la qual som plenament certificats per los qui ab ell eren dels quals ne han repatriats açi ultra CL. Ell era conciutada vostre al qual eren stades fetes totes les honors possibles per sguart de aquexa ciutat de la qual era sindich. Nons culpeu de tarditat de socors car be sabeu quant temps ha haviem manat los dits D. homens anassen mas lo dit Agullo per complir lo tracte que menejava ha dilatat aquell fins al punt de la sua perdicio. Ab tot aço empero continuants la voluntat que tenim en complaureus havem provehit axi com scrit vos havem que en recompensa dels D. homens perduts a causa de la perdicio del dit Agullo sien per vosaltres soldadats e axi es suplit a la necessitat vostra e de la dita cintat. Norresmenys havem scrit als capitans del exercit que socorreguen aquexa ciutat e altres viles castells e lochs segons la necessitat occorrera e creem axi ho deduhiran a execucio e si res los fa algun tant dilatar si sera sperar la gent de cavall e de peu que continuament daci es tramesa a fi qne tots plegats puxen anar. Gran plaer havem com del cas del dit Agullo nous sou smayats de vosaltres alre no sen spera sino homenies e virilitats com a virtuosos cathalans. Axi ho fan los de Rossello ab los francesos dels quals encara que sien gran nombre

han tan poch redubte com de norres. De les stucies e zizanies sembrades per los enemichs en aquexa ciutat a efecte de divisirla per ferne a sa voluntat som mes que certs car nucha fan alre pero pus les coses son oregudes e manifestes no porten perill algu veritat es que per lo cas del dit Agullo deveu star molt attents car açi se diu publicament que ell ha ofert als enemichs fer algun pastiç en aquexa ciutat. Del fet de don Johan Dixer es axi que nosaltres li haviem ofert darli sou per L. rocins e ell ha nos repost que per custodia sua e de sa terra los ha mester. Del sou demanat per los rocins qui son en aquexa ciutat vos avisam que los capitans del exercit han carrech de donar sou a tota gent a cavall e axi ja podeu haver recapte. Per altra vostra letra nos avisau del bestiar pres den Naves de Bellvis. Nosaltres haviem ja provehit que lo dit bestiar fos liurat al senyer En Johan Citjar segons demanau ab vostra letra. Axi vosaltres haveu lo que volieu e encara havem bon testimoni del dit Naves esser vertader cathala e afectat al dit Principat. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Data en Barchinona a XVII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Apres feta la present havem sabut com lo comte de Prades hauria dit en gran secret a hun home com Leyda se dona no passarien XXVI dies a tracte per queus placia attendre be a la custodia de aquexa ciutat.

Al molt honorable senyer En Lòys Dolzinelles donzell diputat local en la ciutat e vegueria de Leydà.

Molt honorable senyer. Per quant lo honorable En Vicent Navarro ciutada de aquexa ciutat hu jurat que ell havia comanades dues mules de bast al traydor de Nagullo per obs e servey del exercit e aquelles li costaven ab los basts cincuanta dos florins dor es stat delliberat aquells li sien pagats. Per ço vos dehim e manam que dels diners dels bens mobles del dit traydor que venuts haureu paguets al dit En Vicent Navarro los dits LII florins dor e ferm vos ne apocha per vostre compte. Data en Barchinona a XVII de juhol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya.

Als molt honorable senyer En Miquel Vives defenedor dels drets de les generalitats.

Honorable senyer. Per En Raphael Rafart trametem diners aqui per fer emprestança a la gent de peu de dos mesos. Es necessari ell e vos façau lo paguament per ço guardau a qui haveu bestret a fi que nols sia dat mes del degut car nostra voluntat e intencio es que tota la gent sia egualada en sou per quatre mesos compres en aquells ço que ja tenen. E per quant la moneda nos pesa aqui volem que cerqueu tot avantatge al General axi vos e lo dit Rafel Rafart donau en

tot bon e prest recapte que de vos e ell se confia tenint bon compte de tot per quen puxau dar bona raho. Data en Barchinona a XVII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los deputats del General e lur consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallas capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Jatsia nostra voluntat sia que tots los sequaces den Verntallat quis vullen reduhir sien remesos e guiats dels actes illicits que fets han exceptats los caporals empero informats de la gran vilania e crueltat ab que fon tractat lo honorable mossen Berenguer Barutell e sa muller infants e bens vos pregam e encarregam que en e de qualsevol guiatge e remissio per vos fahedores excepteu los seguents qui presents foren en lo cas del dit mossen Barutell ço es En Fabregua de Sancta Pau lo fill den Prat de Bas lo fill den Manulls lo fill den Fontfreda En Castanyer En Planço lo fill den Casademont de Librella lo fill den Pere de Maçavella tots del terme de Castellfollit En Claveguera de Batea En Puigmal de Baget e sa filla qui staven ab lo dit mossen Barutell En Gorchs de Castellfollit e sa mare los quals en manera alguna no volem sien guiats e remesos fins tant lo dit mossen Barutell haja cobrada la roba que presa e robada li fon. E sia la Sancta Trinitat proteccio

vostra. Data en Barchinona a XVII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als venerables e honests religiosos los covent e monges del monestir de Poblet.

Venerables e honests religiosos. Vostra letra havem rebuda feta a XIII del corrent mes a la qual vos responem que havem molt enuig del quens scriviu que En Passanant ha fet a la exida del vostre monestir e dels dans donats als vostres lochs e vassalls. Speram en Deus que no passara molts dies los dits enemichs seran castigats e punits dels mals que fan. E per quant demostrau per moltes vies la bona e verdadera intencio e voluntat que haveu en los afers de aquest Principat per complaure e satisfer al quens scriviu som molt contents que vosaltres a despeses de aquest General acordeu los XXV homens quens demanau a sou de dos mesos a raho de sis florins lo mes e hun conestable a raho de VIII florins corrents lo mes. E encautant vos sia ates que sien homes fiables e disposts e de continent enviau nos la nomina dels acordats e alguna persona ab la qual vos pugam enviar los diners car arribat que sia açi li seran liurats los diners per que a Montblanch lo diputat local no te diners. E sia lo bon Jhesus vostra guarda. Data en Barchinona a XVII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los deputats del General e lur concell representants lo

Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt noble e magnifich mossen Arnau Roger Derill e mossen Pere Icard.

Molt noble e magnifich mossenyor. Vostra letra havem rebuda a la qual responem que les coses necessaries per lo exercit del Principat son ja trameses e continuament hi vá gent a cavall e de peu per aquell reforçar. Com sien aqui los capitans han manament de socorrer Leyda e altres parts hon sera necessari. Dels capitans quens scriviu per los D. homens quis soldejaran en la dita ciutat de Leyda havem ja scrit als honorables pahers ço es que no volen hi haja capitans de cinquantenes sino conestables de L. et L. e que de tots los D. homens siau vos mossenyor Erill capità axi que ells stiguen a comandament dels dits honorables pahers e de vos dit mossen Erill. Vosaltres feu ço que virtuosament haveu acostumat com a vertaders cathalans. E sia Jhesus ab tots. — Data en Barchinona a XVII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols e consell de la Seu Dorgell.

Molt honorables e savis senyors. Per relacio den F. Torro som avisats de la vostra bona voluntat e encara de la direccio que li haveu dada en lo que aqui per

nosaltres ha hagut a fer e dels avisos de que vos comandam. Avisants vos havem pagats los homens qui son venguts per acompanyar lo porter pres. Venints a la resposta de les coses demanades nosaltres havem provehit que cent homens seran aqui tramesos per custodia de la ciutat e encara per recobrar lo pas de Canillo e fer lo degut per defensio e ofensio dels enemichs. Si lo S. cardenal volia venir a la dita Seu no deu esser per vosaltres admes ne receptat ell ne gent sua per ço com es odios e sospitos al Principat. Si lo que vuy regeix la batlia daquexa ciutat par a vosaltres e al honorable capita no esser util e afeat som de parer que per lo dit capitol e vosaltres com es acostumat ne sia elegit per lo present altre a contentacio e seguretat vostra e de aquexa ciutat o que sia presa nova seguretat del dit batle a contentacio vostra. E per aço poreu comunicar la present al dit honorable capitol prenent la present per sua com per occupacions nols podem a present scriure. Si a vosaltres constara autenticament mossen Gaspar de Mecha esser se ararmat ab lo Rey volem li sia pres son bestiar e tots altres bens que poreu en nom del dit Principat. La custodia del castell de Bar se pertany a la vila de Puigcerda e per ço nous ne scrivim nostre parer. La eleccio de capita qui en nom del dit Principat regexca la gent daquexa ciutat e terra en aquest temps de guerra per major contentacio vostra remetem a vosaltres donantli totes aquelles preheminencies que han acostumat usar semblants capitans e specialment de fer recullir en la dita ciutat tots lochs e persones qui

sien acostumats recollir en temps de guerra. Ja havem scrit per haver salnitre encara vos pregam e encarregam que tota aquella que aqui es trametau o façau trametre per lo receptor del General de continent e tota dilacio cessant e feu ne fer e trametre continuament car sera pagada e de aço no haja falla. Del fet de Sanahuja que dieu mossen Travesset volia liurar volem sia presa de continent aqui informacio e tramesa a nosaltres stant continuament recelos dell e de sos actes per manera que no pogues fer algun trespas fins tant per vosaltres vista la dita informacio hi sia provehit. Daqui havant axi la custodia daquexa ciutat com dels passos e totes altres coses a tuicio vostra e de la terra remetem a la bona virtut e animositat vostra dels quals com a vertaders cathalans plenament se confia. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a XVII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la ciutat de Vich.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda. Restam molt contents de la tramesa de la gent que havem feta al canonge Planella. Haguerem hagut plaer nos haguesseu avisats del que han fet car açi se reciten moltes coses en favor de les nostres gents. Axi placia a Deu sia. Pregam vos ne siam certificats. Quant a la pagua de la dita gent a nosaltres plau sien paga-

des de pecunies del General per tant temps com hauran stat e axi volem e manam an Berthomeu Font ho deduescha a exequucio tota hora que la present li sera mostrada. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a XVII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consellerss de la ciutat de Manresa.

Molt honorables e savis senyors. Vostres dues letres de XV del present havem reebudes ensemps ab certa informacio. Per resposta a aquelles vos dehim havem hagut per ben fet lo que per vosaltres es stat procehit en anar a la casa de mossen Andreu de Peguera e inventariar los bens da aquell e segellar les cambres per los sguarts en la una de vostres letres recitats. Daqui havant ab delliberacio precedent vos dehim pregam e encarregam que ates que la enquesta aqui feta e a nosaltres remesa consta lo dit mossen Andren de Peguera e En Bernad de Peguera esser stats en companyia dels enemichs del Principat en lo insult de Castelldasens et alias ab veu de publica crida aquells façau publicar per los lochs acostumats de aquexa ciutat per enemichs e acuydats de la cosa publica del Principat de Cathalunya e los bens de aquells esser confiscats al General. E norresmenys en publich encant venau e liureu al mes donant tots los bens drets e accions dels dits mossen Andreu de Peguera e

Bernad de Peguera los preus dels quals volem sian liurats al deputat local de aquexa ciutat e que de aquells tingua compte. Quant es a la potestat demanau esser acomanada an Dalmau Dezfar donzell capita de aquexa ciutat sobre lo exercici de qualsevulla specie de jurediccio axi dins aquexa ciutat com en la vegueria com sera delliberat vos ne sera feta resposta. Entretant loam molt lo dit capita regonegua les forces de aquexa vegueria e faça recollir los qui son acostumats recullirse en la occorrent o semblant necessitat en aquexa ciutat pero ab la present no es intencio nostra sia fet prejudici algu als privilegis atorgats a mossen lo abat covent e homens del monestir de Sent Benet de Bages sobre la dita reculleta ne en contribucio de tales de murs e valls de aquexa ciutat ans volem aquells per vosaltres esser tenguts e servats e en lurs drets e possecio esser mantenguts e si per la dita raho los homens del dit monestir seran stats penyorats en prejuhi e lesio dels privilegis del dit monestir fazau aquells les penyores restituhir e aço no diferiau pregant vos mes e encarregant siau attents e curosos en reposar los pobles de aquexa ciutat per evitar tots perills e scandels amonestant aquells que per lo fet del malvat traydor desvergonyat den Agullo no stiguen arremorats ne desconfortats car per nosaltres decontinent si ha en tal manera provehit que mijançant lo adjutori divinal ab la intercessio del glorios sant Miguel sent Jordi e del benaventurat Carles breument obtindrem victoria dels enemichs. Havem provehit que ultra los que son assoldadats sia donat

sou a XM. homens qui seran compartits entre Lurgell e Rossello per resistir defendre e ofendre los enemichs als colls del Pertus de Paniçars e de les Abelles. Son stats de continent tramesos MD. homens e lla son de present trencant los passos e provehint en tot lo necessari. A la via Durgell trametem continuament socors de gent de peu e a cavall e confiau se enten ab gran diligencia en la defensio comuna. E sia Jhesus ab tots. Data en Barchinona a XVII de juliol del any Mil CCCCLXII. — Los diputats del General e lur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

FIN DEL TOMO VIGÉSIMO PRIMO DE LA COLECCION, OCTAVO DEL LEVANTAMIENTO Y GUERRA DE CATALUÑA EN TIEMPO DE DON JUAN SEGUNDO.

Stanford University Libraries
3 6105 010 134 364

DP
124
.A15
v.21

STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES
CECIL H. GREEN LIBRARY
STANFORD, CALIFORNIA 94305-6004
(415) 723-1493

All books may be recalled after 7 days

DATE DUE

STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES
STANFORD, CALIFORNIA
94305